

72ste algemene vergadering

Band 1

Blad 1

BUITENGEWONE ALGEMENE VERGADERING 17 en 18 JANUARI TE ALMELO;

De vergadering is geopend. Ik heet u allen zeer welkom hier in Almelo en ik hoop dat u het allemaal even goed hebt kunnen vinden als ik.

Beter dan de algemeen secretaris maar die is uiteindelijk ook hier aanwezig. De beschrijvingsbrief voor deze algemene vergadering is gepubliceerd in vrijheid en democratie van 17 december j.l. Bij de inschrijving zou aan u uitgereikt moeten zijn een handleiding voor de behandeling van de amendementen met de adviezen van de commissie die het concept van het verkiezingsprogramma heeft geschreven. Daarin is tevens opgenomen een nota van wijziging van het hoofdbestuur. Die nota zullen we behandelen bij hoofdstuk 4.

Ik kom er dan op terug. Tevens is daar in aan te treffen de voorlopige kwantificering van het programma dat is een voorlopige kwantificering omdat misschien nog zou moeten worden aangepast indien wijziging in het concept verkiezingsprogramma daartoe aanleiding zou kunnen geven. Dames en heren wij zijn de afgelopen weken weer veel benaderd door afgevaardigden of door afdelingsbestuurders over de procedure van het tot stand komen van het verkiezingsprogramma en zoals dat totnutoe in de geschiedenis van de partij altijd het geval geweest is is het tot stand komen van dat program een moeilijke procedure die altijd aanleiding geeft tot enige kritiek, tot verzoeken of het nou niet anders kan. Telkens proberen we het ook weer een beetje anders te doen maar we worstelen steeds met het spanningsveld wat erin is tussen de wens een zo aktueel verkiezingsprogramma te hebben aan de ene kant en het ideaalbeeld van een lange voorbereidingstijd, een behandeling van alle amendementen die in de loop van de tijd zijn ingediend en overeind gebleven. De laatste slag is geleverd in december, midden december toen er een amendementenbeurs gehouden is en daar gekomen moest worden tot 4-450 amendementen die in deze algemene vergadering van 17 en 18 januari deze twee dagen behandeld zouden kunnen worden. Ook daar is een spanningsveld. Enerzijds zou gekozen kunnen worden voor het systeem van de partij van de arbeid. Daar begint men voor dergelijke vergaderingen al donderdagmiddag om twee uur en daar wordt geknipperd met groene, oranje en rode lampen. Daar worden spreektijd in seconden betaald. Wij kiezen voor een iets soepeler aanpak, maar dat gaat dan weer ten koste van het aantal amendementen dat behandeld kan worden. De amendementenbeurs heeft vooral gekeken naar het belang van de amendementen, naar de kwaliteit van de discussie en de kwaliteit van het programma die dan tenslotte het resultaat moet bepalen. De amendementenbeurs heeft ongeveer 700 amendementen redactioneel verklaard.

En vele daarvan positief redactioneel. Als u er niet bij geweest bent hebt u geen idee wat dat betekent. Maar zo'n kreet komt dan in de loop van de vergadering op. Positief redactioneel zijn veel behandeld. Dat wil zeggen dat de commissie bij het herschrijven van het program daar met een positieve inslag naar zal kijken zo van nou eigenlijk zouden we dat kunnen aanbevelen dat is een goed amendement. Dat zouden we kunnen overnemen en dat gaan we straks bij het herschrijven verwerken. Zo zijn we dan uiteindelijk gekomen tot die ruim 400 amendementen die nu voor liggen. En de afgelopen paar weken heeft de commissie gebruikt om een advies voor te bereiden dat dan vandaag aan u kon worden uitgereikt. Velen hebben gevraagd kon dat nou niet wat eerder, want dan hadden we nog een paar dagen kunnen voorbereiden en dan hadden we de stemming voornemen tot stemmen wat beter kunnen voorbereiden. Ja dat is ook weer een groot probleem, allemaal weer kosten, allemaal nog weer toesturen. Wij dachten dat u dan wel zo in de materie zou zitten dat u aan de hand van dit advies toch wat gemakkelijker de discussie zou kunnen ingaan dan wanneer het een mondeling advies zou zijn hier vanachter de tafel. Maar laat duidelijk zijn dat de wensen die er zo hier en daar bij u leven van zou het toch niet allemaal iets anders gekund hebben, zou het niet wat beter nog hebben kunnen worden voorbereid. Ja die leven er bij ons ook wel maar er moet dan tenslotte tot een compromis gekomen worden. Een compromis om tussen slagvaardigheid en kwaliteit van de voorbereiding. Wel zo zijn we dan hier nu zover gekomen en de procedure die deze dagen zal worden gevoerd met uw instemming hoop ik is dat ik over de ingediende amendementen de indiener en zij die daarover iets willen zeggen eerst het woord geef en vervolgens zullen leden van de commissie daar op reageren en als het dan nog nodig is zal er een tweede instantie zijn. We moeten proberen zo vlot mogelijk met elkaar door die punten heen te komen. Want als u gaat uitrekenen per punt dan komt u niet van 1 of 2 minuten. Maar de praktijk leert dat sommige heel snel gaan en andere dan vele minuten kunnen vergen. Ik zal proberen de tijd zoveel mogelijk in de gaten te houden zodat we daarover achteraf geen teleurstelling en geen teleurstellend gevoel zullen hebben. Van de Abvo Kabo werd het verzoek ontvangen de algemene vergadering te mogen toespreken. Dat verzoek hebben we ingewilligd en het zal gebeuren gedurende enkele minuten kort voor de behandeling van de sociaal economische hoofdstukke U hebt stemkaarten uitgereikt gekregen. De witte kaarten gelden voor een stem, de blauwe voor 5 stemmen en de oranje 10. Als u nu meer dan 5 witte hebt dan kunt u hem inruilen voor een blauwe. Enzovoort. De waarde van de stembriefjes lichtbruin is een stem en blauw is tien stemmen. Een van de taken is het benoemen van het stembureau.

Ik zou willen voorstellen mijnheer Vogelie als voorzitter van het stembureau en verder de heer Menken, mevrouw Dijkstra, mevrouw Biewenga en mevrouw Wagemakers. Bent u bereid om in het stembureau plaats te nemen. Ja als u dan uw positie achter mij wilt innemen. Dank u zeer. Alvorens over te gaan tot enkele minuten algemene beschouwing indien u daaraan tenminste behoefte bestaat zou ik het woord willen geven aan mijnheer Boer. Dat is de voorzitter van de afdeling Almelo en hij wilde graag enkele woorden tot u richten. Mijnheer Boer het spreekgestoelte is voor u.

Dank u wel mijnheer de voorzitter. Mijnheer de voorzitter dames en heren er is mij als voorzitter van de afdeling Almelo een genoegen te constateren dat de wijze van de VVD naar het oosten zijn gekomen. Meestal is het andersom. Aangezien een spreekwoord hier in Twente luidt dat een Twent bepaald geen trend is hebben wij als afdeling gemeend u dat symbolisch op een of andere manier te moeten laten blijken. U weet allemaal waarschijnlijk wel dat een dergelijk congres als deze dat dat erg vermoeiend is. En wij dachten dat het aanbrengen van een gezonde basis voorwaarde is voor een goed congres. Wij hebben dan ook als afdeling gemeend u allen tijdens het kopje koffie dat u uiteraard in de loop van de dag weleens een keer zult gaan nuttigen een pakje krentemik aan te mogen bieden. Mag ik mijn mede bestuursleden vragen nu naar voren te komen met de krentenmik.

Ik wou het eerste plakje even aanbieden aan de voorzitter en met name hem in de loop van deze dagen veel sterkte toe te wensen en ik wens u allemaal een heel goed en positief congres. Dank u wel.

Zeer bedankt. Aardig om zo ontvangen te worden in deze afdeling. Dames en heren in het tijdschema staat dat er gelegenheid is voor het houden van enige algemene beraadslagingen. Is er iemand van u die behoefte heeft aan het voeren van het woord over andere zaken dan de amendementen.

Heer Meijeran.

Voorzitter hartelijk dank dat er inderdaad enige tijd is uitgetrokken voor de algemene beschouwing. Het is namelijk zo dat allerlei amendementen zijn er en er waren ook een aantal moties en amendementen op de inleiding. Die zijn door de amendementencommissie allemaal redactioneel verklaard en we kunnen vol vertrouwen hebben dat de commissie verkiezingsprogramma daar dan ook volledig aandacht aan besteed. Maar de vergadering heeft daar dan geen enkel oordeel aan kunnen geven. En ik dacht dat het toch goed was op een enkele punt te wijzen. Twee punten. Het verkiezingsprogramma zelf is veel langer geworden, veel gedetailleerder dan de zoveelste alge-

mene vergadering eens een keer heeft besloten als principieel punt. Daar is uiteraard niets meer aan te doen, maar je kunt het wel jammer vinden want het gaat nogal wijdlopijg in allerlei details en ook beschrijvingen die nauwelijks een verkiezingsprogramma kunnen zijn. En daarvoor is er dan een inleiding. En die inleiding lijkt diegene die het desbetreffende amendement hebben gesteund en dat was in de kamercentrale Haarlem het geval te omvangrijk, te weinig inspirerend en dat is een punt dat ik toch graag in het openbaar in uw aandacht zou willen aanbevelen. De uitwerking van de beginselverklaring zal wel altijd problematisch blijven staat er. Dat lijkt me nou niet het meest inspirerende voor een verkiezingsprogramma waarmee je die beginselen wilt uitdragen en uitwerken op bepaalde punten. Dan krijgen we zo van die vergelijkingen of quasi spreekwijze waar utopie de moeder is van de totalitaire staat. Ik moet me dan afvragen wie de vader zou zijn. Maar die vergelijking van piketpaaltjes voor een effectiever bestrijding van de criminaliteit ik dacht niet in de desbetreffende nota te hebben gelezen dat onze minister van justitie behoefte had aan piketpaaltjes. Hij heeft wel behoefte aan andere dingen en die staan dan ook verderop in het verkiezingsprogramma. En dan heeft met het meest verwonderd nadat in 1981 een liberaal manifest up to date hebben gemaakt dat daar niet over wordt gesproken, maar dat er wordt verwezen naar het liberaal manifest van 1972. Ja moet niet zover in de geschiedenis teruggrijpen. Ja mag op Thorbecke teruggrijpen wat mij betreft daar is niets op tegen, maar een liberaal manifest van 81 is door de algemene vergadering, door de partij aanvaard. Het liberaal manifest van 1972 is niet meer geweest dan een stuk van studie en beraad. Het is nooit als zodanig vastgesteld. Het leent zich niet om er nu op terug te vallen. Als ik ergens op wil terugvallen dan moet je dat doen op het liberaal manifest 81. En dan tenslotte dat het kabinetsbeleid inzet mag zijn van de verkiezingsstrijd dat komt op mij ook nogal zwak over. Ik heb in alle toonaarden min of meer vooruitlopend op de besluiten van deze vergadering horen vertellen dat het kabinetsbeleid inzet zal zijn van de verkiezingsstrijd en dat het dat mag zijn inspireert ook weinig. Dus tot de helft terugbrengen die inleiding als ik het zo zou mogen zeggen een beetje te in de gebiedende wijs tot de helft terugbrengen en dan veel inspirerender en veel minder beschouwend en veel minder aarzelend dan het nu is. Ik dank u wel.

Dank u wel mijnheer Meijeran. Er waren ook een aantal amendementen en moties op dat punt die hebben we tijdens de amendementenbeurs als redactioneel verklaard en daar zijn ook wel dergelijke geluiden enkele van die suggesties gehoord bij het herschrijven van het programma zal ook gekeken worden naar

de inleiding en ook met de door u genoemde punten zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden. Maar we hebben een onafhankelijke commissie die het programma schrijft en ook de inleiding en men zal zeker kijken naar amendementen, moties en datgene wat er nu gezegd is.

Mevrouw de Leve.

Voorzitter u heeft een procedurevoorstel gedaan en indat procedurevoorstel wordt per hoofdstuk een bepaalde tijd uitgetrokken. Dat vind ik een goed procedurevoorstel maar voorzitter het kan daardoor gebeuren dat bepaalde zeer belangrijke amendementen niet meer aan de beurt komen in de behandeling van een bepaald hoofdstuk. Ik zou daarom willen suggereren dat op een gegeven moment even een rondvraag, pauze of hoe u het ook wilt noemen wordt ingelast om na te gaan of er toch bepaalde amendementen zijn die zeker nog behandeld moeten worden alvorens een bepaald hoofdstuk wordt afgesloten.

Het ligt in mijn bedoeling om te trachten alle amendementen te behandelen. Ik denk ook dat het kan, maar als het echt niet meer gaat is het ook niet zo erg als we 10 minuten of een kwartier over een bepaalde limiet heengaan. Dan hoeven we daar niet van wakker te liggen. Maar als het echt uit de hand loopt dan zullen we met elkaar beraadslagen en over hoe nu verder. Maar het stond in vrijheid en democratie als een soort dreiging en die is er nu dus nog van niet te lang praten want dan gaat het echt niet goed. Wie van u nog in algemene zin. Niemand meer. Dan beginnen we met iets van dertien minuten voorsprong op het schema, dus mevrouw dat geeft moed. Wel het eerste amendement dat is het amendement dat is ingediend door de afdeling Leiden en de commissie binnenlandse zaken. Het is het nummer 2246 en heeft betrekking op het punt 209 dat is het punt in hoofdstuk 2 overheid en democratie, het hoofdstukje de efficiënte overheid. Is er iemand van de afdeling Leiden of de commissie binnenlandse zaken die het woord wil voeren. U hebt gezien dat de commissie verkiezingsprogramma het amendement aanbeveelt. Wil er iemand het woord voeren. Niet. Mag ik dan vaststellen dat u instemt dat het amendement is aangenomen. Dank u wel dat is dan bij deze gebeurd. 210 dat is gesplitst in twee amendementen. Een van de commissie binnenlandse zaken de tweede van de afdeling Amsterdam. Ik stel eerst aan de orde het amendement van de commissie binnenlandse zaken, dat wordt ontraden door de commissie omdat de instelling van een personeelsdienst voor de rijksdienst als geheel kostenverhogend werkt.

Mijnheer van Bloemenstein gaat uw gang.

Mijnheer de voorzitter de commissie binnenlandse zaken heeft niet op het oog gehad een kostenverhogende elementen. De ongewenste bedoelingen van een personeelsdienst over 15 departementen met zich meebrengende daardoor de mogelijkheid van verkokering in de aanpak van het personeelsbeleid lijkt het ons een goede zaak dat er meer systeem in het personeelsbeleid en van de rijksoverheid gebracht wordt middels deze personeelsdienst. Die zal waarschijnlijk daarmee ook een stuk kostenbeheersing met zich mee kunnen brengen. Afgezien dus van de kwantitatieve kostenzaak lijkt het ons voor de kwaliteit van het personeelsbeleid uitermate van belang dat er wel een zekere eenheid van personeelsbeleid nagestreefd zou worden.

Dank u wel mijnheer van Blommenstein. Nog iemand anders van u die daarover iets wil zeggen. Niet. Dan is het woord aan de heer Hazewinkel.

Het is begrepen de bedoeling van het amendement begrijp ik ook en ik dacht dat de tekst van 210 eigenlijk min of meer al aangeeft wat we willen een kleiner goed opgeleid en uiteraard valt daar ook onder alles wat bij goed personeelsbeleid hoort en dan valt me ineens het antwoord op het volgende amendement al. Ik dacht dat je heel kort en duidelijk deze dingen te zeggen niet ook nog iets geheel nieuws moet introduceren wat een centrale personeelsdienst zou zijn waarvan we ook niet weten eigenlijk wat het allemaal voor kostenverhoging zou meebrengen. Dat risico van zo'n eerste bladzijde van zo'n verkiezingsprogramma moet kort en krachtig zijn en we dachten dat onze tekst dus wat dat betreft eigenlijk voldoende inhoudt.

Kunnen we overgaan tot de stemming. Dan doen we dat voor de eerste keer. Witte kaarten vraag ik zij die instemmen met het amendement vraag ik de witte kaarten nu op te steken dus witte kaarten voor het amendement. Witte kaarten tegen. Blauwe kaarten voor het amendement, blauw tegen. Oranje voor, tegen. Ik denk dat het stembureau het met me eens zal zijn wanneer ik zeg dat dit amendement is verworpen. We zijn dan bij 2750 op 210 en dat is het amendement van de afdeling Amsterdam. Dat wordt ontraden omdat het te gedetailleerd is en overbodig. Wil er iemand die het heeft ingediend. Gaat uw gang mevrouw van der Stoel.

Dank u wel mijnheer de voorzitter. Het is wat jammer dat de commissie het oordeel heeft geveld dat het ~~amendement~~ amendement van Amsterdam op 210 te

gedetailleerd zou zijn. Amsterdam vindt gelijke behandeling geen detailpunt en zou het ook heel goed vinden als de VVD dat ook duidelijk maakt ook op het onderdeel van overheidsbeleid om ook daar aan te geven dat de VVD ook op dat onderdeel gelijke behandeling tot stand wil brengen.

Dank u wel. Iemand anders van u nog. Niet dan weer mijnheer Hazewinkel.

Het spreekt vanzelf dat dit een onderdeel is van een goed personeelsbeleid en bovendien de discriminatie wordt op vele punten in ons programma verworpen. Ik vind het een beetje dubbel op en zeker overbodig als het direkt in deze eerste bladzijde reeds over het overheidspersoneel zou worden gesteld.

Mevrouw van der Stoel.

Mijnheer de voorzitter dat het voor de VVD heel vanzelfsprekend is is heel prettig om dat hier nogmaals te constateren, maar het gaat hier om een verkiezingsprogramma waar wij wervend willen optreden en de VVD is natuurlijk ook altijd afhankelijk van een partner waar je mee regeert in een kabinet. Dus dat de VVD duidelijk maakt dat dit voor haar een helder en goed punt is waar ze ook mee de boer op wil gaan lijkt het voor wat ons betreft Amsterdam wel toe om het punt wel op te nemen in het verkiezingsprogramma.

Hazewinkel.

U suggereert hier ook mee dat er op dit moment er komen ongelijke behandeling kennelijk plaats vindt. Dat vind ik ook het gevaar van dit soort open deuren intrappen. Nou open deuren intrappen.

Mevrouw van der Stoel.

Nou open deuren intrappen zover zouden wij ook niet willen gaan als het al helemaal 100% rond was en dat ligt niet aan mijnheer Rietkerk dat het niet voor 100% rond is. Hij heeft zijn best gedaan, maar het is nog niet verwezenlijkt en zolang iets niet verwezenlijkt is en je als partij vindt dat er niet gediscrimineerd kan worden en dat er een goed overheidsbeleid moet zijn is het ook iets wat je neerlegt in je verkiezingsprogramma om te laten zien dat je op dat punt ook echt iets tot stand wil brengen.

Swart.

Ik zou ook heel erg blij zijn als dit punt echt overbodig was, maar ik herinner me uit de afgelopen maanden alleen al een heel langdurige discussie

over de vraag hoe dat nou moest in de buitenlandse dienst. Dat toont denk ik aan dat in ieder geval inhoudelijk de beleidspunten wel degelijk een belangrijk punt is en ik denk ook niet dat dit de eerste pagina is, want we hebben ook nog een inleiding die ervoor zit. En verder vind ik zo'n opmerking is in wezen een redactionele en we zouden hier over de inhoud van amendementen spreken. Nou ik denk dat de inhoud duidelijk noodzakelijk is op dit moment en dan geloof ik dat we daar gewoon voor moeten stemmen.

Mijnheer Hazewinkel hoeft niet meer. Het spanningsveld is er wat mijnheer Meijeran aangaf aan de ene kant te lang, niet geïnspireerd genoeg aan de andere kant. Nou dan mogen we kiezen. Witte kaarten voor het amendement. Witte tegen. Blauwe kaarten voor, tegen. Oranje kaarten voor, tegen. Het is verworpen. Dank u wel. 2750 verworpen. Wij zijn bij 210a een nieuw punt van de kamercentrale Limburg, het wordt ontraden omdat het te gedetailleerd is.

Mijnheer Derks.

Voorzitter de commissie noemt het punt te gedetailleerd. Dat is op zichzelf niet onjuist. Nu hebben wij er geen behoefte aan om al te zeer in details te treden vandaag en zeker gezien de voorsprong die u al hebt zijn wij bereid het voorstel in te trekken.

Zeer bedankt. Dan zijn we bij 211 het amendement 2382 van de commissie van binnenlandse zaken. Het wordt ontraden omdat het geen verduidelijkende tekst is. Iemand die het amendement wil verdedigen.

Heer Meijeran.

Voorzitter veel te gedetailleerd hoor ik zeggen terwijl ik hiernaartoe wandel, daarom moet je ertegen zijn. We hebben een deel van 416 hiernaartoe overgebracht omdat we dachten dat dat daar beter op haar plaats was. En als men mocht menen dat het niet zo is dan zou ik toch redactioneel dit in de belangstelling van de commissie willen aanbevelen. Wat is een essentiële deel wat het iets verlengt, die 2% is een gemiddelde en dan wordt er verderop verteld dat het bij de politie wat anders zou kunnen zijn. Nou dat zou ik liever op deze plaats hebben omdat we daar naar onze smaak meer thuis hoort. Maar er wordt ook een voorbeeld gegeven van verschil in die 2% zo ook bij personeelsformaties van centrale diensten. Even over handhaving van de buitendienst. Dat is iets wat verderop niet staat en ik zou me kunnen denken dat het bij een departement als onderwijs je die 2% niet per

departement moet vaststellen maar zou kunnen differentieren en dat er in de buitendienst nul% en bij de ministerie zelve wel 10% weg zou kunnen of zoiets. Dit voorbeeld erbij is een uitbreiding, maar ik laat graag over of het korter kan, maar het is een essentieel anders iets en het verduidelijkt dus dacht ik de differentiatie die nodig is op een zeer essentieel punt. Ik dank u.

Ik dank u wel. Iemand anders nog van u.

Scheffer-afdeling Hengelo.

Ik heb de vraag of de eerste zin van 211 bij aanneming van dit amendement wel blijft staan. Dat lijkt mij essentieel.

Heer Meijeran.

Wij hebben natuurlijk de commissie tussen de heer Scheffer en u niet kunnen raadplegen, maar ik neem aan dat de commissie geen enkel bezwaar zou kunnen hebben als het amendement Rotterdam bij aanneming zou worden ingeboekt in het onze. Dat spreekt eigenlijk haast vanzelf dacht ik. Het punt van die 2% laten wij de tekst ongewijzigd. Maar Rotterdam geeft een amendement daarop. Dank u wel.

Dank u wel. Kunt u er redactioneel iets mee mijnheer Hazewinkel.

Ja want wat de vergadering niet weet is dat er bijvoorbeeld ook al redactioneel akkoord verklaard is met amendement 2797 wat u hier uiteraard niet ziet staan, maar wat bijvoorbeeld betrekking heeft op een kleiner efficiënter goed opgeleid ambtenarenapparaat. Dat soort zinnetjes zijn wij gaarne bereid in te voeren en die zijn inderdaad duidelijker en beter. Als ik antwoord mag geven op dit amendement ja dan is het juist die zinnetjes tussen haakjes van pratende over buitendienst en dergelijke die ten ene male teveel zouden zijn voor een kort krachtig verkiezingsprogramma en ik herhaal zijn deze openingsparagrafen die waarschijnlijk nog de aandacht van de lezer trekken en dan moeten we zo kort mogelijk in blijven.

Dank u wel. We kunnen overgaan tot de stemming denk ik. Witte kaarten voor het amendement van de commissie binnenlandse zaken. Witte kaarten tegen. Blauwe kaarten voor. Blauwe kaarten tegen. Oranje voor, tegen. Het amendement is verworpen we zijn bij het amendement van de afdeling Rotterdam..

Vredenburg afdeling Rotterdam.

De afdeling Rotterdam is van mening dat er een stuk ontbreekt eigenlijk in het 2.11 zoals het ons voorgelegd is. Aangezien die twee % die wordt daar gehanteerd, die wordt daar als een ja ergens vandaan komend getal verder niet onderbouwd. De afdeling Rotterdam is van mening dat dat wel onderbouwd moet worden en zo mogelijk gewijzigd moet worden. Onsz idee is dat als dat gewijzigd wordt hoogstwaarschijnlijk naar boven toe gewijzigd zal worden, maar het moet dan wel gebeuren op basis van een onderzoek. Dat is dat onderzoek waar de afdeling Rotterdam op aandringt. En er is ook een tijdslimiet bij gegeven waarbinnen dat onderzoek afgerond moet worden.

Dank u wel. Iemand anders van U. Niet . Mijnheer Hazewinkel.

Ja die 2%norm is natuurlijk niet onbekend. Dat is iets waar we al jarenlang mee bezig zijn. Datgene wat de commissie eigenlijk ingebracht heeft en wat toch min of meer nieuw is lijkt mij in de politiek is dat we zeggen dat twee procentse gemiddelde. Het is ook niet een opgedragen percentage. Het moet een gemiddelde zijn. Dat betekent dat sommige afdelingen helemaal geen bezuiniging en vermindering plaats vindt en in een andere afdeling meer dan 2%. Als het op basis van externe deskundigen direkt bij de regeringsformatie of direkt daarna moet gebeuren leek ons veel te ver gaan. We dachten dat dit typisch iets is wat in het kabinet wordt besproken en het kabinet, het nieuwe kabinet moet worden overgelaten. Maar wij stellen die 2% als gemiddelde, dat is eigenlijk het nieuwe.

Dank u wel.

Die twee procent als gemiddelde dat is op zich heel mooi, maar het zou waarschijnlijk veel beter zijn als dat 3 of 4 % zou kunnen zijn. Mits dat onderbouwd zou zijn. Wij dringen aan op die onderbouwing teneinde daartoe te komen.

Dat kan toch nooit binnen een half jaar.

We zitten in ieder geval op die 2% zoals die ook in ons ding zult lezen voor de periode dat dat nog niet gelukt is, dus het is niet zo dat wij dan maar zeggen doe niks. Nee die 2% moet in die situatie gewoon doorgaan.

Kamminga.

Zo staat het wel in het gemeenteraadsprogramma van Rotterdam.

Goed we gaan over tot de stemming. Witte kaarten voor Rotterdam. Witte kaarten tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. Wij zijn bij het amendement 213 wederom van Rotterdam. Herkansing.

Dank u wel mijnheer de voorzitter. Dit amendement wordt afgeraden op basis ook van het feit dat het te ver gaat. Natuurlijk is het niet onze bedoeling dat tot in extenso alle bestaande regelingen doorgelicht zouden worden op de effecten, maarwel dat dat in grote lijnen gebeurt. Dus die regeling die direkt en in grote mate getroffen worden door die nieuwe maatregelen.

Hazewinkel.

Kijk dat hebt u natuurlijk theoretisch hebt u daar natuurlijk gelijk in. Maar stelt u zich dat nou eens in de praktijk voor. Het artikel gaat over het wetsvoorstel, dus het nieuwe wetsvoorstellen. Ik zou haast zeggen elk nieuw wetsvoorstel heeft ongetwijfeld betrekking op een bestaande regelgeving ergens in onze maatschappij. Wanneer je nou dwingend voorschrijft alleen maar dwingend suggereert alleen maar om al die bestaande wetgevingen en regelgeving in de besluitvorming te betrekken dat weet u precies hoe het gaat, dan zijn we altijd politici die zeggen van kijk dat onderdeel heb je weer net vergeten. Het gaat juist om nieuwe wetsontwerpen dat die nou eens goed aangepakt worden, wat de konsekwenties, maar dan moeten we niet naar de hele regelgeving in het verleden te kijken. Dus laten we dat maar laten vervallen en daarmee behouden een duidelijke aantal geboden voor nieuwe wetsontwerpen.

Ja dan blijf ik toch, het is misschien best zoals ik net ook in de eerste instantie gezegd heb, dat het hier wat te absoluut staat, maar redactioneel kan dat wat Rotterdam betreft prima aangepast worden dat dat alleen die hoofdlijnen zijn. En dan vervalt uw argument ook mijnheer Hazewinkel.

Nee want wat zijn nou juist hoofdlijnen.

Karminga.

Nee eerste mijnheer Bakker even.

Bakker afdeling Haarlem.

De heer Hazewinkel geeft juist al de reden aan waarom het dan wel opgenomen zou moeten worden. Het is zelfs een voorwaarde vooraf wil men een beoordeeling kunnen geven over een nieuw wetsontwerp om na te gaan wat de konsekwenties zijn. Pas dan kunnen kamerleden goed funktioneren.

Ik vind dat je die voorwaarde dan ook integraal zeker hierbij moet opnemen.

Dank u wel iemand verder nog van u. Dan tenslotte heer Hazewinkel.

Ik heb de heer Bakker niet helemaal kunnen volgen, want de belangrijkste effecten op financieel gebied en op het gebied van het negatieve of positieve gevolgen voor niet direct betrokkenen. Kortom het algemeen waar een nieuwe wet voor dient wat heel duidelijk moet behoort duidelijk aangegeven te zijn in het nieuwe wetsontwerp. Iets wat op het ogenblik beslist nog niet het geval is want alle nieuwe wetsontwerpen juist door daarin te gaan zetten dat alle bestaande regelgeving moet zijn doorgelicht zal ongetwijfeld voor wetgevers een aanleiding zijn om het nog maar uit te stellen en alles nog eens even goed door te nemen alle departementen te laten afreizen en dan gebeurt er dus niks.

Dank u wel. We stemmen over het amendement 723 over punt 13 van de afdeling Rotterdam. Witte kaarten voor het amendement. Wit tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het amendement is verworpen. Leiden wil 214 helemaal schrappen. Iemand uit Leiden om dat toe te lichten.

Afdeling Leiden.

Wij wilden graag dit amendement wilden we indienen omdat de bevoegdheden van de rekenkamer in de eerste plaats zeer groot zijn op het gebied van doelmatigheid. En in de tweede plaats omdat artikel 80 van de comptabiliteitswet al wordt uitgebreid in die zin. En wij dachten dat het overbodig was om dan nog vermelding te hebben in het verkiezingsprogramma van deze zin.

Dank u wel Iemand anders. Niet. Mijnheer Hazewinkel.

Maar een antwoord. Ik weet dat de uitbreiding van bevoegdheid, de wettelijke regeling daarvan op het punt staat te gebeuren en in voorbereiding is. Zolang dat niet het geval is lijkt het me juist dat we in dit programma tot uitdrukking brengen dat wij voorstander van zo'n uitbreiding zijn.

Mag ik hier misschien nog iets aan toevoegen. Bij het RSVdebat is heel nadrukkelijk naar voren gekomen dat doelmatigheidsonderzoek niet achterwege kan blijven. Er is al een artikel dat in de maak is als gevolg van dit kabinetsbeleid.

Ik zou het niet wenselijk achtendat wij nu hier afbreuk aan gaan doen. Daarom zou ik dat zeker geen goede zaak vinden als dit amendement werd aangenomen.

Dank u wel, dan kunnen we gaan stemmen. Witte kaarten voor, tegen. Blauwe kaarten voor, tegen. Oranje kaarten voor, tegen. Het amendement is verworpen. We zijn bij 2798 kamercentrale Haarlem over het punt 217. Iemand uit Haarlem die het wil toelichten. Dat lijkt niet nodig. Heer Geurtsen wilt u er nog iets over zeggen.

Voorzitter na wat in het advies staat heel weinig.

Dan kunnen we misschien overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. We zijn bij 217a. Dat wordt aanbevolen. Heeft daar iemand bezwaar tegen. Niemand. Dan is dat vastgesteld. Voor 219a een nieuw punt van de vereniging voor staten- en raadsleden geldt hetzelfde. iemand nu die daarover het woord wil voeren. Niet. Dan is 219a nog weer een nieuw punt. 220 wordt aanbevolen omdat het een verduidelijking van de tekst is. Althans voor wat betreft het stukje van de afdeling Zoetermeer. iedereen het daarmee eens. Dank u wel. Dan wil de commissie binnenlandse zaken de laatste zin schrappen. Dat is dus afhankelijk van 220a. Dat wordt aanbevolen, dat is een verbetering van de tweede zin van 220. Kunnen we dat zo doen dat 220a wordt aangenomen waarmee dan 220sub 2 is vervallen. Ja ik zie knikken. Dank u wel. Dan zijn we opeens bij 221 en daarvan wordt.

Meijeran.

Klein misverstand voorzitter. Als 220a is aangenomen dan zijn wij automatisch het tweede amendement op 220 van kracht. Want dan wou ik het zinnetje daar schrappen om het in 220a beter tot zijn recht te doen komen.

Dat klopt.

Meijeran.

Maar u zei dan was het amendementje vervallen, maar dat was niet waar het zinnetje is vervallen.

We hebben elkaar goed begrepen. 221 het amendement 202 van de vereniging dat wordt aanbevolen. Niemand daar bezwaar tegen. Dan stellen we dat zo vast.

Anders ligt het met de wijziging van de afdeling 's Gravezande. Dat wordt teruggetrokken. Dank u wel. Dan is het daarmee vervallen. 2850 van de kamer-centrale den Haag dat wordt ontraden omdat het nog verder een detail is van het programma, maar mijnheer Meijer wil er iets over zeggen.

Ja voorzitter we hebben net 202 aangenomen, maar als we over 2850 een besluit nemen zal dat waarschijnlijk ook voor 202 gevolgen hebben daar zullen we dan zo wel even naar kijken. We kunnen de argumentatie van de commissie niet geheel volgen. Er staat dat het te gedetailleerd is. Naar onze mening staat hier niet meer in dan in de oorspronkelijke tekst. Alleen is het in plaats van negatief-positief geformuleerd wat men een veel beter uitgangspunt lijkt voor het programma. Er is op een aantal punten iets duidelijker dus wij blijven ons amendement hierin brengen.

Dank u wel. Is er iemand anders die er iets over zeggen wil. Niet. Dan misschien mijnheer Geurtsen.

Ik blijf van mening dat we hier aan het detailleren slaan dat denk ik de heer Meijer aan de verzuchting heeft aangegeven om dat elders in het programma ook al gebeurd is dat we uitvoeriger geworden zijn dan eigenlijk de bedoeling was geweest. Als we met dit soort amendementen de tekst nog uitvoeriger gaan maken en onnodig in details gaan denk ik dat we al te uitvoerig gaan worden.

Dank u wel.

Voorzitter ik wil graag een inhoudelijk debat over dit punt. Het aantal woorden is dacht ik precies gelijk in het amendement van den Haag en de tekst in het programma, dus ik begrijp niet precies wat er met gedetailleerd wordt verstaan.

Ik heb het aantal woorden niet nageteld voorzitter. Ik denk dat in het programma zoals het voorgesteld is een algemener formulering en geen specifiek wijze van uitvoering wordt voorgedragen. Dat is het essentiële verschil tussen de twee.

Nou het lijkt me nogal een logische wijze van uitvoeren en dat is nogal duidelijk zoals wij het stellen.

Als dat logisch is waarom zou je het dan schrijven.

Bovendien heb ik gezegd dat wij het positief formuleren en niet negatief zoals in de ontwerptekst en dat vind ik ook een belangrijk verschil.

Als u een tekstueel voorstel zou willen doen waardoor de redactie wat verandert. Als u zegt het moet positief in plaats van negatief dan neem ik dat amendement over.

Kamminga.

Dat kan nou niet meer. We moeten het niet ingewikkelder meer maken dan het al is. Als u zegt van ik zie er wel wat in in de wijze van formulering dan verklaren we dat nu positief redactioneel misschien. Bent u het daarmee eens. Goed daarmee is 221-2850 ingetrokken, maar zal worden verwerkt. Dan zijn we bij het nieuwe punt 222a en dat wordt ontraden omdat het helemaal gedekt wordt door 220. Maar de commissie binnenlandse zaken wil daarover misschien iets zeggen.

Van Blommenstein.

Voorzitter wij denken dat dat in zijn algemeenheid voor dit onderdeel niet opgaat. Het is een punt wat alreeds genoemd is een paar jaar geleden bij de commissie Vonhoff. Het is een van de uitdrukkelijke punten ook bij de kamer aan de orde geweest. Ik dacht dat er ook een motie over is aangenomen. Het is een steun heel uitdrukkelijk voor diegenen die nou concreet eens wat willen zien gebeuren op dat terrein en die de gedeconcentreerde rijksdiensten daar steunt en kreunt men onder in het land in de provincies en in de gemeentes. Dit zou dus een goede zaak zijn dat dat nou eens een keer doorgezet werd.

Dat was krachtig ondersteund mijnheer de voorzitter. Ik blijf van mening dat wanneer je in 220 zegt dat decentralisatie met kracht bevorderd wordt dat je dit punt ook daarbij gedekt hebt.

Kamminga.

Maar mijnheer van Blommenstein wil het expliciet in het programma hebben. Mijnheer Geurtsen aarzelt. We gaan stemmen over 222a. Witte kaarten voor, tegen. Blauwe kaarten voor, tegen. Oranje kaarten voor, tegen. Het is aangenomen. 222b een nieuw punt van de commissie binnenlandse zaken. Dat wordt op drie punten ontraden. In de commissie.

Meijeran.

Dat vind ik niet helemaal een heel aardige opmerking voorzitter, want er zijn legio amendementen van mijn hand of van mede mijn hand geweest waar het een en ander zou worden geschrapt. Maar het is algemeen bekend dat je er beter wat bij krijgt dan eruit en daarom moest de commissie klein beginnen. Maar het hangt er ook van af wat je wilt bereiken. En dat het op een aantal terreinen al gebeurt dat dacht ik dat het dan alleen maar betrekking heeft op grote steden. En de bedoeling van het amendement is juist dat je zou kunnen experimenteren met decentralisatie. Niet alleen bij grote steden, maar bij bepaalde gemeente. In het ene geval bij grote steden die ervoor in aanmerking komen, in het andere geval misschien op een ander punt. Dat het dan zou leiden tot onnodig uitstel kan natuurlijk niet want je kunt beter op een paar knelpunten beginnen met een stukje decentralisatie naar gemeente toe dan dat je moet wachten totdat je het voor allemaal zou kunnen en willen doen en dat leidt dus niet tot uitstel, maar het leidt tot een bespoediging, de trein wordt alvast op de rails gezet tot aan de eerste halte en dan kan men makkelijker verder rijden dan dat hij nog helemaal in de remise staat. Kan maakt het amendement nietszeggend. Dat vind ik een valide argument. Maar je zou zeggen wordt dan zou je ook moeten vertellen op welke terreinen dat dan zou gebeuren dan zou het pas echt uitgebreid worden. Kan en dan laten we het over aan de onderhandelaars bij een regeerakkoord om een invulling te geven. Een verkiezingsprogramma zegt dat iets zou kunnen en dan zou men dat op die terreinen kunnen doen waar men in de bespreking voor het regeerakkoord tot overeenstemming zou kunnen komen.

Dank u wel. Iemand anders van U. Dan mijnheer Geurtsen.

Natuurlijk uw proeven nemen voorzitter als je denkt dat wat je wilt gaan beginnen eerst in de praktijk zichzelf moet bewijzen. Maar of je zo'n open deur in je verkiezingsprogramma moet open trappen daar heb ik mijn sterke twijfels over.

Meijeran.

Mag ik dan aan de heer Geurtsen vragen op welke terreinen dit dan al gebeurt zodanig dat dit een open deur zou zijn.

Mijnheer de voorzitter ik heb mij niet beroepen op het eerste punt van de motivering. Het gebeurt al op een aantal terreinen. Ik heb gezegd proefnemen

kun je altijd doen. Daar zijn we het goed over eens. Maar om in je verkiezingsprogramma te gaan opnemen dat je proefnemingen kunt doen dat vind ik een open deur. Nee op de daarvoor in aanmerking komende terreinen kan vergaande decentralisatie etc.

Wel we kunnen overgaan tot de stemming denk ik.

Heer Wilmer.

Ik heb een ordevoorstel en dat is om artikel 223a gecombineerd te behandelen met 222b.

Ik denk dat we dan twee zaken door elkaar aan het halen zijn die iedere kwalificatie appel en peer zeer goed verdragen.

Kamminga.

Nee daar is de commissie binnenlandse zaken tegen.

Meijeran.

Dat is een misverstand. Als 222B wordt aanvaard is 223 daarmee daarna overbodig geworden dacht ik. En in die is het een beter amendement naar onze smaak omdat het niet alleen zich tot die grote steden beperkt maar ruimer is. En de open deur dat je een proefneming zou willen doen. Als je een proefneming wilt doen op een gebied dat nog min of meer onontgonnen is dan is het geen open deur om dat aan je vertegenwoordigers in de kamer bij voorbaat mee te geven en niet aan hen over te laten om straks opeens met iets nieuws te komen waar de partij van zegt he dat hadden we weleens eerst willen bepraten. Je geeft ze een mandaat mee en je geeft ze daarmee ook een aanbeveling mee om eraan te beginnen.

Die vrijheid blijven ze natuurlijk wel houden om definitief een beslissing te nemen. En geen proef te nemen.

Kamminga.

Wij gaan over tot de stemming over 222b. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dat lijkt me duidelijk. Het is aangenomen. 223a. Mijnheer Wilmer. Dat kan nu worden ingetrokken.

Meijer.

Voorzitter even overleggen of we wel of niet in moeten trekken. Ik denk toch dat er een nuanceverschil is met de vorige punten.

Dat er toch een specifiek grote stedenbeleid bestaat wat ook door de kamerfractie wordt gesteund en ontwikkelt. Ik begrijp dat de commissie ook zo vindt want in hun commentaar hebben ze het alleen over de tweede zin. Namelijk dat een concreet programma nog geen realiteit is. Dat weten wij ook en daarom stellen we juist voor dat er in een regeerakkoord op te nemen. Om die reden willen we graag het amendement handhaven.

En dan wilt u het invoegen redactioneel in de vierde zin van 222b een aantal -vooral grote-gemeente. Goed dan gaan we stemmen over 223. Wit voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor-tegen. Dat is verworpen. 223b wederom van de kamercentrale den Haag.

Heer Meijer.

U hebt het ons makkelijk gemaakt want in dit geval is de toelichting bij het punt blijven sterk, ik wil daar graag naar verwijzen.

Dank u wel. Iemand anders uit de vergadering. Mijnheer Geurtsen nog een toelichting op zijn afwijzing.

Voorzitter de toelichting op de kamercentrale benadruk nog een keer dat hier een zeer sterk centraliserende tendens in kan zitten in die gevallen waar het rijk, de rijksregels geeft daar vindt blijkbaar de kamercentrale dat centralisatie dan maar helemaal moet worden doorgezet. De commissie is niet die mening toegedaan.

Dank u wel. Dan kunnen we overgaan tot de stemming.

Meijer.

Kijk de interpretatie in onze toelichting is dusdanig dat ik nu toch wel even iets over moet zeggen. Natuurlijk vindt de kamercentrale den Haag niet dat de centralisatie bevorderd moet worden, maar in die gevallen dat het blijkbaar niet anders is dan dat de centrale overheid een grote vinger in de pap heeft vragen wij ons af waarom dan de gemeente als ze geen enkele beleidsruimte hebben daar toch aan mee moeten betalen. Dat is toch een iets andere interpretatie dan de heer Geurtsen.

Dank u wel. Nog iemand.

Heer Swart.

Ik denk ook dat het wat te gemakkelijk is om te zeggen dat hier die plotselin

centraliserende tendens vanuit gaat. Als je gaat kijken bijvoorbeeld wat er bij het voorbeeld wat hier wordt gegeven de sociale zekerheid aan de hand is dan is het zo dat de invloed van een gemeente daarop volstrekt marginaal is en dan vind ik het uiterst onlogisch en ook helemaal niet zo automatisch passend in de liberale ideeën over decentralisatie dat de gemeente dan wel met de kosten van landelijk beleid wordt opgezeadeld. Ik denk dat het een liberaal idee is dat degenen betaalt die ervan profiteert. En we willen graag dat die lijnen zo kort mogelijk worden gemaakt en daarom zijn we voor decentralisatie. Dat bij de gemeente de mensen die er direkt met de diensten te maken hebben er ook direkt over kunnen beslissen. Maar als we nou praten over zaken die landelijk zijn geregeld en waarvan we als VVD ook vinden dat ze landelijk geregeld moeten blijven dan moeten we ook zeggen dan wordt het ook financieel zo gebeuren en dan moet het rijk het ook volledig op zich nemen en niet een deel plotseling weer gaan afwentelen op de gemeente.

Mijnheer Lauksterman.

Voorzitter ik zou graag wat de heer Swart gezegd heeft zojuist heel klemmend willen onderstrepen. Het gaat hier in feite om werk die gemeente verrichten in mede bewind in opdracht van het rijk. Met name wordt hier als voorbeeld genoemd de uitvoering van de bijstandswet waar de gemeente aanzienlijke bedragen zelf moeten betalen. Bij het werk wat ze doen, bij het doen van uitkeringen. Een zaak waarover kort geleden onze vereniging van staten- en raadsleden een motie heeft aangenomen en ook in het verkiezingsprogramma voor de gemeente raden hele duidelijke bepalingen heeft opgenomen die zich keren tegen deze zaak. Dus ik denk dat het goed zou zijn als de vergadering weer dit amendement aanvaard van de kamercentrale den Haag.

Dank u, iemand anders nog uit de zaal. Dan de heer de Korte.

Voorzitter ik zou een ander standpunt in willen nemen dan de heer Lauksterman. Ik denk dat je twee dingen uit elkaar moet houden. In dit geval. In de eerste plaats moeten we heel duidelijk zeggen dat waar verantwoordelijkheden gedeeltelijk liggen moet je ook in de financiering moeten ze blijken. Dat staat los van het feit of gemeente voldoende uit het gemeentefonds krijgen. Dat is een andere zaak. Maar als dit zou worden aangenomen dan komt het er in feite op neer dat in de toekomst het gaat om de zaak van het vangnet, maar toch natuurlijk een zekere mate van eigen discretie vanuit de gemeente bij mogelijk is ook zaken als individuele huursubsidie behoort in de toekomst die conform ons programma als dat doorgaat ook meer naar de gemeente wordt gedecentraliseerd.

dat men daar dus wel de uitvoering geeft maar geen enkele als het ware financiële verantwoordelijkheid zou hebben. Het lijkt mij toch verstandig om die zekere verantwoordelijkheid, financiële verantwoordelijkheid daar te laten. Dan moet er natuurlijk wel en dat is natuurlijk een heel andere zaak moet er voldoende uit het gemeentefonds naar die gemeente gaan. Dat is eigenlijk de discussie. Maar als u dit zou aannemen zo dan maken we het eigenlijk onmogelijk dat die eigen financiële verantwoordelijkheid bij die gemeentes eigenlijk nog in de toekomst wordt verwerkelijkt of althans verwezenlijkbaar is en daarom zou ik dit amendement in die zin zoals het hier is geformuleerd niet willen ondersteunen.

Heel kort nog.

Ik zal mijn best doen mijnheer de voorzitter. Ik merk, ik constateer een opmerkelijk verschil wat met mijnheer de Korte nu naar voren brengt. Ik herinner eraan dat de kamerfractie nog deze kabinetsperiode moties heeft ingediend waarin dit punt wat den Haag naar voren brengt wordt gesteund en waar het heel duidelijk gaat om niets te vertellen dan mag het rijk het ook houden. Als het rijk zegt jullie krijgen veel meer mogelijkheden om bij je plaatselijke situatie dat is decentralisatie het beleid op poten te kunnen zetten dan kun je als gemeente daar zelf geld bijleggen. Maar zolang het allemaal door het rijk bepaald wordt, ik rond af mijnheer de voorzitter dan zijn de kosten ook voor het rijk.

Prima dan kunnen we overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor het nieuwe punt van den Haag, tegen. Blauwe kaarten voor, tegen. oranje voor, tegen. Dat lijkt me aangenomen. Punt 223b. 225 is het amendement 2407 van de commissie justitie die vindt dat de tweede zin kan vervallen dat wordt gewoon ontraden. Iemand van de commissie justitie die het wil toelichten. Mijnheer van der Goes van Naters.

Ik weet niet waarom het ontraden wordt, ik weet wel waarom het amendement dus is ingediend. Zuivere wetgeving verfoeilijk zijn, maar het hoeft het niet. Het is alleen een manier van wetgeven die zijn bedenkingen heeft. Met rechtsbescherming van de burger heeft het rechtstreeks niks te maken. Want ook pseudo-wetgeving kan zeer welvoorzien in de goede rechtsbescherming. Het is dus gewoon dat de tweede zin niet in verband staat of enigszins betrekking heeft op de voorgaande zin vandaar dat de justitiecommissie zegt

hou de zaak zuiver en gooi het eruit.

Iemand anders nog.

Heer Geurts.

Je kunt natuurlijk zeggen dat die kan vervallen. Niettemin met name wanneer we denken aan de wetgeving bij circulaire de pseudo- wetgeving bij circulaire die een aanzienlijke omvang genomen heeft vindt de commissie het verstandiger om deze zin toch maar wel te laten staan.

Er wordt krachtig ja geknikt. Kunnen we gaan stemmen. Dank u wel. Witte kaarten voor, tegen. Blauwe voor, tegen. Oranje voor, tegen. Die circulaire dat was een doorslaggevend argument. 226a het nieuwe punt van de afdeling Huissen. Het wordt onteaden omdat het geen oplossing biedt. Iemand die het wil verdedigen. Niet dan kunnen we overgaan tot de stemmen. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Huissen is verworpen. 227 dat is het amendement van de afdeling Apeldoorn dat we het eerst behandelen na 856, wordt ontraden. iemand uit Apeldoorn of anderszins die het wil verdedigen. Wordt ingetrokken. Dan zijn we het kwijt. Afdeling Groningen wordt ook ontraden 2103. Iemand die het wil toelichten. Mevrouw Jonker.

Voorzitter de afdeling Groningen heeft in dit amendement bedoeld de tekst wat duidelijker te laten spreken overwogen dient te worden dat voor de rest komt de tekst op hetzelfde neer. Er bestaan overwegingen genoeg en dit is een heel concreet punt om dat procedures lang genoeg duren. En er middels duidelijke richtlijnen een eind aan gemaakt zou kunnen worden.

Dank u wel.

Heer Geurtsen.

Voorzitter het is op zichzelf een zeer sympathiek amendement, maar het is niet mogelijk om in alle omstandigheden te zeggen als niet binnen een bepaalde termijn beslist is dat dan geacht wordt het beroep te zijn ingewilligd. Daarom zullen we toch zorgvuldig moeten nagaan in welke gevallen het wel kan en in welke gevallen het niet kan en daar is deze formulering in het ontwerp op gespoeld.

Meijeran.

Bij die overweging wordt ook helemaal niet gesproken van soms wel en soms niet

Men wil overwegen om een concrete bepaling te nemen en gewoonlijk is dat voor die concrete bepalingen ook zo in het verkiezingsprogramma op te nemen. Zeer sympathiek zoals de heer Geurtsen zei.

Zeer sympathiek, maar zolang je nog overweegt heb je het niet in alle gevallen beslist mijnheer Meijeran, dat is het verschil.

Kamminga.

Nou ik denk wel dat we weten waar we het over hebben. Gaan we stemmen over Groningen 2103 witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dit is kantje boord. Even overnieuw. Stembureau telt en het woord is dan aan de voorzitter van het stembureau. Groningen is aangenomen. Dank u zeer. Wij zijn dan bij het punt 227a het is een nieuw punt van de kamercentrale den Haag. Mevrouw Bruggeman heeft het woord.

Ja voorzitter we hebben begrip voor het argument van de commissie die zegt dat ze het ontraadt omdat de financiële gevolgen niet te overzien zijn, maar de liberalen zijn altijd erg geporteerd geweest voor een ombudsman en nu we de nationale ombudsman hebben, nu ontstaan er ook op lokaal niveau op verschillende plekken ombudslieden. En het probleem is dat je natuurlijk heel goed kunt begrijpen dat sommige gemeente het niet betalen kunnen, maar dat je op deze manier geen gelijkberechtiging krijgt in het land. Nu kun je wel zeggen we zijn voor lokale ombudsmannen en dan niet erbij zeggen wie het betalen moet, maar dat is zo ontzettende gemakkelijk, dus den Haag heeft gezegd we zijn ervoor en dan vinden we ook dat we bepalen moeten wie het betalen moet. Het is natuurlijk niet te overzien de financiële konsekventies. 1-2-3 zijn al die lokale ombudslieden er ook nog niet, dus we denken niet dat het zo'n ramp is en ik vind toch dat er op dit terrein op het gebied van recht, gelijkrecht voor allen dat er iets in onze verkiezingsprogramma moet staan. En dat is dus de reden dat den Haag toch wel erg graag wil dat hier serieus over nagedacht wordt en niet alleen maar naar kosten worden gekeken.

Dank u wel. iemand anders nog.

Bij dat serieus kijken mijnheer de voorzitter behoort ook het kijken naar de vraag wat gaat het kosten. Je kunt toch je ogen niet sluiten voor het feit dat je een blanco cheque dreigt af te geven door in je verkiezingsprogramma welk beginsel wat wenst dan ook neer te leggen. Het mag een te verdedigen wens zijn, een sympathieke wens zijn, maar je kunt toch niet

in het blauwe weg blijven wensen als je je niet eerst afvraagt heb ik het geld om die wens te verwezenlijken. En vandaar dat de commissie het veel verstandiger acht om daar in dit stadium aan het flang vandaag niet toe te geven.

Tenslotte mijnheer Wilmer.

Ja ik vind dat toch niet helemaal een valide argument van de heer Geurtsen. We hebben krachtig altijd gepleit voor een ombudsman. We hebben er op nationaal niveau een. De heer Rang die is in het leven geroepen, althans zijn functie is in het leven geroepen uiteraard met een kostenbegroting daarbij. Toen is er ook van harte gezegd dat moet ook op lagere bestuurlijke niveaus mogelijk zijn. Er dreigt nu in deze vorm van de rechtsgelijkheid gaten te vallen en dan moet je op een gegeven moment niet gaan vallen over de geweldige bedragen die het gaat kosten. Ik denk dat we op een gegeven moment het principe hier voorop moeten laten staan en dat we inderdaad daarbij een middel moeten vinden en daarmee is dus het principe ondersteund wat wij hier hebben.

Dank u wel. Kunnen we overgaan tot de stemming.

Heer Blumenstein.

Nog even los van de argumenten van de kosten denk ik dat er toch ook inhoudelijk iets te zeggen is over gemeentes en ook in provincies over de instelling van de nationale ombudsman daar de bevoegdheden over uit te breiden. Inhoudelijk ben ik daar niet voor. Ik kan me er heel goed in verplaatsen dat er voor wat betreft de rijksoverheid een ombudsman is maar voor wat betreft de lokale besturen denk ik dat daar geen duidelijke meerderheid voor zal te vinden zijn vanuit de gemeentes om de nationale ombudsman uit te breiden over de bevoegdheden daarin.

Dank u wel. We gaan stemmen met witte kaarten voor het punt van den Haag. wit tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dat punt is verworpen. 228 de afdeling Dordrecht dat wordt ontraden. Iemand uit Dordrecht.

Verstegen.

Wij vonden de originele tekst wel aardig maar erg vrijblijvend. Temeer omdat de mening sterk overheerst dat op het ogenblik de civiele verdediging erg verwaarloosd wordt. Vandaar dat wij het zeer noodzakelijk achten dat dat apart wordt toegevoegd.

Dat dat weer op peil wordt gebracht. En ik moet eerlijk zeggen dat ik niet begrijp de tendens van de ontrading, de risico's van rampen dienen bepalend te zijn voor de overheidsvoorbereiding. Als er een risico voor een ramp is dan is voor mijn gevoel er een risico en als je dat eerst moet gaan meten dan is het te laat naar mijn gevoel.

Dank u wel. Iemand anders. Mijnheer Geurtsen.

Voorzitter de civiele verdediging dient uiteraard op een aanvaardbaar niveau gebracht te worden alleen de stelling dat er extra middelen voor nodig zijn is een stelling die door de commissie niet wordt onderschreven. Dat is het enige verschil wat wij hebben met de afdeling Dordrecht.

Dank u wel. Iemand anders nog. Niet. Dan kunnen we overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor het amendement van Dordrecht. Tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het amendement is verworpen. 230 1 Amsterdam en 2 de kamercentrale Leiden. Het eerste ontraden, het tweede aanbevelen. Is er iemand uit Amsterdam die een toelichting wil geven.

van der Stoel.

De VVD spreekt zich regelmatig uit over de rol van de overheid en dat is ook uitstekend, want dat geeft ook duidelijkheid. Ook vaak wordt daarbij gezegd dat juist de overheid een voorbeeldfunctie kan vervullen. We roepen dan de sociale partners regelmatig op om zoveel mogelijk mensen aan werk te helpen. Arbeidstijdverkorting kan een middel zijn om de organisatie ook op te schonen waar die te dik is. Dat zegt de VVD over het overheids- personeelsbeleid, vandaar dat Amsterdam achter dit amendement blijft staan.

Iemand anders. Niet. Mijnheer Geurtsen.

Naast wat er al in de motivering bij het ontraden is gezegd mijnheer de voorzitter wil ik erop wijzen dat ook verder uit ons programma blijkt dat wij arbeidstijdverkorting bepaald niet als een panacee beschouwen voor de oplossing van de werkeloosheid. Het opnemen van dit amendement zou in mijn ogen die arbeidstijdverkorting als een soort wondermiddel mits de overheid maar zijn bijvoorbeeldfunctie wil waarnemen worden gepresenteerd. Ons programma zou er niet consistenter door worden.

Dank u wel. Dan kunnen we overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor, tegen.

Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. Wij zijn bij de kamercentrale Leiden wordt aanbevolen. Ieder stemt daarmee in. Dank u wel. Dan zijn we bij 230a dat is een nieuw punt van de afdeling Arnhem. Iemand uit Arnhem die dat wil toelichten. Niemand.

Voorzitter zou ik dan wat mogen vragen want het is namelijk zo dit wordt hier gesteld. Een ander amendement bij de politie is gesteld bij de politie en nog weer een ander amendement van een andere afdeling stelt het bij defensie. Is er misschien een principiele opvatting over, want het is veel makkelijker om te beoordelen als een geheel dan er nu apart naar te kijken. Ik bedoel het spreekt wel aan om het aan te nemen en het spreekt ook wel aan bij de politie waar het ontraden wordt en het spreekt mij het meeste aan bij defensie. Maar ik vind het ontzettend moeilijk om het zo maar apart allemaal onze stem daaraan te geven of te onthouden. Het is een geheel. Als je zegt dat je het voor de ambtenaren vindt stellen we dan nu vast dat het ook geldt voor de politie, dat het ook geldt voor de defensie. Dan heb ik daar vrede mee, maar ik vind het mal om daar apart over te oordelen alsof een ambtenaar iets anders is dan de politie, iets anders is dan defensie. Hoewel ik er vrede mee kan hebben dat je zegt defensie dat is zo'n aparte taak daar vind ik dat loyaal uitvoeren van alle taken nodig is.

Formeel moeten we over elk punt apart stemmen. Maar anderzijds kan het ook zo zijn dat er verschillend over gedacht wordt per categorie ambtenaar. Dat principiele element is minder aanwezig. Het is duidelijk dat op dit punt de commissie vindt dat ten onrechte twijfel is aan de huidige loyaliteit en bij de andere punten zoals u hebt gemerkt vindt de commissie dat ook. Dus in die zin.

Ik wil zeggen dat ik het wat ambtenaren en politie betreft vind ik het een open deur, maar wat defensie betreft vind ik het wat anders omdat dat iets van een andere orde is. Dus ik wil me het recht voorbehouden bij defensie anders te oordelen.

Dat mag altijd want we stemmen over elk amendement. Mijnheer Geurtsen ik denk dat een toelichting verder niet nodig is. Of mevrouw van der Stoel.

Voorzitter Amsterdam komt dit amendement voor als een overbodig amendement omdat iedere ambtenaar of hij of zij nu bij de politiek, defensie of gewoon

ambtenaar tussen aanhalingstekens dat is om het onderscheid even te hanteren weet wat hij of zij mag doen. Er zijn ambtenarenreglementen. Dus waarom dit nog een keer opnemen.

Ja dat is duidelijk, daar is de commissie het mee eens. We gaan stemmen. Witte kaarten voor Arnhem, tegen. Blauwe kaarten voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. 230B een nieuw punt van de afdeling Dordrecht over de loopbaanplanning. Mijnheer Verstegen.

Wij hadden begrepen dat loopbaanplanning alleen mogelijk is voor hogere ambtenaren op dit moment. En vinden dat eigenlijk niet juist. Dat moet op alle niveaus. Dat bedoelen we met niveaus mogelijk zijn. De opmerking van de commissie dat het in kleinere structuren misschien niet mogelijk is dat wil toch niet zeggen dat het dan grotendeels wel mogelijk moet zijn. Dus vandaar dat ik achter onze stelling blijf staan.

Dank u wel. Memand die hier iets over zeggen wil. Heer Geurtsen.

Alleen met de constatering dat we er dus blijkbaar over eens zijn dat als we dit beginsel uitspreken, tegelijkertijd uitspreken dat we het niet overal kunnen realiseren. En dan is het de vraag of het verstandig is het uit te spreken.

Heer Wilmer.

Ik denk dat dat toch wel erg makkelijk zo geconstateerd is. Het is zeker bij de overheid dat de opleidingen en de papiertjes die erbij horen veel bepalender zijn dan bij het bedrijfsleven en ik denk dat als we het niet opnemen dan ook zeker de eerste vier jaar nauwelijks aanzetten zullen geven. Ik pleit er dus erg voor.

Dank u wel. Kunnen we overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor de loopbaanplanning. Tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Blauwe nog even over. Blauwe kaarten voor de loopbaanplanning dat zijn er 6. Blauwe kaarten ~~te~~ tegen. Dat zijn er 21. Het is verworpen. Dan de rechtspositie van staten- en raadsleden. 230c een nieuw punt uit Amsterdam.

Mevrouw van der Stoel.-Raadslid in Amsterdam.

In elk geval een compliment dat hij ook functies van de individuele leden uit de partij kent. Amsterdam heeft dit punt naar voren gebracht mijnheer de

voorzitter omdat er een bepaald niet gelijke positie is. Voor wat betreft staten- en raadsleden terecht heeft minister Rietkerk in deze periode de rechtspositie verbeterd van wethouders in de middelgrote gemeente. Zij zaten het meest schrap en krap. Maar voor raadsleden er zijn gemeente in Nederland mijnheer de voorzitter waar het een fulltime baan is. En waarom zouden staten- en raadsleden in die situatie niet in dezelfde mogelijkheden en beroep mogen doen als andere burgers en dan nu dit amendement afwijzen met het argument de financiële konsekwenties. Dat is wat rouwend. Wij hebben daar zelf geen enkel verhaal bij gehouden wat dat zou precies gaan betekenen. Het is een kwestie van uitwerken zoals dat nu ook terecht door het kabinet is gedaan met die wethouders.

Dank u wel. Mijnheer geurtsen. Nee.

Voorzitter Boerman afdeling Hengelo.

Ik heb zelf een paar jaar raadslid mogen zijn en ik vind vanuit die positie dat de rechtspositie van raadsleden, betaling van raadsleden buitengewoon hoog is. Wanneer dat in sommige plaatsen als fulltime job wordt gebruikt dan denk ik dat we op de verkeerde weg zijn. Het is vertegenwoordigend lichaam en het dagelijks bestuur moet goed betaald worden, moet een goede rechtspositie hebben, maar niet degene die het vertegenwoordigde lichaam uitmaken. Dank u.

Heer Remkes.

Duidelijk is dat hier een aantal financiële maar ook meer principiële kanten aanzitten dus ik kan mij op dit ogenblik de aanbeveling van de commissie om dit amendement te ontraden goed voorstellen. Toch zou ik er bij het bestuur op willen aandringen om de komende tijd wel nadere aandacht aan deze problematiek te schenken. Want waar wij in de praktijk tegenaan lopen dat is dat er voor de verschillende raden, daar speelt het wat meer maar in sommige situaties ook voor de staten onvoldoende kandidaten van voldoende kwaliteit kunnen vinden en dat is in de praktijk voor de vertegenwoordigende lichamen een grote belemmering.

Lijkt me een goed idee. Mag de voorzitter van het hoofdbestuur bij deze aan de vice voorzitter van de vereniging voor staten- en raadsleden vragen of de vereniging dat eens wil uitzoeken.

Remkes.

En mag ik daaruit dan ook concluderen dat uw bestuur op dit ogenblik

toezegt bereid te zijn als de vereniging daarover met voorstellen komt daarover van gedachte te wisselen in een open sfeer. En dat die gedachte bij het DB in een goede voedingsbodem vallen.

Dat gaat wat ver. U kent mij voldoende. Goed toch nog stemmen over dit amendement mevrouw van der Stoel.

Mijnheer de voorzitter ik heb alle vertrouwen in het aangekondigde overleg dus Amsterdam is bereid dit amendement in te trekken.

Prima. Dank u wel. Dan zijn we bij 230d een nieuw punt van de commissie binnenlandse zaken. Mijnheer Meijeran.

Om misverstanden te voorkomen. Ten aanzien van de vorige spreekster, ik ben geen burgemeester voorzitter, maar de voorzitter van onze commissie binnenlandse zaken is dat wel. Er wordt gezegd dit punt is overbodig. Nou toevallig staat de heer Geertsema hierbijom waarschijnlijk te ondersteunen dat dit niet overbodig is, want de commissie kiezer-gekozene in een lang verleden heeft dit uitdrukkelijk zo gesteld. En zolang de burgemeester voor 6 jaar wordt benoemd is beslist niet overbodig om dat punt wat we vroeger in onze programma's hebben gehad nog weer eens nadrukkelijk te beklemtonen want op het ogenblik wordt er gekeken als er bij een herbenoeming eens even wordt getwijfeld alsof er iets heel vreselijks gebeurt. Herbenoeming die je als herbenoeming wilt houden die moet je ook als zodanig inhoud geven. En vandaar dat we het niet overbodig achten.

Heer Geertsema.

Ja dat zou ik graag willen onderschrijven. De praktijk op het ogenblik is dat de burgemeester wordt herbenoemd tenzij hij iets heel slechts heeft gedaan, maar net niet zo slecht dat men op die grond kon ontslaan. En het hoort zo te worden en zo lees ik dit nieuwe artikel, het hoort zo te worden dat burgemeesters alleen worden herbenoemd wanneer ze het werkelijk goed hebben gedaan.

Dank u wel, we kunnen overgaan tot de stemming denk ik. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Punt is aangenomen.

Dan zijn we bij het laatste punt van dit hoofdstuk en dat is de discussie over het referendum dat we nou nog eens een keertje over zouden kunnen gaan doen.

Meijeran.

We hebben er nog wel tijd voor voorzitter.

Ja dat is nou juist het probleem. Ik denk jarenlang wordt in de partij gediscussieerd over referendum ja en nee en we hebben nu twee minuten en om nu wel.

Meijeran.

We zullen ons best doen voorzitter maar ik vlij me niet de hoop dat de heer Geertsema me weer komt ondersteunen, maar je zou nooit kunnen weten natuurlijk. Het past niet in de nederlandse democratie. Naar mijn smaak. Naar de smaak unaniem van de commissie Biesheuvel, naar de smaak van de commissie binnenlandse zaken met een discussienota die inmiddels anderhalf jaar oud is en helaas te weinig in de partij is besproken dacht ik, naar die smaak past in de nederlandse democratie datgene wat die nederlandse democratie daarin vindt passen. En wat je met elkaar besluit om er in op te nemen een vertegenwoordigend stelsel voor vier jaar mandaat tenzij er wat bijzonders gebeurt en men wordt teruggeroepen op hoger niveau. Maar juist op lager niveau is dat terugroepen niet mogelijk. Juist op lager niveau kunnen zich open kwesties voordoen waarin een gemeenteraad of een provinciale staten het nuttig kan vinden om de mening van de kiezers te horen en als aanvulling op het normale vertegenwoordigend stelsel stellen wij dan voor dat het op lokaal en provinciaal niveau mogelijk wordt gemaakt door daartoe passende wetswijziging en dan is het een vorm van decentralisatie dat elk lager orgaan van geval tot geval waarin men dat nuttig acht dat referendum kan doen plaats vinden. Door wetswijzigingen er staat uitdrukkelijk nieuwe grondwetswijziging, u weet dat de commissie Biesheuvel meende dat de grondwet daartoe gewijzigd moet worden. Er zijn adviezen aan de commissie buitenlandse zaken verstrekt van hooggeleerde zijde dat er bepaald geen grondwetswijziging voor nodig zou zijn, maar dat daargelaten het stelt dat er wetswijzigingen niet verplicht, maar wel beslissend referendum op lager niveau mogelijk zou worden gemaakt dan kun je daarmee proeven in de praktijk hebben waardoor je later kunt besluiten wat je al dan niet op landelijk niveau wilt doen.

Mevrouw Bruggeman.

Kamercentrale den Haag wil hier juist niet ondersteunende woorden spreken. We hebben er in de kamercentrale den Haag vaak over gesproken. Als je vindt dat je vertegenwoordigd wordt door de gemeenteraad alsdat je volks-vertegenwoordiging is dan moet je niet met beslissende referenda komen ook niet op

dat niveau. We hebben op alle niveaus hebben we onze volksvertegenwoordiging en het is onzin om te zeggen landelijk kan het niet. Op lokaal niveau kan het wel. Een beslissend referendum is naar ons inzicht uitholling van de democratie. We zijn er tegen.

Kijk nu kunnen we heel gemakkelijk de rest van deze middag vullen met het uitwerken van deze punten voor en tegen. Er is ook al regelmatig de praktijk geweest in de partij. Er zijn avondvullende programma's her en der in het land geweest over dit onderwerp. De commissie Biesheuvel heeft nu een rapport geproduceerd. Ik denk dat we er als VVD hoogst onverstandig aan doen om nu in deze algemene vergadering daar waar er enkele minuten over dit onderwerp gesproken kan worden nu zomaar iets over aan te nemen. Ik denk dat we er veel verstandiger aan doen middels dat verzoek ons zou bereiken dan wil ik dat graag honoreren, dan wil ik er graag aan meewerken dat het goed zou zijn om aan de hand van de rapportage van de commissie Biesheuvel als VVD daar nog eens weer een discussieronde over te gaan houden waarbij uiteindelijk in een partijraad of desnoods in een algemene vergadering in wat meer besluitvormende zin hierover van gedachte kan worden gewisseld, maar niet nu. En daarom ben ik erg tegen het aannemen van dit voorstel van de commissie binnenlandse zaken.

Meijeran. U bedoelt voorzitter dat het ook niet nu wordt verworpen, maar dat we naar analogie van de Markerwaard zeggen er is in de partij totnutoe te weinig over gesproken om met 52 tegen 48% iets te besluiten.

Over de Markerwaard hebben we het later op deze dagen. Het gaat nu over dit voorstel. Dus ik zou willen vragen aan de commissie binnenlandse zaken om het in te trekken.

Meijeran.

Onder voorwaarde dat er dus inderdaad binnenkort een discussie plaats vindt die we al anderhalf jaar lang na onze discussienota hebben gemist. Het rapport Biesheuvel was in dit opzicht natuurlijk een extra, maar als u het rapport van de commissie Biesheuvel en van de commissie binnenlandse zaken naast elkaar legt dan is dat van de commissie binnenlandse zaken wat beknopter en dat loopt in grote lijnen parallel.

We zullen het er zeker over hebben in de komende tijd. Dank u zeer voor uw medewerking. Wij sluiten daarmee het hoofdstuk twee af en zijn gekomen bij het hoofdstuk 3 rechtstaat en rechtsontwikkeling.

En op het punt 301 zijn vier amendementen ingediend, de eerste van de kamercentrale Dordrecht.

Mevrouw van Scherpenberg wil daarover iets zeggen, zij heeft het woord.

Ik ben mevrouw van Scherpenberg van de kamercentrale Dordrecht. De commissie heeft geadviseerd geen wezenlijke verbetering. Ik wil u graag uitleggen dat wij vinden dat het een zeer wezenlijke verbetering is. De redactiecommissie heeft in de amendementen voor de amendementencommissie in december aanbevolen om het redactioneel te verklaren. De amendementencommissie heeft in haar wijsheid besloten om het dan toch vandaag in te dienen om een discussie of althans een besluitvorming vandaag uit te lokken hierover. En nu heeft de commissie het afgeraden, dat begrijp ik dus uit dat dat redactioneel wat in de amendementencommissie was aangeraden dus een afwijzing was. We hebben sinds het liberaal manifest en het vorige verkiezingsprogramma is er veel op dit gebied van burgerlijke ongehoorzaamheid gebeurd en ik denk dat in het verkiezingsprogramma nu duidelijk moet zijn dat wij liberalen hierover nagedacht hebben. Het moet ook duidelijk zijn dat wij zo duidelijk dat we dat niet in een bijzinnetje kunnen wegstoppen. In onze kamercentrale hebben we hier twee discussieavonden over gehad omdat wij het heel belangrijk vinden en ik denk dat de hele partij dat heel belangrijk vindt en er staat een verslag over in vrijheid en democratie van 28 mei waar de minister van justitie toen bij ons gezegd heeft ter aanleiding van analyses van professor Schuiter, Ghandy en Marten Luther King dat er voorwaarden moeten zijn waaronder burgerlijke ongehoorzaamheid aanvaard kan worden althans ook zo genoemd kan worden. Dat is de aktie is illegaal, de aktie wordt openlijk gevoerd, de aktie is gericht op een nog niet eens genomen politiek besluit. De aktie moet zonder vooropgezet geweld zijn. Er moet samenhang zijn tussen de aktie en te bereiken doel. Wij nemen aan dat dit niet allemaal in het verkiezingsprogramma zal moeten staan en we hebben daarom gekozen voor de veel kortere tekst die we hier hebben neergelegd in plaats van de tussenzin die hier staat. Dus wij vinden dat wou ik hiermee verklaren mijnheer de voorzitter dat dit dus wel degelijk een wezenlijk belang is en niet alleen maar een tekstverandering.

Dank u wel. Sommige mensen vonden dat u te lang sprak, maar ze weten niet dat u bij mij bijzondere rechten hebt mevrouw van Scherpenberg.

Iemand anders uit de vergadering. Niet, dan mijnheer Geurtsen.

Mijnheer de voorzitter wij hebben uitdrukkelijk in het programma geen uitspraak willen doen over aanvaardbaarheid of onaanvaardbaarheid van het verschijnsel burgerlijke ongehoorzaamheid. We hebben het aangevoerd als een van de signalen die in de maatschappij kan optreden en om geen misverstand erover te laten bestaan wat wij onder burgerlijke ongehoorzaamheid verstaan hebben we het begrip in dat zinnetje tussen streepjes kort verduidelijkt. Je kunt zeggen de definitie van Schuit kort weergegeven. Wij hebben er geen enkele behoefte aan gehad om een uitspraak voor of tegen burgerlijke ongehoorzaamheid te doen. Dat hebt u wel. U hebt in uw amendement gezegd voor liberalen is burgerlijke ongehoorzaamheid dan alleen aanvaardbaar. U doet dus uitspraak. Zowel naar beneden als naar boven afgegrensd. Wij doen geen enkele uitspraak over de aanvaardbaarheid. Wij definieren dat is alles.

Het manifest doet wel een uitspraak-Geertsema.

Kort mijnheer Geertsema, maar we hebben dan ook geen enkele behoefte om in dit programma in deze kontekst een uitspraak over die aanvaardbaarheid te doen. Het past er gewoon niet in.

Tweede instantie mevrouw de Leve.

Ja voorzitter ik ben daar wat verbaasd over. In een tijd waar burgerlijke ongehoorzaamheid en zoveel voorkomend verschijnsel is is het denk ik onmogelijk wanneer een politieke partij niet de begrenzing van die aanvaardbaarheid en dat is wat is gebeurd in het amendement van de kamercentrale Dordrecht wanneer niet de begrenzing van die aanvaardbaarheid wordt aangegeven een politiek programma waarin dat niet naar voren wordt gebracht is denk ik althans in mijn ogen niet bepaald aanvaardbaar. Ik denk dat wij er wel degelijk een uitspraak over moeten doen. Wij worden er dagelijks mee geconfronteerd.

Dank u wel. ~~Iam~~ anders nog. Mevrouw van der Stoel.

Het zal misschien vele in Nederland niet zijn ontgaan mijnheer de voorzitter dat Amsterdam weleens geconfronteerd wordt met vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid. We vinden dat we er ook wel enige opmerkingen over mogen maken. Als ik nu net de opmerkingen hoor van mevrouw de Leve dan sterkt Amsterdam dat tmeer in de gedachte dat de tekst die de commissie heeft voorgelegd een zeer evenwichtige is om wat nu wordt voorgesteld ook in de verdere amendementen die volgen dat dat om begrenzingen gaat.

En dat lijkt bij vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid die niet per definitie zijn afgewezen. Daar staat ook de heer Geertsema wees er op de tekst in het liberaal manifest dat je niet generaal kunt zeggen dit is de bovengrens en dat is de ondergrens en daarom het compliment aan de commissie dat de commissie daar heel evenwichtig mee om is gegaan.

Dank u wel. Ik kijk nog even naar de vergadering of iemand anders nog het woord wil voeren. Niet. Mijnheer Geurtsen.

Mijn vrouwelijke advocaat heeft zojuist voor mij gesproken.

Goed dan kunnen we overgaan tot de stemming. Voor het amendement van de k amercentrale Dordrecht. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Als het proces gewonnen wordt hebt u altijd een goede advocaat. Het amendement 1019 van de afdeling Sneek. Iemand.

Mijn naam is Stoel uit Sneek. Mijnheer de voorzitter de reden van de afdeling Sneek om dit amendement in te dienen is gezien het feit dat ons inziens deze zin waar het hier betreft overbodig is. De commissie heeft het in feite zelf ook aangegeven, de commissie verkiezingsraadprogramma door op te merken dat op dit moment eigenlijk al een kenmerk is van wetshandhaving. Dat onderschrijven wij volledig. Echter een kenmerk van wetshandhaving kan niet opgenomen worden aan een dergelijk zwak criterium als de overtuiging. Wij vragen ons af welke overtuiging, de overtuiging van wie en hoe meten we die overtuiging.

Dank u wel.

Voorzitter Boerman afdeling Hengelo.

Voorzitter het gaat hier niet alleen om het op ethische gronden niet meer nakomen van de wet. Het gaat hier ook over algemene massale wetsovertreding. Een voorbeeld daarvan is het dagelijks overtreden van de 100 kilometerwet. Het is duidelijk dat een dergelijke overtreding op massale grond niet is te handhaven. U pleit in het verkiezingsprogramma daar wel voor. Ik zou het amendement van de afdeling Sneek willen ondersteunen omdat het daadwerkelijk blijkt dat het niet altijd mogelijk is om wetten te handhaven wanneer de bevolking zich daar niet in kan vinden. Dan moet veel eerder de wetgever de wet veranderen.

Dank u wel. Mijnheer Geurtsen.

Wat het laatste betreft mijnheer de voorzitter 302 onderschrijft die stelling. Ik denk dat het woord overtuiging hier niet gelezen wordt in de zin waarmee die bedoeld is. Ik mag vertellen hier is een redactioneel amendement van de commissie justitie op gekomen juist met betrekking tot de woorden met overtuiging. Die dienen geweigerd te worden. Die overtuiging blijkt iets ethisch in te houden maar bedoelt dus alleen maar na afwegen toch beslist is om de wet te handhaven. En niet om die 100 kilometergrens te schrappen. Dat is met de woorden met overtuiging bedoeld.

Mijnheer de voorzitter dan lijkt het mij nog steeds een overbodige zin. Gezien het feit dat op dit moment al een kenmerk is van de wetgeving. Afgezien van het feit dat de interpretatie van een woord erg moeilijk naar buiten te brengen is als het verkiezingsprogramma is vastgesteld.

Geurtsen.

Het verandert dus die formulering. Ik denk dat we deze zin niet kunnen missen omdat een van de veel voorkomende klachten in onze samenleving juist is dat wetten wel uitgevaardigd maar niet gehandhaafd worden.

Goed we kunnen overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor, tegen. Sneek. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het amendement van Sneek is verworpen. Afdeling Zoetermeer wil ook schrappen. Iemand uit Zoetermeer die het wil toelichten.

Berghuis-Zoetermeer.

Een heel korte toelichting. De argumenten die voor de commissie aanleiding zijn geweest om het te ontraden waren voor mijn afdeling aanleiding om dat amendement in te dienen. En wel juist omdat in de wetshandhaving kenmerk is van de rechtsstaat waren wij van oordeel dat je deze passage op die manier niet moet opnemen. Zeker niet als je zegt dat de overheid niet de beleidsvrijheid mag hebben om de handhaving van het geldend recht achterwege te laten en direkt volgt daarachter de zin er zijn natuurlijk de overheid dat in redelijk dat niet kan. En dan komt de vraag wat zeg je nou eigenlijk.

Dank u wel. Iemand anders. Mijnheer Geurtsen.

Ik mag hier neem ik aan voorzitter 429 en 471 tegelijk nemen, want in wezen stoelt de argumentatie voor 429 op het amendement 471. Het in redelijk niet vergen dat handhaving plaats vindt. Wij kennen in het strafrecht

opportuniteitsbeginsel dat door het openbaar ministerie naar veler overtuiging in redelijkheid wordt toegepast. Het schrappen hetzij van de hele zin, hetzij van het laatste stuk zou betekenen dat wij het opportuniteitsbeginsel verwerpen. En ik denk niet dat dat het een goede zaak zou zijn.

Dank u wel. We kunnen overgaan tot de stemming. Eerst 429 witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dat is verworpen. 471 witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is ook verworpen. We zijn bij 302 de afdeling Doetinchem. Iemand uit Doetinchem. Het wordt ingetrokken. Dank u zeer. Afdeling Delft trekt ook in. Mijnheer Storm.

Storm-KC Rotterdam.

Bij gebreke van iemand uit Delft kennelijk wil ik hier graag wat over zeggen. U ontraadt namelijk dit amendement ten gunste van het volgende waarin u aanbeveelt een onafhankelijk adviesorgaan met de beoordeling etc. te belasten. Ik heb daar een paar vragen over. Een nieuw adviesorgaan onafhankelijk wat heet daar en een die echt de hele wetgeving op zijn effectiviteit zou moeten beoordelen. Ik ga zeker tegen amendement 302.3 stemmen, maar zou juist erg graag daarom willen aanbevelen 2 aan te nemen. Want dan staat er precies datgene wat echt wordt bedoeld dat een regelmatige beoordeling van de objectiviteit en aanvaardbaarheid van wetgeving geboden blijft. Wij laten ons dan niet uit over de uitwerking daarvan. Ik zie dat namelijk in de praktijk altijd gebeuren op basis van de activiteiten van de wetgever die zich zal laten adviseren door menig onafhankelijk advies. En dat vind ik een liberale benadering aub niet alles nu weer wegschuiven naar een nieuw adviesorgaan.. Mag ik het oordeel van de commissie daar alsnog over.

Jazeker mijnheer Geurtsen.

Ja de commissie heeft er wat minder vertrouwen in dat automatisch dan een onafhankelijk orgaan voor sommige terreinen de beoordeling en de beoordelingswoorden overgelaten. Wij vrezen te moeten constateren dat in al te veel gevallen de apparaten zelf beoordelen of ze nog functies hebben ja of nee. Dat dan het oordeel meestal positief uitvalt behoeft ons niet te verbazen. Vandaar dat wij wel hechten aan dat onafhankelijke orgaan.

Heel kort nog mijnheer Storm.

Ik deel uw vr-es wel, maar laat ze dat dan niet naar een ander orgaan schuiven waar het zich gewoon verplaatst. Laten we dat dan aan de volksvertegenwoordiging overlaten een goede keuze van adviseurs te doen. Dus pro Delft voorzitter.

Nog enkele sprekers.

Het als we het voorstel van Delft volgen dat het dan ambtenaren worden die ambtenaren controleren en dat men dan inderdaad met zijn eigen taak bezig is om te kijken of we die moeten handhaven. Dus ik ben er toch wel voor om het amendement van mijn eigen afdeling te handhaven in deze zaak en de vergadering aan te bevelen om tegen het amendement van Delft te stemmen.

Poelman-Tuin-Soest.

De afdeling Soest heeft ooit dit amendement ook ingediend. Dat is afgewezen door de zeef en ik ben dus verdraaid blij dat het er weer instaat via een ander. Dat is een geluk bij een ongeluk. Ook wij zeggen en niet wat de commissie zegt van een onafhankelijk orgaan moet weer betaald worden, wie gaat dat controleren om te zorgen dat ze hun taak weer goed gedaan hebben. Ik denk dat wij de volksvertegenwoordiging voldoende taak kan schrappen of aangeven van wat er gedaan moet worden.

Dank u wel. We kunnen overgaan tot de stemming over 2591 dus over Delft. Dan rolt 1046 er vanzelf uit. Wie is voor het amendement van de afdeling Delft. Witte kaarten aub. Wie tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Delft is verworpen. Stemt u dan in met het aannemen van Voorburg. Wil iemand daar nog het woord over voeren. Niet dan is dat hiermee gebeurd en zijn we bij 304 de justitiecommissie wil dat laten vervallen en de commissie ontraadt dat. Iemand van de justitiecommissie die het wil toelichten. Niet, dan kunnen we.

van der Goes van Naters.

Dit gaat over de adoptie mijnheer de voorzitter en dat is artikel 304. Ja ik ben er helemaal niet zo van overtuigd dat iedereen een andere samenlevingsvorm kiest, ook als men gelijkgesteld wil worden want hij kiest juist die andere vorm omdat hij anders wil. Dat is als ingangspunt. Een ander punt is echter dat die adoptie als die voor niet huwelijkse samenleving mogelijk zou maken dan loopt adoptie vooruit op het ouderlijk gezag. Het

ouderlijk gezag is bij niet huwelijkse samenlevingen nog steeds niet mogelijk. Er is ooit een wetsontwerp op afstammingsrecht ingediend. Dat was een voorontwerp, maar na de kritiek en de opmerkingen uit het veld zoals dat heet is dat voorontwerp teruggedenomen en ligt nu weer ter studie bij het ministerie. In dit geval zou dus adoptie als een aanvulling of een afwijking op het normale ouderlijk gezag vooruitlopen op het ouderlijk gezag en dat is niet juist. Hetzelfde zou zijn bij adoptie door alleenstaanden. Dan zou het dus adoptie van voogdij ~~om~~ mogelijk moeten maken want bij alleenstaanden is alleen maar voogdij mogelijk en geen ouderlijk gezag. Ik denk dat op den duur het wel hier toe zal komen, maar zolang de ouderlijke macht niet aangepast is aan de moderne opvatting is er nog geen plaats nu in het verkiezingsprogramma om adoptie apart te regelen.

Dank u wel. Iemand anders uit de vergadering. Mijnheer Swart.

Ik ben heel blij met de juridische uiteenzetting, maar ik denk toch dat de politieke strik voor wat je wil zeggen belangrijker is dan de juridische obstakels die je denkt te ontmoeten. En dan kan ik me voorstellen dat deze bepaling in het verkiezingsprogramma ook betekent dat de betreffende bepaling omtrent de ouderlijke macht ook aan de eisen des tijds worden aangepast.

Laten we dat dan zeggen, laten we daar dan mee beginnen en niet achteraan beginnen. Deze vorm zou ik bepaald niet willen aanbevelen.

Heer Kok.

Ik vind het wat vreemd dat de commissie justitie nou een amendement heeft ingediend om deze passage te schrappen. Ik zou het veel logischer hebben gevonden als de commissie justitie een amendement had ingediend om de vorm van het ouderlijk gezag aan te passen.

Heer Lugtenveld.

Ja voorzitter ik zou willen zeggen dat aanname van dit amendement van de commissie justitie mij in strijd lijkt met punt 328 waar de commissie van justitie geen amendement op heeft ingediend 328. En ik denk ook dat je die aanpassing van het ouderlijk gezag zou kunnen lezen begrepen te zijn in 328. waar juist staat dat de overheid maatregelen tegen discriminatie moet nemen.

Iemand anders nog. Mijnheer Geurtsen.

Voorzitter ik heb niks toe te voegen aan wat schriftelijk en door andere mondeling is meegedeeld.

Iemand in der herkansing. Mijnheer van der Goes.

Met discriminatie heeft het helemaal niets te maken. Een amendement op het ouderlijk gezag hadden wij kunnen indienen, maar wetende hoe deze zaak in discussie en in beroering is en ook dat het niet goed is nu in het familierecht weer eens een bepaling te veranderen en niet de hele zaak eindelijk eens goed te regelen heeft ons ervan te weerhouden om die ouderlijke macht nu wel te noemen. Het moet er wel van komen, maar er is nu geen plaats voor.

Mevrouw van der Stoel.

Nou mijnheer de voorzitter er zitten toch wat argumentaties in die de heer van der Goes van Naters verscheidene malen naar voren heeft laten komen gezien ook het feit dat hij tussendoor commentaar heeft geleverd. Er is gesteld dat er op het voorontwerp afstamingsrecht kritiek is binnen gekomen. Er was niet alleen op dit punt dus dat was ook een wat zuivere formulering. Ik zou erop willen wijzen dat deze tekst een vergelijkbare tekst is als in het vorig verkiezingsprogramma is gekomen en er ligt een motie VVD-CDA die ditzelfde bepleit, die is aangenomen door de tweede kamer dus het kabinet is gehouden dit uit te voeren. Het lijkt me dan logisch om ook consequent te zijn om deze tekst van de commissie te handhaven.

We gaan stemmen. Witte kaarten voor het amendement van de justitiecommissie. Tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het punt blijft bestaan. Dan de afdeling Wageningen. Aanbevolen dan kunnen we dat overnemen. Dank u. 305 wordt ontraden het is weer een punt van de justitiecommissie.

Heer van der Goes.

Ja het werd in strijd geacht met bepaalde dingen. Ik vind het op deze manier in strijd met de mogelijkheid die een individu moet hebben een stichting of een vereniging op te richten die niet aan overheidsregelingen onderhevig is behalve de normale regelingen die gelden voor de oprichting daarvan. Ik geloof dat we moeten uitkijken om de vinger van de overheid overal in te krijgen. Je moet ook eens wat vrijheid houden en ik dacht dat het ons liberalen past om niet iedereen die iets wil gaan organiseren van overheid te dwingen bepaalde dingen te doen. Als ze niet nodig zijn. We hebben uitdrukkelijk gestipuleerd als zo'n stichting met overheidsgelden wenst te draaien en dus van de overheid afhankelijk is dan krijg je natuurlijk een heel andere situatie.

Heer Geurtsen.

De overheid moet niet tever ingrijpen. Het individu moet niet de mogelijkheid hebben om aan gerechtvaardigde controle te ontkomen door een bepaalde rechtsvorm te kiezen. En de commerciële activiteit van een stichting, ik praat niet over een stichting met overheidssubsidie, maar een commerciële activiteit van een stichting dient geen vrijbrief te zijn omdat het een stichting is.

Dank u wel. Moet dus blijven bestaan volgens de commissie.

Ik wou er nog wel wat op zeggen er zijn namelijk een heleboel stichtingen die niet commercieel zijn. Er zijn een heleboel stichtingen die interne zaken zijn. Familiestichtingen, studiefondsstichtingen, stichting met ideële doeleinden die heel goed werk doen, maar die niets met commercieel te maken hebben. Als we het zo laten staan, dat wil zeggen dat iedere stichting hoe ok genaamd met welk doel ook eronder valt. Op zichzelf is de argumentatie van de heer Geurtsen juist. Maar de formulering van dit stuk is te algemeen en daar vallen teveel dingen onder.

Ik vestig alleen nog de aandacht op soortgelijke regels.

Meijeran.

Ik zou er de aandacht op willen vestigen voorzitter dat het niet zo hoeft te blijven staan omdat er in de amendementencommissie een paar amendementen redactioneel zijn verklaard die de tekst wat kunnen nuanceren, wat zeer nodig is lijkt me, maar dan kun je die tekst niet zo laten staan maar in beginsel wel handhaven.

Dat gebeurt ook, maar dat was positief redactioneel tijdens de amendementenbeurs. Goed stemmen over 305 wit voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Is verworpen. 306 Bergen op Zoom wordt aanbevolen. Niemand daar bezwaar tegen. Dan is het daarmee overgenomen. Dan zijn we bij het punt 310 en dan zijn we bij alimentatie. De commissie justitie afdeling Noord Oostpolder en de afdeling Smilde. De commissie justitie daar beginnen we mee. Mijnheer van der Goes wilt u nog toelichten.

Ja dit amendement is eigenlijk een herhaling van het amendement van het verkiezingsprogramma van onze vorige rit. Toen is het ook zo opgesteld en was dit na een discussie die al lager plaats vindt een opvatting over alimentatie die deugdelijk scheen.

Er is nou een wetsontwerp en de commissie verdedigt dit stuk van het verkiezingsprogramma met te zeggen dat er nou -en evenwichtig wetsontwerp ligt. Daar kan je verschillend over denken. Er wordt ook in het land heel verschillend over gedacht. Zolang dat wetsontwerp nog niet verder in behandeling is en nog niet verder bediscussieerd is geloof ik niet dat wel nodig is dat de VVD nu terug komt op een standpunt dat ze eerder ingenomen heeft. Het zal moeten blijken.

Dank u wel. Iemand anders over dit punt van de commissie justitie.
Dan mijnheer Geurtsen.

Zodra blijkt mijnheer de voorzitter is het wet en geen wetsvoorstel. Zolang het wetsvoorstel is is het aan ons om uit te spreken om te vinden dat dit een evenwichtig wetsvoorstel is. De commissie vindt van wel.

Dank u wel. Dan kunnen we overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor het amendement van de justitiecommissie, tegen. Blauwe kaarten voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dit punt is verworpen. Dan de afdeling noord oostpolder. Zij wil verlengen. Is impliciet verworpen. Denkt de noord oostpolder daar ook zo over. Wie zwijgt stemt toe. Mevrouw Blok wil er iets over zeggen.

Had eerst in stemming moeten komen.

Wilt u er nu nog graag over stemmen. Wil ik wel. Even stemmen. Witte kaarten voor de noordoostpolder, tegen. Blauwe kaarten voor, tegen. Oranje voor, tegen. Weg met de noord oostpolder. Afdeling Smilde. Iemand uit Smilde die dat wil toelichten. Mijnheer Geurtsen ik denk dat het wel duidelijk is. Ik denk dat we wel tot stemming kunnen overgaan. Wie is voor het amendement van Smilde wit voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dat amendement is ook verworpen. 312 de afdeling Voorst wordt ontraden omdat het in dit verband niet op zijn plaats is. Iemand uit Voorst.

van Blommenstein.

Doet u het nou eens snel voorzitter en neem dat aan want dat snelrecht is bij jeugdigen een belangrijk aspect als het gaat in dit verband in dit artikel. Het is niet alleen zovoer sportwedstrijden en stadions zoals in 347a daar verwijst u naar zegt dus niet nodig. Maar het is niet alleen een kwestie van sportwedstrijden en vandalisme, het is uberhaupt in de hele juegddelinquent in dit artikel van belang dat dus ook aan snelrecht

gedacht kan worden.

Mijnheer van der Goes.-

Mijnheer Geurtsen.

Mijnheer de voorzitter ik denk niet dat je voor een categorie delinquenten aan een bepaalde vorm van recht kunt gaan denken. Het snelrecht voor jeugdigen, het jeugdstrafrecht lijkt mij uit de boze omdat je daar diverse categoriën van delicten in kent. Delicten kun je uitspreken over een bepaalde vorm van rechtstoepassing niet bij categoriën van delinquenten.

Mijnheer Blommenstein trekt het daarmee in. Dank u zeer. Afdeling Brunssum 313 wordt ontraden omdat de bedoeling van het amendement onduidelijk is.

Heer Derks.

Voorzitter ik kan me voorstellen dat die bedoeling onduidelijk is geworden omdat men het eerste deel van het amendement niet heeft opgenomen. Ik heb begrepen dat dat redactioneel is verklaard. Als je nu het eerste deel van het amendement hoort, dan wordt het tweede erg begrijpelijk. Het eerste luidt namelijk kinderen van buitenlanders behoeven een aangepaste begeleiding gedurende de rechtsgang alsmede tijdens de straftijd en de reclasseringstijd. Met kracht zou een aangepaste strafmaat moeten worden vermeden. Welnu als je dat eerste deel redactioneel meeneemt denk ik wordt het tweede volstrekt begrijpelijk. Je kunt ze dus niet van elkaar scheiden.

Deze manipulatie is dus mislukt mijnheer.

Voorzitter maar mag ik dan eerst een verklaring hebben wat nou eigenlijk een aangepaste strafmaat is. Betekent dat dat ze vooral niet lichter behandeld mogen worden of dat ze vooral niet zwaarder behandeld mogen worden. Het zegt namelijk zo weinig dat een aangepaste strafmaat vermeden moet worden.

Dat geldt denk ik op dezelfde wijze als de aangepaste begeleiding. De bedoeling daarvan was duidelijk. -Derks-

Sorry de aangepaste begeleiding gaat uit van begeleiding, dat spreekt dus vanzelf en als je die aanpast dan is dat aanpassen aan degene die begeleid wordt dat is niet voor tweeërlei uitleg vatbaar. Maar aangepaste strafmaat kan ik echt voorlopig nog niet thuisbrengen.

Meijeran.

Als men voorzitter een afwijkende strafmaat zou bedoelen dan zou je het amendement kunnen aanpassen door er afwijkend van te maken.

Nou dat heeft inderdaad dezelfde strekking ja. Misschien zou de commissie zich daar dan in kunnen vinden want dan wordt de bedoeling erg duidelijk.

Swart.

Ik denk dat er toch wat gevaar dreigt dat we nou op een congres gaan beslissen over iets wat een rechter behoort te doen. Het vaststellen van een strafmaat is dacht ik in het nederlandse rechtsbestel iets wat een rechter doet binnen de wettelijke bepalingen waarbij er misschien nog een eis van de officier van justitie wordt een rol speelt. Maar wat betreft die wettelijke bepalingen en wat betreft de richtlijnen van het openbaar ministerie voor die eisen geldt al de algemene regel die we hebben vastgelegd voor gelijke behandeling gelijke rechten, gelijke plichten. Dus in dat opzicht kan Brunsum gerust zijn. En dan denk ik dat het een beetje gevaarlijk is als wij hier nu in een programma gaan suggereren dat wij ons in feite met de politiek willen gaan bezighouden met de strafmaat zoals een individuele rechter die in een bepaald geval oplegt. Ik denk dat het heel slecht zou zijn als we aparte strafmaten zouden gaan hanteren voor welke categorie nationaliteit dan ook. En ik denk dat er ook geen enkel gevaar in dreigt en ik denk dat begeleiding in dat opzicht iets heel anders is wat wel duidelijk een overheidstaak is en waar je wel uitspraken over kunt doen.

Dank u wel. De rechter de heer van der Goes.

Gezien het vorige pleidooi ik vind het veel prettiger dat iemand dat van buiten rechterlijke macht zegt dan dat ik het van binnenuit moet zeggen.

Goed dank u wel. Ik denk dat we overgaan tot de stemming.

Ja het is overigens voorzitter na die uitleg en onder de aanname dat het eerste deel wel wordt opgenomen althans redactioneel denk ik dat het verstandig is het tweede deel dan in te trekken.

Dank u wel. Daarmee is het niet meer aan de orde en zijn we bij Zoetermeer die 315 geheel wil schrappen. Iemand uit Zoetermeer die dat wil toelichten. Niet. Dan denk ik dat de toelichting duidelijk is. Is er iemand.

Kunnen we wel tot stemming overgaan. Het amendement van Zoetermeer wit voor tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dit amendement is verworpen. Amsterdam wil 318 schrappen.

Mevrouw van de Stoel.

Amsterdam wil dat inmiddels niet meer mijnheer de voorzitter dus ingetrokken.

Dank u wel. Dan zijn we bij 319 de groep Nederland, dat is aanbevolen. Niemand daar bezwaar tegen. Dank u wel. 320 afdeling Naarden wil schrappen maar dat punt geeft de feiten weer.

Meijeran.

Wel uit Naarden geen afgevaardigde. Het geeft de feiten weer het punt nou dan hoeft niet meer in een verkiezingsprogramma te zetten want daar zet je in wat je zou willen gaan doen en zou willen veranderen. Dit geeft misschien niet helemaal ook de feiten weer, maar ook dan moet je het schrappen. Enerzijds het eerste deel gaat over de rechten van de mens en wij dachten dat die in universeel verband op papier al voldoende lijken vast te liggen en dat die dus belangrijker is om de nakoming die problemen oplevert zo goed mogelijk te bevorderen dan nog weer een stuk papier eraan toe te voegen. En de tweede zin gaat over de harmonisatie van familierecht in europees verband in EEGverband, dat zijn op het ogenblik 12 landen. Ik weet niet als je gaat harmoniseren waar je dan uitkomt. Als je niet zegt naar welke richting je wilt harmoniseren dachten wij dat het ook een slag in de lucht is dat je van die 12 landen een geharmoniseerd familierecht gaat maken. Portugal. Griekenland e.d. welke kant wil je uit. Het punt lijkt ons dus weinigzeggend, overbodig en voorzover het feiten weergeeft zeker overbodig.

Dank u wel. Iemand van u. Mijnheer Geurtsen.

Het is niet overbodig omdat het feiten weergeeft mijnheer de voorzitter omdat het niet alleen slaat op feiten uit het verleden maar ook feiten van het heden en van de toekomst. Voorzover het het europees optreden van liberalen betreft. De harmonisatie is niet uitgewerkt tot in zijn details. Het is duidelijk dat harmonisatie tot doel moet hebben dat de problemen die we vandaag nog altijd kennen tussen Italianen en Nederlanders die met elkaar gehuwd zijn en de verschillende vormen van recht rechtsbeginsel eigenlijk van toepassing zijn dat die problemen de wereld uitgeholpen moeten worden.

Ik denk dat de europese liberalen terecht daarnaar streven.

Ik wil de italianen niet tekort doen ik had ook een ander land kunnen noemen.

320 witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het amendement uit Naarden is verworpen. 322 afdeling Apeldoorn. 326 Son en Breughel wil schrappen 326. Iemand om het toe te lichten. Niet. Dan gaan we stemmen witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dit amendement is verworpen. 327 de afdeling Groningen heeft amendement 21.107. Wie uit Groningen wil het toelichten. Mevrouw Jonker.

Voorzitter wij hebben gemeend dat dit deel van het artikel geschrapt zou moeten worden omdat het hoogst waarschijnlijk tot vervelende misverstanden inzake het standpunt van de VVD over buitenlanders aanleiding zou kunnen geven.

Dank u wel. Iemand anders uit de vergadering.

Ja mijnheer de voorzitter ook ik heb v-el moeite met hetgeen hier staat. In feite vind ik het discriminerend wat er staat. Dat is in strijd met onze grondwet artikel 1 en het europees verdrag van de rechten van de mens waar we net in stelling 320 zoveel lovende woorden over hebben uitgelaten. Verder de commissie verkiezingsprogramma verwijst naar artikel 14 van de vreemdelingenwet en in artikel 14 van de vreemdelingenwet staat iets heel anders namelijk dat buitenlanders of mensen die een vestigingsvergunning willen hebben, die vestigingswetvergunning kan ingetrokken worden als zij opzettelijk een misdrijf begaan waarop een straf staat langer dan drie jaar. Dan leg ik met nadruk de klemtoon op het woordje kan. Dat is iets heel anders dan terstond en direkt zoals hier gesteld wordt. Mijnheer de voorzitter ik denk dat dit amendement eigenlijk onaanvaardbaar moet zijn voor de liberale partij als de VVD.

Dank u wel.

Rottebakker-"s Gravezande.

In wat wonderlijk is een amendement vanuit de commissie justitie om het begrip misdrijf duidelijker te omschrijven dat is verdwenen. Het begrip misdrijf kent vele schakeringen het kan zoals het hier staat het grote gevaar oproepen. Het is ook een reden om het te schrappen.

Dat het begrip misdrijf al bij een eenvoudige mishandeling wordt uitgelegd en daar is het dan niet mogelijk om bij dit feit nog de persoonlijke omstandigheden. Het leidt automatisch dan tot een veel zwaardere straf dan de bestraffing van het eenvoudige misdrijf.

Dat leidt naar voorkeur voor het amendement van de afdeling Amersfoort.

Voorzitter mijn naam is Brand afdeling Voorschoten. Ik neem aan dat de tekst die wij hier behandelen via het amendement van Groningen toch niet voor niets in het ontwerp verkiezingsprogramma is gekomen. Dus het punt waar Groningen nu van af wil. Natuurlijk die nuances zijn aanwezig. Aan de andere kant criminaliteit in onze samenleving is een groot probleem. Het heeft helaas alle kenmerken van een steeds zwaardere plaats in onze samenleving gaat innemen. Ik vind toch dat ondanks de nuancering die je kunt aanbrengen deze tekst dus de tweede zin in 327 zoals die wordt voorgesteld ook elektoraal wordt gesproken grote aantrekkelijkheden hebben. Dus in principe ontraad ik het gaan staan achter het amendement van Groningen. Dank u.

Dank u wel.

Beetstra uit Apeldoorn.

Ik krijg toch de indruk dat vele tegen het automatisme zijn dat in het oorspronkelijke artikel staat. En nou hebt u zich als commissie verklaard voor het voorstel van Amersfoort en dan zou het dus zo zijn dat dergelijke vreemdelingen in beginsel worden uitgewezen. Dat is ons in Apeldoorn toch iets te vaag en wij stellen dus voor om dit aan de rechter over te laten. Ik denk dat dat een veel evenwichtiger voorstel is en ik zou dus in het verband van deze drie voorstellen ons Apeldoornse voorstel nog eens willen aanbevelen.

Dank u wel. Mijnheer van de Goes.

Mijnheer de voorzitter het is juist dat een van de vorige sprekers zijn dat er een amendement van de justitiecommissie is geweest ten aanzien van het tweede deel van dit artikel. Wij hebben dat indertijd zijn akkoord gegaan met de redactioneelverklaring indien de tweede zin in onze zin zou worden aangepast. Zo is dus toegezegd, maar heeft de commissie al enig idee hoe ze het dan zou willen gaan doen.

Want dat zou een oplossing zijn voor de problemen die de andere amendementen hebben.

Heer Swart.

Mijnheer de voorzitter ik vind de tekst zoals die in het programma staat aan de ene kant een goede tekst maar aan de andere kant een heel enge tekst. Het goede ervan is natuurlijk dat er bijvoorbeeld in de sfeer van de drugs-handel het gegeven is dat er mensen naar Nederland toekomen ondermeer omdat de strafmaat hier relatief een stuk lager ligt dan in de omliggende landen. In die gevallen kan ik me inderdaad voorstellen dat het goed is om als die mensen hun straf hebben afgezeten ze ook het land uit te wijzen. Omdat je daar dan geen prijs meer op stelt. Het is aan de andere kant natuurlijk ook zo dat er in Nederland een hoop buitenlanders zijn die hier in feite wonen, die hier dan verblijven, die hier vaak ook met familie verblijven en die zich en dat komt daar natuurlijk net zo goed voor als bij iedere andere bevolkings-groep zich op een goed moment schuldig kunnen maken aan een misdrijf. In die gevallen is het in feite het wegsturen van die mensen een dubbele straf. Want ten eerste zitten ze hun gevangenisstraf uit en ten tweede worden ze daarna geïsoleerd van alle mensen die hen dierbaar zijn omdat zij als enige worden uitgewezen. En ik denk dat dat als maatregel in het algemeen absoluut niet te verteren is. En in dat opzicht heb ik dan ook voorkeur voor het voorstel van Apeldoorn dat wel de mogelijkheid schept in die gevallen waar dat nodig is maar er geen automatisme van maakt dat in feite een ernstige vorm van rechtsongelijkheid in ons land zou creëren.

Dank u wel. iemand anders nog uit de vergadering.

Heer Geurtsen.

Er is natuurlijk niets ergers voor een liberaal van discriminatie verdacht te worden laat staan dat het hem verweten wordt. Overtreding van artikel 1 van de grondwet. Als je artikel 1 geïsoleerd leest dan zou je kunnen denken dat het voorstel discriminatoire is, maar als je je realiseert dat de grondwet nog meer artikelen heeft waaronder bijvoorbeeld artikel 2 dat zegt dat de wet de toelating en de uitzetting van vreemdelingen regelt dan heb je al in de gaten dat je hier iets dichterbij de grondwet zit dan sommige blijken te veronderstellen. Artikel 14 van de vreemdelingenwet is ter sprake geweest. Dat artikel gaat inderdaad uit van de mogelijkheid van uitzetting op last van de minister van binnenlandse zaken in het geval van veroordeling wegens een misdrijf waarop een straf van meer dan drie jaar is gesteld.

De commissie justitie heeft in dat verband een amendement ingediend dat de amendementencommissie redactioneel heeft verklaard. Dat de commissie verkiezingsprogramma ook graag wil overnemen en denkt dat aldus te doen. Vreemdelingen die zich binnen 5 j-ar aan hun toelating schuldig maken aan een ernstig misdrijf ik denk niet dat je moet gaan omschrijven uitvoerig wat dat was, maar na een ernstig misdrijf worden en ik laat het woord terstond nog even weg na hun opgelegde straf uitgewezen uit ons land. ik liet het woord terstond weg omdat onze voorkeur uitgaat naar het amendement van Amersfoort het woord terstond te vervangen door in beginsel. Dan staat er in wezen wat in artikel 14 van de vreemdelingenwet staat. En je vraagt je dan af waarom dat dan nog in je programma opnemen. Dat in het programma opnemen heeft tot zin dat artikel 14 van de vreemdelingenwet een dooie letter geworden is. Ik geloof dat als we van mening zijn, waar daar aanleiding toe is en uiteraard zonder automatisme door de woorden in beginsel, maar aanleiding toe is gebruik te maken van artikel 14 dat het dan ook moet gebeuren als wij dat van mening zijn dan denk ik dat we deze zin in ons verkiezingsprogramma moet opnemen. Niet de beoordeling door de rechter denk ik afdeling Apeldoorn. Ik constateer dat het hele beleid op gebied van toelating en uitzetting van vreemdelingen is een beleid van de administratie met name van de minister van binnenlandse zaken. Ik denk niet dat je een onderdeel van dat beleid de uitzetting van vreemdelingen na beoordeling tot een bepaalde straf onderdeel van dat beleid uit handen van de minister van binnenlandse zaken moet halen en moet leggen bij de rechter. Daarom kom ik dus tot de formulering zoals ik hem al heb voorgedragen.

En in de buurt van Amersfoort. Want dat hebt u ook aanbevolen dat amendement in plaats van terstond in beginsel.

Tweede ronde.

Mevrouw Jönker.

Het amendement wordt ingetrokken ten gunste van Amersfoort.

Groningen trekt in ten gunste van Amersfoort. Dank u wel. En Apeldoorn.

Goed ik zou in ieder geval los van het verdere beraad iets willen zeggen over de interventie van de heer Geurtsen. Ik denk dat de toevoeging van ernstig voor misdrijf niet alle problemen uit de wereld helpt. Want ik ben wel met u eens dat drughandel een ernstig misdrijf is maar ik denk dat een moord ook een ernstig misdrijf is.

Dat is dan ook een misdrijf waar een straf van meer dan drie jaar op staat.

Precies, maar ik denk dat het voor kan komen zoals het in nederlandse gezinnen voorkomt dat op een goed moment de verhoudingen zo gespannen zijn dat er een moord plaats vindt dat het ook in gezinnen van buitenlanders kan voorkomen en dan vind ik het uitermate cru als wij een nederlands gezin in zo'n situatie ons gaan inspannen om via reclas-ering en hulp die mensen weer een normale plaats in de samenleving te gaan geven en als het toevallig gaat om vreemdelingen zeggen ha nu rukken we het gezin uit elkaar, we sturen iemand naar het buitenland toe.

In beginsel .

Dat vind ik dan heel mooi, maar ik denk niet dat ons programma met zulke subtiële ogen zal worden gelezen en ik beginsel opent het in ieder geval die mogelijkheid en dat vind ik al gevaarlijk genoeg. Ik denk dat in zijn algemeenheid natuurlijk het toelatingsbeleid een zaak van de administratie is. En terecht. Maar ik denk dat in dit specifieke geval waar het gaat om een strafrechterlijke procedure het heel verstandig kan zijn omdat in feite door betrokkenen en ik denk ook door de omgeving toch zal worden ervaren als een straf en niet als een simpele overheidsmaatregel. Ik denk dat het daarom verstandig is om dat te voegen. Want we kennen in Nederland toch ook de procedure dat als het gaat om een burgerlijke zaak die zaak toch bij een strafrechtzaak kunt voegen. Nou waarom kan dat dan niet in dit geval dan administratief rechterlijk. Waarom kan de overheid dan niet zeggen van nou als het hier gaat om zaken die zo ernstig zijn dat wij die mensen eigenlijk liever niet meer in ons land willen hebben dan geven we de officier van justitie opdracht om dat te eisen en de rechter de mogelijkheid om zo'n eis toe te wijzen. Dan zijn de belangen van de administratie ook voldoende gedekt, maar dan is ook een zorgvuldige rechtsgang gewaarborgd en ik denk dat we daar niet al te lichtvaardig aan voorbij mogen gaan.

Dank u wel. U pleit voor Apeldoorn daar komt het op neer. En Apeldoorn pleit voor Apeldoorn.

Precies die handhaaft.

Mevrouw de Leve.

Voorzitter het heeft in ieder geval materieel de inhoud van bijkomende straf.

Bijkomende straffen worden in het algemeen opgelegd door de rechter en door de administratie. Ik pleit er dus voor dat het voorstel Apeldoorn. wordt gevolgd juist omdat het materieel tot een bijkomend straf gelijk.

Dank u wel. Dan kunnen we overgaan tot de stemming.

Mag ik dan wel vragen mocht Apeldoorn worden aangenomen mag ik dan wel er vanuit gaan dat we niet een misdrijf komt te staan, maar een ernstig misdrijf. Want anders dan hebben we het kind met het badwater weer weggegooid.

Ja goed. Dan gaan we stemmen over Apeldoorn. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. oranje voor, tegen. Apeldoorn is aangenomen. Daarmee is het amendement van de afdeling Amersfoort vervallen. Dan zijn we bij het amendement 328 van de afdeling Naarden. De niet afgevaardigde van Naarden mijnheer Meijeran heeft het woord.

Uw geheugen is prima voorzitter. Maar het amendement was me toch niet onbekend daar niet van. Het wordt nu ontraden ten gunste van 2777 dat de bedoeling beter zou uitdrukken en in dat verband wilde ik wijzen op de verschillen die er tussen het een en het ander amendement zijn. In de eerste plaats is eraan toegevoegd niet alleen maatregelen ter voorkoming, maar in een voorkomend geval ook de bestraffing. Als men dat nuttig acht dan moet men niet het kind met het badwater weggooien, want die bestraffing staat er in 2777 niet in. In de tweede plaats er wordt gesproken van elke vorm van discriminatie. En welke opsomming je ook kiest die blijft onvolledig. De kamercentrale Friesland heeft de leeftijd eruit gegooid die er bij de commissie in zat. De kamercentrale Friesland heeft er nog wat aan toegevoegd maar heeft weer vergeten om naar het liberaal anifest te kijken, want daar stonden nog een paar andere bij. En juist om dat alles te voorkomen dan kun je zeggen en welke andere dan ook. Als je op die manier alles wilt omvatten dan is elke vorm wel zo kort dacht ik en ik dacht dus dat eventueel met een onderdeelje van Friesland of van Amsterdam erin maar dat Naarden bepaald niet verdient om te worden te doen vervallen ten gunste van een van die andere vanwege deze elementen die erin zitten.

Dank u wel. iemand anders uit de vergadering. Mijnheer Geurtsen.

Voorzitter ik beschouw als maatregelen ter voorkoming alle maatregelen die kunnen dienen ter voorkoming dat zijn dus ondermeer ook maatregelen tot bestraffing en in de tweede plaats zie ik geen verschil tussen elke vorm van discriminatie en het op grond van een aantal vormen van discriminatie of welke andere grond dan ook. Het omvat allebei alles.

Het eerste is korter dat bestrijd ik bepaald niet. Ik vind alleen dat Friesland op een uitstekende manier zijn best gedaan heeft om een consise formulering te leveren. En mijn voorstel is om die inspanning te honoreren met aanvaarding van het amendement van Friesland.

Dan gaan we over tot de stemming. Wie is voor het amendement van de afdeling Naarden. Witte kaarten voor, tegen. Blauwe kaarten voor, tegen. Oranje voor tegen. Naarden verworpen-Friesland overgenomen. iemand daar bezwaar tegen. Niemand dan is dat een feit en dan moeten we eens even zien naar Amsterdam. Dat wordt ontraden omdat dat wettelijke maatregelen zouden zijn.

Mevrouw van der Stoel denkt daar anders over.

Voorzitter Amsterdam wil het amendement intrekken maar dan met een geheel andere redenering dan de commissie heeft genoemd. De reden tot intrekking voor Amsterdam is dat de VVD tweede kamerfractie op de goede weg bezig is en daar alle vertrouwen in hebben. Dus los van die opmerkingen van deregulering trekt Amsterdam het in.

Hoera. 330 de commissie justitie wil weer laten vervallen. Mijnheer van der Goes.

Het wordt ontraden omdat het belangrijk zou zijn voor de rechtsbescherming. Nu vind ik deze formulering niet een goed artikel om onze bevlogenheid met de rechtsbescherming in Nederland te omschrijven. Het is nu te algemeen, te wijdlopen en daardoor ook te vaag. Er wordt hier een handleiding gegeven hoe de maatschappij zou moeten worden bestuurd, geregeld ook worden meegeholpen. Maar daarvoor hebben we een heel liberaal manifest die een groot aantal artikelen en bepalingen uitmaakt hoe wij als liberalen vinden dat de maatschappij in elkaar moet zitten en welke rol de overheid daarin moet hebben voor de verschillende groepen van burgers. Dat is een heel goed stuk, daar hebben we iets aan. Dit is nu een heel beknopte samenvatting, maar hoe beknopter, hoe onnauwkeuriger. Een heel beknopte samenvatting van dat hele liberale manifest. Dat kan de bedoeling niet zijn. Dus op deze plaats midden in een verkiezingsprogramma een zo belangrijke bepaling opnemen.

„Is het alleen maar heel concreet wil zeggen hoe wij over rechtsbescherming denken dan vind ik het een veel te algemeen en te vaag geformuleerd. Dus om die reden zeggen wij laat het maar beter vervallen.

Dank u wel.

Mijnheer de voorzitter het is in ieder geval beter. Het amendement van justitie wordt aangenomen dan het amendement van de afdeling Zeist. De essentie van het punt 330 zit in de laatste zin. En als de heer van der Goes van Naters zegt wat hier staat staat al in het beginselprogramma liberaal manifest dan heeft hij daar gelijk in. Het is een seer korte samenvatting daarvan. Maar als we de laatste zin zouden schrappen en de rest laten staan dan zouden we daarmee uitdrukkelijk handelen in strijd met de geest van het liberaal manifest en het beginselprogramma. En daarom als er geschrapt moet worden dan het hele punt.

Daar is de vergadering het over eens. Dan gaan we nu schrappen of niet. Commissie justitie 330 wie steunt het amendement van justitie witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. oranje voor, tegen. Het amendement is aangenomen dat betekent dat 330 weg is. 332 is.

Ja mijnheer de voorzitter toch nog even want u zei net dat de vergadering het erover eens was dat Zeist dan sowieso weg moest, maar de afdeling Rotterdam is het daar niet bepaald mee eens.

Ja maar het hele artikel is nu weg.

Sorry.

332, de afdeling Bolsward ontraden in strijd met recht op medezeggenschap. Iemand uit Bolsward die dat wil toelichten. Niet. Lijkt me een duidelijk punt. Dan gaan we stemmen. Witte kaarten voor het amendement uit Bolsward. Tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Bolsward is verworpen. Afdeling Vlaardingen 334 /336. Iemand uit Vlaardingen om het toe te lichten. Niet. Ik denk dat het wel duidelijk is. We kunnen gaan stemmen. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. Commissie justitie 334 nu de tweede zin alleen maar vervallen. Maar mijnheer van der Goes gesteund door het succes gaat uw gang.

Ik blijf er gewoon vertrouwelijk ons programma afwerken voorzitter.

Opvang door deskundigen van slachtoffer misdrijf wettelijk regelen. Dat zagen wij niet zo zitten. Er zijn een eindeloze hoeveelheid hulporganisaties waartoe slachtoffers zich kunnen wenden. Er is waarschijnlijk nog een heleboel te doen om de nodige slachtofferhulp beter te structureren. Of daar nou wettelijke mogelijkheden voor nodig zijn weet ik niet. Ik kan me hier bij deze bepaling weinig voorstellen. De commissie zegt van het schrappen zou in strijd zijn met de opvang behoefte. Het aannemen zou weer in strijd zijn met de deregulering. Ik geloof dat de maatschappij heel wel in staat is om zonder het wettelijk regelen van deskundigen toch een behoorlijke slachtofferhulp te organiseren.

Iemand anders uit de vergadering. Dan zijn we bij mijnheer Geurtsen.

Een opmerking maar mijnheer de voorzitter. Een wettelijke regeling zou kunnen zijn het opnemen van een post in de begroting justitie zoals de heer van der Goes van Naters weet is de begroting wordt ook bij wet geregeld. Dat is ook een vorm van wettelijke regeling.

Als het niet meer wil zijn dan zorgen voor de nodige financiën daarvoor dan ben ik het graag eens, maar zo hebben wij het niet gelezen.

Maar zo is het wel bedoeld.

Zo is het inderdaad wel bedoeld.

We schrijven het beide dat we het zo lezen.

Misschien kan het dan redactioneel worden aangepast.

Akkoord, daarmee neem ik aan dat het is ingetrokken. 335 de afdeling Rotterdam wil het punt schrappen.

Ja mijnheer de voorzitter de reden waarom de afdeling Rotterdam dit punt wil schrappen wordt helemaal verwoord in het volgende amendement van de afdeling Apeldoorn. Vandaar dat Rotterdam dit punt wil terugtrekken ten gunste van Apeldoorn. Dank u wel.

Dank u wel. prachtig. Zijn we het helemaal eens. Niemand meer tegen. Apeldoorn overgenomen. Zo wordt 335.

336a is een nieuw punt van de kamercentrale den Haag. Het wordt aanbevolen als toevoeging aan 538 in de tweede zin eerste streepje kan beter vervallen.

Mevrouw Bruggeman.

Voorzitter we nemen dat voorstel van de commissie over. We hadden het zelf ook eigenlijk beter bij landbouw kunnen plaatsen. En we zijn bereid om de toename van de aantallen etc te laten vervallen en dan verder blij te zijn dat het is aangenomen.

Prima dank u wel. Dan zijn we het daar over eens. 337 is een amendement van de afdeling Arnhem. 1371 is dat. Het wordt ontraden want het behoeft geen verduidelijking toe. Iemand uit Arnhem om het te verdedigen. Niet. Ik denk dat het door de argumentatie van de commissie duidelijk is.

We gaan stemmen. Witte kaarten voor Arnhem, witte kaarten tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dit is verworpen. 340 van Arnhem is aanbevolen. Niemand daar bezwaar tegen. Dan is het daarmee gebeurd en dan zijn we bij het punt 342. Dordrecht-Salland en de vereniging voor staten- en raadsleden en de kamercentrale 's-Gravenhage hebben amendementen ingediend. Wel Dordrecht gaat het verst. Wie van u wil het woord voeren. Het woord is aan mijnheer Verstegen.

Mijn afdeling vindt dat een provinciale politie afbreuk doet aan de huidige bevoegdheden van de burgemeester en daarmee de ruimte ontnemt aan een eigen lokaal beleid. Ook beheerstechnisch is de provinciale politie niet gewenst omdat een dergelijk apparaat veel te duur is. En vandaar dat Dordrecht aanbeveelt het hele punt te schrappen.

Dank u wel. Mijnheer Muntinga.

Voorzitter u stelt voor in het ontwerp om tot de vorming van een provincie-gewijs funktionerende organisatie te komen. Salland vindt dat moeten wij niet doen, maar we zijn het met u eens dat wij toch iets moeten zeggen over de politie-organisatie. Salland vindt dat het kan worden verbeterd door de politiezorg zoveel mogelijk op te dragen aan de gemeente. Nu is er een ander amendement namelijk van de vereniging van de staten- en raadsleden die laat dat geheel in het midden. En in feite is de strekking van dat stuk dat met name op nationaal niveau een bepaalde reorganisatieplaats vindt. Dat is juist, maar ik denk dat we ook een uitspraak moeten doen hoe het naar beneden verder gaat.

Dus ik zou de vergadering willen voorstellen de regel van Salland als beginsel aan te nemen en daarnaast het amendement van het bestuur van de vereniging aan te nemen.

Dank u wel. U pleit voor twee amendementen tegelijk. Gaat uw gang.

Mijnheer de voorzitter Fabius van de politiecommissie. De politiecommissie die omhelst van harte het punt van het amendement van de vereniging van staten- en raadsleden. Er is een lange discussie geweest ook in de partij is het een fifty-fifty zaak geweest. Wij zijn van mening dat zeker op dit moment er zo snel mogelijk rust moet komen aan het politiefrent. Wij denken dat de unieke situatie die de VVD heeft door twee politieministers te hebben dat we ze ook moeten gunnen om iets te doen voordat dit kabinet aftreedt aan een efficiëntere nederlandse politie. Daarom denken we dat het meest haalbare op dit moment is zeker ook gelet op de kosten om door te gaan en de wet dan te wijzigen zoals de politieministers hebben voorgesteld. Op deze manier wordt tenminste zeer zeker de efficiency verbeterd en blijft er over dat er procesmatig in de toekomst toch gekomen kan worden naar eensoortige politie.

Heer Remkes.

Voorzitter het lijkt ons niet verstandig om vandaag en met ons bedoel ik dan de vereniging van staten- en raadsleden het amendement van de afdeling Dordrecht aan te nemen om er maar helemaal maar niks meer over te zeggen. Wij vinden dat de partij vandaag uit zo- moeten spreken dat het beleid zoals dat gezamenlijk is uitgestippeld door onze minister van justitie en door onze minister van binnenlandse zaken dat dat beleid hier onderschreven moet worden. En daarom hebben wij dat amendement ingediend als dit congres dat amendement overneemt dan wordt dit klink en klaar uitgesproken. Konsekwentie van het amendement is ook en dat in antwoord op de vertegenwoordiger van de ondercentrale zuid west Salland dat een provinciegewijs georganiseerde politie voorlopig buiten het beeld van de partij en naar ik aanneem ook buiten het beeld van onze tweede kamerfractie is om verschillende redenen lijkt ons dat wenselijk. Nu er onrust bij de politie. Ga zo maar door. Daar hoort de VVD vandaag klip en klaar over te zijn. En laten we maatregelen die nu aanbevolen worden eerst maar eens uitwerken en te zijner tijd op zijn effecten beoordelen en dan over het punt nog weer een keer weer gaan praten.

Dank u wel. Mijnheer Wilmer.

Ja er is een slag om het handhaven van de amendementen kennelijk iets helemaal verkeerd gegaan. Het oorspronkelijk amendement van den Haag was veel langer dan wat er nu afgedrukt staat. Maar in feite is ons amendement nu zo te beschouwen als dat het niet slaat op de laatste zin van artikel 342 van de commissie, maar op de laatste twee zinnen en daarmee is de motie of het amendement van den Haag tevens een ondersteuning van standpunt van de vereniging van staten- en raadsleden.

Heer Dijkstal.

Ja voorzitter het is misschien goed dat de vergadering weet dat het punt over de politie-organisatie in de afgelopen jaren zeer uitgebreid in de kamer aan de orde is geweest. Het kabinet heeft besloten met name om financiële redenen om af te zien van de invoering van de provinciale politie en heeft een proces in werking gesteld waarin toch meer samenwerking, meer integratie van de politie plaats vindt. Ik wijs bijvoorbeeld op de regionale samenwerking die van essentieel belang is voor de bestrijding van de criminaliteit. Daarom denk ik dat het inderdaad niet verstandig is nu weer een discussie te voeren hoe het sraks allemaal precies zou moeten zijn. En ik denk dat het amendement van de vereniging van staten- en raadsleden eigenlijk op de beste manier aangeeft hoe we in dat proces verder moeten en dat we ons verder geen uitspraken meer zouden moeten permitteren.

Voorzitter mag ik even van de heer Dijkstal horen of die aanbeveling natuurlijk zeer tevreden over, maar betrekking heeft op het totale amendement.

Ja ja natuurlijk.

Dank u wel.

Voorzitter wij willen nog even wat opmerken, want er zijn misverstanden over ons amendement. Punt 4. Het is in de amendementenbeurs is het mishandeld en het is dus eigenlijk er is maar een stukje van over gebleven waardoor het voor ons veel moeilijker viel te verdedigen. We hebben daarnet hebben we in vooronderhandelingen gezegd dat we het misschien zouden intrekken maar we willen toch eigenlijk proberen om het te verdedigen ook al blijft het oeiijk want we hebben van verschillende kant steun ondervonden dus we trekken het in ieder geval niet in.

Maar dat heeft niemand u gevraagd.

Maar kunt u het dan wel verdedigen.

Kamminga.

Daar ben ik niet voor aangenomen. Ieder heeft.

Heer Storm.

U hebt nu aan de orde 3 of 4 voorzitter.

Ik heb aan de orde 1,2,3, 4 een algemene ronde want het was natuurlijk nauwelijks te beperken tot een, want ik denk dat dat de duidelijkheid ook niet ten goede zou komen, maar we gaan straks wel eerst stemmen over de meest verstrekkende dat is Dordrecht.

Dordrecht wordt ingetrokken dat is mooi. Nu zijn we bij 2, en 3 en 4.

Heer Storm.

1 ten gunste van drie ingetrokken zijnd. 3 ondersteun ik graag voorzitter en ik ben blij dat 4 gehandhaafd is want dat wilde ik ook ondersteunen. Inderdaad niet als wijziging van de laatste zin, maar als wijziging van de twee laatste zinnen en dan is de combinatie van 3 en 4 eigenlijk precies wat de heer Dijkstal zegt namelijk behulpzame werking, nieuw vormen vinden etc, geen integratie en daarvoor wil ik me graag uitspreken.

Voorzitter er wordt hier weer gemompeld dat ze met elkaar in strijd zouden zijn. Het is niet juist. 3 wijzigt zoals staten- en raadsleden voorstellen het eerste deel van het oorspronkelijk stuk. 4 wijst er het tweede deel namelijk de laatste twee zinnen. Den Haag de laatste twee zinnen. Tesaamen vormen zij een perfecte wijziging van het oorspronkelijke punt zoals de heer Dijkstal zei wel samenwerking.

Heeft de heer Storm in de gaten, voorzitter als i- even mag interrumpen dat staten- en raadsleden de voorlaatste zin handhaven in hun amendement. U kunt onmogelijk zeggen dat het amendement van den Haag in aansluiting komt op dat van staten- en raadsleden.

Voorzitter dat is geheel juist. Inderdaad dat ik dat niet helemaal in gaten heb. Het is dus zo dat daar waar staten en raadsleden zeggen dat kan gedaan blijft gehandhaafd. Den Haag wijzigt daar nog een element in namelijk die tussenliggende zin. Dat klopt.

Maar laat onverlet als we in de volgorde 3 en 4 zoals ze hier geamendeerd staan tot stemming overgaan dat als we 3 aannemen .

Nee maar daar komen we straks wel op.

Nee je kan alle verwarring voorkomen door vantevoren heel duidelijk gesignaleerd te hebben dat inderdaad 4 weer in zinnetje in 3 wijzigt. Dat staat hier niet expliciet, maar door het zo te behandelen is dat het effect.

Een zin alleen de laatste zin en niet twee zinnen.

Mag ik dan voorzitter voor de laatste keer zeggen den Haag wordt mishandeld als er staat wijzigen laatste zin. Den Haag het laatste amendement als u het oorspronkelijke daarnaast haalt wijzigt de laatste twee zinnen en zo wordt dat geacht hier gelezen te worden.

Kamminga.

Je kunt het ook anders zeggen. 3 blijft overeind behalve de laatste zin dat kan gedaan, dat gaat weer weg en daarvoor in de plaats komt den Haag.

Het woord is aan de heer Korthals Altes.

Ja voorzitter misschien mag ik nog een keer omdat ik als enige ervaring heb gehad met dit soort amendementen zeggen hoe het is. Ik heb het zo gelezen de vereniging van staten- en raadsleden wijzigt met een amendement tot aan die zin dat kan gedaan. Dus het amendement strekt ook niet verder. En dat betekent dat je daarna het haagse amendement kunt doen zonder dat er van tegenspraak sprake is. Mits je inderdaad zoals den Haag nu verduidelijkt dat het slaat op de laatste twee zinnen. En dan is ook de tekst die dan ontstaat geheel in overeenstemming met datgene wat de heer Dijkstal zei. Namelijk een samenvatting van de voorstellen van mijn collega Rietkerk hier aanwezig en van mij.

Maar dat is precies hetzelfde wat ik zoeven zei. wat er met kan gedaan weg. En de laatste zin weg en daarvoor in de plaats den Haag.

Voorzitter het spijt mij de vereniging van staten- en raadsleden heeft een compleet amendement ingediend en als u stemt tenzij u zegt we gaan zin voor

zin stemmen en dat de instemming van de vergadering heeft, dat zult u aan de vergadering moeten voorleggen. Als de vergadering niet besluit gesplitst over een amendement te stemmen zal er gestemd worden over het amendement zoals het is ingediend. En dat is het complete amendement, complete tekst ter vervanging van 342.

Met de bedoeling en de zuivere procedure komt daarna aan de orde, maar dan moet de heer Remkes die moet dus nu geknipt gaan indienen.

Nou voorzitter dat was eigenlijk niet mijn bedoeling. Het amendement is inderdaad zoals het ingediend is bedoeld. Wat mij procedureel wel mogelijk lijkt dat is dat nadat het amendement voor de vereniging van staten- en raadsleden aangenomen is dat er dan nog over dienaar wijzigingsvoorstel van den Haag ten opzichte van het amendement van de vereniging van staten- en raadsleden gestemd wordt. Dat lijkt mij duidelijk wat aangenomen wordt en wat niet aangenomen wordt.

Maar formeel staat daar wijzigen van de laatste zin en niet van de laatste twee zinnen. Daar krijg je natuurlijk allerlei misverstanden over. Als wij de heer Remkes nu de laatste zin van zijn amendement intrekt. Nee dat kan ook niet.

Misschien kan ik u helpen door het volgende verzoek aan u te richten of u de stemming over het amendement van de staten- en raadsleden zou willen splitsen in twee delen. Ten eerste de hele tekst die zij voorstellen en daarna te stemmen over het tweede deel van het amendement en dan als alternatief daarnaast te leggen het amendement zoals het door de kamercentrale den Haag is ingediend. Zo kunnen we ordelijk beslissen eerst over de politie zelf en dan over de departementale organisatie.

En dan zou ik nog een ding toevoegen dat er alleen staat de laatste zin dat is niet iets wat den Haag zo gezegd heeft maar dat is iets wat gewoon misgegaan is wat niet goed begrepen misschien door de amendementcommissie. Er is zeer uitdrukkelijk bedoeld dat den Haag op de twee laatste zinnen de bestaande situatie wil handhaven. En dat het nou wat verkeerd afgedrukt is. Ik denk niet dat we ons daar druk over moeten maken.

Dijkstal.

Even ter verduidelijking. De heer Swart stelt voor als ik hem goed begrepen heb het in twee delen te splitsen het voorstel van de vereniging van staten- en raadsleden.

van staten- en raadsleden, maar dat zou kunnen als daar geen verband tussen zou bestaan en dat zou dan de vraag zijn die ik aan de vereniging van staten- en raadsleden moet stellen. Dat hele bevorderen van die efficiency en die samenwerking hangt denk ik samen met die beheersvraag en ik neem aan dat de vereniging dat ook beoogd heeft en dat het daarom toch bij elkaar hoort.

Zo is het precies voorzitter. Dat was de bedoeling en het een zien wij niet zonder het ander en daarom is het amendement op deze wijze ingediend. Procedureel kunt u dat heel makkelijk ondervangen door inderdaad eerst over het amendement van de vereniging te laten stemmen, enige vergadersoupplesse te hanteren en vervolgens over het amendement van de kamercentrale den Haag te laten stemmen.

Nog meer deskundigheid.

Mag ik vragen, het amendement van de vereniging van staten- en raadsleden lees is dat een ondersteuning van de motie Nijpels in de tweede kamer over de politie dacht ik zo.

Nijpels.

De motie Nijpels die bij de algemene beschouwingen zoals de motie Nijpels-de Vries die ook een royale meerderheid van 130 stemmen in de tweede kamer verkreeg en de motie Nijpels die ging over de direkties en die sprak zich niet uit over de rijkspolitie als zodanig. Daarnaast is bij de laatste debatten over de politie-organisatie in de kamer een gezamenlijke motie van Dam-Dijkstal geloof ik ook ondersteund door de partij van de arbeid aangenomen en in die motie wordt gevraagd aan het kabinet om de voor- en nadelen van de overplaatsing van het beheer van de rijkspolitie naar binnenlandse zaken om die op een rijtje te zetten. De uitslag van die motie komt voor een maart naar de tweede kamer en aan de hand daarvan zal de tweede kamer al dan niet een oordeel geven over de overplaatsing van de rijkspolitie naar het ministerie van binnenlandse zaken. De samenvoeging van delen of van de gehele direktie staat daar los van. Ik denk overigens voorzitter om duidelijkheid te scheppen dat het goed is als u ingaat op de suggestie van de heer Remkes. Eerst stemmen over het amendement van de vereniging van staten- en raadsleden en dan over het amendement van de kamercentrale den Haag. En het oordeel van de kamercentrale den Haag dat heeft de heer Dijkstal namens de 2e kamerfractie gegeven en dat is in feite ook het standpunt van de overgrote meerderheid van de tweede kamer.

Kamminga.

Dat kan niet. Er wordt hier niet namens de tweede kamerfractie gesproken want die speelt geen rol in deze vergadering.

Nijpels.

Het toevallige lid de heer Dijkstal uit Wassenaar.

Dat is beter. Wel ik voldoe dan aan het verzoek van de kamercentrale den Haag om de commissie uit de amendementencommissievergadering te herzien en niet de wijziging te zien als de laatste zin alleen, maar de laatste twee zinnen. Dan kunnen we dat op deze wijze doen. Dan stel ik vast dat Dordrecht is ingetrokken. Salland.

Muntinga.

Gehoord de discussie voorzitter trekt Salland dit in.

Dank u wel. Dan stel ik nu aan de orde het amendement van het bestuur van de vereniging voor staten- en raadsleden. Geurtsen zegt nu het zijne.

Voorzitter uit de aantekeningen is al gebleken dat de commissie zich vindt in het amendement van de vereniging van staten- en raadsleden. Daar zit geen enkel probleem bij en een van de essentiële onderdelen van dat amendement is de zin dat dat het beste kan gebeuren door de rijkspolitie ook bij het departement van binnenlandse zaken onder te brengen onder samenvoeging van beide directies politie. Een zin waarvan het amendement van de kamercentrale den Haag vindt dat deze geschrapt dient te worden. Het is duidelijk dat wij met de vereniging van staten- en raadsleden dit een essentieel element van de totale regeling achten en dat wij derhalve krachtig ontraden het amendement van de kamercentrale den Haag te aanvaarden.

Wel wij spreken nu over het amendement van het bestuur van de vereniging van staten- en raadsleden. Het wordt door de commissie aanbevolen. Is er iemand tegen. Niet dan komt voorlopig 3 in de plaats van het huidig 342 en is nu aan de orde het amendement van de kamercentrale den Haag die de laatste twee zinnen wil wijzigen in zoals dat nu is voorgesteld. Daarover kan nu nog gediscussieerd worden indien daaraan behoefte is. Mijnheer Geurtsen heeft inmiddels laten blijken dat hij daar tegen is tegen den Haag. De commissie is er tegen. Wil er iemand het woord voeren die nog voor den Haag is. Dan gaan we over tot de. mijnheer Kok.

Voorzitter ik zou graag willen dat ook gelet op bepaalde perspublicaties de minister van justitie in staat gesteld zou worden om te zeggen waarom hij van mening is dat de zaak geregeld moet worden zoals hij dat vindt dat het geregeld moet zijn.

De minister van justitie de heer Korthals Altes is hier in deze zaal aanwezig en als hij het woord wil voeren dan zal hij dat zeker wel doen en als hij wil zwijgen dan kan hij dat ook.

Ik vraag wie het woord nog wil voeren. Niemand. Dan gaan we over tot de stemming van het amendement van de kamercentrale den Haag. Wi-te kaarten voor het amendement, tegen. Blauw voor, tegen. oranje voor, tegen. Het is verworpen den Haag. Dan zijn we bij het punt 342a een nieuw punt van de afdeling Groningen. Mevrouw Jonker.

Gezien de voorgaande discussie bij hetzelfde punt ten aanzien van de ambtenaren is dit punt ingetrokken.

Dank u wel. 343 de afdeling Oss wil dat schrappen, wordt ontraden.

Fabius.

Wederom het goede van de politiecommissie. Zeker op dit moment denken wij dat het een heel duidelijke zaak is dat een orgaan als hier bedoeld om te schrappen duidelijk in de wet moet zijn verankerd. Niet alleen voor de rechtspositie van het personeel, maar zeker ook voor de rechtsbescherming van de burger en een betere democratische controle op dat apparaat en wij raden aan om dat niet te schrappen.

Dank u wel. Heer Nijpels.

Voorzitter ik zou nog -ens duidelijk willen pleiten om het artikel zoals het hier staat te handhaven. Het is een jarenlange strijd die door de VVD is gevoerd en het zou buitengewoon slecht zijn als nu de wettelijke regeling van de positie van de marechaussee in het vooruitzicht is als die op dit congres zou sneuvelen.

Dank u wel. Dan gaan we stemmen over 343. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. 343 het amendement is verworpen. 344 van de afdeling Zeist dat wordt aanbevolen als vervanging van de eerste zin. Daarmee stemt u in.

Mevrouw van den Elze van de afdeling Zeist. Het amendement van de afdeling Zeist was tussen de eerste en tweede zin een nieuwe zin toevoegen in plaats van de eerste zin.

Dat was ons duidelijk maar het leek ons dat als het amendement van Zeist wat een redactionele verbetering is als dat amendement zou worden aangenomen het wat dubbelop is als je de eerste zin laat staan. Vandaar dat wij voorgesteld hebben schrap dan die eerste zin en beschouw het amendement van Zeist als vervanging van de eerste zin.

Stemt u daarmee in mevrouw. Dank u wel. Dan is het daarmee verwerkt. 345 wordt ontraden is Barendrecht. Iemand om het toe te lichten. Ik denk dat we over kunnen gaan tot de stemming. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. oranje voor, tegen. Het is verworpen. Dan 346 dat wordt aanbevolen. Niemand daar bezwaar tegen dan wordt het overgenomen dank u wel. 347 Uithoorn wordt ontraden ten gunste van 2419 de commissie justitie. Gaat Uithoorn daarmee akkoord. Dank u wel. Commissie justitie aanbevolen. Niemand daar bezwaar tegen. Dan worden de woorden te drukken op vervangen. Groningen heeft een nieuw punt op 347a en dat wordt aanbevolen. Niemand daar bezwaar tegen. Mijnheer van der Goes.

Ja mijnheer de voorzitter ik zou dan toch wel graag precies willen weten wat Groningen precies bedoelt. Snelrecht is mogelijk, snelrecht wordt met name inzake van vandalisme en sportvervelendigheden wordt snelrecht toegepast. En ik weet niet precies wat Groningen bedoelt. Of ze dan een speciale procedure willen hebben met kortere termijnen of nog andere dingen, maar de wet maakt het mogelijk en in feite gebeurt het. Dus ik weet niet wat Groningen wil.

En het is altijd zo rustig bij FC Groningen mevrouw Jonker.

Het spreekt ook niet speciaal voor FC Groningen. We kunnen zelfs in Groningen nog wel landelijk denken. Dat de wet snelrechtprocedures mogelijk maakt wil nog niet zeggen dat snelrechtprocedures overal daar waar het wenselijk is toegepast worden. Het lijkt ons goed dat de VVD in voorkomende gevallen duidelijk een voorkeur uitspreekt.

Voorzitter zou het dan niet moeten worden.

Even mijnheer Swart.

Nou begin ik ook wat twijfels te krijgen, want ik bedoel ik kom dan uit een stad waar dit gewoon praktijk is en waarbij gewoon de officier van justitie als er een wedstrijd van FC Twente is bijdehand is om die procedure toe te passen. Dan heb ik het idee dat we nou proberen iets in een landelijk verkiezingsprogramma te regelen wat je in feite lokaal en via driehoeks-overleg zou moeten regelen en dan ben ik er niet zo voor om dit in een landelijk programma te stoppen.

Mijnheer Geurtsen.

Voorzitter ik heb Groningen aldus begrepen dat Groningen vindt dat vaker dan totnogtoe snelrecht bij dit soort criminaliteit dient te worden toegepast. En vandaar dat we gezegd hebben een sympathiek amendement mag er best in. En ik ben een beetje bang dat als we nu gaan zeggen nee dat moeten we vooral niet in het verkiezingsprogramma opnemen dat we de indruk wekken dat we het snelrecht niet willen en dat is natuurlijk helemaal niet waar. Maar als we nu zouden kunnen lezen het moet vaker mogelijk zijn enz.

Goed we gaan nu over tot de tweede ronde. Mijnheer van der Goes.

Het moet vaker mogelijk zijn, het is vaker mogelijk het moet alleen wat vaker toegepast worden want het wordt niet vaak genoeg toegepast. Dus als de tekst zo wordt aangenomen en vervolgens wordt bijgeschaafd door de commissie dat het vaker moet gebeuren dan stem ik daar van harte gaarne mee in.

Daar is iedereen het mee eens.

Nou betrekkelijk voorzitter. Je bent voor of je bent tegen snelrecht. Groningen zegt dat niet. Het is op dit moment al mogelijk, de heer Swart heeft een voorbeeld van Enschede gegeven wie dat wil bepleit dat maar bij driehoeksoverleg. Daar zijn alle mogelijkheden voor om dat te doen dus Groningen is overbodig.

Meijeran.

Voorzitter ik wilde in het midden laten of Groningen overbodig is of niet maar ik wou ingaan op een opmerking van de heer Geurtsen dat als je hem zou verwerpen dat je dan een indruk zou wekken dat je voor of tegen iets anders bent. Dat is natuurlijk helemaal niet waar. Wij moeten vrij zijn om een programma te amenderen op een manier die ons zint en aangezien niemand bijna het programma straks leest leest zeker niemand iets wat er

niet instaat en wat er bij een amendementje ingebracht zou zijn.
Dus dat argument moeten we niet gebruiken.

ottebakker 's Gravezande.

Het gebeurt voorzitter, er zijn richtlijnen van het openbaar ministerie voor snelrecht. Het gebeurt waarschijnlijk ook inderdaad niet vaak genoeg, vooral bij jeugdigen en dat is een goed argument werkt het beter preventief en opvoedend als het vaker gebeurt en dat is ook de reden om het met de toevoeging vaker wel te handhaven.

Stemt u er ook mee in mijnheer van Blommenstein.

Ja ik heb er al over gesproken in zijn algemeenheid bij het amendement van Voorst en toen is er gezegd nee dat komt terug bij die sportwedstrijden en nou begrijp ik niet dus wanneer dat nu dus als delict vandalisme bij sportwedstrijden het dan nu weer ingetrokken zou moeten worden.

Nee dat is ook de bedoeling van de commissie niet. Maar het is nu zo als ik het goed begrepen heb dat mijnheer van der Goes suggereert na aanname van dit voorstel om tekstuele wijziging toe te passen in die zin dat het niet een kwestie is van dat het mogelijk moet zijn maar dat het vaker moet worden toegepast. Daar praten we nu over en dat kan toch best.

Ja mijnheer de voorzitter maar misschien dan uit de praktijk. Het knelpunt waarom het in Enschede wel gebeurt en vaak elders niet is de celcapaciteit die je ook nodig hebt om snelrecht toe te kunnen passen. Je moet die mensen kunnen vasthouden. Je hebt politiecapaciteit nodig om die mensen te arresteren. Wat ik heb begrepen van de officier van justitie bij ons is dat dat in de praktijk elders vaak een knelpunt is waarom het blijft zitten. Niet op de onwil van de kant van justitie.

Goed ik denk dat we wel over kunnen gaan tot de stemming. Witte kaarten voor het nieuwe punt van Groningen met de aantekening van de tekstuele wijziging. Dat begrijpt u ja wit voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. We gaan overstemmen. We spreken over het nieuwe punt van Groningen met de tekstuele aanwijzing dat het gaat om het vaker toepassen. Niet meer om het mogelijk zijn, maar om het vaker toepassen van snelrecht.

Aangenomen. Dan zijn we bij 348. 731 Rotterdam wil het punt schrappen. Wordt ontraden.

Ingetrokken mijnheer de voorzitter.

Dank u wel. Delft ook ingetrokken nee. Ontraden want het behoort al tot de mogelijkheden. Daar kunnen we over gaan stemmen. Witte kaarten voor, tegen. Blauwe kaarten voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. Een nieuw punt van de kamercentrale Limburg dat wordt aanbevolen. Niemand daar bezw-ar tegen.

De heer Vos.

Ja u zou het op het eerste gezicht zo niet zeggen voorzitter maar ik vind dit toch een vrij principieel punt. Bij de vorige verkiezingen hebben we erg veel werk gemaakt van de bestrijding van criminaliteit en vandalisme maar evenzeer ook van deregulering. Nu zijn we bezig met het eerste punt en het laatste dat zit door het hele programma verspreid. Maar wat zijn we hier aan het doen. We zijn hier antideregulerend aan het werk. De minister van ruimtelijke ordening ons aller bekend heeft de wet op de ruimtelijke ordening onlangs gewijzigd, heeft een nieuw besluit op de ruimtelijke ordening gemaakt. Dat gaat per 1 maart in werking. Daarin wordt geregeld dat bestemmingsplannen globaler en flexibeler kunnen worden. Allerlei verplichte nummers worden geschrapt. Wat zijn wij nu als VVD aan het doen wij zijn het eerste verplichte nieuwe nummer weer aan het invoeren. Ik ben daar tegenstander van voorzitter.

Van Beek-Maarheze.

Het opstellen van bestemmingsplannen is een van de bevoegdheden die de gemeente hebben. Het lijkt me aansluitend op de voorgaande spreker erg onverstandig om nu vanuit het ministerie vanuit de minister die nieuwe richtlijnen in het vooruitzicht te stellen. Als wij de inhoud van dit punt willen realiseren is dat een punt wat thuishoort in verkiezingsprogramma's van gemeenteraden. En niet in het landelijk verkiezingsprogramma.

Meijeran.

Ik sluit mij bij de voorgaande sprekers aan. Dit is veel te detaillierend en bovendien wordt er dan nog verwezen naar het beleidsplan samenleving en criminaliteit. Wie ons verkiezingsprogramma nog goed wil begrijpen moet er nog een aanvullende literatuur bijhalen om te kijken wat daar staat.

Voorzitter mag ik het meest vergaande voorstel doen. Na overleg met de specialisten ook vanuit de kamerfractie voor dit punt denk ik dat het goed is

om het punt in te trekken.

Dank u wel. Dan is het ingetrokken en 2420 hoe is het daarmee mijnheer van der Goes. Aanbevolen. Niemand daar bezwaar tegen. Dank u wel dan is dat overgenomen en zijn we bij 349a dat is een nieuw punt van de commissie politie dat wordt aanbevolen. Daarmee is het dus overgenomen.

Een korte opmerking zeg maar ja tegen de reservepolitie dan vindt de commissie dat je ook de middelen moet verstrekken om dat naar behoren te laten functioneren.

Dat staat er ook. Goed 350 dat wordt ontraden zie 357. Dat wordt aanbevolen omdat het een wijdere strekking heeft. Akkoord Gouda.

Ja de ondercentrale gaat ermee akkoord.

Fijn dank u. 350 is ingetrokken. 351 Hilvarenbeek wordt ontraden. Niemand dan gaan we stemmen. Voor Hilvarenbeek wit, tegen Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Hilvarenbeek is verworpen. 352 commissie justitie. Wie wil dat wijzigen. Het wordt ontraden en de ondercentrale Gouda dat wordt aanbevolen. Mijnheer van der Goes heeft het woord.

Ik zal u troosten mijnheer de voorzitter. Om zo te zien is dit het laatste punt waarbij ik het woord zal nemen. De commissie wijst de voorgestelde tekst van de commissie justitie af omdat het in strijd zou zijn met het grondrecht van onschendbaarheid van het lichaam. Nu is die onschendbaarheid van het lichaam toch al een kwestieuze zaak zeker sinds wij de bloedproef hebben en het blijkt dus dat bij wet de onschendbaarheid van het lichaam zeer wel kan worden aangetast. Er is geen reden om aan te nemen dat het bij drugsbehandeling niet zou zijn. Maar het probleem doet zich bij drugsbehandeling niet voor, want behandeling van drugsverslaafde is geen medische behandeling. En bij behandeling van drugsverslaafden komt de integriteit van het lichaam in het geheel niet in het geding. De behandeling van drugsverslaafden is een resocialiseringsprogram. Daar komt geen bij terecht, daar zijn uits-uitend gedragswetenschappers die met deze mensen in de slag gaan en proberen ze een nieuw houvast in de maatschappij te geven. De eerste stap daartoe om je daartoe open te stellen om met mensen in de slag te gaan om weer een deel van de maatschappij te willen uitmaken die is moeilijk en die moet je kunnen afdwingen. Dat is ook de zin geweest van de formulering zoals de justitiecommissie gemaakt heeft.

Deze formulering heeft ook uitgebreid ter discussie gestaan in het voorcongres in Deventer en op deze manier heeft algemeen bijstand gevonden en we hechten er aan om deze tekst te handhaven. Een ander punt is dat de verkiezingsprogramma commissie die wil wel het doen opnemen in een afkickcentrum verplicht stellen, maar niet de behandeling aldaar. Stel je krijgt geen afkickcentrum zo gek om wie dan ook op te nemen als die zich niet ook laat behandelen. Er wordt namelijk alleen maar opgenomen ter behandeling in een afkickcentrum en nergens anders voor. Dus wat dat betreft is ook de formulering van de commissie als dat zo zou zijn in strijd met de grondwet, maar het is niet in strijd met de grondwet. En deze twee teksten naast elkaar leggende geef ik verre de voorkeur aan de tekst zoals die door de justitiecommissie en door het congres in Deventer is vastgesteld en we mogen de vergadering verzoeken ook dienovereenkomstig te beslissen.

Dank u wel. Iemand anders over dit punt.

Buit uit Wijk bij Duurstede.

Ik ben het niet eens met de vorige spreker om bij TBRgestelden is het op dit moment zo dat die hebben het recht om zich niet te laten behandelen. En op dat moment komt de zaak in een heel ander daglicht te staan. In feite heeft iedereen in Nederland het recht om zich niet te laten behandelen. Wat u in wilt voeren via een achterdeur dat is nu ook dwangbehandeling. En ik vind het principieel onjuist.

Iemand anders nog. Mevrouw van der Stoel.

Dat laatste argument wat net door de vorige spreker gebruikt is dat zou ik willen benadrukken. Wanneer er gesproken gaat worden over verplichting zonder dat met betrokkene zelf duidelijk is geworden of die dat zelf ook vanuit zichzelf wil heeft het geen enkele zin. Er zijn voldoende voorbeelden van dat op deze wijze verplicht afkicken geen enkele zin heeft. De tekst van de commissie laat juist de mogelijkheid om wanneer er iemand zegt ik wil wel afkicken en doet dat in de praktijk niet dan kan alsnog een veroordeling volgen. Maar om het nu verplicht te stellen volstrekt nutteloos.

Mijnheer Geurtsen.

Voorzitter daar heb ik niks aan toe te voegen.

Stermen.

Nee ik wou graag een tweede termijn. Het idee dat afkicken, behandeling, drugsbehandeling onder enige dwang niet mogelijk zou zijn is een fictie die uitsluitend in Nederland opgeld doet. Iemand die zich een klein beetje verdiept in hoe in het buitenland de drugsverslaafden worden benaderd en behandeld die zal weten dat het idee van die gedwongen hulpverlening of gedwongen behandeling niet kan dat die alleen maar in Nederland terecht kan met dit idee en verder ook nergens. In het buitenland gebeurt het en niet zonder succes. Daarbij moet gezegd worden dat het algemeen alleen dat de eerste stap van de behandeling verplicht is en het komt erop neer dat je gedwongen wordt ermee een begin te maken. Nu moeten we dan ook nog even kijken mijnheer de voorzitter wat wordt hier bedoeld met gedwongen. Dit is een zeer principieel punt en er staat of valt een heel belangrijk stuk behandeling en rechtsverdeling in Nederland mee daarvoor moet ik tijd ervoor vragen. De bedoeling is en dat blijkt dacht ik ook wel uit de tekst dat verplichting gaat in de vorm in het algemeen van voorwaardelijke veroordeling waarbij iemand een keus krijgt om zich te laten behandelen ofwel een onvoorwaardelijke straf te krijgen. Dan zegt iedereen ja dat is vrijwillig. Dat is natuurlijk niet vrijwillig. Als ik ja zeg onder bedreiging van een onvoorwaardelijke veroordeling dan kan iedereen aanvoelen dat dat niet vrijwillig is. Dat kunnen we ons wel wijsmaken maar dat is het niet. Dus iedere behandeling die gebeurt met bedreiging van een onvoorwaardelijke veroordeling achter de rug is per definitie een gedwongen behandeling. En laten we het als zodanig accepteren en laten we ons niet wijsmaken dat dat niet kan en dat dat niet lukt. En het gebeurt overal in de wereld en er is geen reden waarom dat in Nederland niet zou kunnen.

Dank u wel.

Mevrouw van der Stoel.

Ik mag toch niet aannemen dat de heer van der Goes van Naters namens de commissie justitie hier een pleidooi aan het pleiten is voor de Singapore methode die behoorlijk mislukt is, ja mijnheer de voorzitter mogen wij 6 termijnen iedere keer hebben dan ga ik ook nog een poosje door. Ik zou toch graag dat duidelijk willen maken dat die methode ook niet lukt. Tenzij u de rechtstaat op losse schroeven wilt stellen de keuzemogelijkheid van het individu in de waagschaal stelt. Nu als iemand een keuzemogelijkheid heeft of gevangenisstraf of zich laten behandelen dan is er wel degelijk een keuzemogelijkheid want straf komt omdat er iets verkeerd is gegaan en dat is nu eenmaal logisch in ons systeem daar hebben we een strafwetgeving voor.

Ik denk dat iedereen volstrekt duidelijk is waar het om gaat. We gaan stemmen over het amendement van de commissie justitie. Witte kaarten voor het amendement, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. De ondercentrale Gouda wordt aanbevolen. Niemand daar een probleem mee, dank u wel. Dan is dat overgenomen en zijn we bij 354 de afdeling den Bosch wordt ook aanbevolen. Een woord zou vervangen ~~onten~~ worden. Niemand uit den Bosch daar een probleem mee, de vergadering -ok niet. Dank u wel dan is dat overgenomen. Hetzelfde geldt voor 357 de eerste zin vervangen in het voorstel van de commissie justitie omdat het een wijdere strekking geeft. De afdeling Amsterdam dat wordt ontraden omdat de illegaliteit van het bezit niet altijd kan worden aangetoond daarom bij beroepsonkering de bewijslast.

Mevrouw van der Stoel.

Weer een overeenkomst we trekken het ook in.

Dank u wel. Dan zijn we bij 357a. Het is een nieuw punt van de afdeling Zeist, het wordt aanbevolen omdat het een nuttige aanvulling is.

Niemand daar een probleem mee, dank u zeer. Dan hebben wij het hoofdstuk 3 ook gehad. De vergadering is geschorst.

De vergadering is heropend.

Zoals ik tijdens het begin van de vergadering al had aangekondigd hebben wij het verzoek gekregen van de Abvo Kabo om tijdens onze algemene vergadering het woord te voeren. We hebben in het hoofdbestuur besproken of het een wenselijke zaak zou zijn omdat snel van een presedent kan worden gesproken en we dan bij een volgende vergadering hier niet een maar honderd organisaties vertegenwoordigd zouden hebben en we hebben gemeend om het wat praktisch op te lossen. Er was een vraag en waarom zouden we niet de gelegenheid geven aan andere om ons dan toch iets mede te delen. De Abva Kabo heeft gevraagd om 5 of 10 minuten ik geloof dat het er 8 worden hier tot u het woord te richten. Wij denken dat het juist is vooral omdat het ook mede gaat over hoofdstuk 4. Omdat aan het begin van dit hoofdstuk te doen. Opmerkelijk dat wil ik nog wel even zeggen is dat ik een vertegenwoordiger van de Abva Kabo voor de radio heb horen zeggen dat hij van de VVD niets verwachtte, althans niet verwacht dat hij hier het woord zou mogen voeren. Dat is een ernstige misvatting want wij hebben al eens eerder op een congres een vertegenwoordiger van de FNV ons laten toespreken dat was in Alkmaar en wat dat betreft had dus de verwachting best positief mogen zijn.

Bij de partij van de arbeid en bij het CDA mocht het niet en bij de VVD wel. Pikant detail, maar ik wil nu graag het woord geven aan de vertegenwoordiger van Abva Kabo om ons toe te spreken.

Dank u voorzitter voor het woord. Het is plezierig om te merken dat onze eerdere woorden geloochenstraft worden en dat wij hier de ruimte krijgen om u als congres toe te spreken. We zeggen u daar dan ook van harte dank voor. Het is niet de gewoonte voor vakbonden om spreektijd te vragen op congressen van politieke partijen. Dat wij als grootste vakbond in dit land dat toch hebben gedaan geeft aan welk belang wij in de huidige situatie aan de politiek toekennen. En de Abva Kabo komt op voor de belangen van haar leden en hun huisgenoten. Dat hoort een vakbond te doen en daarom zijn mensen lid. De leden van de Abva Kabo zijn werknemers bij de overheid of binnen de trendvolgende sectoren. In het overleg met de werkgever behartigt de bond niet alleen de belangen van zijn leden, maar indirect de belangen van alle werknemers bij de overheid of bij die instellingen. Als VVD heeft u na de oorlog vele jaren deelgenomen aan het bestuur van dit land en bent u dus vele jaren lang werkgever geweest voor onze leden. U draagt net als de andere grote politieke partijen verantwoordelijkheid voor de opbouw van en de vormgeving van de nederlandse samenleving. Inclusief de vele en goede sociale voorzieningen die ons land kent en inclusief een uitmuntend overheidsapparaat en een stelsel van collectieve voorzieningen op landelijk en plaatselijk niveau. De Afgelopen vier jaar is er echter mede onder uw verantwoordelijkheid een beleid gevoerd waarvan wij als Abva Kabo vinden dat het verkeerd is geweest. Ik wind daar geen doekjes om. Een beleid dat in onze ogen tot gevolg heeft dat de mensen die in de collectieve sektor werken tot tweederangs werknemers worden bestempeld. De arbeidsvoorwaarden en de werkgelegenheid bij de overheid en bij de door de overheid gesubsidieerde publieke dienstverlening zijn door het beleid van het kabinet Lubbers onder zware druk komen te staan. Als gevolg daarvan is de kwaliteit van de collectieve voorzieningen en van de dienstverlening teruggelopen. De Abva Kabo maakt zich daar zorgen over want bij een v-ortzetting van dat beleid zal de zorg van mensen en de kwaliteit van onze samenleving ernstig worden aangetast. Soms lijkt het er zelfs op dat alleen nog maar de betrokken medewerkers deze belangen van alle mensen serieus nemen. Daarom heeft mijn bond besloten een eigen campagne te voeren rond de verkiezingen. Een campagne naast die van de FNV waaruit wij uiteraard als grootste FNVbond ook mee doen. Onze campagne wordt zoals u bekend zal zijn door sommige afgeschilderd als een oneigenlijke actie van de vakbeweging.

U zult begrijpen dat wij het daarmee niet eens zijn. We hebben goede redenen om tijdens de voorbereiding van een nieuwe kabinetsperiode onze opvattingen weer te geven. Als in onze ogen de politiek foute keuzes doet dan dragen wij onze alternatieven aan en proberen die aan de man te brengen. Dit past in de traditie van de nederlandse vakbeweging die nooit is weggelopen voor een maatschappelijke verantwoordelijkheden. Hoe moeilijk het soms ook door het kabinetsbeleid wordt gemaakt. Het doel van onze campagne is dan ook het ombuigen van het politieke klimaat zodat het nut en de noodzaak van goede arbeidsvoorwaarden en gemeenschapsvoorzieningen weer op een positieve manier op de kabinetsagenda komen te staan. Het heeft hier geen zin om hier in een korte spanne tijds een pleidooi te houden over de verworvenheden van de verzorgingsstaat en over de financiering daarvan. Daarvoor is de materie te complex en zijn de belangen te groot. Aan de andere kant sta ik hier niet om een pleidooi te houden voor een ongerichte ontwikkeling van de collectieve sektor. Dat zou voorbij gaan aan de slechte situatie van dit moment. De Abva Kabo en haar leden begrijpen maar al te goed dat de omvang van de collectieve sektor samenhangt met de ontwikkelingen in de marktsektor. Het zou ook voorbij gaan aan de nodige verschuivingen en vernieuwingen in de gemeenschapstaken en voorzieningen. Niet iedere bezuiniging behoeft te worden afgekeurd. En doelmatigheid en bestuurbaarheid zijn voor ons geen vieze woorden. Dat we begrip hebben voor de huidige situatie mag blijken uit het FNV programma kiezen voor nieuwe kansen. Dit programma geeft aan op welke wijze een herstelbeleid gevoerd kan worden dat gunstige effecten heeft op de werkgelegenheid de inkomens en de economische groei. Ook het programma van mijn bond voor de komende vier jaren wijst er op. In ons programma geven wij aan dat wij voor een stelsel van gemeenschapsvoorzieningen pleiten dat efficiënt en effectief voorziet in een aantal wezenlijke behoefte van de samenleving. Het is u ongetwijfeld bekend dat het kabinet Lubbers van harte gesteund door de frakties van CDA en VVD hun bezuinigingen in grote mate hebben binnengehaald door het korten op de salarissen van de werknemers in de collectieve sektor en door het korten op de uitkeringen. Hierdoor ontstonden grote inkomensverschillen met de collega's in het bedrijfsleven. Het zal u duidelijk zijn dat wij daar grote moeite mee hebben. Maar los van het feit dat dit op zijn zachtst gezegd onrechtvaardig is kan je moeilijk zeggen dat het efficiënt en zakelijk is. In ieder geval heeft het ervoor gezorgd dat in een aantal gevallen de overheid haar eigen werknemers niet kan vasthouden. Denk maar eens aan de belastingsinspecteurs en de automatiseringsdeskundigen. Mensen die van belang zijn voor de inkomsten van de regering en voor een bijdetijdse ontwikkeling van de overheidsorganisatie.

Ook heeft het ervoor gezorgd dat de motivatie en plezier in het werk voor veel mensen is verdwenen nu blijkt dat hun werk niet zo gewaardeerd wordt. Of omdat ze zorgen hoe rond te komen met steeds minder geld hen elke dag bezig houden. Bovendien is de werkdruk toegenomen doordat over de gehele linie minder mensen meer werk moeten doen. Denk maar eens aan de ontwikkeling in de bejaardenzorg, de gezondheidszorg en bij de gemeentelijke overheden. Dat het aantal werknemers desondanks op peil is gebleven is enkel te danken aan de werknemers zelf. Die hebben met hun prijscompensatie de herbezetting en meer dan dat betaald. U begrijpt het wel de Abva Kabo gelooft niet in het verbeteren van de doelmatigheid en de bestuurbaarheid van overheidsorganisaties door algemene en ongerichte ~~afspraken~~ afslankingen. U ziet als partij blijkens uw programma vooral veel heil in het overhevelen van overheidstaken ~~aan~~ particuliere bedrijven. Wij zijn in de afgelopen jaren daar niet van overtuigd geraakt. Om maar eens een voorbeeld te noemen. De reinigingsdienst. Uit onderzoek is gebleken dat het werk niet beter en efficiënter wordt uitgevoerd door particuliere bedrijven of dat mensen die op die voorziening zijn aangewezen goedkoper uit zouden komen. Wij constateerden dat kijkend naar de totale maatschappelijke kosten het dan zelfs duurder wordt. Ik kijk dan natuurlijk ook naar de gevolgen van het illegaal storten zoals bij Lekkerkerk of bij de polder waarbij de gemeenschap voor de kosten opdraait. De VVD is een politieke partij die zich in het verleden liet kennen als een zakelijke nuchtere partij die altijd te kennen gaf een zakelijke afweging belangrijker te vinden dan het nastreven van een politieke ideologie. Wij als Abva Kabo vragen u met klem om niet zelf in die ideologische valkuil te lopen en privatisering en afslanking van het overheidsapparaat niet te zien als een politiek dogmatische opgave. Daarom vragen wij u daar waar privatisering aan de orde is met ons op een zakelijke wijze te beoordelen waar en op welke wijze de reorganisatie efficiënter, doelmatiger en wellicht ook goedkoper kan worden gewerkt. Dan kan er met ons ook gepraat worden over de sociaal organisatorische gevolgen. Er is toen dit voorjaar de FNV campagne en de ABVA Kabo campagne werden aangekondigd veel gezegd en geschreven over indirecte steun van de vakbeweging aan de politieke campagne van een andere politieke partij een partij die nu in de oppositie zit. We hebben van meetaf aan gezegd dat daar geen sprake van is en dat het ons slechts te doen is om een zakelijke beoordeling van politieke programma's van verschillende partijen vanuit een oogpunt van pure belangenbehartiging. Dat sluit niet uit dat wij op basis van zakelijke afweging op een bepaald moment zullen moeten aangeven dat we de van de ene partij meer verwachten dan van de andere. Voorzitter, dames en heren wat wij van u vragen is zicht op een

beleid dat de kwaliteit van de publieke dienstverlening veilig gesteld. Inclusief de daarvoor benodigde arbeidsvoorwaarden en arbeidsplaatsen. Naar ons gevoel wordt nu op onverantwoorde wijze voorbij gegaan aan de enorme deskundigheid en de nog steeds aanwezige gemotiveerdheid van de werknemers in de collectieve sektor. Een goede werkgever weet de inspanning en betrokkenheid van zijn werknemers in het bedrijf te waarderen. Wij vragen u slechts als goede werkgever te opereren. De Boodschap die ik u tot slot wil geven is dat we met z'n allen een lange tijd en mede onder uw leiding hebben opgebouwd is veel te waardevol om zomaar af te breken. Ik dank u voor uw aandacht.

Dank u wel ik zou u willen uitnodigen de beraadslagingen van het komende uur en deze avond en eventueel ook morgen bij te wonen en ik nodig u uit om na afloop daarvan nog eens met de commissie die het concept heeft geschreven en straks het definitieve program op een rij zet nog een van gedachte te wisselen om te zien in hoeverre of er met uw wensen nog rekening kan worden gehouden. Dank voor uw komst.

Dames en heren wij zijn bij het hoofdstuk 4 en er is door het hoofdbestuur een nota van wijziging ingediend. Ik stel u voor om die motie te behandelen na het punt 405 als een extra punt. Dat sluit het best aan hebben wij vastgesteld tussen 405 en 406. Wij beginnen dit hoofdstuk met het punt 403 omdat door de afdelingen Voorst, Rotterdam en nog eens Voorst amendementen op dat punt zijn ingediend. Zij worden overigens beide, alle drie ontraden door de commissie. Maar misschien is er iemand uit Voorst of Rotterdam die de amendementen wil toelichten.

Mijnheer Beetstra uit Apeldoorn.

Ja ik geloof dat Voorst er even niet is, maar wij hadden een soortgelijk amendement. Allereerst het derde punt ik geloof dat ik daar heel kort over kan zijn. Het steunen van initiatieven tot een Europees conjunctuurbeleid lijkt mij een goede zaak en je kunt dat onmogelijk laten afhangen van de economische ontwikkelingen. Ik dacht dat of niet of altijd zou moeten gebeuren. Het zou juist moeten leiden tot een goede economische ontwikkeling. Dan die hele lange zin door het hoge arbeidsaanbod die wilden wij en die wilde ook Voorst laten vervallen. Ik vraag mij af of die zin juist is. De hoge werkeloosheid die zou dan zijn ontstaan door het hoge arbeidsaanbod. Nou ja dat lijkt mij een beetje een wilde stelling. Dat hoge arbeidsaanbod is er nou eenmaal een keer en je zou er toch naar moeten streven om die mensen aan het werk te houden.

Het veel te lage niveau waarvan het aan het werk te brengen. Het veel te lage niveau van de investeringen ja dat is ook een oorzaak maar misschien een gevolg van dieper liggende oorzaken dus deze zin die komt mij gedeeltelijk onjuist en in ieder geval zeer onvolledig voor. Hij komt me ook niet nuttig voor dus daarom het voorstel om die zin te schrappen.

Dank u wel. iemand anders nog. Voorst of Rotterdam.

Van den Akker afdeling Rotterdam.

Het programma gaat uit bij de bestrijding van de structurele werkeloosheid van het voorrang geven van de stimulering van de uitbreidings- en vernieuwingsinvesteringen boven stimulering van de consumptieve bestedingen. Wij vroegen in Rotterdam of dat inderdaad het geval zou zijn. Wij vinden dat we de consumptieve bestedingen niet moeten achter stellen bij de overige investeringen omdat het juist uit consumptieve bestedingen op de langere termijnen structureel een vraag vanuit kan gaan die weer stimulerend tot de investeringen kan werken. Dat ter toelichting op dit amendement.

Heer de Korte.

Eerst voorzitter het eerste amendement van Voorst. Het is toch zinvol om vast te stellen dat de werkeloosheid die we nu hebben vooral structureel is en dan ook de samenhang met de achterliggende oorzaken te signaleren zoals het hoge arbeidsaanbod wat in Nederland ongeveer het dubbele is van de ons omringende landen en de lage investeringsquote. Wij zijn nu bezig aan een inhaal maar het is nog steeds laag wat wij netto in dit land investeren aan uitbreidingen en vernieuwingen en als je die vaststelling doet dan is daarmee ook gegeven dat het een tijd duurt voordat je de werkeloosheid echt wezenlijk omlaag kunt brengen. Nou we hebben dat nu gezien. Het gaat langzaam in de goede richting. Gelukkig het is een taaie zaak omdat het structureel is. Daarom ontraden van dit amendement. Met betrekking tot het tweede amendement Voorst ook zouden wij het op dit moment niet verstandig vinden nu wij voorzitter zijn van de Europese commissie in dit jaar om bijvoorbeeld als er in EEGverband initiatieven zouden ontwikkeld worden bijvoorbeeld met de sterke economie van Europa West Duitsland in de zin van fiscale verlichtingen dat het dan dus mogelijk moet zijn dat Nederland daaraan meedoet. Daarom dit amendement ontraden. Dan tot Rotterdam wij hebben op dit moment gekozen in dit programma voor een aanbod gericht programma, een aanbod sektor gericht versterking dus van de aanbodkant van de

economie. Daar zijn we ook op dit moment in dit kabinetsbeleid mee bezig. En we zien dat dan vanzelf de consumptie in de goede richting zich trekt. Het is dus niet nodig om te zeggen van het moet allebei even sterk gestimuleerd worden. Nee wat juist nodig is dat gestimuleerd wordt de aanbodsektor, want daar zitten de knelpunten die is sterk verwaarloosd en het is nu al zien onder de huidige omstandigheden dat als je dat doet dan komt het met de consumptie vanzelf ook goed. het werkt echt. De cijfers wijzen dat op dit moment uit. Ook daarom ontraden amendement Rotterdam.

Dank u wel. Dan kunnen we overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor amendement 1 van Voorst, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. 1 is verworpen. 2 Rotterdam witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Punt 3 van Voorst alle kaarten voor, tegen. Ook dat is verworpen. Dan zijn we bij 404 de kamercentrale Drente. wemant die het wil toelichten.

Mijnheer Grootenboer.

Voorzitter de argumentatie van de commissie wat loonmatiging een algemene aanvaardbaar begrip is die steunen wij maar dat was niet de intentie van het amendement. Waar het om gaat is dit als VVD zeggen we we willen decentraal onderhandelen dus tussen de sociale partners. Die stellen het loonbeleid vast. Als je nu al uitspreekt voor een periode van vier jaar op dit moment dat je zegt we willen een voortgaande algemene loonmatigheden lijkt ons dat niet verstandig omdat je immers die verantwoordelijkheid legt bij de sociale partners. Vandaar dit amendement.

Dank u wel. Vemant anders nog.

De Korte.

Mijnheer de voorzitter wie de werkgelegenheid een warm en goed hart toedraagt in de komende periode die moet vaststellen dat de loonmatiging de belangrijkste faktor is om de werkgelegenheid met name in de marktsektor verder te doen toenemen. Algemene loonmatiging is werkelijk een noodzakelijke zaak. Daarmee mag iedere partij zich inlaten om dat vast te stellen en daar moet hij het niet alleen bij laten want vervolgens moet men dan ook als politiek de randvoorwaarde scheppen om dat te realiseren. Wij doen dat gezien de kwantificering want wij zijn de partij die zeggen 6-8 miljard uit de ruimte uit de ombuigingen moet voor lastenverlichting voor de burger dus werknemer gebruikt worden om die loonmatiging die

algemene gewenste loonmatiging vanwege de werkgelegenheid om die te kunnen in ieder geval bevorderen. Dus daarom ontraad ik dit amendement.

Dank u wel. Dan gaan we stemmen over 404 witte kaarten voor, tegen. Blaue en oranje kaarten voor, tegen. Verworpen. 405 commissie binnenlandse zaken. Iemand van de commissie. Mijnheer Meijeran.

Voorzitter als de toelichting beter was afgedrukt dan zou bekend zijn dat het in eerste instantie de bedoeling was wat de commissie binnenlandse zaken zich op dit onderdeel van het programma op enigszins glad economisch ijs begaf. Dat is namelijk omdat er terwijl er in 404 wordt gesproken van algemene loonmatiging in 405 alleen de lonen in de collectieve sektor worden genoemd en een van de onderdelen van het amendement is dus om die term te vervangen door de lonen. Omdat dat over de hele linie geldt wat daar is gezegd. Dan is het argument van de commissie om dit amendement te ontraden dat het een doorbreking zou zijn van twee centrale doelstellingen zowel van het omlaag gaan van het financieringstekort als van de collectieve lasten met bepaalde percentages. Dat argument begrijp ik in gene deele minder omdat uitdrukkelijk in onze tekst onder handhaving van de noodzakelijke vermindering van het financieringstekort hebben ingevoegd, wat in het ontwerp van de commissie niet staat. Ik kan in het ontwerp van de commissie ook niet ontdekken dat in dit verband van dit punt 405 die 4% verlaging collectieve lasten aan de orde is. Het komt natuurlijk mede omdat de kwantificering bij waar de heer de Korte net ook al even op doelde ons pas vanmiddag geworden is en daar kun je dus verder niet mee rekenen. Juist omdat we niet konden rekenen leek ons het goed toch eenmaal een amendement hebbende om te stellen dat er na die 1% om geen 1% te noemen als vermindering van de belasting- en premiedruk maar te zeggen dat we streven naar vermindering die bij een economische groei van 2% handhaving van de lonen en uitkeringen mogelijk maakt en dat leek ons dus een genuanceerde benadering die niet meer verwachtingen wekt dan gerechtvaardigd is maar helemaal niet strijdig is met de twee centrale doelstellingen die in het antwoord worden genoemd. En tenslotte zou ik er op willen wijzen dat we ook die verwachting wat genuanceerder hebben uitgedrukt door niet te spreken van het grote verschil tussen brut en netto inkomen wordt verminderd. Dat is natuurlijk op zichzelf volmaakt waar. Het wordt uiteraard van lieverlede verminderd. Ieder jaar een stapje. En ik zou dus ons amendement als een inhoudelijke verbetering wat de lonen in het algemeen betreft en verder als een duidelijk redactionele verbetering toch aan de commissie

verkiezingsprogram en aan deze vergadering willen aanbevelen.

Dank u wel. Iemand anders uit de vergadering die daarover iets wil zeggen.
Niet. Mijnheer de Korte.

Mijnheer de voorzitter het probleem van dit amendement is dat zeer stellig in dit amendement ligt dat tenminste bij het huidige koopkrachtpeil wordt gehandhaafd. Daarmee wordt dus allereerst alle ruimte die er is opgeëist voor dit punt, want zo moet men dan dit amendement toch uiteindelijk als men het interpreteert lezen. En dat betekent dat dus het evenwicht wat gekozen is op dit moment tussen het financieringstekort en de collectieve lastedrukdaling dat men die als het ware verplaatst naar op zichzelf natuurlijk een hele wenselijke als daar de ruimte toe was naar alleen dat collectieve lastenstuk eerst en dan vervolgens kijken wat er over is voor het financieringstekort. En dat is het probleem wat ik heb met dit amendement. Wij hebben in de toelichting in de kwantificering gezegd wij zeggen grosso modo dat wij de koopkracht van de uitkeringen want daar gaat het in dit geval om grosso modo kunnen handhaven. Dat kunnen we niet. Voor iedere individuele uitkeringsgerechtigde zeggen omdat we niet weten hoe de positie is van betrokkenen. Ook in het kader van inkomenssubsidies en dergelijke, maar grosso modo kunnen we dat doen. Maar als u hier zegt tenminste dan gaat u dat zondermeer als een garantie dus in het verkiezingsprogramma leggen en dan betekent het dat alle ruimte allereerst naar de collectieve lastendaling moet en dan de rest nog voor het financieringstekort is en daar slaat die opmerking onzerzijds op dat dit een doorbreking van de twee centrale doelstellingen zou kunnen zijn in die gekozen evenwichtige samenstelling.

Dank u wel. Heel kort nog mijnheer Meijeran.

Ik begrijp dit antwoord nog minder dan het schriftelijke. Want die woorden tenminste staan in de oorspronkelijke tekst van de commissie ook en die zeggen heel stellig wij verlagen de belasting met een procent. En bij 2% krijgen we dan tenminste handhaving van de koopkracht. En wij zeggen we streven naar een verlaging van de belastingdruk. Welke bij 2% tenminste die handhaving mogelijk maakt en dan dacht ik dat wij genuanceerder en voorzichtiger waren. Niets doorbreken maar juist minder verwachtingen wekken. En dat we dus beter hebben geredigeerd.

De Korte.

Ik heb begrepen uit de amendementenbeurs dat juist dit punt wat genuanceerd zou gaan worden omdat het woord als het zo zou liggen met, dat in ieder geval dat er enige nuancering mogelijk moet zijn, juist om die twee doelstellingen om die te kunnen blijven handhaven in die samenstelling en juist daarom is dus ook redactioneel de noodzaak aanwezig om dus het punt van die koopkracht-handhaving zo goed mogelijk te verwoorden zoals het ook in de tekst staat van de kwantificering. Want uit de kwantificering blijkt dus wat voor mogelijkheden wij hebben.

Meijeran.

Die kwantificering kennen we niet voorzitter maar als het weer een keer vanmiddag weer gebeurt als de commissie het positief redactioneel wil meenemen.

De Korte

De lijkt mij een uitstekende suggestie.

Meijeran.

En eventueel nog even onderling overleggen of we elkaar wel goed begrepen hebben. Dan wil ik het wel intrekken.

De Korte

Dat lijkt mij uitstekend om dat te doen.

Nou voorzitter ik zou daar toch niet zo voor zijn. Ik vind de oorspronkelijke tekst echt wel wat scherper en duidelijker aangegeven wat we precies bedoelen zoals de heer de Korte in eerste instantie zei.

De Korte.

Maar ik denk dat ik in zoverre wil ingaan op de suggestie om dit redactioneel mee te nemen want dan kunnen we eenvoudig de tekst zo goed mogelijk aanpassen aan de verbetering die hier mogelijk in staat. Want je moet het vooral betrekken op de uitkeringen. Want met de ambtenarensalarissen is er niks aan de hand in de komende periode, want dat hebben we ook gezegd ik de kwantificering en dat is dus al een verbetering en ik denk dus dat wij ook in die zin wat we in de kwantificering hebben gezegd dat wij dus zo goed mogelijk grosso modo dat wij dat dus in die redactionele tekst kunnen opnemen. Dus daarom ben ik toch wel in voor die suggestie.

Heer Bakhoven.

Mijnheer de voorzitter als tenminste maar blijft staan die doelstelling van die 1% drukverlaging.

Ja Prima daar zijn we het dus over eens. Mijnheer Meijeran trekt zijn amendement in. Dank u wel.

Nee redactioneel.

Dan krijgen we een nota van wijziging van het hoofdbestuur. Is er iemand die daarover het woord wil voeren.

Heer Ressenaar.

Ja mijnheer de voorzitter ik ben bijzonder blij dat het hoofdbestuur met deze motie komt die in de gedachtewisseling en in de financieel economische commissie is ontstaan. Ik geloof dat het erg belangrijk is aan onze kiezers aan te geven dat als er extra ruimte zou komen dat we dan al bij voorbaat aangeven die wordt gebruikt voor een van onze belangrijkste doelstellingen namelijk de verlaging van die collectieve lastendruk. Dus ik zou hier gaarne adhesie aan willen betuigen.

Dank u wel. Verder niemand. Dan is het opgenomen in het programma. 406 wordt aanbevolen voor wat betreft de inbreng van de sociale commissie. Dat wat de ondercentrale Zutphen inbrengt wordt ontraden omdat er dan te weinig ruimte is voor collectieve lastenverlichting. Iemand uit Zutphen om het toe te lichten. Dan gaan we stemmen. Alle kaarten voor Zutphen. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. 409 financieel economische commissie eerst de eerste zin schrappen en dan de tweede zin schrappen dat zal wel om strategische redenen zijn. Maar alles wordt ontraden.

Heer Bakhoven.

Mijnheer de voorzitter de financieel economische commissie was bang dat met deze stellingname geïnterpreteerd zou worden als een algemeen pleidooi voor meer overheidsinvesteringen. En als ik nou kijk naar de motivering van de afwijzing door de commissie van het verkiezingsprogramma dan wordt het daar ook in bevestigd. Want wat zegt die commissie, we ontraden dit voorstel omdat de overheidsinvesteringen in zijn totaliteit zijn gedaald. Dus ik denk dat we deze stellingname moeten interpreteren als een algemeen pleidooi voor overheidsinvesteringen.

Want zo ziet zelfs de commissie het. De motieven die zo over het algemeen de ronde doen om zo'n pleidooi te houden zijn de uitstralingseffecten die van overheidsinvesteringen zouden uitgaan. Vorig jaar heeft de minister van economische zaken aan de kamer een brief gestuurd waarin staat dat op grond van grondig onderzoek is gebleken dat van overheidsinvesteringen nou niet duurzame die uitstralingseffecten uitgaan en de minister beveelt dan ook aan om elke overheidsinvestering op zijn meritis afzonderlijk te beschouwen en geen algemeen pleidooi te houden. Dit is voor ons de reden geweest om dit amendement in te dienen.

Dank u wel. Iemand anders. Mijnheer de Korte.

Mijnheer de voorzitter in de eerste plaats moet geconstateerd worden en die constatering die handhaaf ik aan de hand van cijfers dat de overheidsinvesteringen gerelateerd aan het nationaal inkomen inderdaad zijn gedaald in zijn algemene zin. Ze zijn van 3% van het nationaal inkomen en ze zijn zelfs hoger geweest 4,5% van het nationaal inkomen in de 60er jaren naar 3% en nu hebben ze de neiging zelfs beneden de 3% te komen. Maar belangrijker is eigenlijk dat hier staat in deze paragraaf dat niet in algemene zin moet worden gekeken maar vooral als er wordt gesproken over stimulering van overheidsinvesteringen naar die overheidsinvesteringen die uitstraling hebben op de particuliere sektor. Die als het ware dat aanbodscenario wat in het hele programma zit versterken. Want gesteld moet worden en dat is vooral het knelpunt in onze economie dat is namelijk de particuliere investeringen achterblijven, die moeten omhoog en dan krijgt u bijvoorbeeld dat in de gemeente als de particuliere investeringen omhoog gaan als u een fabriek eezet dat dan ook de wegen en de communicatielijnen moeten worden aangebracht door de gemeenschap. Dat soort investeringen zullen dus wel degelijk als ook de particuliere investeringen omhoog gaan omhoog moeten gaan. Dat is hier bedoeld en ik denk dus dat het dus daarom niet goed is om de financieel economische commissie te volgen temeer daar hier ook is aangegeven waar die investeringen uit moeten worden betaald, want dat is belangrijk om dat advies van de financieel economische commissie te volgen en wij zouden dus willen aanbevelen om dat niet te doen en dit zo te laten als het hier is. Het is belangrijk voor het verbeteren van de economie en de werkgelegenheid in dit land.

Gaan we over tot de stemming witte kaarten voor het amendement, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen.

Het is verworpen. 415 -94 van Geldermalsen daar wordt in principe toegevoegd en de afdeling Rotterdam wordt aanbevolen.

Mevrouw van der Stoel.

Voorzitter mag ik een toelichting van de commissie op 415.

Waarom, want we zijn bezig met de amendementen te behandelen.

Jawel maar dan kan dat wel van invloed zijn op de stemming.

Maar ik wou helemaal niet stemmen omdat het allemaal wordt overgenomen en aanbevolen. Maar op welk punt wilt u een toelichting.

Mevrouw van der Stoel.

De eerste zin wilde ik graag toegelicht hebben want ik zou daaruit kunnen lezen dat het een lastenverhoging betekent als er niet geprivatiseerd wordt.

Dank u wel. Mijnheer de Korte.

Wij hebben juist ontraden in dit amendement omdat wij redactioneel hebben toegevoegd dat niet in alle gevallen privatisering wordt gevolgd door het profijtbeginsel, maar in principe wordt gevolgd door profijtbeginsel en daarom vonden wij het verstandig om dit amendement te ontraden. Dank u wel.

Dank u wel. Stemt iedereen daarmee zo in. Dank u wel dan hebben we 415 daarmee gehad. Dan zijn we bij 416 de afdeling Delft dat wordt ontraden. Iemand uit Delft om het toe te lichten.

Mijnheer Wijngaarden.

Ik ben niet uit Delft voorzitter, maar ik heb wel nog een opmerking hierover. Ik zou het amendement willen aanbevelen en wel om de volgende reden. De min 2% operatie heeft in de rijksdienst slechts een heel bescheiden resultaat opgeleverd. Totaal bij de bezuinigingsdoelstelling van dit kabinet 440 miljoen gulden. Het is zo dat het amendement wordt ontraden op basis van de doelstelling 2% is een streefgetal. Ik kan me voorstellen dat je net zoals in deze kabinetsperiode je je op het standpunt stelt wij willen niet op een gegeven moment die zaak open laten en wij willen op een gegeven ogenblik willen wij vaststellen dat er een bepaald percentage bezuinigd moet worden. Ik vind dat persoonlijk ongenueanceerd.

Omdat je dat pas doet op het moment dat je zeker weet waar en hoeveel er bezuinigd kan worden. Maar daar zal in het begin van de middag al over gesproken zijn. Als je dan toch besluit om op een gegeven ogenblik te bezuinigen tot een bepaald percentage dan moet je dat niet als een streefgeta- hanteren, want als je dat doet komt er niets van terecht en dan is het veel verstandiger om het amendement van Delft over te nemen en te zeggen wij inventariseren aan de hand van wat de overheid voor taken heeft. Hoeveel mankracht daarvoor nodig is en aan de hand van die inventarisatie en daar zijn hele goede en efficiënte technieken voor komen wij tot een taakstelling hoeveel er bezuinigd moet worden.

Dank u wel. Iemand anders nog. Mijnheer de Korte.

Mijnheer de voorzitter die inventarisatie die is natuurlijk sowieso nodig ook als we kijken naar bijvoorbeeld artikel 417 daar wordt dus in ~~algemeen~~ algemene zin aangegeven hoe wij de overheidsbesteding omlaag moeten brengen. Maar we zouden het onverstandig vinden als we nu weglaten juist ook omdat gebleken is dat in de afgelopen periode het heel moeilijk is geweest om dat aantallen van overheidsdienaren om die terug te dringen om het in de volgende periode juist te doen. En temeer omdat wij in ons programma zeggen kortingen op ambtenarensalarissen zijn uitgesloten in de volgende periode. Temeer moet je dan als je dan verder aan afslanking wilt doen het zoeken in de aantallen. En dan is het verstandig om er in ieder geval een gemiddelde doelstelling op na te houden die je dan in ieder geval zoveel mogelijk ook in een regeerakkoord wordt ingebracht. We hebben er ook bij de berekening bij de kwantificering zie de kwantificering zeer nadrukkelijk mee rekening gehouden. En daarom achten we het niet wenselijk om dit amendement te volgen.

Mijnheer Wijngaarden herkansing.

Mijnheer de Korte ik wil toch nog even in herinnering roepen dat op de totale bezuiniging van het arbeidsvoorwaardenbeleid in dit kabinet de min 2% operatie een druppel op een gloeiende plaats is geweest. 440 miljoen waarvan de helft ten behoeve van het arbeidsvoorwaardenbeleid mocht worden aangewend en de helft ten behoeve van de besparing op de rijksbegroting. Dus ik denk niet iedereen denkt dat het een aardige taakstelling is die min 2% operatie. Maar ik denk dat het veel verstandiger is om een inventarisatie te maken van waar kan er bezuinigd worden. Dan om met een ongenueanceerd en ongericht projekt_{iel}

van nog een keer vier man min 2% aan te komen.

De Korte.

Wat misschien een mogelijkheid is om redactioneel uw inventarisatie toe te voegen aan de tekst zoals die hier staat. Dus wel de 2% te handhaven maar uw inventarisatie en de woorden die u in uw amendement heeft daaraan toe te voegen. Ik vind dat in ieder geval een verbetering. De 2% als gemiddelde handhaven.

Dan wordt Delft in principe ingetrokken, maar Delft is er niet dus verworpen maar het wordt positief redactioneel behandeld.

Ik denk dat we in ieder geval moeten stemmen over 416 over 2601 dus.

De Korte

Maar dan dus als zodanig 416 willen ontraden, maar als het dan dus wordt verworpen zeg ik toe dat wij in ieder geval het constructieve element van dat amendement zullen opnemen bij de tekst van de commissie. Maar om het alleen zo te hebben dat zou ik willen ontraden.

We verwerpen 416, maar we nemen over de inventarisatie die nodig zou zijn waar mijnheer Wijngaarden op heeft gewezen. Dus alle kaarten voor, tegen. Dank u wel. Het is verworpen maar we nemen dat dus mee. Goed dan zijn we bij 417 daar wordt het amendement van de afdeling Leiden wordt ontraden, maar van de kamercentrale den Haag aanbevolen. iemand uit Leiden.

Gezien het lot van het eerste amendement inzake de rekenkamer wilde Leiden dit graag intrekken.

Dank u wel. 420 wordt ontraden omdat die zin niet.

Sorry maar u gaat nu heel snel langs 417 tweede deel den Haag aanbevolen, maar daar zou ik toch iets over willen zeggen en dat is een beetje lastig begrijp ik in de procedure, maar ik doe het toch. Op zichzelf, het algemene principe dat je terughoudend moet zijn met garantieverlening als je zuinig wilt omspringen met overheidsgeld daar kan niemand tegen zijn. Maar in de tekst die den Haag voorstelt zit ook een en ook niet meer dan een voorbeeld namelijk de export kredietverzekering. En dat vind ik nou eigenlijk een gevaarlijk voorbeeld. Waarom. Omdat ten eerste we even verder zeggen dat wij de export

willen bevorderen ondermeer door het bieden van vergelijkbare financieringsvoorwaarden. Dat wordt heel moeilijk als je de export kredietverzekering gaat dichtdraaien en het tweede punt is dat wij ook uitspreken dat wij zijn voor een verzakeling van de ontwikkelingssamenwerking. Dat wil zeggen dat we meer ruimte geven voor een positief samengaan van ontwikkelingssamenwerking en de economische mogelijkheden van het nederlands bedrijfsleven. Ook daarvoor is die export kredietverzekering een heel belangrijke voorwaarde en op dit moment vaak een knelpunt. Dan vraag ik me af of het erg gelukkig is om in dit hoofdstuk nou specifiek dat ene voorbeeld eruit te lichten want ik denk dat je ook daar in een aantal gevallen best voorzichtiger kunt zijn maar om dat in zijn algemeenheid zo eruit te lichten ik zou me kunnen voorstellen dat we dit punt nou schrappen als redactioneel punt omdat het in wezen maar een voorbeeld is en er natuurlijk nog veel meer voorbeelden zijn ik noem maar wat. Het woningbezit bevorderen.

U wilt tussen haakjes het voorbeeld wilt u weglaten.

Als dat zou kunnen en als den Haag het daarmee eens is.

Ik zie daar wel wat in.

Dan Haag ziet er ook wel wat in. Dat nemen we redactioneel mee.

Mag ik daar ook nog iets over zeggen want ik vind het geheel staat in streepjes waarin men spreekt over uitgave van de overheid en ik dacht dat garantieverleningen niet behoren tot de uitgaven. Pas als het mis gaat. Dat is de reden dat ik denk en zeker dat in het kader van een economie die groeit de uitgave aan ga-antievoorzieningen van de overheid juist gewenst zijn. Ik denk dat het hele punt 2 moet vervallen in het kader van 417. Ik denk dat je dan een ander voorstel zou moeten indienen.

Voorzitter Boerman afdeling Hengelo.

Ik wil er ook voor pleiten om dit punt niet op te nemen. Met name ook omdat de export kredietverzekering wordt genoemd, maar ook omdat in algemene garantiestellingen verschrikkelijk belangrijk zijn bij grotere projecten in het bedrijfsleven en juist in deze tijd van groei is het noodzakelijk dat de overheid dit soort garanties voor projecten met risico's wel degelijk blijft verstrekken.

Meijeran.

Voorzitter het argument dat garanties geen uitgave zouden zijn daar staat ook niet uitgaven er staat overheidsbesteding. En een garantie is in vele gevallen als ik denk aan de gemeentelijke woninggaranties bij hypotheekverstreking is een uitgave op termijn. Dus dat argument vind ik niet juist. Het schrappen van tussen haakjes staat maakt natuurlijk een betere nuancering mogelijk. Ook wat terughoudendheid betreft bij bepaalde andere dingen die anders niet genoemd zouden worden. En dat je terughoudend blijft wil niet zeggen dat je bepaalde soorten niet zou doen in zekere omvang. Dus ik dacht na de amputering van het amendement het een waardevolle aanwinst.

Leijten.

Voorzitter ik zou nog een keer willen bepleiten om het amendement wel over te nemen. Waar gaat het namelijk om. Het bedrijfsleven is ermee gediend dat er dan ten aanzien van bepaalde projecten in zijn terughoudendheid in acht wordt genomen. Want dan krijgen gezonde projecten juist meer kansen en daar moeten we op mikken en niet op zwakke zaken dat daar maar lukraak kredietgaranties worden verleend.

Troost.

Ja ik denk dat degene die pleiten voor het niet opnemen van dit punt er toch goed aan zouden doen. Ik meen dat het de voorlaatste miljoennota is te lezen om te zien hoe juist bij de garantieverlening belangrijke ontsporingen hebben plaats gevonden op het gebied van de overheidsuitgaven die dus juist en dat staat ook in de miljoennota aansporen tot terughoudendheid, tot voorzichtigheid bij die garantieverlening. Ik weet dat het erg makkelijk is om met middel van een garantie dingen mogelijk te maken, maar het blijkt in de praktijk dat daarvoor later de rekening gepresenteerd wordt.

Dank u wel, we gaan stemmen. Witte kaarten voor het amendement van den Haag zoals door de commissie wordt aanbevolen. Witte kaarten voor, tegen.

Is dat met of zonder haakjes.

Nee zonder haakjes. Dat wil zeggen formeel kan dat niet maar dat wordt redactioneel meegenomen. Dus witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Aangenomen. 420 Voorschoten ontraden. Kan niet gemist worden. Gaan we stemmen. Witte kaarten voor.

Voorzitter misschien mag ik een toelichting geven op het amendement van de afdeling Voorschoten. Wij lezen 420 als een goede weergave van het beleid tot nu gevoerd op het gebied van de industriepolitiek. Het is een van de eerste passages onder dit hoofd in het programma dus het moet nauw luisteren. Wij lezen daarin dat na massale activiteiten als steunoperaties voor de RSV sinds enkele jaren een ander beleid een succesvol beleid wordt gevoerd waarbij de overheid veel meer in het verleden bemiddelend optreedt. Zich terugtrekt ook uit een aantal dingen. Oppikt wat kansrijk is en op een aantal gebieden zich minder duidelijk profileert. In het algemeen de overheid is bescheidener geworden. Heeft minder pretenties gekregen ten aanzien van het industriepolitieke gebeuren en laat meer over aan de marktsector en terecht de markt funktioneert thans veel beter dan een aantal jaren geleden. De private sektor is weer de locomotief van ons nationale welzijn. Nou afgezien van de vraag of de woorden generiek specifiek hier goed gebruikt zijn is dat geen wat hier staat juist en begrijpelijk. Dat impliceert eigenlijk ook dat je die lijn het optreden van de overheid doortrekt naar het parlement namelijk meer bescheidenheid. Dat het parlement een algemene controlerende taak heeft zeker voorzitter daar ben ik een voorstander van. We hebben al eerder hier discussie gehad over de vraag of je het parlement nu op speciale beleidsterreinen moet gaan zetten dat je het parlement zou moeten gaan voorhouden gij zult vooral daar en daar actief zijn. Ik geloof dat juist ten aanzien van het industriebeleid waar de overheid zich nu terugtrekt bescheidener wordt, selektiever wordt in optreden je niet de indruk moet gaan wekken dat juist het parlement hier een actief industriepolitiek beleid zou moeten voeren. Een dergelijke passage hoort thuis bij de heer van der Hek van de partij van de arbeid. Ik geloof niet hier. Vandaar ons voorstel die laatste zin die verwachtingen kan opwekken die niet worden waargemaakt om die te schrappen.

Dank u wel. Mijnheer de Korte.

Mijnheer de voorzitter de laatste woorden van de spreker zijn zeker hier niet zo bedoeld. We hebben op dit moment het defensieve beleid onder leiding van onze minister van Ardenne bijna afgebouwd. En daar is ook wat er nog over gebleven is is op afstand van de overheid geplaatst met controle van de kamer. Hier gaat het uitdrukkelijk om het nieuwe beleid, het offensieve beleid waarbij dus ook nog in het parlement nog voor de ontbinding nog een belangrijk stuk naar de kamer komt waarin dit beleid verder wordt vorm gegeven. Maar als je dat

verder dan op afstand zet is het natuurlijk wel omdat nou een keer het geld verschaft wordt door de overheid. De kamer moet controleren en je gaat het op afstand dus helemaal laten uitvoeren dan moet er enige verzwaring van controle moet er gewoon zijn. Althans structureel gericht. Het is gewoon onlosmakelijk anders kunt u het andere niet doen. Dan kunt u het niet op afstand zetten.

Mag ik voorzitter mijn eigen woorden zo weergeven dat het weglaten van deze zin betekent in feite het uitspreken van een vertrouwensquotum aan onze volksvertegenwoordigers om ook het nieuwe beleid actief en goed te controleren. Daar is geen expliciete passage voor nodig in het programma.

Dank u wel, dan gaan we stemmen. Witte kaarten voor Voorschoten, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dit amendement is verworpen.

Dames en heren ik schors nu de vergadering.

De vergadering is heropend.

Wij waren gebleven bij het punt 422 en de financieel economische commissie wenste dat te schrappen en de commissie ontraadt dat omdat het vooral een versterking voor het midden- en kleinbedrijf is. Is er iemand.

Ressenaar.

Ja voorzitter in dit geval namens den Haag. Ja ik betreur dat de commissie dat ontraden heeft. Het gaat natuurlijk helemaal niet om het midden- en kleinbedrijf. Er is een voortreffelijke paragraaf aan gewijd en ons argument is ook geweest u kunt dit punt 422 veel beter schrappen omdat die paragraaf die helemaal afzonderlijk is gewijd aan het midden- en kleinbedrijf duidelijk genoeg is en heel goed aangeeft dat wij als VVD daar een hoop dingen voor over hebben. En daar komt nog bij is dat 422 veel slechter is geformuleerd en eerlijk gezegd de indruk geeft dat we in strijd met onze streven naar een vereenvoudiging van het belastingstelsel weer een groot aantal nieuwe dingen willen bedenken die de zaak veel verder compliceert. Dat geldt met name die fases over allerlei speciale maatregelen in de sfeer van de belastingen. Het is in strijd gewoon met andere delen van het verkiezingsprogramma. Er staat ook waar nodig worden aanvullende voorzieningen voor risicodragend kapitaal gecreëerd dat zijn dan weer extra steunmaatregelen terwijl nou juist in een van de vorige paragrafen is vastgesteld dat steunmaatregelen niet nodig zijn. Ik zou u dus willen adviseren om gewoon die voortreffelijke paragraaf over het midden- en kleinbedrijf zoals die is

uiteraard er zal wel iets op geamendeerd worden om die te handhaven en dit punt te laten vervallen omdat dit verwarrend werkt.

Dank u wel. Mag ik voordat de heer de Korte antwoord geeft en voordat ik het woord aan u geef even zeggen dat huishoudelijke mededeling.

Scheffer afdeling Hengelo.

Voorzitter ik heb er behoefte aan om te zeggen dat dat stuk 422 ons aan het hart gebakken is. De positie van de ondernemingen, van de kleine ondernemingen is van doorslaggevend belang voor het bestrijden van de werkeloosheid en wij juichen van harte dit artikel toe en onraden met u het amendement 2454.

Dank u wel mijnheer Scheffer. Het woord is aan de heer de Korte.

Ja voorzitter het gaat hier om de vernieuwing en versterking van de marktsector. Nou is het bij het woord vernieuwen vooral moet je denken aan het oude sterft af en het nieuwe komt ervoor in de plaats. Wat is het nieuwe dat zijn vooral de kleine startende bedrijven. Dus als je een paragraaf hebt los van wat je zegt over het midden-en kleinbedrijf dat al bestaat dan is het van belang om je vooral te richten op datgene wat gestart wordt. En wat dus op dat moment van groot belang is als kern voor nieuwere, grotere en uitgroeiende bedrijven. En daarom vinden wij het wenselijk om deze paragraaf hierin te hebben staan en ontraden wij het amendement.

Dank u wel. Heel kort nog graag.

Voorzitter als het daarom gaat dan zou ik zeggen laten we dan de eerste helft van dit punt handhaven. Want juist die specifieke punten die erna komen ik geloof niet dat die deze doelstelling als zodanig versterken en dan zou ik het wel met de heer de Korte eens kunnen worden als we dat compromis kunnen vinden.

Kunt u zich daarin vinden mijnheer de Korte.

Waar vindt u de helft liggen.

Als we nu eindigen met de positie van de startende ondernemer dient daarom versterkt te worden en al die specifieke dingen achterwege te laten dan zijn we van dat probleem af.

Ja ik heb nog een probleem en dat is toen wij praten over het Polak rapport weet u wel de commissie Polak toen zijn er nogal wat dingen zijn er toen in deze discussie zijn er gesneuveld. Er zijn een aantal punten die zijn er duidelijk overgebleven en de commissie die heeft bij haar werkzaamheden juist datgene wat overgebleven is en wat dus wel toen is aanvaard allemaal in een paragraaf gestopt die dus juist ten doel had die kleine startende ondernemer en alles wat daarvoor nodig was wat ook in het commissie Polakrapport naar voren kwam om dat samen te vatten. En ik vind het dus ja toch wat moeilijk om dat er nu allemaal weer uit te schrappen.

Ja voorzitter maar het kan niet elk wat wils zijn. Als daar punten in staan die in strijd zijn met andere paragrafen in ons verkiezingsprogramma dan is dat natuurlijk iets wat niet zo erg konsekwent is onder andere in het kader van die vereenvoudiging van het belastingstelsel.

Heer Leijten.

Voorzitter na afloop van die vergadering van de commissie Polak, die partijraad is er uitvoerig over gesproken in de commissie midden- en kleinbedrijf en toen hebben wij geconstateerd punt 1 dat de tekst in 509 dat die beter is. Tweede punt is dat het niet wenselijk is om het zo gedetailleerd te houden. ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

De Korte.

Als dan de commissie midden- en kleinbedrijf het zo zegt dan zou ik dus inderdaad een compromis willen sluiten met de heer Ressenaar want dan hebben we hier aan het woord de commissie midden- en kleinbedrijf en de financieel economische commissie en dus de verkiezingsprogramma commissie. Dan zou ik dus een compromis willen sluiten en dan willen zeggen nou laten we het dan doen tot waar het heel specifiek wordt.

Dus tot en met versterkt te worden. OK. Allemaal akkoord. 422 wordt ingekort tot en met versterkt te worden. 423 ook dat zou geschrapt moeten worden. Maar dat wordt aanbevolen dus daar kunnen we het snel over eens zijn. Allemaal akkoord. Dank u wel. 424 is van de afdeling Heemskerk en dat wordt ontraden want de keuze van het ministerie...

van der Pas.

Voorzitter de organisatie in het bedrijfsleven die zich bezighouden met informatica zijn uiteraard voorstander van een coördinatie.

En eigenlijk voor een bewindsman. Door thans een van de ministeries die bij informatica zijn verbonden aan te wijzen als het ministerie wat het gaat doen denk ik dat u bezig bent met portefeuille-onderhandelingen in het verkiezingsprogramma en wij denken dat het verstandig is om dat niet te doen en het in de onderhandelingen mee te nemen. Dat EZ de aangewezen departement is kan ik vanuit mijn beroepskennis zeggen dat betwijfel ik ten zeerste.

Nee maar de commissie wel en het is belangrijk om het te handhaven in het kader van de onderhandelingen daarover. Dan gaan we daarover stemmen. Het amendement van de afdeling Heemskerk wordt ontraden. 2 leden van het stembureau zijn afgezwaaid. Ik zou aan de heren Gefers en Steiner willen vragen of zij voor vervanging willen zorgen. Ja fijn dat u dat wilt doen. Dan gaan we stemmen over het amendement van de afdeling Heemskerk, wordt ontraden door de commissie. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. 425 dat zijn drie amendementen van de kamercentrale Dordrecht, de afdeling Rotterdam en de commissie midden- en kleinbedrijf en het betreft allemaal de WIR. We kunnen het wel in een keer behandelen voor de duidelijkheid maar ik zou willen adviseren te beginnen in elk geval met nummertje 1. iemand van de kamercentrale Dordrecht die hierover het woord wil voeren. Niet. Ja mijnheer Verstegen.

Ik wou eigenlijk niet zozeer namens de kamercentrale Dordrecht het woord erover voeren want ik zit in een beetje tweeslachtige positie op dit moment als Dortenaar en als lid van de belastingcommissie. Bij het aannemen van dit amendement ben ik er niet bij geweest, maar ik denk dat als ik vanuit het standpunt van de belastingcommissie moet praten dat het amendement niet erg verstandig is. Ofschoon ik ook vind dat de originele tekst wat al te veel vooruitloopt op wat er mogelijkwerijs gaat gebeuren. En mogelijk is. Maar ik wou dus ze eigenlijk afraden om datgene wat de kamercentrale Dordrecht gezegd heeft en dat geldt in mijn ogen ook voor 2 en 3 om dat aan te nemen.

Daar is de commissie het mee een en misschien mijnheer Leijten ook wel.

Ja voorzitter met betrekking tot 425 het eerste punt het amendement van de kamercentrale Dordrecht ik meen dat we dat station mede gezien de uitvoerige discussies over het rapport Polak dat we dat gepasseerd zijn in de partij en dat we het erover eens zijn dat we het huidige WIRsysteem niet kunnen handhaven. Tweede punt voorzitter met betrekking tot de Wir kleinschaligheidsvoorziening om die te handhaven. Er is het voorstel van de afdeling Rotterdam

om dat te schrappen. Dat zou ik nadrukkelijk willen ontraden en dan kom ik op het derde punt voorzitter dat is het voorstel van de commissie midden- en kleinbedrijf, het amendement om de wir kleinschaligheidstoeslag niet alleen te handhaven maar ook te verhogen. Voorzitter daar zijn een paar argumenten voor aan te voeren. Uw commissie voor het verkiezingsprogramma heeft geadviseerd om het niet over te nemen omdat daar geen financiën voor aanwezig zouden zijn. Wanneer we voorzitter en ik zal niet in details gaan want u heeft terecht opgemerkt je moet het algemeen mogelijk houden en kort, maar wanneer we een rekensommetje maken met betrekking tot het hele Wirgebeuren afschaffing daarvan wat kost de invoering van de vervroegde afschrijvings- en investeringsaftrek. Wat levert op de het laten vervallen van de negatieve aanslag dan blijft er een bedrag van 600 miljoen over. Die 600 miljoen voorzitter zijn niet nodig om de huidige kleinschaligheidstoeslag te blijven toepassen. We hebben slechts een 200 voor nodig. Dus we hebben 400 miljoen ruimte. Dan komt nog het volgende element prioriteiten stellen. En aan prioriteiten stellen voorzitter dan kunt u denken aan een aantal elementen die toch wel een rol spelen elektoraal, maar u kunt ook denken voorzitter aan een concurrentiepositie van ons midden- en kleinbedrijf. Denk hier maar aan een aantal onderdelen van de land- en tuinbouw waar het nodig is om kapitaalsintensieve investeringen te blijven doen. Laatste element voorzitter wanneer u even kijkt naat wat becijferingen van het centraal planbureau er zijn publikaties over geweest dan ziet u dat de arbeidsproduktiviteit in het midden- en kleinbedrijf en land- en tuinbouw duidelijk achterblijft bij het geheel van het nederlandse bedrijfsleven en ook bij het buitenland. Dat betekent dus dat je een extra impuls moet geven voor meer kapitaalsintensieve investeringen. Hoe bereik je dat. Dat is een visie van de commissie midden- en kleinbedrijf geweest. Door die kleinschaligheidstoeslag niet alleen te handhaven maar ook te verhogen. En ik zou de vergadering in overweging willen geven om punt 3 van 426 over te nemen.

Meijeran.

Ik zou de vergadering eerder in overweging willen geven om punt 2 over te nemen en Rotterdam heeft dat zo toegelicht in haar amendement. Effectieve generieke maatregelen zijn zinvoller dan het handhaven van specifieke uitzonderingen van een afgeschaft systeem. En nou is het eenvoudig willen houden dan moet je de kleinschaligheidstoeslag zeker niet handhaven tegen de tijd dat de Wir helemaal afgeschaft zou zijn en dan moet je hem in die tussentijd ook eerst verhogen. Te mijner voorlichting u heeft zich daarnet beroepen op de commissie Polak is deze uitzondering van die kleinschaligheidstoeslag ook in die vergadering aan de orde geweest en zo aanvaard.

Het antwoord is ja. Dan zou ik het zo willen begrijpen dat vooralsnog wordt gehandhaafd terwijl de WIR wordt afgeschaft kun je die kleinschaligheidstoeslag iets langzamer afschaffen, maar aan het eindpunt moeten ze gelijk weg zijn dacht ik. Kunnen we het zo begrijpen.

Dank u wel.

Ja het sluit bijna aan mijnheer de voorzitter bij de vorige spreker. Het is niet zozeer dat wij natuurlijk natuurlijk de achtergebleven positie van midden- en kleinbedrijf niet erkennen, maar wij vinden het wat inkonsekvent wanneer je de WIR gaat afschaffen waar we nog nooit voor zijn geweest om dan die kleinschaligheidstoeslag te blijven handhaven. Vandaar dat wij dus pleiten echt voor compenserende alternatieve maatregelen.

Dank u wel. Mijnheer de Korte

Voorzitter in de eerste plaats wat de kamercentrale Dordrecht wil dat is een gepasseerd station hebben de meeste gezegd en zelfs iemand uit die kamercentrale uit die belastingcommissie ook. Ik hoef daar niets meer over te zeggen. Het lijkt mij verstandig om dat niet te aanvaarden. Dan de afdeling Rotterdam en de commissie midden- en kleinbedrijf zitten in feite zitten die links en rechts van het standpunt van de commissie en het standpunt van de commissie in het verkiezingsprogramma is dus als het ware een evenwichtig midden. Dat voortvloeit uit de discussie over de commissie Polakrapport en dat vooral gezien moet worden als nog even die WIR, nog even voor het midden- en kleinbedrijf accepteren. Vooralsnog staat er ook gegeven het feit dat daar inderdaad zeker als het gaat om investeringen nog de grootste achterstand is. Maar om hem nou te gaan verhogen dat lijkt ons vrij inkonsekvent als je het systeem zelf wilt gaan afschaffen. En bovendien ook over de middelen ben ik niet zo optimistisch als de heer Leijten. Dus alle drie ontraden.

Dan gaan we stemmen eerst over de kamercentrale Dordrecht. Ik denk dat dat vrij duidelijk ligt. Alle kaarten voor het amendement van Dordrecht, alle kaarten tegen. De kamercentrale Dordrecht amendement is vervallen. Dan krijgen we de afdeling Rotterdam schrappen. Witte kaarten voor het amendement witte kaarten tegen . alle kaarten voor, tegen. Dat is duidelijk dat is verworpen. Dan midden- en kleinbedrijf alle kaarten voor, tegen. De drie amendementen zijn verworpen voor 425 en zijn we bij de afdeling den Helder die een toevoeging heeft die wordt aanbevolen en ik denk dat niemand

daar bezwaar tegen heeft. Dank u wel dan is dat vastgesteld. Dan zijn we aangeland bij de bestrijding van de werkeloosheid in het amendement 49 op het punt in het verkiezingsprogramma 430 van de afdeling Baarn. Wordt ontraden omdat deeltijdarbeid de meeste perspectieven biedt momenteel. Is er iemand uit Baarn die het wil toelichten. Niemand. Ik denk dat we meteen kunnen stemmen. Alle kaarten voor Baarn, alle kaarten tegen. Baarn is verworpen. Dan zijn we bij het amendement 432 van de afdeling Groningen. Dat wordt ontraden omdat de verplichting er al is. Is er iemand uit Groningen. Goed ja ik denk dat we er niet zo lang over hoeven te spreken.

Nee want die verplichting is er al en die kun je alleen waar maken als je de arbeidsplaatsen hebt en dat is het probleem. Maar zodra ze er komen dan kun je die verplichting waar maken.

Dan gaan we stemmen. Alle kaarten voor het amendement van Groningen. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. Zijn we bij 435 drie amendementen op dat punt en daarvan wordt de eerste en de laatste ontraden en de tweede aanbevolen. De eerste is van Tilburg die het punt helemaal wil schrappen. Maar daar is al eens eerder over gesproken bij het Polak en toen wilden we het wel aanvaarden. Iemand uit Tilburg die er een toelichting op wil geven. Niemand. Dan wat de afdeling Naarden schrijft dat zou kunnen worden overgenomen, maar het schrappen van de laatste zin dat wordt weer ontraden, En misschien dat iemand van de commissie of iemand anders. Mijnheer Leijten wil daar iets over zeggen.

Ja voorzitter het schrappen van de laatste zin. We hebben al eens eerder van u gehoord maar ook van uw commissie voor het verkiezingsprogramma je moet niet te gedetailleerd zijn. Nou wanneer je nu gaat zetten voor extra zwakke groepen op de arbeidsmarkt kan een toeslag op de subsidie worden gegeven nou zijn we dan niet aan het differentieren. Als VVD zijn we er altijd voorstanders van globale maatregelen. Ik ga hier niet een verhaal houden voorzitter over extra concurrentievervalsing. Over uitvoeringsproblemen. Ik ben verbaasd over het advies van uw commissie verkiezingsprogramma om dit advies niet over te nemen. Dat is een mening niet alleen van de financieel economische commissie. Ook van de commissie midden- en kleinbedrijf. Ondanks alle experimenten die in dat gedeelte van het bedrijfsleven plaats vinden op die terreinen.

Dank u wel. Er is nog iemand die er iets over wil zeggen. Niet meer. Dan mijnheer de Korte.

Ik denk dat we een beetje consequent moeten zijn en dat is de reden waarom de commissie dit heeft ontraden. We hebben die discussie gehad toen in de commissie Polak en we hebben gezegd er zit wel degelijk wat in mits je maar zorgt dat het niet tot concurrentievervalsing leidt. Vandaar ook dat we dat moet je proberen natuurlijk want dat is natuurlijk op zich al een heel moeilijke doelstelling, maar laten we in ieder geval die discussie niet overdoen. En ik wil u nog op een ding wijzen dat de VVD-fractie, maar ik mag hier niet namens de fractie praten. Ik wil u er gewoon op wijzen dat dat is gebeurd heeft initiatief genomen in de kamer om voor langdurig werkelozen projecten te gaan starten waarbij aan een scholing-component wordt gewerkt die gevolgd wordt door een loonkostenondersteunings-component gedurende een jaar. En die past in dit patroon. Deze suggestie van de VVD-fractie is vervolgens tot een centraal punt geworden in het regeringsbeleid die het nu neergelegd heeft bij de sociale partners om het met elkaar te spreken en er zijn nu werkgroepen aan de gang. Nou en in die zin als u ziet wat er uit VVD-initiatief geboren is zou ik het niet erg voor de hand liggend vinden om dit nu allemaal zo te schrappen.

Leijten.

Voorzitter ik was niet graag in tweede instantie hierop teruggekomen maar ik voel me nu wel genoodzaakt. Onlangs het woordje kan betekent wel voorzitter dat we de illusie wekken als partij dat wij bereid zijn om economisch zwakke activiteiten wat we in de 70er jaren gedaan hebben om die middels arbeidstoeslagen op de been te houden. Hier zijn we echt mee op de verkeerde weg. Ik wil u toch nadrukkelijk verzoeken om uw vergadering te vragen het amendement over te nemen teneinde deze zin te schrappen. Daar zijn we echt mee op de verkeerde weg.

Ik denk dat het er iets anders staat.

Meijeran.

Het is bovendien zo voorzitter dat als die zin er niet in zou staan en we houden het verkiezingsprogramma wat globaler dat het helemaal niet zegt dat de fractie daarmee op de verkeerde weg zou zijn geweest of op de verkeerde weg zou blijven met straks binnen de globale algemene regeling iets specifiek te doen. Maar verdere ondersteuning voor de heer Leijten.

Goed we kunnen wel gaan stemmen denk ik want de commissie houdt vast aan het ontraden daarvan. Eerst over Tilburg. Alle kaarten voor het helemaal schrappen van dit punt. Alle kaarten tegen. Dan is dat punt verworpen. Dan Naarden dat wordt overgenomen daar zijn we het allemaal mee eens, vraagt niemand stemming over. Dank u wel. Dan krijgen we het punt 3 witte kaarten voor het amendement van de commissie, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dat is aangenomen dit amendement. Dan zijn we bij 438 van Amsterdam. Wordt ontraden is op korte termijn niet financieerbaar en daardoor zou de AID verder uitgesteld worden. Wil iemand daarover het woord voeren. Wordt ingetrokken. Fijn dank u wel. Dan zijn we bij 441 van de afdeling Voorst. De echte minima dienen het meest beschermd te worden. Dat zou daarom moeten vervallen. Ik denk dat we daar snel over kunnen stemmen. Alle kaarten voor Voorst, alle kaarten tegen. Is verworpen. 442 Naarden.

Meijeran.

Ik begrijp de motivering niet. Als je de kinderbijslag geleidelijk zou verminderen dat wil dus helemaal niet zeggen geleidelijk afschaffen. In het kader van wat we bij punt 405 hebben staan dan is de conclusie dat dan de laagste inkomensgroepen met kinderen in het gedrang zouden komen is een zeer voorbarige en overtrokkene. En ergens verderop in 448 daar gaan we beklemtonen dat prestaties moeten worden beloond. Ik neem niet aan dat dat prestaties zijn op het gebied van het kindertal. Het verminderen van de kinderbijslag geeft meer ruimte om prestatiebeloning daar wat meer accent te geven en de nare konsekwentie die u vreest zit er bepaald niet in. Hoeft er niet in te zitten bij een verstandige uitvoering van dit amendement.

Dank u wel. Iemand anders uit de vergadering over dit punt. Heer de Korte.

Ik wil graag naar de heer Meijeran zeggen dat er zit natuurlijk al op dit punt zit er al een ombuiging in namelijk die ombuiging met betrekking tot het woonlandbeginsel en de ombuiging met betrekking tot het nu niet meer rekening houden met de rangorde. Dat is dus al voor grote gezinnen is dat dus al een minpunt. En daarom vinden we het niet verantwoord om dan nog ook eens generiek de kinderbijslag in die periode waarin dit dus wordt gerealiseerd te doen. We vinden het uit inkomenspolitieke argumenten ook kijken naar de kwantificering en wat er verder met de inkomenspositie van de uitkeringsgerechtigden bijvoorbeeld gebeurt vinden we het niet verantwoord.

En daarom ontraden we dit amendement..

Meijeran.

Al een concreet wetsvoorstel. en al aangenomen of zit dit in de molen.
Dan zou dit amendement mede op dat gegeven slaan wat nu in de molen zit.

~~XXXXXXXXXXXX~~

De Korte

Nee wat we hier in deze paragraaf voorstellen dat zal moeten worden uit onderhandeld en u heeft uit het commentaar van het CDA al wel begrepen dat dat dus nog een knokken wordt bij het reg-erakkoord dus daar zit het al. En als uw amendement zou aangenomen worden, dan wordt het nog meer knokken.

Meijeran.

Is dat niet een ondersteuning van wat u wilt.

Nee, daarom gaan we stemmen. Alle kaarten voor het amendement van de afdeling Naarden, alle kaarten tegen. Het amendement is verworpen. 443 van de afdeling Amsterdam en de afdeling Uithoorn. Amsterdam wordt aanbevolen en Uithoorn ontraden. Met Amsterdam kunnen we het allemaal eens zijn neem ik aan.
Dan Uithoorn.

De Korte.

Mag ik hier misschien een toelichting geven voorzitter voor we een discussie beginnen. Op zichzelf is de commissie sympathiek aan de gedachte dat weduwnaars onder de AWW zouden moeten vallen, maar de formulering van wat hier gebeurt leidt ertoe dat op het punt van zoals de AWW er nu is niets zou gebeuren en dan zou het een uitbreiding zijn van de collectieve last met ongeveer een half miljard. Dat kan niet onze bedoeling zijn vinden wij. Want we hebben daar de geldmiddelen niet voor. Wij zijn wel sympathiek tegenover de gelijkberechtiging van weduwnaars en weduwen in een nieuw te formuleren AWW. Als de indiener met ons mee zou willen gaan om te zeggen nou als dat wordt geformuleerd in de tekst budgettair neutraal dan ben ik er ook mee akkoord dan zouden we ermee kunnen leven. Maar dan moet het redactioneel worden aangepast.

Dat is akkoord.

Nou dan zijn we het daar ook over eens. Allemaal, niemand vraagt daarover stemming. Dank u wel. 444 den H-ag wil de laatste zin schrappen. Het wordt

ontraden omdat het vergrijzingsprobleem en de betaalbaarheid van de AOW vroegtijdig onderkend moeten worden.

Bakhoven.

Mijnheer de voorzitter het punt is niet helemaal duidelijk en daarom zou je het ook beter kunnen schrappen. Je zou eruit kunnen lezen, maar dat zal ongetwijfeld niet bedoeld zijn dat er iets moet gebeuren aan de rechten van AOWtrekkers. Het zou ook kunnen betekenen dat de VVD een voorstander is op voorhand van het kapitaaldekkingstelsel. Het is natuurlijk niet zo dat weet de VVD natuurlijk ook dat je uit de koek de nationale inkomen van de toekomst nu al een stukje kan bakken. Nee het bakt in dat jaar wat waarin die uitkeringen moeten worden betaald. Een kapitaaldekkingstelsel kan voordelen hebben. Dat kan met name voordelen hebben als we op het ogenblik een spaartekort zouden hebben. Dan ga je via dat stelsel meer besparen wat dan later tot uitkering komt. Maar een zo ongenueanceerd uitspraak over het en dan nog impliciet over het kapitaaldekkingstelsel lijkt me in een zinnetje in het programma niet verantwoord. Daarom stellen wij voor om het te schrappen.

Mijnheer de voorzitter in de politiek is er op het ogenblik een discussie over de vergrijzing in dit land. Dat is een duidelijk klempunt waar we mee te maken gaan krijgen. Dat is een. Daar is ook in de tweede kamer is daar sprake over geweest en daar zijn discussies over. Nu is duidelijk dat in het jaar 2010 bijvoorbeeld zal er al een sterke opwaartse richting zijn met betrekking tot de premie AOW op basis van het omslagstelsel. Nu is het de vraag of wij dan die plotselingen verstijling van de premie die dan ten laste van de aktieve zullen komen of wij die helemaal zonder maatregelen zonder dat er is over nagedacht over ons heen moeten laten komen. Want dat zou dus waarschijnlijk in het omslagsysteem ertoe leiden dat dan uiteindelijk op dat moment alle bejaarden dan worden gekort. Want de aktieve zullen dat niet zo snel op zich kunnen nemen. Dus is het verstandig om vantevoren daarover na te denken en vantevoren daar met maatregelen voor te komen. Of dat kapitaaldekking moet worden, omslagsysteem, toespi^esen op een voorziening dat staat hier allemaal niet. Het gaat er hier alleen maar om dat de VVD wil dat er nagedacht wordt over die situatie waarin de AOW rechten op het spel komen te staan voor diegene die nu aktief zijn omdat degene die dan aktief zijn het niet kunnen opbrengen.

En dus ontraden we het. Gaan we stemmen.

Ja ik heb geen enkel bezwaar dat erover nagedacht wordt, maar ik zou dat dan ook zeggen.

Dat staat er dus ook.

Nee er staat in dat voorzieningen getroffen moeten worden en dat geeft al de richting aan. Ja iedere deskundige zal dat niet anders kunnen interpreteren van de VVD v-or kapitaaldekkingstelsel en op zich zijn er ook voordelen aan verbonden. Maar op dit moment zou ik dat zeker niet willen bepleiten omdat we op het ogenblik in Nederland tijdelijk waarschijnlijk met een spaaroverschot zitten. Ik zou dat redactioneel willen oplossen zoals u dat meer gedaan hebt.

Heeft u een suggestie.

Nou dat er op gestudeerd wordt.

Kamminga.

Vecht u dat even na de vergadering uit.

Voorzitter een opmerking in de richting van mijn vriend van Bakhoven. Zoals nu de redactie luidt kun je zowel werken met kapitaaldekking als met het omslagstelsel.

Daarom zou ik er niet aan morrelen.

Voorzitter ik zou het nogmaals willen bepleiten laten we de huidige tekst handhaven.

Kamminga.

Maar we zijn het erover eens wat we bedoelen. Ook de heer de Korte. Dus ik denk dat het amendement van de kamercentrale den Haag kan worden ingetrokken met de daarbij gemaakte afspraak dat over de redactie nog even van gedachte wordt gewisseld.

Wij gaan ermee akkoord.

Dank u wel. De ondercentrale Gouda wil de laatste volzin schrappen van 447 en dat is juist een belangrijk punt bij de fraudebestrijding.

Wil iemand daarover het woord voeren.

Mijnheer de voorzitter ik ben het met u eens dat het invoeren van een dergelijk nummer belangrijk is bij de fraudebestrijding, maar wij waren van mening dat bij het opstellen toentertijd van amendementen dat we allemaal over een dergelijk nummer beschikken of ieder geval een fiscaal nummer. Zodat wij het eigenlijk overbodig vonden.

De Korte.

Het is gewoon juist dat u zegt dat we een fiscaal nummer hebben allemaal maar we hebben nou juist geen sofinummer in sociaal fiscaal nummer en dat heb je nou juist nodig want er moet juist verband gelegd worden met de sociale zekerheid en de fiscale gegevens wil je werkelijk de zaken kunnen aanpakken dus dat sofinummer dat moet er echt in.

Hier kunnen we over stemmen. Alle kaarten voor het amendement van Gouda. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. De financieel economische commissie 448 wil de laatste zin daarvan vervangen.

Ressenaar.

Ja voorzitter de commissie zegt het staat wel in artikel 450. Als dat zo was dan zou ik het prima vinden. Daar wordt in gesproken over markt conforme oplossingen voor inkomensbeleid. Nou het probleem is nou juist dat in 448 een aantal argumenten voor inkomensverschillen worden genoemd. Nou net het element van schaarste en prestatie daarin ontbreken. Dus of u noemt ze allemaal met name die dingen die ook in liberale kring van belang vindt of u noemt ze geen van allen. En als u ze geen van allen noemt ben ik best tevreden met de verwijzing naar 450.

Mijnheer de voorzitter het volgende. Ik steun het voorstel van de financieel economische commissie daar op deze wijze eindelijk de VVD een uitspraak doet dat zij voorstander zijn van prestatiebeloning. Ik zou alleen prestatiebeloning en niet prestaties anders lijkt het meer als betalen van voetbalwedstrijden. Men spreekt in de beloningssferen van prestatiebeloning en misschien is het u bekend dat dat in het bedrijfsleven enorm is ingevoerd. Dat weet denk ik ook sociale zaken nu. Het is iets wat enorm in opgang is en wat je juist als partij die voor een grotere differentiatie binnen beloningsvormen is moet dragen denk ik. Bij andere wil ik er op wijzen dat in de oude zin spreken wij over inkomensverschillen. Misschien kunt u zich voorstellen dat elektorale inkomensdifferentiatie wat beter ligt in dit kader.

Gezien het feit dat inkomensverschillen als men daar het nut van inziet dan denkt men al gauw in beloningssferen aan zuid amerika. En ik denk niet dat wij die vormen van inkomens nuanceren en differentiatie bedoelen maar dat we juist bedoelen dat aspecten als deskundigheid, verantwoordelijkheid en ik noem dat maar even kortweg en prestatie moeten worden beloond. Dus ik zou voor dit voorstel zijn met een correctie op redactioneel gebied. Inkomensdifferentiatie en de S weg bij prestatie.

Mijnheer de Korte.

Mijnheer de voorzitter wat bedoeld is in die financieel economische commissie natuurlijk de prestaties voorzover ze door de markt gehonoreerd worden. Dat is de bedoeling het is de marktwerking die sterker moet komen. En het is niet zo onnatuurlijk dat iemand veel prestaties levert dat die dan hoger beloond moet worden. Alleen als de markt die prestaties zo waardeert in een hoger loon dan moet dat tot een hoger loon leiden.

Dank u wel. Mijnheer de Korte.

Mag ik even op prestatie hier terugkomen.

Nee eerst mijnheer de Korte.

Mijnheer de voorzitter de prestatiebeloning of de inspanningenbeloning die staat zeer nadrukkelijk in 448 dat kan geen enkel misverstand over bestaan. Er staat namelijk zeer nadrukkelijk de positieve waarde van beloningsverschillen samenhangend met verschillen in inspanning. Daar kan geen enkel verschil over bestaan. Ik wil u verder wijzen op de uitstekende studie van de Telderstichting over inkomensbeleid die zelfs internationale bekendheid heeft gekregen op basis van het rawls principe. Daar wordt ook heel nadrukkelijk op de lange termijn als het dus gaat om inkomenspolitiek wordt gerelateerd de zaak aan inspanning, verantwoordelijkheid en moeilijke arbeidsomstandigheden. Als het gaat om schaarstebeloning die vindt de VVD belangrijk maar dat is natuurlijk altijd een korte termijnzaak. Het kan natuurlijk nooit zo zijn dat je schaarste heel lang hebt. Schaarste is iets wat moet opgelost worden onder andere met korte termijn beloningsaanpassingen en met scholingsbeleid en arbeidsmarktbeleid en daarom staat dat in 450. Dat is dus heel wat anders dan het principe van het inkomensbeleid dat verwijst

naar het Telderstichrapport vandaar dat we het zo geformuleerd hebben als commissie en gaat het om schaarstebeloning die op een gegeven moment bepaalde schaarstes moet opheffen dat staat in 450. En daarom handhaven we de advisering ontraden.

Ik wou even terugkomen op inspanning. Ik versta in de beloningssfeer iets anders onder inspanning dan prestatie. Inspanning wordt al lang binnen beloningen gewaardeerd. Ik vind ook dat de VVD moet oppassen met voor-schrijven hoe lonen zich moeten vormen om binnen de vrije sociale partners de onderhandelingen te beïnvloeden. Het is bekend dat prestatiebeloning iets anders verstaan wordt dan onder inspanningbeloning.

Leijten.

Voorzitter heel kort. Waar het om gaat dat is het gebeuren van het markt-mechanisme. En waar kijkt men naar in de beloningsverhouding naar de output de prestatie. En dan is het onjuist voorzitter om met deze tekst het woord inspanning te handhaven. Daar zijn we echt economisch op de foute weg.

Dan denk ik dat wij overgaan tot de stemming over het amendement van de financieel economische commissie nummer 2461. De witte kaarten voor het amendement, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. 449 amendement 6 de organisatie vrouwen in de VVD dat wordt aanbevolen en daar zullen de dames tevreden over zijn. 452 het amendement 2398 van de commissie binnenlandse zaken.

Meijeran.

Voorzitter het inkomensbeleid met betrekking tot de werknemers in overheidsdienst dient een zelfstandig beleid te zijn. Zegt de commissie verkiezingsprogramma. Maar ik dacht dat we ergens anders hadden staan dat we pakketvergelijking nodig hadden en dat we daar ook de uitkomsten toch van in aanmerking wilden nemen. En dan lijkt het me dat zolang je die resultaten van die pakketvergelijking niet kent je ook nog niet toe bent aan het in positieve of negatieve zin vooruitlopen op wat eruit zou komen. Want als die pakketvergelijking nodig is dan wil je dus vergelijken die beloning in de overheidssfeer en in de particuliere sektor en dan wil je daar streven naar een gelijkmatige ontwikkeling. De ambtenaren zijn een aantal jaren zonder pakketvergelijking nogal achtergebleven in hun beloningsstructuur. Het leek ons in de commissie binnenlandse zaken dat het hoog tijd wordt om nu eerst even wat aan dat betreft een soort pas op de plaats te maken. Of gelijk op pasjes naar voren.

Totdat de pakketvergelijking er is. En ik zie dus niet ook hier weer dat het argument van de commissie verkiezingsprogram wezenlijk slaat op wat we bedoelen en of dat de algemene vergadering het met ons eens is.

Dank u wel. Mijnheer Wijngaarden.

Mijnheer de voorzitter ik zou dit amendement van harte willen ondersteunen en wel tegen de achtergrond van de volgende overwegingen. De afgelopen jaren hebben de ambtenaren hun salaris noodzakelijkerwijs moeten inleveren. Het is een goed beleid geweest wat gevoerd is door de minister van binnenlandse zaken, het was noodzakelijk. Maar omdat ook in het verkiezingsprogramma melding wordt gemaakt met het feit dat de overheid als werkgever een goede positie op de arbeidsmarkt wil behouden en het misschien nog enige tijd kan duren voordat de uitkomsten van de pakketvergelijking bekend zijn denk ik dat er een enorme stimulerende kracht zou uitgaan van het aannemen van dit amendement. De overheid moet zorgen dat ze kwaliteit behoudt en nieuwe kwaliteit kan aantrekken. Zeker bij min2% operaties of andere operaties die tot ombuigingen en inkrimpingen leiden. En ik zou er op willen aandringen om dit amendement over te nemen om in ieder geval een signaal af te geven dat het de VVD menens is met het handhaven, het in de pas laten lopen van de overheidssalarissen met de partikuliere sektor.

Mijnheer de voorzitter ik denk dat de commissie allereerst sterk wil benadrukken wat in de kwantificering staat dat op de ambtenarensalarissen wordt niet meer gekort dat is een. Twee wil ik u wijzen op wat wij al aangenomen hebben vanmiddag dat de positie van de inkomens gelijkwaardig zal zijn. Waarom hebben we toch dit ontraden. Dat is niet omdat wij verschil van mening hebben met degene die dit amendement hebben ingediend met betrekking tot de intensies maar gewoon dat hier staat gelijke tred. En dat is eigenlijk zondermeer als je het vertaalt in de politieke optiek herstel van het trendbeleid. Het oude trendbeleid. Wat wij willen eigenlijk is juist een gelijkwaardige positie zelfs hier en daar schaling in opwaartse richting omdat er een aantal posities zijn waar gewoon zelfs de ambtenaren moeten meer dan de trend zullen moeten doen om namelijk hun niet om die functies niet in de positie die ze nu innemen op de arbeidsmarkt als het ware voor de overheid nog onbereikbaar zelfs in de toekomst te maken. Daarom wouden we deze definiering niet en we hebben deze zorgvuldig gekozen paragraaf juist zo zorgvuldig gewogen om dit allemaal mogelijk te maken. En die gelijke tred dat is voor ons te veel.

Dat trendbeleid. Nee we willen dus niet meer korten. We willen een gelijkwaardige ontwikkeling en we willen zelfs hier en daar aanpassingen naar boven. En vandaar en als wij de bedoelingen dan niet helemaal goed hebben dan is er best denk ik redactioneel met elkaar overleg te voeren. Dat zou ik zelfs willen adviseren. Maar ik zou dus gewoon dit amendement als zodanig willen ontraden en eigenlijk zelfs niet in stemming willen hebben want anders wekt dat verkeerde suggesties. Het gaat om dat gelijke tred.

Maar wij weten hoe gevoelig of dat ligt. We hebben het verhaal van Abva Kabo vanmiddag geh-ord. We weten hoe gevoelig of het verkiezingsprogramma van de VVD ligt bij het overheidspersoneel. Dan denk ik dat je de mogelijkheid om aan te geven welke koers je wilt varen zeker in een dergelijke paragraaf dat je die dan moet aangrijpen. Dus gelijke tred als dat dan ongelukkige woorden zijn dan zouden die misschien wat veranderd kunnen worden.

Meijeran.

Daar zijn we voor in voorzitter als het met name om die woorden gelijke tred gaat daar is best in te vinden. En wat de heer de Korte als toelichting heeft genoemd dat kan ons inhoudelijk zeer wel aanspreken. Dus wordt dit amendement dan niet verworpen maar nog nader besproken in de geest die we allebei kennelijk bedoelen.

Nee maar het amendement wordt toch overgenomen maar de woorden gelijke tred worden die door iets bindends van gelijke tred worden die vervangen.

Akkoord mijnheer van Wijngaarden.

Ja want we willen alleen voorkomen dat niet dat trendbeleid van weleer dat dat er zo onder vervat kan worden. Dat is het enige.

Dan zijn we allemaal gelukkig. 455a is een nieuw punt uit Meppel maar dat wordt ontraden. Is er iemand uit Meppel. Mijnheer Schrootenboer.

Voorzitter de argumentatie van de commissie dat het te maken zou hebben met ADV vinden we niet erg overtuigend. We moeten constateren dat de afgelopen jaren de jeugdlonen meer dan relatief ten opzichte van de korting op sociale uitkeringen zijn teruggenomen. Dat betekent in feite dat nu op dit moment de drempel van jongeren om te gaan werken veel kleiner is geworden doordat die zaak naar elkaar toe is geschoven.

Vandaar dat wij zeggen als jongeren werken dienen ze daarvoor beloond te worden. Vandaar dat wij zeggen op dit moment geen verdere aantasting van de jeugdlonen.

Leijten.

Voorzitter het onderwerp minimum jeugdlonen hebben we al vaker in onze partij besproken en we kunnen er een hele avond met elkaar over praten. Het laatste gedeelte van de argumentatie van Meppel is begrijpelijk. Maar we moeten ons wel realiseren zodra als er weer een stukje inflatie krijgen dan kan er een situatie ontstaan dat we de minimum jeugdlonen niet naavenant kunnen aanpassen. We hebben de hele discussie gehad in Hoogeveen. En ik zou toch voorzitter uitdrukkelijk de vergadering in overweging willen geven om het amendement van Meppel niet over te nemen hoe sympathiek het ook klinkt. We raken er echt voor de jongeren zelf van de wal in de sloot.

Vredensbrecht-Rotterdam.

Ook Rotterdam is van mening dat dit amendement van de afdeling Meppel niet aanvaard moet worden. Gezien de absoluutheid waar het hier staat. Wij kunnen niet voorzien wat er de komende vier jaar aan economische factoren wijzigen. Dus dit kan een belofte zijn die we helemaal niet waar kunnen maken. Dan kunnen we zo'n belofte beter helemaal niet doen.

Dank u wel. Dan kunnen we gaan stemmen. Alle kaarten voor de afdeling Meppel. Alle kaarten tegen. Het nieuwe punt is verworpen. Commissie sociale zaken 456 wil dat de laatste zin vervalt de verschillen tussen hoog en laag inkomens worden niet verder verkleind. Iemand van die commissie. Niet. Mijnheer de Korte nog een korte toelichting.

Nou ja het is namelijk zo dat als je die zin weg laat dan is het dus nog mogelijk om te gaan nivelleren boven twee maal modaal. En eigenlijk de commissie had als intensie om te zeggen van het moet nou maar eens ophouden.

Goed dan gaan we stemmen. Alle kaarten voor het amendement van de sociale commissie. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. 457 dat zijn drie amendementen. Delft wil helemaal schrappen. Dordrecht wil de eerste zin wijzigen. En de sociale commissie wil een deel wijzigen. Wie van u wil daarover het woord voeren. Mijnheer Verstegen uit Dordrecht.

Ja subsidies zijn inderdaad moeilijke zaken waar we langzamerhand wel vanaf zouden willen, maar bij de individuele huursubsidie zitten daar toch wel wat haken en ogen aan waarvan wij bang zijn dat er een elektoraal onvoordelige situatie voor ons zou ontstaan. Omdat er toch wel een grote hoeveelheid mensen er gebruik van maken. En bovendien is het zo dat die subsidies de laatste tijd nogal verlaagd zijn. En wij zijn toch bang dat het toch ook een sociaal ongewenstheid gaat worden als je op korte termijn die huursubsidies zou gaan afschaffen. Respectievelijk sterk verlagen.

Dank u wel. iemand anders. Mijnheer Talsma.

Voorzitter ik had het amendement van Dordrecht in deze context in dit hoofdstuk niet zozeer gezien als een bespreking van het huursubsidiebeleid. Ik mag u en de vergadering er op wijzen dat in het hoofdstuk waar dat wel behandeld wordt vanaf 649 een amendement is van de koepelcommissie financieel economische sociale zaken waar het ten gronde principieel staat. Ik zou dus de vergadering sterk willen ontraden om nu een uitspraak te doen over de huursubsidies, maar daarmee te wachten tot bij de behandeling van punt 656.

Iemand anders nog over een van deze punten. Dan is het woord aan mijnheer de Korte.

Ik wou over die individuele huursubsidie dit zeggen mijnheer de voorzitter als we dat uitsluiten dan sluiten we juist die inkomenssubsidie uit die het meest leidt tot die krankjorumme marginale tarieven van belasting en premies en subsidies zodat en dat kent u wel van mij zodat het soms voorkomt dat als je een gulden erbij verdient je 1,10 moet inleveren. Door dat soort krankjorum⁶ situaties en dan moeten we toch echt moeten we daar op een gegeven moment eens met z'n allen over nadenken. Dat is een punt. Een ander punt is dat wij steeds hebben gezegd en dat hebben we ook in de toelichting als commissie gezegd we zullen het inbedden in de algemene lastenverlichting die uit ons programma voortkomt zodat er in ieder geval geen situaties uit voor komen dat men door de koopkrachtdrempel heenrakt. Want dat moet je proberen te voorkomen. Maar als je die garantie kunt bieden lijkt het ons al helemaal geen reden meer om dit amendement te aanvaarden en we ontraden het dus ook ten zeerste.

Dank u zeer. Dan gaan we stemmen over Delft. Alle kaarten voor Delft, alle kaarten tegen. Delft is verworpen.

Afdeling Dordrecht. Alle kaarten voor Dordrecht, alle kaarten tegen. Ook verworpen. Sociale commissie. Alle kaarten voor, alle kaarten tegen. Verworpen. 459 de afdeling Krom Strijen en de afdeling Assen. Iemand uit een van beide afdelingen of iemand op persoonlijke titel. Niemand. Dan mijnheer de Korte maar u hebt het al zo duidelijk aangegeven. Ik denk dat we wel over kunnen gaan tot de stemming. Alle kaarten over Kron Strijen voor, alle kaarten tegen. Alle kaarten over Assen voor, alle kaarten tegen. Beide zijn verworpen. De afdeling Oud-Beijerland wil in plaats van opnieuw bezien ernstig overwegen, heroverwegen. En mijnheer de Korte vindt dat het in de politieke praktijk afschaffen betekent. Dan wordt het kind met het badwater weggegooid.

Ressenaar.

Ja de koepelcommissie financieel economische en sociale aangelegenheid had een veel sterker amendement ingediend voorzitter. Maar we hebben ons laten overtuigen door de voorzitter van de belastingcommissie dat het verstandig was om mee te gaan met het amendement van de afdeling Oud-Beijerland. En de voorzitter van de belastingcommissie zit namens ons in de commissie Oord die bezig is met de vereenvoudiging van het belastingstelsel. Ik denk dat het toch wel belangrijk is om op een beetje sterkere wijze dan in de huidige tekst aan te geven dat hier toch een heel drastische herziening nodig is en dat het soepele bezien in de politieke praktijk ook weleens een keer helemaal niks kan inhouden.

Mag ik een compromisvoorstel doen-de Korte- dat wij inderdaad de heer Ressenaar zegt al het woord ernstig herzien. Kijk heroverwegen dat heeft inderdaad dat politieke die politieke vertaling van je wil er helemaal vanaf. Maar als je gaat herzien in het kader van de vereenvoudiging als we tot dat akkoord kunnen komen dan kunnen we het zo aanpassen.

Nou dat was de doelstelling van ons oorspronkelijk amendement.

De Korte.

Maar het probleem van dit amendement is dat het dus een verwoording geeft aan het programma waarin je zegt zondermeer afschaffen.

Ernstig heroverwegen en wij spreken natuurlijk niet het politieke jargon wat u in het parlement voert.

Herzien OK. Opnieuw ernstig herzien.

Mijnheer de voorzitter ik vind herzien. herzien is duidelijk.

Ja dat vonden wij ook allemaal.

Ja herzien in het kader van die vereenvoudiging.

Prima. 463 het amendement van den Haag wordt aanbevolen maar dat van de afdeling Dordrecht ontraden omdat er gelet moet worden op kosten en baten. Mijnheer Verstegen legt zich erbij neer.

Het is natuurlijk in feite heeft u gelijk, maar er zit natuurlijk toch het probleem aan van de kleine correcties die soms vaak erg willekeurig worden gedaan, maar ook vanwege de kosten dan maar niet gaan procederen. Al weet men, maar dat is bij de bevolking ook niet zo duidelijk dat als je het wint dat je het dan terugkrijgt. Maar dat gebeurt maar in 20% van de gevallen. Vandaar dat Dordrecht er toch wat moeite mee had om juist in de kleine gevallen het zo onmogelijk te maken uit financieel oogpunt.

Goed kunnen we wel over-gaan tot de stemming.

Nou mijnheer de voorzitter het is natuurlijk niet onmogelijk gemaakt- de Korte- maar je moet ergens kosten en baten moet je toch ook bij kleine je moet ook op de kleintjes leggen en dan moet je de kosten en de baten toch echt in acht nemen. We ontraden het.

Goed. Den Haag wordt overgenomen. Stemmen over Dordrecht. Alle kaarten voor de afdeling Dordrecht, alle kaarten tegen. U krijgt steeds meer steun mijnheer Verstegen maar nog niet genoeg. Verworpen. Dan zijn we bij het amendement van de afdeling Geldrop over 464. Ook hier moet gelet worden op de kosten en de baten. Iemand die daarover het woord wil voeren. Niemand. Ik denk dat het duidelijk is. We kunnen overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor Geldrop. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. 466 de afdeling Oosterhoud. Dat wordt ontraden want het ligt heel moeilijk in verband met onze belastingverdragen in de multinationals. Wil iemand daarover het woord voeren. Niet zie ik. Ik denk dat het advies duidelijk is. Alle kaarten voor Oosterhout, alle kaarten tegen. Het is verworpen. 467 dat is den Haag midden- en kleinbedrijf en de kamercentrale Dordrecht.

Kamercentrale den Haag wordt ontraden, de andere twee worden samen aanbevolen.

Mijnheer Vos.

Voorzitter mag ik u verwijzen naar nummer 659 waar precies dezelfde tekst nog een keer terugkomt. Ik mag aannemen dat u daar als die tekst erin moet van die verlaging van het BTWtarief voor de woningbouw dat die daar beter thuishoort dan hier en dat dat de reden is dat die aanbeveling is gedaan.

De Korte

Dat is volstrekt juist.

Vos.

Prima dank u wel.

Bakhoven.

Een kleine toelichting op 467. Het is natuurlijk nooit zo dat je een tarief kunt wijzigen zonder dat iedereen gecompenseerd wordt. Dus dat lijkt mij de eerste zin in punt 467 dat lijkt me onjuist. Om de bouw naar beneden te brengen daar ben ik ook niet voor. Er wordt gesuggereerd dat kan je dan wel weer betalen door minder objectsubsidies. Nou afgezien van het feit dat we gesubsidieerde bouw willen terugbrengen en dat die compensatie dan veel minder op zal treden is het ook zo dat er een deel nu al niet gesubsidieerd is en daar lijdt je een verlies voor. Ik kan niet zien dat er economische motieven zijn om de bouw uit te zonderen. Het is zo dat bouw is toch geen goed wat onder de huidige omstandigheden dermate gesubsidieerd moet worden. Dat betekent dus dat de mensen niet beseffen dat in hun bestedingen dat ze eigenlijk minder er voor willen uitgeven dan verantwoord is. Ik denk dat die betutteling door de VVD om te zeggen jullie moeten er meer voor uitgeven via de belasting dan dat dat onjuist is.

De Korte.

Voorzitter ik kan zeggen dat wij hebben juist dit punt hier teruggetrokken omdat we vonden dat het hier niet passend is en dat we er een discussie over moeten hebben bij de woningbouw. Want als je zoiets doet dan is dat alleen maar ter bevordering van de woningbouw en dan moet je daar die discussie hebben en het heeft met de BTW als zodanig niets te maken. Daarom hebben we ook die aanbeveling gedaan om dat hier dus uit terug te trekken uit dit deel.

Al dat soort stimulerings kosten geld en ik zie helemaal niet in waarom kijk die bouw die moet systematisch omlaag want we bouwen op het ogenblik teveel. Dat leidt straks tot gigantische problemen. Dat betekent dat de leegstand groter wordt. Er is geen enkele reden om die nog extra te gaan stimuleren. Ja en u kijkt vreemd mijnheer de voorzitter maar het is toch al zo dat u woont dan misschien in het noorden, maar dat in het westen al woningbouwvereniging met gigantische leegstand te kampen hebben waar de gemeente voor garant staan dat enorme problemen geeft. Dus ben ik er geen voorstander van.

De Korte.

Voorzitter ik denk dat dit een pleidooi is voor de kwantificering van het VVDprogramma van de heer Bakhoven. Maar ik denk dus op dit punt dat we gewoon die discussie nu hier niet moeten voeren, maar straks bij volkshuisvesting.

Goed dan kunnen we dus den Haag verwerpen omdat het straks terugkomt en 2 en 3 overnemen. Nee dat gaat niet.

Nee dan Haag gaat over de uniformering. Daar moeten we ons wel over uitspreken. Ik kan u zeggen een klemmend pleidooi ontraden want we moeten nu niet uniformering van de BTW hebben. Dat is ook denk ik vanuit het oogpunt van vooral kwetsbare delen van het midden- en kleinbedrijf die daarin zitten is dat onverstandig.

Goed stemmen over 1 alle kaarten voor de kamercentrale den Haag. Alle kaarten tegen. Dat is verworpen. En 2 en 3 worden aanbevolen, overgenomen en daar gaat iedereen mee akkoord. Dank u wel. 467a van de ondercentrale west Betuwe dat is natuurlijk een prachtig punt, maar het kost wel drie miljard en ik denk dat het voor iedereen duidelijk is dat we daar over kunnen gaan stemmen.

Mag ik daar nog een toelichting op geven. We hebben in dit programma gezegd beleidsindicatie en dit zou zijn die moeten op hetzelfde hoofdstuk worden goed gemaakt. Dan wil ik u er even op wijzen dat als we dit aannemen dan moeten alle IB'schijven met drie punten omhoog of dan moet de BTW van 19 naar 22 dat is dan de keuze. Dus ik ontraad het u sterk.

Heeft u bij die berekening ook rekening gehouden met de inkomsten die extra binnenkomen door het afnemen van het zwart werken in de bouw.

De Korte

Daar is natuurlijk al sowieso mee rekening gehouden bij het sofinummer. Want wij hebben daar zoals u weet in ons programma voor drie miljard dit ingeboekt.

Dit is een interessante discussie maar niet noodzakelijk.

Dan klopt de rekensom niet meer.

We hebben het niet over rekensom we hebben het over 467a. We gaan nu stemmen. Alle kaarten voor 467a, alle kaarten tegen. Dat is verworpen. Zuidhorn wil 469 helemaal schrappen. Niemand uit Zuidhorn. De argumentatie van de heer de Korte is duidelijk denk ik. We kunnen overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor Zuidhorn. Niet een. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. 470 daar is het eerste punt aanbevolen en de twee andere worden ontraden.

Meijer.

Ja voorzitter de twee punten van den Haag worden ontraden. Voor wat betreft het eerste amendement onder 2869 hebben daar begrip voor, dat wordt in hoofdlijnen ook verwoord in het eerste amendement dat wordt overgenomen dus die trekken we in. Voor wat betreft amendement nummer 3 is dat niet het geval. Het wordt ontraden omdat het een te detaillistisch punt zou zijn. Dat kan algemeen landelijk wellicht gelden. Het werkt echter zeer onvoordelig uit in bepaalde regio's. Diplomatieke vrijstelling. Het is voor den Haag bijvoorbeeld geen detaillistisch punt. Ik heb altijd begrepen dat de kamerfractie dat beleid ook steunde. Dus we hechten er wel aan dat dit punt in het programma wordt opgenomen.

Goed voor de campagne in den Haag. Heer de Korte geen principiële bezwaren. Alle kaarten voor dit punt ten behoeve van den Haag. Alle kaarten tegen. Per kleur. Witte kaarten voor het puntje 3 van den Haag, tegen. Blauw voor tegen. Oranje voor, tegen. Aangenomen. Nou dan kan den Haag gerust zijn voor de rest van de campagne. We zullen op 19 maart opletten. 470a Bafloo. Is de heer Kruizinga niet aanwezig jammer.

Ruben.

Ja voorzitter namens de afdeling Bafloo wil ik het amendement

Nee namens mijnheer Kruizinga.

Ik had verwacht dat u het verschil niet zou opvallen voorzitter, maar laten we het er op houden dat we beide uit dezelfde kamercentrale komen. Namens de afdeling Bafloo wil ik dan het amendement iets minder kort toelichten dan oorspronkelijk de toelichting bij het amendement. De tekst op zich is duidelijk. Ik geloof dat die problematiek heel duidelijk in het midden- en kleinbedrijf en daarnaast ook in de landbouw wordt gevoeld. Het advies is dan ook om die successierechten voor bedrijfsovername vrijgesteld te krijgen. De vraag is even aan de commissie die namelijk als advies geeft om het niet over te nemen om te verwijzen naar artikel 513 waarin inderdaad iets staat over de successierechten. Waar staat verlicht de successierechten, de belasting zal worden verlicht wat betreft de successierechten. De vraag is aan de commissie dan even of er ook iets bestaat in plaats van positief redactioneel om positief afwijzen. De

Ja leuk geprobeerd hoor, maar positief afgewezen. De verwijzing naar 513 is een positieve afwijzing.

Dan zou ik willen voorstellen alhoewel ik niet weet, maar misschien weet u dat beter hoe de heer Kruizinga daarop zal reageren.

Nou wij verkopen hem dat samen wel.

Goed maar dan zou ik willen voorstellen om ten gunste van die 513 dit artikel in te willen trekken.

Meijeran.

Als het ingetrokken worden hoeft ik niks te zeggen.

Er is wel een verschil. De een die zegt verlichten de ander zegt afschaffen.

Kamminga.

Maar wij zijn samen ervan overtuigd dat 513 voldoende compensatie biedt. Als de heer Blauw uit Veendam dat nou ook is dan verkopen wij dat wel aan Kruizinga.

Meijeran.

Ik zou het amendement liever als verkocht willen beschouwen in die zin dat het van de tafel is, want het is een voorbeeld van discriminatie die we op elk gebied niet willen en alleen bedrijfsvermogens bij successie vrij stellen dat is een discriminatie.

Wij gaan stemmen over dit punt. Alle kaarten voor Bafloo. Tegen. Het is verworpen. Dan een belangrijk punt van de afdeling Laren en Blaricum. U begrijpt dat ik daar erg voor ben, maar in dit geval moet u zich er niks van aantrekken.

Mijnheer de voorzitter u zal zelf ermee bekend zijn dat in de makelaardij dit punt een regelmatig ter discussie staat. De nederlandse vereniging van makelaars ziet de overdrachtsbelasting als een verhuisdrempel. Er zijn onderzoeken geweest in 1983 wie verhuist pleegt dan verhuiskosten te maken notariskosten, makelaarskosten er wordt vaak verbouwd. Kortom aan het verhuizen zit een bestedingsimpuls vast en volgens schattingen van diezelfde vereniging van makelaars is dat ongeveer gelijk aan 30% van de koopsom. Het amendement wordt ontraden en daarbij staat een bedrag van een miljard genoemd. Dat bedrag van een miljard is de bruto opbrengst van de overdrachtsbelasting. Als wij de verhuisdrempel verlagen zal naar een voorzichtige schatting het verhuizen in de toekomst toenemen met 10-20%. Daaruit volgt een extra bestedingsimpuls richting 5 miljard. Op basis daarvan zeg ik is er een flink inverdieneffect en mag u verwachten dat de netto kosten van het afschaffen van de overdrachtsbelasting niet een miljard zijn maar hooguit 0,2-0,4 miljard. Als ik dan die discriminatie bekijk tussen de verhuizende huurder die geen belasting behoeft te betalen en de verhuizende koper die dat wel moet betalen dan zeg ik steunt u dit amendement waarbij de tekst overigens afschaffen is geworden terwijl de oorspronkelijke tekst is afschaffen of verlagen en ik denk dat die oorspronkelijke tekst boven tafel moet blijven en niet in een keer zeggen maar afschaffen maar verlaag dat geleidelijk.

Dank u wel. Mijnheer de Korte.

Ja mijnheer de voorzitter wij doen natuurlijk al als partij ons uiterste best om de mensen belastingverlichting te geven en nou moet je je natuurlijk afvragen in welke richting stuur je dat dan in de komende periode bij geringe ruimte die je hebt.

Wij denken dat het verstandig is om dat vooral naar de loon- en inkomstenbelasting te doen en wij vinden het niet verstandig om dan zo'n punt terwijl we weten dat er een zeker knelpunt vanuit kan gaan omdat te honoreren want ik kan u zeggen daar moeten gewoon alle schijven met 1 punt omhoog. Respectievelijk moet de BTW van 19 naar 20% en wij achten dat als commissie onverstandig en ontraden dat dan ook onder deze omstandigheden.

Voorzitter het betoog van de vorige spreker voor de heer de Korte ga ik niet herhalen. Het was op zichzelf sterk genoeg. Ik denk dat het de meeste van ons zeer zal aanspreken. Ik denk dat het probleem zit in de dekking. Ik zou me kunnen voorstellen als u het woord geleidelijk daaraan toevoegt aan het amendement dat u dan tegemoet komt aan de bedoeling waar de meeste van ons zeker achter zullen staan en ook tegemoet komt aan het bezwaar wat natuurlijk levensgroot op tafel komt dat het niet in een periode met een miljard kan worden opgebracht. Dat stel ik dus voor.

Voorzitter ik ben er ook sterk voor om dat af te schaffen dus ik zou dit amendement willen steunen, maar ik denk dat de dekking automatisch wordt geregeld omdat we namelijk in het begin van het programma al een uitspraak hebben gedaan over het financieringstekort. Dat mag natuurlijk niet tot een verhoging van het financieringstekort leiden. Dus het moet wel gecompenseerd worden in andere fiscale maatregelen. En dan is het dus de vraag dames en heren moet je de BTW daarvoor verhogen. Moet je de schijven over de hele linie met een punt verhogen. Gegeven waar we voor staan bruto-netto traject moet verminderen, we moeten proberen de koopkracht over de linie zoveel mogelijk ook voor de uitkeringsgerechtigden in stand houden. Dames en heren je moet je prioriteiten kunnen kiezen als partij. Dat zou ik echt willen ontraden dat wij nu op dit punt daat 1 miljard voor in deze periode gaan reserveren.

Meijeran.

Ik geloof dat de heer de Korte doorlopend het inverdieneffect die de eerste spreker genoemd heeft veronachtzaamt. En dan zou het niet zijn dat je iets moest verhogen, maar dat je misschien de belasting iets minder zou moeten verlagen dan je anders zou kunnen doen. Maar dit is een bepaald punt waar vele meer aan zullen hechten dan aan een procentje inkomstenbelasting.

De Korte.

Maar een inverdieneffect mijnheer de voorzitter dat is een discussie die

hebben we in het land vaak. Ook bij de PvdA die is daar heel sterk in. Die komen met allerlei maatregelen voortdurend in het parlement en zeggen van regering doe dat want het kost echt niks hoor want u verdient er alsmaar mee in. Dames en heren we hebben een ding in het land geleerd in de 70er jaren. Inverdieneffecten daar hebben we jaren van gehoord, ze zijn er nooit geweest. Laten we oppassen en we hebben ook met onszelf voorgenomen wij zijn solide. We doen niet aan inverdieneffecten. We zeggen er is een bruto opbrengst en die moet je op een gegeven moment in je programma compenseren. We hebben nou juist als partij een solide onderbouwing gegeven in die kwantificering en dan vind ik het onverstandig dat u nu ineens gaat adviseren of komt je moet gaan werken met inverdieneffecten. Ik zou het echt willen ontraden. Ik heb begrip voor wat er hier naar voren komt maar we moeten prioriteiten stellen. Daar waar de noden het hoogst zijn wat het meest klemt daar moeten we onze ruimte naar toe sturen.

Ja voorzitter een van de lessen van de jaren 70 is dat er een starre arbeidsmarkt verlamd werkt op de nationale economie. We willen er vanaf. Het prachtige argument dat verlaging of afschaffing van deze belasting waar geen enkele prestatie van de kant van de overheid tegenover staat kan bijdragen aan verhoging van de arbeidsmobiliteit en een grote flexibiliteit op de markt vind ik een zeer belangrijk in onze kring buitengewoon serieus te nemen argument. Het stemt mij zeer gunstig voor dit amendement.

Leijten.

Voorzitter ik zou graag het betoog van de heer de Korte willen ondersteunen. Twee punten. Om te beginnen de loon- en inkomstenbelasting dat is een zaak die speelt met onze concurrentiepositie. Daar gaat het de komende jaren om. Onze concurrentiepositie moeten we verder verbeteren. Als ze praten om dat op te vangen via de BTW voorzitter ik voorspel u op een briefje u helpt een gedeelte van het midden- en kleinbedrijf maar heeft ruzie met de rest. Ik ben het weleens met mijn vriend de Korte geleidelijk aan afschaffen, maar dan zou mijn suggestie zijn laten we er over vier jaar op terugkomen en nu het advies van de heer de Korte volgen. Dank u.

Mijnheer de voorzitter ik wou graag in tweede instantie er nog iets over zeggen. Wellicht is het mogelijk om het nog verder af te zwakken. En dat de commissie het meekrijgt in de vorm van dat een onderzoek gedaan zal worden in hoeverre een geleidelijke afschaffing

Kamminga

Nee zo werkt het hier niet. Leuk idee, maar zo werkt het hier niet. We hebben hier een amendement voorliggen en dat is een nieuw punt en daar stemmen we nu over. Maar u krijgt nog wel een herkansing want de afdeling Groningen heeft bij punt 657 wil daar toevoegen dat gestreefd wordt naar beperking van de bijkomende kosten bij koop en verkoop van woningen tussen haakjes overdrachtsbelasting. Het enige bezwaar is dat ze er ook makelaarskosten bij kunnen rekenen maar ja. Maar ik denk dat u daar redelijk op uw wenken bediend wordt. Wij kunnen 470b als nieuw punt nu in stemming brengen. Alle kaarten voor 470b. Nee dat gaat niet goed. Eerst de witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is duidelijk dat het is verworpen. Dat was het hoofdstuk 4 en dan zijn we bij werk en bedrijf in regio en sektor. Ik heb voordat ik daaraan begin het verzoek gekregen om bij een volle zaal u een enkele mededeling te doen.

Dan krijgen we het nu over werk en bedrijf in de regio.

Het punt 502a is een nieuw punt van de afdeling Leeuwarden en het wordt aanbevolen door de commissie. Wil iemand daarover het woord voeren. Niemand dan beginnen we daarmee. 506 drie amendementen. De eerste twee ontraden en de derde aanbevolen en het gaat over spreiding. De afdeling Rotterdam is er iemand van die daarover het woord wil voeren. Het woord is aan mijnheer Storm.

Heel graag voorzitter. Ik zou ernstig willen bepleiten het advies van de commissie niet te volgen ten aanzien van het ontraden. Voor toekomstige spreiding en daar bedoelen we mee spreiding tegen de zin van het bedrijfs-onderdeel in want anders is de besluitvorming heel gemakkelijk zou ik niet de doem van nieuwbouw en ingrijpende organisaties willen hanteren. Zodra je gaat zeggen dat een bedrijf, dienst. dienstonderdeel wat aan nieuwbouw toe is of aan reorganisatie toe is ook in aanmerking komt om over enkele honderden kilometers verplaatst te gaan worden dan voorspel ik daar dat dat betekent dat nieuwbouw maar vooral ook reorganisatie verder in een heel zwart daglicht komt te staan. En dat is nou juist de hele teneur in ons programma dat de dynamiek in de overheidsorganisatie moet komen. Ik zou dus zeer willen bepleiten het amendement 506.1 te steunen. Evenwichtigheid is daarin aangebracht door niet alleen diensten die nieuw zijn voor spreiding in aanmerking te brengen maar ook dienstonderdelen. Dus elk nieuw element, elk nieuw idee, elk initiatief in de overheidsorganisatie wat een ontwikkeling krijgt. Helemaal niet specifiek een nieuwe dienst zijnde moet natuurlijk bezien worden op de relevantie voor spreiding.

Vandaar graag aanbevelen 506 eerste amendement.

Dank u wel. Iemand anders nog. Mijnheer Wigboldus.

Dank u wel mijnheer de voorzitter, want ik zou het bijzonder vervelend vinden als mijn stemgeluid hinderlijk zou overkomen. Mijnheer de voorzitter vergadering het noorden heeft overwogen om een amendement in te dienen waarin zou staan de bestaande diensten. Kortom punt uit. Wij hebben dat niet gedaan omdat wij ons realiseren dat bij een onderwerp wat nu aan de orde is verschillend wordt gedacht. En wij vinden dat de commissie erin geslaagd is een compromis te vinden die verkoopbaar is die aanvaardbaar is. Uitgaande van die compromisgedachte heeft het noorden en de regio niet een verderstre-kend amendement ingediend de andere kant op. Wij zouden een aanvaarding van het amendement Rotterdam en den Haag een schending van de compromisgedachte vinden en wij zouden dus ook dringend adviseren om de tekst zoals die voorgesteld wordt om die over te nemen. Dank u.

Dank u wel.

De Wolf.

Mijnheer de voorzitter het doet mij bijzonder goed dat de heer Wigboldus sprekende namens het noorden, ik weet niet van wie hij daarvoor de volmacht gekregen heeft de aanbevelingen van de commissie steunt. Ik zou graag namens Friesland eveneens de aanbevelingen van de commissie willen steunen waarin het argument dat het spreidingsbeleid naar de zwakke regio's al voldoende afbreuk gedaan heeft aan de politieke geloofwaardigheid en dat inderdaad de commissie met zijn aanbevelingen redelijk evenwicht gevonden heeft en dat daar nog niet verder afbreuk aan gedaan moet worden. Dank u zeer.

Remkes.

Voorzitter in het verlengde van diezelfde evenwichtige benadering die de partij ook naar mijn oordeel zou moeten kiezen zou ik nog op een element moeten wijzen en dat is namelijk amendement 506 nummer 3 daarin wordt gezegt toe te voegen bij de spreiding van rijksdiensten zal rekening worden gehouden met de belangen van een goede en efficiënte bedrijfsvoering. Welnu daar horen bij nieuwbouwzaken, daar horen bij reorganisatiezaken. Als dit congres dat amendement aanvaant dan is daarmee in feite het amendement van Rotterdam

en ook van de kamercentrale den Haag overbodig geworden en ik zou dan ook een dringend beroep op die kamercentrales willen doen om die amendementen in te trekken. Als ze dat niet doen mag mijn pleidooi duidelijk zijn en zou ik een dringend beroep op dit congres willen doen om die amendementen te verwerpen.

Dank u wel. Mijnheer de Korte.

Ik hoef daar nauwelijks meer iets aan toe te voegen vooral ook de laatste bijdrage is volstrekt juist. Door die aanvaarding van het amendement ondercentrale Gouda krijg je dat daarmee ook mochten er nog nadelige effecten zijn voor de diensten zelf van 506 die daarmee geneutraliseerd worden waardoor aanneming van de afdeling Rotterdam echt een uitkleding zou zijn van wat er staat. En we zouden dat zeer betreuren als commissie. We kunnen u ook zeggen dat we het echt ontraden. Dank u wel.

Dan gaan we over tot de stemming. 1 en 2 worden ontraden 3 wordt in ieder geval wordt aanbevolen. Eerst stemming over de afdeling Rotterdam. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Rotterdam is verworpen. Kamercentrale den Haag. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Is verworpen. Ondercentrale Gouda daarvoor geldt dat die wordt aanbevolen. Niemand maakt daar bezwaar tegen dan staat dat. Dank u zeer. 507 van de financieel economische commissie wordt ontraden.

Bakhoven.

Mijnheer de voorzitter we zijn heel blij dat de programmacommissie iets voor grote steden wil doen. Dat maakt het voor mij wat moeilijker om bezwaren van de financieel economische commissie aan u voor te leggen. Wij zijn van mening dat in de financieel economische commissie dat terugploegprojecten eigenlijk bijna altijd concurrentievervalsing werken. Dat die eigenlijk altijd moeten worden afgeraden. Er kunnen omstandigheden zijn naar ons oordeel waar je daar een uitzondering op maakt. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat er jongere zijn die te lang werkeloos zijn en die dus voor de arbeidsmarkt verloren dreigen te gaan. In die omstandigheden kan je de concurrentievervalsing op de koop nemen. En terugploegproject accepteren. Maar om daar verder op in te gaan ben ik is de financieel economische commissie een tegenstander van. Vandaar dat wij dit punt ontraden. Dank u wel.

Mijnheer de Beer.

Voorzitter ik moet de heer Bakhoven absoluut tegenspreken. De NCOB en de AVBB dat zijn de bekende bouwbonden van werkgevers die hebben inderdaad toen er begonnen werd met het terugploegexperiment zeer nauwkeurig gekeken naar eventuele concurrentievervalsende effecten. Die hebben bij de evaluatie van de terugploegregeling volmondig toegegeven dat de regeling zoals die werkt niet concurrentievervalsend is en de bouwwerkgevers hebben dus de regeling ook van harte aanbevolen. Daar staan we nog steeds achter. Dus ik kan absoluut de bevindingen van de heer van Bakhoven niet onderschrijven. Hij wordt ook niet door de bouwwerkgevers onderschreven.

Leijten.

Voorzitter als commissie midden- en kleinbedrijf zou ik toch wel graag het betoog van de heer Bakhoven willen ondersteunen want je bent met dit soort zaken veel te specifiek bezig mijnheer de Beer als VVDzullen we het echt bij generieke maatregelen en laten we zo min mogelijk van die lijn afwijken. Vandaar ondersteuning voor dit amendement.

Swart.

Ik zou toch voor het voorstel van de commissie willen pleiten. Omdat hier gewoon een concreet voorbeeld uit Enschede erbij te halen er zijn in Enschede vele honderden werkeloze jongeren ook in de sektor van de bouw. Nou moet u mij eens proberen duidelijk te maken hoe ik aan die mensen straks moet uitleggen dat er wel geld is om hun uitkering te betalen, dat er behoefte is bij de gemeente aan openbare voorzieningen aan gebouwen die verbouwd moeten worden waarvoor de gemeente op zichzelf ook het geld niet heeft. En dat er dan niks moet gebeuren. Dat zij alleen hun uitkering moeten krijgen en de voorzieningen achterwege moeten blijven terwijl zij dolgraag aan de slag willen en dat in het kader van een terugploegregeling kan. Ik denk dat in dat opzicht uiterst heilzaam werk wordt gedaan en ik denk dat nog belangrijker dan concurrentievervalsing op een goed moment is om mensen weer aan de slag te laten komen. Juist de jongeren die in de terugploegregeling kans krijgen die ze anders nooit zullen hebben.

Dank u wel. Mijnheer van Blommenstein.

Voorzitter het is inderdaad zo specifiek dat ik mij afvraag als u het nou over het regionale beleid hebt wat bedoelt u daar dan mee, welk territor grote stedenbeleid, welk territor, wat blijft er dan nog over waar het dan niet zou gelden.

Dank u wel. Mevrouw de Leve.

Ja voorzitter ik dacht nu juist dat het voorstel van de commissie de concurrentievervalsende elementen precies uit het terugploegregeling heeft willen verwijderen en daardoor bepaalde structurele projecten heeft willen ondersteunen. Er zijn wel een aantal projecten geweest die in het begin concurrentievervalsend hebben gewerkt, maar daarom vind ik het voorstel van de commissie nu juist evenwichtig omdat men dit weer veel specifiek in dat voorstel wil toepassen.

Dank u wel. Mijnheer Remkes.

Ja voorzitter adhesie aan wat mevrouw de Leve zojuist heeft gezegd. Terugploegprojecten zijn noodverbanden maar zijn wel nodig zolang de werkloosheid in dit land nog zo groot is als op dit ogenblik het geval is. En in het programma staan op zichzelf niet overvloedig veel werkgelegenheidsbevorderende maatregelen. Dit is er een van die dan wel in staan en ik denk dat tegen die achtergrond buitengewoon goed is dat die maatregel erin blijft staan. Dat is punt een. En als punt twee zou ik in dit opzicht willen noemen dat er natuurlijk soms risico bestaat op concurrentievervalsing maar het is aan de overheid zelf om bij de terugploegprojecten zodanige voorwaarden te stellen dat die concurrentievervalsing niet ontstaat. En die mogelijkheden die zijn er best.

Mijnheer de Korte.

Mijnheer de voorzitter we discussieren over iets wat we al aangenomen hebben namelijk punt 434. Ik citeer het zogeheten terugploegen van uitkeringen en het werken met behoud van uitkeringen met name in de publieke sektor worden zolang de langdurige werkloosheid hoog is als noodmaatregelen aanvaard en aan een tijdshorizon verbonden. En er staat nog wel iets over concurrentievervalsing. Dat hebben we inmiddels aangenomen. Nou vervolgens in dit kader spitsen we nog wat toe omdat de regering er geld bij moet liggen want voor datterugploegen geld is ook een inzet van dit kabinet voor deze noodmaatregel. En dan waar is de nood het hoogst, de nood is het hoogst als je ergens geld naartoe stuurt. Waar is ook de langdurige werkloosheid het grootst inde regio's en in de grote steden. En we vinden het volstrekt logisch ook nadat we aangenomen hebben 434 dat we dit doen en we ontraden het amendement.

Kunnen we overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor het amendement, tegen. Blauw voor en oranje voor, Blauw en oranje tegen. Het amendement is verworpen. 510 van de afdelingen Leiden en Zuidhorn worden allebei ontraden.

Leijten.

Voorzitter in de afdeling Leiden hebben wij nogal uitvoerig over deze zaken gesproken en men kan zeggen van je moet niet te detaillistisch zijn maar je moet op een gegeven moment wel duidelijk als partij met een programma komen en gezien een aantal ontwikkelingen van de afgelopen jaren zeggen we dat het persé noodzakelijk is om het op te nemen en we zijn enigszins verwonderd dat uw commissie voor het programma dit niet wil overnemen. Ik zou willen vragen neemt u het toch over, er is alle aanleiding toe om hier duidelijk kleur te bekennen.

De Korte.

Mijnheer de voorzitter hier wordt gevraagd om iets te laten behouden. Nou ik ga er sowieso van uit ~~dat zoets behouden blijft~~ dat zoiets behouden blijft. Dat hoeft toch niet in ons programma.

Fransen.

Ik heb maar een zin nodig. De heer Leijten heeft na alle ontwikkelingen van sommige die allerlei voorzieningen in het onderwijs onmogelijk willen maken volstrekt gelijk met zijn betoog. Detailhandelsonderwijs is zeer essentieel voor het midden- en kleinbedrijf. Moet gewoon blijven bestaan. Is goed voor het VVDprogramma.

Zuidhorn dat wordt ook ontraden, maar Leiden daar wordt inmiddels weer anders over gedacht. Alle kaarten voor Leiden, tegen. Het is aangenomen.

Zuidhorn alle kaarten voor, tegen. Die is verworpen. 513 Bergen op Zoom is een verarming van de tekst. Iemand het woord daarover voeren. Nijpels misschien.

Ik kan me niet voorstellen voorzitter dat een amendement van de afdeling Bergen op Zoom een verarming zou zijn.

Goed gaan we over tot de stemming. Alle kaarten voor het amendement, alle kaarten tegen. Verworpen. 514 de kamercentrale Limburg en de financieel economische commissie beide worden ontraden.

Hans Maassen
~~Kamers~~ Kamercentrale Limburg.

Wij trekken het amendement in.

Dank u wel. Financieel economische commissie Ressenaar. Ja voorzitter ik zou ervoor willen pleiten om deze laatste zin toch te schrappen. Om te beginnen is die al onbegrijpelijk met deze dubbele ontkenning. Het verschijnsel van deprivatisering wordt ontmoedigd etc. Maar afgezien daarvan is ook de inhoud nogal slecht aanvaardbaar want dat verschijnsel hoeft helemaal niet voor te komen. Wij wensen alleen maar privatisering en zeker geen verschijnsel van deprivatisering met kunst en vliegwerk tegen te houden. Dus ik moet zeggen dat ik daar zeer grote bezwaren tegen heb.

Mijnheer de voorzitter mag ik hier misschien op antwoorden. - De Korte. Dit is nou juist ja het hoort niet voor te komen, maar helaas komt het in zeer aanzienlijke mate voor. Ik kijk ook naar de heer Leijten die ongetwijfeld daar uit zijn ervaring kan punten. Het komt helaas veel te veel voor. En een van de grote bezwaren die door de middenstand naar voren worden gebracht deze ondernemende mensen in overheidsdienst die hebben wel mooi te maken met geen rekenregel ala de BTW dus die zijn altijd 19% goedkoper en daardoor kunnen ze allerlei opportuniteiten in ontvangst nemen. En daarom hebben wij ook al eerder gezien dat in bijvoorbeeld in de tweede kamer er dit soort pleidooien zijn gehouden om juist die deprivatisering terzake om die op een of ander manier tegen te gaan.

Voorzitter ik zou het betoog van de heer de Korte graag willen ondersteunen maar wel de kanttekening we zullen aan de redactie iets moeten doen.

De Korte.

Daar ben ik toe bereid. Als dat het probleem is.

Mijnheer de Korte krijgt van u een suggestie. Dus daarmee wordt 2 ingetrokken neem ik aan. Ja dank u zeer. 517 dat is de commissie landbouw wordt ontraden omdat het te detaillistisch is.

Leijten.

Ja voorzitter het spijt me ik ben enigszins verbaasd. Voor een aantal punten kun je zeggen van je moet niet detaillistisch zijn, maar dit is nou een zaak waar we nou al zoveel jaar over discussieren dat die fiscale faciliteiten er komt. Iedereen staat er achter. Het is voor en na uitgezocht.

Nou dan ben ik verbaasd als we dat nou niet eens opnemen in dat programma dat we zeggen dit moeten we de komende vier jaar van de grond zien te krijgen. Ik ben erg verbaasd over dit advies.

De Korte.

Ik wil daar geen messen over trekken. Het was gewoon de commissie heeft gezegd van nou hoe lang moet het programma worden en wat is werkelijk knelpunt. Als u zegt van het is echt een knelpunt nou dan denk ik dat de vergadering dat ook gaarne accepteert.

Blauw.

Ja voorzitter een voorbeeld om de zaak duidelijk te maken. Het risico van vorstschade in de fruitteelt van het afgelopen seizoen heeft er onder andere toe geleid dat er vanuit de algemene middelen na veel loven en bieden 20 miljoen naar die sektor is gevloeid. Enkel om te overleven binnen het huidige fiscale stelsel is het niet mogelijk om die niet verzekerbare risico's op te vangen. En dan wordt er wel vaak gesproken over rampenfonds maar dat is ook niet reëel. Dit is de meest reële oplossing voor deze sektor dacht ik.

Band 7

Akkoord, iedereen het ermee eens. Iedereen het ermee eens, dan wordt het toch overgenomen. 518 de afdeling Groningen wil dat schrappen maar het spreekt in kringen van het midden- en kleinbedrijf juist aan.

Mevrouw Jonker.

Voorzitter we zijn van mening dat binnen de huidige funktionerende EEG commissarissen het beleid ten aanzien van het midden- en kleinbedrijf voldoende behartigd kan worden en dat er geen behoefte is aan een aparte commissaris daarvoor. Dat dat uitsluitend versnippering in de hand zou werken en kostenverhogend zou werken. Dus de toevoeging van de commissie is ons niet helemaal duidelijk.

Hier krijgen we de specialist Geurtsen.

Geurtsen afdeling Hilversum.

Ik heb begrepen van het koninklijk nederlands ondernemersverbond samen met de zusterorganisatie NCOV dat bijzonder veel belang wordt gehecht

aan meer coördinatie van het beleid ten aanzien van het midden- en kleinbedrijf in de EEG. Juist omdat er niet eenfunktionaris is is dat beleid teveel versnipperd op het over diverse direktoraten generaal. Daarom bepleit de middenstandsorganisatie Nederland handhaving van dit voorstel van de commissie.

Dank u wel. Iemand nog over dit punt. **Alle kaarten** voor het amendement van Groningen alle kaarten tegen. Het is verworpen. 520 Aalsmeer toevoegen maar het past niet in het artikel. Iemand uit Aalsmeer of iemand anders die het wil verdedigen. Niemand. Ik denk dat we het dan in stemming kunnen brengen. Alle kaarten voor, alle kaarten tegen. Het is verworpen. Commissie landbouw 521 wordt aanbevolen. Niemand daar bezwaar tegen. Dan doen we dat zo. 522 van de ondercentrale België daarvoor geldt hetzelfde. Daar zijn we het ook allemaal over eens. Dank u wel. 523 afdeling Bornstrien mijnheer de Wolf.

Voorzitter het lijkt mij een goede zaak wat de commissie heeft voorgesteld in die zin dat er al gezegd wordt dat er onderzoek gedaan moet worden naar meer commercieel aantrekkelijke gewassen. Welnu daarmee is bosbouw ook al gedekt. Zodra mocht blijken dat bosbouw commercieel aantrekkelijk is is dat een goede zaak, maar zolang dat niet duidelijk gebleken is lijkt mij niet de juiste zaak en dat vindt de afdeling en de kamercentrale ook om apart als VVD te stimuleren dat bosbouw gepleegd wordt op cultuurgrond. Daarvoor is onze cultuurgrond te belangrijk.

Dank u wel. Mijnheer Ginjaars.

De vraag is natuurlijk waarvoor je die cultuurgrond gebruikt. De commissie is van mening dat wij die diversificatie van het gebruik van die cultuurgronden duidelijk moeten aangeven. Dat er natuurlijk onderzoek moet gebeuren naar die diversificatie maar dat op het gebied van de commerciële houtproduktie dat onderzoek niet hoeft plaats te vinden. En dat het stimuleren van die produktie een heel nuttige zaak is juist ook voor een evenwichtig gebruik van de cultuurgrond en de toekomstige ontwikkelingen daarin.

We kunnen overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor Bornsterhiem. Alle kaarten tegen. Is verworpen. 525 de amendementencommissie en weer Bornsterhiem. Eerste wordt uiteraard aanbevolen en de tweede wordt ontraden in relatie tot een.

Heer de Wolf.

Maar de landbouw is daar ook verschrikkelijk belangrijk. En nu zien wij veel in het amendement van de amendementencommissie dat zegt dat wij met die landbouw naar een meer wereldmarktprijsgericht beleid moeten maar we moeten ons wel realiseren dat die landbouw het op dit moment al verschrikkelijk moeilijk heeft. Dat ons kostenniveau bijzonder hoog is en dat dit een programma is wat bestemd is voor de eerstkomende vier jaar. Welnu het zal echt nog wel enige tijd duren voordat we die exportrestituties kunnen missen. Exporteren naar derde landen is alleen maar mogelijk met die exportrestituties. Alleen in de zuivel hangen er al vele 10duizenden misschien wel 100duizend arbeidsplaatsen mee samen en ik zou u sterk aanbevelen in het bijzonder voor onze kiezers op het platteland om toch dat punt van voor die eerstkomende vier jaar handhaven van die exportrestituties in ons programma te noemen.

Heer Ginjaars.

Ja voorzitter wij zijn van mening dat in feite de gedachte al in het amendement van de amendementencommissie is opgenomen. Maar misschien kunnen we toch tegemoet komen aan het amendement van de afdeling Bornsterhiem door maar dat zou dan een kwestie van redactioneel verklaard zijn door twee dingen op te nemen. 1 dat die regeling niet aanstonds wordt opgeheven en dat er wanneer die wordt opgeheven een overgangsregeling moet komen.

Het woordje vooralsnog wordt opgenomen en dan zijn we dan kan het dus worden overgenomen met die aantekening. Prima zeer bedankt. 526 van de afdeling Dordrecht daar zou de laatste zin geschrapt moeten worden, maar het wordt ontraden. Mijnheer Verstegen.

Ja dat is denk ik een principiële kwestie. We hebben de laatste jaren natuurlijk niet de beste ervaringen met het in leven houden van niet levensvatbare bedrijven. En nu komt het er toch eigenlijk weer in te staan zei het dan op een specifiek punt bij landbouwbedrijven. Wij vinden dat niet zo principieel

Dank u wel. Mijnheer Ginjaars.

Wij zijn het niet helemaal daarmee eens voorzitter. Wij zijn van mening dat wel degelijk in het kader van de EEG een aanvullend gemeenschappelijk sociaal beleid gevoerd moet kunnen worden. Zowel naar de individuele werknemers als naar die bedrijven toe. En natuurlijk is het zo dat op zichzelf niet altijd

aan positieve ervaringen hebben opgedaan met het in stand houden van niet levensvatbare bedrijven. Maar wij zijn van mening dat in het kader van de landbouw daar toch wel van een uitzonderingspositie sprake is.

Dan kunnen we overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor Dordrecht. Alle kaarten tegen. Verworpen. 540/543 dat is de afdeling Leiden die een nieuwe tekst voor 540 en 543 wil. En daar is wellicht iemand die een toelichting wil geven. Dat is mevrouw Roos.

Ja voorzitter de reden dat we dit tot een amendement hebben samengevoegd is dat het volgens ons dan duidelijker was. Het gaat hier om een tussenmogelijkheid tussen diverse soorten vervoer. Aan de andere kant ook over een soort afstemmen van de diverse soorten vervoer inclusief de parkeermogelijkheden. En het leek ons duidelijker om het in een amendement samen te vatten en niet twee lange amendement die er in feite hetzelfde behelsden. En daarom vind ik het wat jammer dat de commissie ontraden heeft gezegd.

Wilmer.

Namens de commissie verkeer en waterstaat. Deze commissie ontraadt dit amendement omdat met de samenvoeging twee elementen wegvallen dat is namelijk het verschillend beleid wat gevoerd moet worden in verstedelijkte gebieden en het landelijke gebieden anderzijds. Ten tweede vervalt bovendien het langzaam verkeer in de motie van Leiden. Dus niet doen.

Dank u wel. Mijnheer Ginjaars.

Ik heb daar niets aan toe te voegen voorzitter.

Dan gaan we over tot de stemming. Alle kaarten voor de afdeling Leiden. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. Wij zijn dan bij 540a dat is een nieuw punt van de afdeling Groningen en het wordt ontraden omdat het eerst op zijn meritis onderzocht moet worden. Iemand die het wil toelichten.

Dan wil ik namens de commissie verkeer en waterstaat een opmerking over maken. De commissie V en W is daarvoor omdat namelijk bij diverse onderzoeken is gebleken dat wel degelijk dit een praktisch punt is.

Mijnheer Ginjaars.

Op zichzelf voorzitter kan men op basis van een onderzoek tot een positieve besluitvorming komen.

Maar in ons advies hebben wij ook heel duidelijk gezegd dat het eerst op de meritis moet worden onderzocht. En dat betekent dat wij er vooralsnog niet van overtuigd zijn dat een dergelijke opzet zelfs wanneer een onderzoek met een positief resultaat sluit dat het dan in de praktijk mogelijk is.

Twee dingen op daarop te reageren. Ik vind het overigens niet zo'n verschrikkelijk belangrijk punt maar het lijkt me toch wel aardig. Het is ten eerste het past in decentralisatiestreven en met name in het noorden en in het zuiden van het land hebben we nogal verhitte discussies over openhouden of sluiten van rail. En het tweede punt is dat er vanuit diverse studies die regionaal verricht zijn in het noorden en in het zuiden van het land verricht beter bekend is geworden dat wel degelijk een praktische oplossing voor een probleem is.

Twee opmerkingen daartegen voorzitter. Eerder op de dag was mijn eerste gedachte toen wij spraken over de decentralisatie van gedeconcentreerde rijksdiensten dat je dan dus op grond van die uitspraak ook tegen dit amendement je zou moeten zeggen. Ik ben daar toch weer van terug gekomen. En in de tweede plaats is het niet zo dat decentralisatie op zichzelf een panacee is voor alle kwalen. En vooralsnog menen wij dat dit amendement ontraden moet worden.

Gaan we over tot de stemming. Alle kaarten voor het nieuwe punt. Alle kaarten tegen. Dit wordt te lastig. Alle witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Aangenomen. De afdeling Arnhem 546 wordt ontraden. Een scheiding van militaire en civiele aspecten is van belang.

Ik zou graag namens de commissie V en W het woord geven aan de heer Vogelie achter u.

Mijnheer de voorzitter ondanks het feit dat de gedachte van Arnhem juist is is de verwoording niet juist en ik zou de vergadering willen aanraden dit amendement niet over te nemen.

Goed dan kunnen we overgaan tot de stemming denk ik. Alle kaarten voor Arnhem. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. De groep Nederland heeft een nieuw punt en dat wordt ontraden omdat het verwoord is in 546.

Mijnheer Kok.

Dank u voorzitter. Voorzitter ik heb de indruk dat hier sprake is van een klein misverstand. Het oorspronkelijke 546 is door ons uit elkaar gehaald omdat daar een vrij grote paragraaf in stond over het luchtvaartbeleid. En een zin over het zeevervoer en de binnenvaart. We hebben dat uit elkaar gehaald en u hebt onze paragraaf over het luchtvervoer hebt u redactioneel positief verklaard bij de amendementencommissie. Onze paragraaf over het zeevervoer hebt u ook redactioneel positief verklaard. Alleen dit gaat u nu ontraden. Zou de vergadering dat volgen dan missen we eigenlijk onze paragraaf over de binnenvaart. U zegt ontraden. Ik vind dat wat sterk. Ik zou liever hebben als u akkoord zou kunnen gaan met dezelfde constructie als bij de andere onderdelen dat u ze bij de eerste zinnen redactioneel positief meeneemt en de laatste zin ben ik dan eventueel bereid in te trekken want die zou misschien aanleiding kunnen geven tot discussie.

Lijkt u dat wat mijnheer Ginjaars.

We kunnen het redactioneel misschien nog verwerken. Als u het intrekt kunnen we de toezegging doen.

De laatste zin trekken we in en de eerste neemt u dan mee.

Nou alleen mijnheer Wilmer is het er nog niet mee eens.

Dat overvalt me een beetje dat voorstel. Juist omdat maar ik wil even hardop denkend toch wel tot een standpunt komen. In dit punt 546a is iets wat in de oorspronkelijke tekst uitdrukkelijk niet staat. Wat er in de eerste zin van 546 staat is een opmerking over zee- en binnenvaart en dat is allemaal zo logisch als ik weet niet wat. Ik zou me verbazen over degene die het daar niet mee eens was. Het enige punt waar 546a uitdrukkelijk op ingaat is als ik het even mag veroorloven om het te zeggen is de janboel die er bij de binnenvaart bestaat. En dit amendement geeft nou juist zowel de eerste en misschien iets minder de tweede zin de mogelijkheid om daar in ieder geval eens wat aan te doen. Althans de impuls binnen de VVD.

De heer Ginjaars is u dankbaar voor die suggestie en hij neemt het mee. Daarmee is het ingetrokken. 547 komt uit den Bosch en wordt ontraden omdat het concurrentievervalsend werkt. Iemand uit den Bosch die een toelichting wil geven. Niemand. Ik denk dat we dan vrij snel kunnen stemmen.

Alle kaarten voor, alle kaarten tegen. Het is verworpen. De afdeling Arnhem heeft amendement 1384 maar het wordt ontraden omdat harmonisatie van belang is. Dankbare onderwerp van de maximum snelheid. Ja het kan ook niet gebeuren dat er op een VDCongres niet over die maximum snelheid wordt gesproken. Mijnheer de Beer.

Vanwege Jorritsma die vanavond niet aanwezig kon zijn maar morgen wel die heeft mij gevraagd hierover nog het woord te voeren omdat ze wil er op wijzen en ik ben het volstrekt met haar eens dat het voorstel van Arnhem zeer genuanceerd is en dat bovendien volstrekt stroopt met de opvattingen zoals die binnen de fractiecommissie verkeer en waterstaat van de binnen de vvd tweede kamerfractie is en bovendien ook strookt met datgene wat mevrouw Smit Kroes talloze malen onder veel instemming heeft betoogd. Wij willen dit amendement dus van harte aanbevelen.

Wilmer.

Daar wil ik toch nog wel iets op toevoegen vanuit de commissie V en W. Drie dingen. Punt 1 is 550a of een heel nieuw punt of het is een amendement op artikel 548. Tweede punt is dat het in twee regels, twee zinnen gelezen moet worden. Voorstander van aanpassing van dat is op zichzelf akkoord maar wij moeten daarbij even goed in gedachte houden dat we waarschijnlijk helemaal niet uitkomen voor bij een uniforme regeling van alle lidstaten van de EEG. Derde aantekening die ik erbij maken wil en dan verwijs ik weer even naar artikel 548, want daar schijnt het punt op te doelen. Het is namelijk helemaal niet een standaardisatie in EEGverband, maar het is een standaardisatie in CNET verband. Dat is de commissie van Europese ministers van transport. Het vierde punt is dat de advies snelheden van Arnhem dat ontraden wij.

Ja het is denk ik de beste oplossing is om iets van 550a te verwerken in 548.

Meijeran.

Dat denk ik dat de commissie altijd zelf nog gaan mag bekijken. Als u haar machtigt wat gebruikelijk is om alle amendementen en de bestaande teksten tot een vloeiend geheel te maken in goed Nederlands enz. En voor een van de bezwaren van mijn voorgaande spreker ik denk dat je dan het woordje de een keer moet weglaten. Je kunt het niet aanpassen aan de geldende regels in de ons omringende landen.

Maar wel aan geldende regels, want dat alle andere landen hetzelfde zouden hebben dat is voorlopig nog wel een europees illusie.

Wij nemen de afdeling Arnhem redactioneel positief mee met de kanttekeningen die gemaakt zijn. Formeel moet het dan toch wel verworpen worden, want anders blijft het hangen. Alle kaarten voor Arnhem. uit Arnhem is hier niemand dus het kan niet ingetrokken worden, dus ik zeg nu dat de commissie het ontraadt maar bereid is om het positief redactioneel mee te nemen en te verwerken met 548, maar daarom moet het verworpen worden anders hebben we een nieuw punt.

Meijeran.

Voorzitter als we iets verwerpen kunt u het niet redactioneel meenemen. Maar als u zegt de commissie neemt het redactioneel mee gaat de vergadering daarmee stilzwijgend akkoord. Daar bent u veel beter mee dacht ik.

Wij nemen het redactioneel mee. Maar de algemeen secretaris zit te mopperen en dan krijg ik maandag op m'n donder natuurlijk. Goed 550b is een nieuw punt van de kamercentrale Drente. De afdeling stad Delden daar moeten we voorzichtig mee zijn want er slapen een aantal van ons. Maar dat wordt ook aanbevolen dus dat nemen we over. Het nieuwe punt van de ondercentrale het groene hart dat wordt ontraden want het werkt te gecompliceerd uit.

Mijn naam is Dijkshoorn van afdeling Pijnacker en ik spreek mede namens de ondercentrale het groene hart. Eerst het puntje in de versie in V en D van het amendement staat aardgasproduktie maar het zal duidelijk dat daar aardgasprijs gelezen moet worden. In de tweede plaats dan het argument van de commissie dat het voorgestelde systeem te gecompliceerd zou zijn.

Ik denk dat het tegendeel waar is. Door koppeling van de aardgasprijzen aan meerdere energiedragers zal juist een stabielere prijsverloop verkregen worden met minder verandering en ik denk dat dat in de praktijk juist makkelijk er zal werken. In de derde plaats wordt er op dit moment als onrechtvaardig ervaren dat de aardgasprijs van kleinverbruikers gekoppeld is aan de prijs van huisbrandolie wat slechts in 5% van de huishoudens op dit moment gebruikt wordt. En tot slot door het huidige systeem van koppeling aan de huisbrandolie prijzen hebben we in december een situatie gekend waarin de prijs voor aardgas voor grootverbruikers overigens terecht omlaag ging terwijl de prijs voor kleinverbruikers steeg. Op hetzelfde tijdstip. Dat wordt als onbegrijpelijk en als onrechtvaardig ervaren. Dank u wel.

Dank u wel. Iemand anders nog uit de vergadering die hierover iets zeggen wil. Niemand dan is het woord aan de heer Ginjaars.

Wij blijven van mening voorzitter dat het toch een gecompliceerde zaak wordt. Ik wil er bovendien nog op wijzen dat het zo is dat de aardgasprijs ook internationaal gekoppeld is aan een energiedrager. En wanneer wij in Nederland daar dus van zouden gaan afwijken zouden we ons in een andere positie plaatsen dat lijkt niet aantrekkelijk.

Kunnen we overgaan tot de stemming. U hebt het niet gehoord ik was er al bang voor. We zouden afwijken van andere landen en het zou ons in een onmogelijke positie plaatsen. Daarom wordt het ontraden. Dan gaan we stemmen. Wie is voor het nieuwe punt van de ondercentrale het groene hart. Alle kaarten voor, tegen. Het is verworpen. De afdeling Rotterdam wil in de vierde zin schrappen, maar het wordt ontraden. In de oorspronkelijke tekst worden algemeen geaccepteerde randvoorwaarden vermeld. Ja gaat uw gang.

Ter toelichting voorzitter. De afdeling Rotterdam is van oordeel dat door deze randvoorwaarde vertraging zou kunnen ontstaan in de besluitvorming bij de voorbereiding en de bouw van kerncentrales omdat je dan pas moet wachten tot die zekerheid er is. En die zekerheid die hoeft er eigenlijk pas te zijn wanneer dat afval er is. En niet bij de beslissing over de bouw. Vandaar dat we dit amendement hebben ingediend.

Ja dank u wel. Iemand anders nog uit de vergadering. Mijnheer Swart.

Ik moet zeggen dat ik de verdediger van dit amendement wel wat ongerijmd vind redeneren want op het moment dat het afval er is zullen we ook moeten weten wat je er verder mee gaat doen. En dat wil dus zeggen dat pas als je zeker weet wat je ermee gaat doen dat je dan pas kunt beginnen met het in bedrijf stellen van kerncentrales. Want anders zit je met het kernaafval en dan weet je absoluut niet waar je er mee heen moet. Dat lijkt me een slecht beleid.

Mijnheer Ginjaars.

De commissie heeft heel duidelijk gezegd voorzitter dat het een algemeen geaccepteerde randvoorwaarde is en we weten ook hoe het moet. Het komt in alle teksten voor. Wanneer dit amendement aanvaard zou worden zou het net

lijken alsof de VVD zich daar niet meer aangebonden zou achten en dat is volstrekt in tegenspraak met het beleid wat totnutoe gevoerd is.

Gaan we over tot de stemming. Alle kaarten voor Rotterdam, alle kaarten tegen. Dapper strijden ten onder. 565a is een nieuw punt van Gouda en dat wordt aanbevolen. niemand maakt daar bezwaar tegen. Dan zijn we het daarover eens. Afdeling Tilburg wil 560 helemaal schrappen. iemand uit Tilburg die dat wil toelichten. Niemand het is een verarming van de tekst. Nou misschien kunnen we direkt gaan stemmen. Alle kaarten voor schrappen. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. Rotterdam wil van 565 de tweede zin schrappen maar ook dat zou een verarming zijn.

Ja voorzitter ik hoef slechts denk ik de toelichting van Rotterdam voor te lezen tot het perfektioneren van het menselijk onmogelijke willen wij onze overheid niet dwingen. Ik denk dat dat voldoende zegt. De tekst die staat er dermate absoluut dat de overheid de rechtspositie van zodanig moet versterken dat zij niet meer het slachtoffer kan worden van misleiding gebrek aan informatie over toereikende deskundigheid. Ik denk dat dat te hard is geformuleerd.

Schaper uit Baarn.

Niet alleen dat het veel te ver gaat het staat er ook nog volstrekt onduidelijk en zodanig is het schrappen niet een verarming maar eerder een verrijking denk ik. Als er staat een klein voorbeeldje tegeven ook niet toereikende deskundigheid aan het eind van het artikel wordt daar dan mee bedoeld deskundigheid van de producent of deskundigheid van de consument. Betekent dat dat alle consumenten deskundig moeten zijn of betekent dat dat alle producenten deskundig moeten zijn. Nou er zijn andere wetten die ervoor zorgen dat producenten deskundig zijn of die waken voor de veiligheid en de gezondheid van de consument. En om dat ook hier nog op te nemen gaat veel te ver en schept bovendien grote verwarring.

reijeran.

Ik denk voorzitter als je wilt bewerkstelligen dat iemand niet het slachtoffer kan worden van misleiding dan moet je niet zijn rechtspositie versterken maar dan moet je van de slachtoffers, de potentiële slachtoffers de verstandelijke vermogens zodanig versterken dat ze niet misleid kunnen worden. En dan moet je van mensen als het goede heertje de verstandelijke vermogens zodanig terugbrengen en dat die niet meer misleiden kan en niet meer misleiden wil.

Het lijkt me niet alleen een onmogelijke opgave, maar ook een weinig humane en in strijd met alles wat wij ten aanzien van de rechten van de mens propageren.

Swart.

Ja het is natuurlijk erg aardig om met een hoop komisch badwater het kind weg te spoelen, maar ik denk toch wat op zichzelf in deze bepalingen wordt aangekaart wel voor veel mensen van groot belang is. En je hoeft maar een willekeurig nummer van de consumentengids open te slaan om te ontdekken hoe hard het nodig is dat de overheid toch pal staat voor consumenten die in een steeds ingewikkelder wordende markt moeten opereren. Wij zijn als liberale voor een vrije markt, maar een vrije markt heeft ook een aantal voorwaarden waaraan hij moet voldoen wil hij werkelijk vrij zijn en een daarvan is dat de marktpartijen rationeel moeten kunnen handelen. Dat er mogelijkheden worden geschapen waardoor zij een bewuste keuze kunnen maken. En ik denk dat op dat punt er een duidelijke taak voor de overheid ligt en dat wij dat in een liberaal programma moeten onderstrepen. Ik kan me voorstellen dat het verstandig is als de commissie naar een gelukkiger redactie zoekt.

Dank u wel. Lijkt me net iets voor mijnheer Geurtsen.

De laatste opmerking voorzitter zal de commissie uiteraard graag ter harte nemen. Dat het niet voldoende is om verstandelijke vermogens te versterken maar dat je daarnaast ook nog een versterkte rechtspositie moet hebben zal denk ik ieder kunnen onderschrijven die een aantal jaren in de advocatuur heeft meegelopen en die niet alleen idiote klanten tegengekomen is. Een hoop mensen die wel wisten waar het om ging maar die toch helaas in de wet onvoldoende versterking van hun positie konden ontdekken. Het gaat natuurlijk niet om het versterken of om het perfektioneren van het menselijk onmogelijke het gaat om het versterken van een vandaag bestaande nog steeds bestaande zwakke positie. Het is in wezen een uitwerking van wat in punt 330 de tweede zin werd bedoeld. Ik zou daarom zeer betreuren als dit punt zou vervallen.

Maar u bent wel bereid om het aan te passen.

De redactie kan gelukkiger zijn. Daar ben ik het graag mee eens.

Voorzitter ik denk dat al hetgeen hier net voor mij is gezegd

kan vervallen. De gezondheid en rechtspositie ik denk dat je dat in een zin kunt samenvatten.

Ja maar dan krijg je ook rechtsposities van huurders en andersoort groeperingen

Een huurder is een consument ten aanzien van het gebruiksgenot van een huis.

Kamminga.

Mag ik een compromisvoorstel doen dat de tweede zin geschrapt wordt, maar de eerste zin wordt uitgebreid met enkele essentialia die door mijnheer Swart is aangegeven.

Meijeran.

Ik dacht dat essentialia dan zijn en de versterking van zijn rechtspositie.

Daar is mijnheer Geurtsen het mee eens.

Prachtig toch en dan het laatste punt van dit hoofdstuk. 5 is daarmee verwerkt.

Dan zijn we bij het hoofdstuk 6 en dat gaat over onze omgeving.

We zijn bij hoofdstuk 6 zoals ik zei en we hebben het over punt 601 dat zijn twee zinnen twee amendementen van de afdeling Bornsterhiem en mijnheer de Wolf wil dat wellicht toelichten.

Zeer zeker mijnheer de voorzitter ik dank u. Laat ik beginnen met op te merken dat het niet zo gezien moet worden dat deze twee punten specifiek bij dat punt 601 horen. Ik laat het graag aan de redactiecommissie over mocht dat overgenomen worden om daar een goede plaats voor te vinden in het programma.

Maar waar het hier om gaat is dat wij uiteraard wel met de commissie eens zijn dat het ruimtelijke ordeningsbeleid algemeen is en allerlei belangen dient.

Maar dat het geen reden moet zijn om dit punt te ontraden. Dit slaat wel degelijk op een zeer specifiek gebeuren en ik refereer daarbij nog even aan ons vorige verkiezingsprogramma waarin ook gezegd werd dat het relatienotabeleid en daar heeft het betrekking op bepaald niet moest worden uitgebreid. In tegendeel. En het heeft op het platteland veel onbegrip gewekt bij VVDkiezers dat juist onder dit kabinet daar de voorrangsinventarisatie nog met een groot aantal hectare is uitgebreid. Dat beleid dat gaat de staatsschuld met enkele miljarden verhogen als het wettelijk wordt uitgevoerd door de enorme hoeveelheden grond die worden aangekocht.

En juist omdat de VVD zegt wij voeren terughoudend ruimtelijke orderingsbeleid lijkt het mij voor de plattelandskiezers bijzonder belangrijk om dat middel als dit amendement nog eens te benadrukken. Wilt u dat ik voor beide punten nu een toelichting geef.

Ja lijkt me prima.

OK. Die tweede dat gaat om de manier waarop vaak in het bijzonder op het platteland de ruimtelijke ordening wordt toegepast. En dan lijkt mij dat wij in de liberale visie net zo min als we dat in de steden doen alles wat oud en traditioneel is moeten proberen te handhaven maar ons inderdaad moeten bepalen tot dingen die echt zeer waardevol zijn als we die willen behouden. En dat we voor de rest wat meer gewicht moeten toekennen aan economische motieven. Ik dacht dat dat volledig paste bij de instelling van onze partij en ik zou u graag willen aanbevelen om dat vanuit die achtergrondfilosofie toch aan te nemen.

Dank u wel. Iemand anders uit de vergadering. Niet. Dan is het woord aan de heer Ginjaars.

Ja voorzitter ruimtelijk beleid dat is een bijzonder belangrijk beleid in Nederland. We hebben geprobeerd in 601 dat naar voren te brengen. We zijn bovendien van mening dat het ruimtelijk beleid niet altijd teveel mag regelen en dat hebben we geprobeerd in 602 naar voren te brengen. Kort gezegd komt het er op neer dat we zeggen er dient een ruimtelijk beleid te zijn. Dat ruimtelijk beleid dient zoals dat er staat terughoudend te zijn. Het dient ook nog erg veel mogelijkheden voor komende generaties open te laten. We dienen niet nu allerlei beslissingen te nemen die komende generaties dan helemaal vastbinden. Welnu tegen die achtergrond is het natuurlijk heel duidelijk dat wanneer je dan gaat kijken naar alle belangen die in het kader van het ruimtelijk beleid moeten worden afgewogen dat je niet aanstonds in de verkiezingsprogramma op een of meerdere aspecten van dat ruimtelijk beleid een groot gewicht gaat heffen of daar een prioriteit aan gaat hechten. Het is juist onze bedoeling om zoveel mogelijk, om zo weinig mogelijk te regelen en in dat kader van het ruimtelijk beleid slechts een paar hoofdlijnen aan te geven. We zijn van mening dat die amendementen van de afdeling Bornsterhiem teveel gaan in het richting geven in dit verkiezingsprogramma aan dat ruimtelijk beleid dat er veel meer moet worden overgelaten.

En daarom voorzitter ontraden wij beide amendementen.

Leijten.

Voorzitter de beide amendementen zijn niet besproken in de landbouwcommissie maar wanneer ik een hele serie discussies neem over dit onderwerp en dan is hier genoemd een begrip relatienotabeleid, een begrip wat niet iedereen kent, maar je kunt het ook vertalen als het aankopen van landbouwgronden ten behoeve van recreatie, cultuur etc. Dat gaat ten koste van de plattelandsbevolking, boeren en tuinders maar ook ten koste van de belastingbetalers. Ik ben ook erg verbaasd voorzitter dat uw commissie niet adviseert om deze amendementen over te nemen. Jammer.

Voorzitter dit is een typisch liberaal punt om de overheid dat niet te laten doen dit opkopen van cultuurgronden ten behoeve van het inrichten van zaken. Als ik de heer Ginjaars goed begrijp heeft hij er moeite mee om in het aller-eerste begin van deze paragraaf onder 601 dit nieuwe punt te voegen. Doe het dan inderdaad wat verderop en niet onder 601 of 602, maar ik zou het dringend aan willen raden dat de VVD het punt van Bornsterhiem overneemt.

Heer Steenmeijer.

Voorzitter ik wil het graag ondersteunen. Ik denk inderdaad dat 602 wellicht een beter punt is om het bij te voegen redactioneel dan bij 601. Inhoudelijk zou ik dit argument nog bij willen voegen dat er nu we een aantal jaren ervaring opdoen met dit soort van activiteiten over de effectiviteit ervan ook nogal de nodige twijfel blijkt te ontstaan.

Dank u wel. Mijnheer Winsemius.

Ja voorzitter een kleinigheid. Ik heb het gevoel dat er een grandioos misverstand hierbestaat over wat relatienotagebieden zijn. Daar worden geen miljarden guldens aan uitgegeven zoals u wellicht weet. Relatienotagebieden zijn niet voor sportvelden, zijn niet voor recreatie. Relatienotagebieden zijn gebieden waar je probeert de natuur een slagje mee te geven. Dat betekent als er gebroed wordt dat je zegt de eerste keer in het jaar maaien we niet en daar krijgt de boer voor betaald of de grond wordt gekocht. Als de boer ervoor betaald krijgt typisch liberaal principe hij wordt ervoor betaald dus wat wil je meer. Dus ik zou haast zeggen dit is de meest liberale uitvoeringsvorm. Handje contant voor natuurbewoud. Niet met een verbodsverplichting maar met een handje contant.

De boer hoeft hier niet op in te stappen.

Voorzitter mag ik hier een kleine reactie op geven.

Ja mijnheer de Wolf.

Wat de heer Winsemius zegt zou prachtig zijn als h-t waar was. Maar er wordt nu reeds een enorme claim gelegd in de vorm van beperkingen van de ontwikkelingsmogelijkheden van de betrokken plattelanders op de gebieden die daarvoor aangewezen zijn. En daar hoort bij dat in het kader van die voorrangsinventarisatie 50duizend hectare moeten worden aangekocht a raison een zeer sterk stijgende prijs die gemiddeld straks op 30duizend gulden ligt, u maakt het sommetje maar even. En het einddoel 200duizend hectare 100duizend aankoop. Op dit moment nog niet ter discussie. Je komt inderdaad op een aanschafverplichting niet nu direkt maar in de loop van de jaren van miljarden. En als dat geld inderdaad handje contantje op tafel wordt gelegd prachtig dan moeten we dat er voor over hebben en dat geloof ik niet. Dat hoor ik de heer Winsemius op dit moment ook niet zeggen, maar als we het nu er voor over hebben dan is het een aantasting van de grondslagen van de rechtstaat.

Voorzitter

Ja die Friezen die zijn taai en vasthoudend.

Leijten.

Voorzitter jammer genoeg is er een misverstand, want wanneer we gewoon naar het eerste punt kijken dan gaat het om een terughoudend beleid ten aanzien van het verwerven. Het aankopen van cultuurgronden door de overheid en dat is nu juist het punt waarvan we zeggen als VVDers als overheid dan moet je zomaar niet instappen. Weet wat je doet want je ondermijnd gewoon onze produktiekrachten en de land- en tuinbouwgronden. Stel je terughoudend op. Het gaat ten koste van de land- en tuinbouw en ten koste van de belastingbetaler. Daar gaat het over. En nogmaals voorzitter jammer dat uw commissie dat niet kan overnemen. Ik hoop dat de vergadering er anders over denkt.

Mijnheer Swart.

Ja mijnheer de voorzitter we zijn hier aan twee amendementen van de afdeling Bornsterhiem en ik moet zelf zeggen dat ik het idee heb dat ze nogal verschillend zijn in porte.

Het eerste amendement kan ik komend uit een gemeente die behalve stad ook een heleboel platteland heeft nog wel invoelen want het is inderdaad iets waar veel boerenbedrijven ontzettend de pest over in krijgen. Het feit dat wat er nou aan landbouwgrond nog overblijft tussen de steeds oprukkende steden dat ook nog steeds meer wordt vervangen in een netwerk van regels en beperkingen. Ik kan me voorstellen dat het verstandig is om dit gewoon te koppelen aan wat er onder 602 al is gezegd want het is in feite hetzelfde punt maar dan uitgewerkt. En ik zou me kunnen voorstellen dat je bij 602 gewoon verder gaat en zegt dit geldt ook bij het verwerven van cultuurgronden enz. Dan heb je meteen een concreet voorbeeld uit de praktijk. Maar echter waar ik met heel veel kracht tegen zou willen pleiten is het tweede amendement van Bornsterhiem, want ik heb het idee dat daar de prioriteitstelling wel heel ver wordt omgedraaid. Ik heb er wat moeite mee als er wordt gezegd waar dat maatschappelijk verantwoord is dient te worden gestreefd naar behoud van zeer waardevolle natuurelementen en landschappelijke waarden. Want juist het behoud van die waardevolle natuurelementen en maatschappelijke waarden dat is noodzakelijk voor het beleid maatschappelijk verantwoord te houden. En ik geloof dat het de zaak een beetje op zijn kop zetten is om dan te zeggen van eerst prioriteit voor de economische ontwikkeling en daarna kijken we wel wat erover blijft van het milieu in de natuur. Ik denk dat dat het beleid is wat de tegenstander ons in de schoenen schuiven. Ik denk dat we daar niet aan moeten beginnen.

Dank u wel. Mijnheer Vos.

Voorzitter wat het eerste amendement betreft welke liberaal zou er nou bezwaar tegen kunnen hebben dat de overheid zich terughoudend opstelt bij het aankopen van gronden. Of dat nou cultuurgronden zijn of andersoortige gronden dat is in principe gewoon een liberaal uitgangspunt. Je moet goede argumenten hebben als de overheid voordat je je allerlei eigendommen gaat verwerven. Dus wat dat betreft kan dat eerste amendement best. Dat hoeft niet zulke problemen op te leveren. En ook in de visie van de heer Winsemius zal het ongetwijfeld zo zijn dat de overheid goede argumenten moeten hebben om relatienotagebieden aan te wijzen en daarna eventueel aan te kopen. Het tweede amendement dat denk ik dat niet juist is omdat daar tezeer net zoals de commissie meen ik ook al aangeeft te zeer vooruit gelopen wordt op bepaalde belangen en dat kun je nou eenmaal in zijn algemeenheid zo niet stellen. Dat is van geval tot geval anders en dat moet iedere regionale, lokale en ook nationale overheid van geval tot geval kunnen bezien.

Dus het eerste graag wel, het tweede graag niet.

Dank u wel. Mijnheer Ginjaars.

Twee korte opmerkingen voorzitter. In de eerste plaats is het de vraag wat de reactie zou zijn als bij dat eerste punt zou staan dat er een terughoudend beleid wordt gevoerd bij het aankopen van natuurterreinen voor cultuurgronden. Met andere woorden wanneer je gaat kijken naar het ruimtelijk proces als een afwegingsproces dan wordt er nu een eenzijdig voorbeeld gegeven. Ik haak aan bij datgene wat de heer Swart zei wij kunnen denk ik voorzitter als commissie het amendement 1 van de afdeling Bornsterhiem verwerken achteraan punt 602. Misschien met een iets andere verwoording maar de intensie als voorbeeld kunnen wij daardoor aangeven. Amendement 2 van de afdeling Bornsterhiem daar blijven wij bij de mening dat we dat moeten ontraden.

Akkoord mag ik het dan zo in de procedure vertalen dat een wordt overgenomen en wordt verwerkt in 602. En dat 2 wordt ontraden. Dan gaan we ik zag de heer de Wolf knikken bij mijn voorstel over 1 dan gaan we over twee stemmen. Akkoord, dan doen we dat. Witte kaarten voor 2, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Twee is verworpen. 604 dat is de kamercentrale den Haag twee keer. Een keer ontraden en een keer aanbevolen. Mijnheer Meijer.

Ja dat tweede zal ik niet over spreken. Het eerste gaat over de toelichting stond toelichting overbodig spreekt voor zich. Uit de reactie voor de commissie begrijp ik dat het niet voor zich spreekt. Wat hebben wij willen zeggen. Er wordt hier gesproken over verdichting van stedelijk gebied. Dat soort dingen hebben wij op gemeentelijk niveau in de praktijk mee te maken. Daar blijken nog weleens onwenselijke voorstellen bij te zijn. We willen daar een aantal kwalitatieve criteria aan verbinden zoals het behoud van de stedenbouwkundige structuur, het leefmilieu en ook de mening van omwonenden daarin mee laten wegen. Dat is alles wat we voorgesteld hebben en de reactie van de commissie begrijp ik dan ook niet helemaal.

Dank u wel. Mijnheer Ginjaars.

Ik denk voorzitter dat wanneer dat amendement niet in de plaats hoeft te komen van het gedeelte ten einde wonen, werken, recreëren daadwerkelijk mogelijk te maken, wanneer daaraan toegevoegd kan worden dan kan de commissie het accepteren.

Dus kan het worden toegevoegd in 604. Akkoord. Dan zijn we het over beide punten eens. 605 is van de commissie ruimtelijke ordening. Zou geschrapt moeten worden, maar het bevat een duidelijke beleidsrichting. Iemand van de commissie ruimtelijke ordening.

Meijer.

Dan met een andere pet op van de commissie ruimtelijke ordening. Het eerste punt gaat over totstandkoming van bestemmingsplannen buitengebied. Dat staat ook al in 607 dus het staat er twee keer in. Daarom kan het geschrapt worden. Het tweede gedeelte van de zin is mij niet duidelijk. Het saneren en qua uitvoering versterken van het beschikbare instrumentarium. Dat is een vrij lege zin.

Mijnheer Ginjaars.

Ja voorzitter wij zijn van mening dat wanneer je een duidelijk beleid in die richting wilt aangeven dat je dan toch tenminste een aantal elementen van een dergelijk beleid moet aangeven. En wij vinden dat de huidige situatie toch van een zodanige aard is dat je zou moeten aangeven op welke wijze dat bereikt zou kunnen worden. Vandaar dat wij dus pleiten voor de handhaving.

Kunnen we gaan stemmen. Alle kaarten voor de commissie ruimtelijke ordening. Alle kaarten tegen. Het blijft gehandhaafd. Het amendement is verworpen. 608 van Zuidhorn, Vlaardingen en Hoorn. Zuidhorn en Vlaardingen worden ontraden en Hoorn aanbevolen. iemand uit Zuidhorn of Vlaardingen of iemand anders. Mijnheer de Beer.

Het is een mooie plaats Zuidhorn ik zou er best willen wonen. Ik kom uit Vlaardingen inderdaadvoorzitter. Het gaat hier om een ogenschijnlijk onbelangrijk maar in wezen zeer principieel punt en het houdt ook verband met punt 651 waar we nog morgen over komen te spreken. In punt 651 wordt namelijk uitgesproken het liberale uitgangspunt van de vrije woonplaatskeuze. Een zeer belangrijk punt voor ons liberalen. Nu is het zo dat daar wel een paar amendementen op ingediend zijn maar die willen allemaal die vrijheid nog groter maken dan in het punt al verwoord staat. Dus ik denk dat deze vergadering dat daar geen misverstand over bestaat dat wij die vrije woonplaatskeuze willen. En dan moeten we wel realistisch zijn. Vandaag de dag wordt in de ene provincie wat harder dan de andere het beleid gevoerd waarbij de kleine plaatsen soms zeer stringent worden afgegrensd zodanig dat daar kunstmatig met de woningbouw zodat er kunstmatige schaarste ontstaat.

En dat heeft weer allerlei onaangename gevolgen bijvoorbeeld kettingbedingen en dan mag je je huis gedurende 3 of 6 maanden niet verkopen als je moet verhuizen. Dan moet je het eerst plaatselijk aanbieden enz. Geweldige inperking van de vrijheid en onnoemelijke regulering. Wat wil nu het voorstel van Vlaardingen. Zeg niet ga maar ongebreideld subverbaliseren. Nee want inde tekst van Vlaardingen blijft het tegengaan van subverbalisatie staan in de tekst. Vlaardingen brengt alleen een nuancering aan. Maar een nuancering die hard nodig is want anders kunnen we straks onder 651 dat punt van die vrije woonplaatskeuze niet waarmaken.

Voorzitter Boerman afdeling Hengelo.

Ik wou graag spreken naar aanleiding van het amendement zoals ingediend door de afdeling Zuidhorn. Afdeling Zuidhorn wil graag de zinsnede het inhouden dat een en ander kan inhouden dat stedenbouwkundige verdichting van steden kan voorkomen. Het wordt door de commissie afgewezen omdat de tekst niet imperatief bedoeld is. Desniettegenstaande het staat er toch. Stedenbouwkundige verdichting van onze steden kan betekenen een stuk minder sociale rust. Juist het wat wij er op zetten van steden leidt tot een sociale rustige omgeving in de grote steden en ik zou er toch warm voor willen pleiten om de zinsnede zoals die hier staat niet op te nemen in het verkiezingsprogramma. Het kan uitgelegd worden als pleiten voor verdichting van steden ook al is het misschien niet zo bedoeld het staat er wel.

Dank u wel.

Berghuis afdeling Zoetermeer.

Ten aanzien van het amendement van de afdeling Hoorn daar overweegt de commissie van het bestaande is niet imperatief bedoeld en daarmee suggererend dat deze uitspraak niet zinnig zou zijn. Ik denk dat het op zichzelf een goede zaak is dat de partij in de richting ook van onze groeikernen groeikernenbeleid wordt welliswaar afgebouwd, maar dat de groeikernen nadrukkelijk in de gelegenheid worden gesteld om die taak op een evenwichtige wijze af te ronden. En ik denk dat het de partij dan ook siert om die uitspraak gewoon te doen.

Mijnheer Ginjaars.

Ja bij Zuidhorn voorzitter hebben we gezegd de tekst is niet imperatief.

Het geeft een mogelijkheid aan. Er staat heel duidelijk niet dit houdt in het stedenbouwkundig verdichten, het kan afhankelijk van de omstandigheden. Het inhouden, het kan het inhouden. Na de toelichting van de heer de Beer voorzitter bij amendement 2 denk ik dat de commissie dat kan overnemen. Amendement 3 is natuurlijk geen probleem.

Prima. Over Zuidhorn gaan we dus stemmen. Witte kaarten voor Zuidhorn. tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Zuidhorn is verworpen. Vlaardingen wordt overgenomen en Hoorn ook. Allemaal akkoord. Prima. Dan zijn we bij 610 twee amendementen een van de commissie ruimtelijke ordening en een van Amsterdam. Beide worden ontraden element van deregulering. Wie van u wil het woord voeren.

Meijer.

De eerste zin van 610 bezwaar aan de beroepsprocedures strigente voorwaarden verkorten. Daar zijn we het natuurlijk allemaal mee eens. We praten hier echter over het hoofdstuk ruimtelijke ordening en nu is juist bij ruimtelijke ordening en besluit ruimtelijke ordening gewijzigd, het komt binnenkort in werking. Daarbij zijn die termijnen aanmerkelijk verkort. Het lijkt me dat we de komende vier jaar daar eens praktijkervaring mee op moeten doen. Dat het een onhaalbare doelstelling is om dat in de komende vier jaar nog verder te gaan verkorten. Een irrealistisch punt en daarom schrappen.

Dank u wel. Mevrouw van der Stoel.

Mijnheer de voorzitter wat Amsterdam heeft bedoeld met dit amendement is niet deregulering tegenhouden maar wat Amsterdam hiermee bedoelde om het in de termen van de commissie zelf te zeggen te detaillistisch. Er wordt gewoon onderzocht of het simpeler kan. Dus het voorstel is geen zinzmeer na de komma.

Dank u. Mijnheer Ginjaars.

Ja voorzitter wij hebben in het begin even met dat amendement van de afdeling Amsterdam geprobeerd tot uitdrukking te brengen dat als je tot vereenvoudiging overgaat en als je tot beperking van de procedures overgaat dat dat dan niet wil zeggen dat bepaalde aspecten dan minder zorgvuldig behandeld hoeven te worden.

Met name hebben wij dus proberen duidelijk te maken dat ook als je overgaat tot vereenvoudiging beperking dat inspraak en rechtsbescherming voldoende aanwezig moeten zijn, maar niet overmatig. Nou dat hebben we dus in het amendement gezegd. Het schrappen daarvan van deze zinsnede zou kunnen duiden dat de vereenvoudiging en beperking rücksichtlos zou kunnen worden doorgevoerd. Ja het zou het wel kunnen betekenen. Wat betreft de eerste zin in artikel 610 voorzitter we hebben hier neergelegd een uitgangspunt van het bereik. Natuurlijk moeten de wet ruimtelijke ordening in werking treden en natuurlijk moet er nog veel gebeuren en de vraag is ook of je dat allemaal in een bepaalde periode kunt tot stand brengen. Een feit is dat wij wel van mening zijn dat bij die uitvoering dit geldt en of dat nu in deze regeerperiode al aanstonds tot stand wordt gebracht of dat het nog een paar jaar later duurt is dan denk ik niet zo belangrijk.

Dank u wel. Dan kunnen we overgaan tot de stemming over 610.1 van de commissie ruimtelijke ordening. Alle kaarten voor, tegen. Verworpen.
Van de afdeling Amsterdam

Mevrouw van der Stoel.

Voorzitter mag ik nog even reageren tweede termijn. Dank u. De commissie spreekt hier zelf over onderzoek en dan gaat het me niet om onevenwichtig in het wilde weg maar wat schrappen. De commissie wil zelf eerst onderzoeken waarom zou je er dan specifieke dingen uit gaan halen.

Ik denk voorzitter dat er dan tochsprake is van een misverstand. Wat wij heel duidelijk beoogd hebben dat in dat kader van dat onderzoek naar vereenvoudiging beperking een aantal dingen gewoon dat vinden wij als commissie overeind moeten blijven namelijk voldoende rechtsbescherming en voldoende inspraak. We zeggen er ook duidelijk bij dat in die vereenvoudiging beperking die overmaat, eventuele overmaat aan rechtsbescherming en inspraak dat die eruit gehaald moet worden.

Dan kunnen we nu toch gaan stemmen. Alle kaarten voor Amsterdam. Alle kaarten tegen. Dat is te gevaarlijk. Alle witte kaarten voor het amendement van Amsterdam. Tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Er wordt nu gerekend.

Mijnheer de voorzitter 400 stemmen voor en 387 tegen.

Accepteren we dat allemaal. Goed dan is het amendement aangenomen.

611 wordt aanbevolen. Dat is dan verder geen probleem. Bij deze. En dan komen we bij het nieuwe, nee dan komen wij bij de toevoeging van den Haag aan 613 en ook een beetje aan 614 want misschien kan het eerste amendement op 614 van de afdeling Delft en de commissie milieuhygiene kan misschien worden benut om het element van het projekt Waterman uit 614 te lichten over te hevelen naar 613 met de aantekening dat het misschien van een deel dus van Waterman in 614 en het nieuwe en datgene wat den Haag wil toevoegen een nieuw punt kan worden vandaag.

Meijer.

Nou de bedoeling van punt 613 van den Haag was ook om 614 te splitsen dat zat er ook aan gekoppeld. En of het nou 613 of 613a wordt maakt ons niet uit.

Dus voor mevrouw Lok nog een keer. 613 blijft zoals die is. Datgene wat den Haag wil toevoegen wordt 613a dus een nieuw artikel en daarin wordt verwerkt het projekt Waterman. En dan hebben we daarmee voldaan aan 614 sub 1 en is 613 als nieuw punt toch al aanbevolen gekoppeld met Waterman daarmee behandeld. En beginnen we dan echt over de Markerwaard en dat is punt 614 dan.

Allemaal eens. Dan hebben we bij 614 nog 5 amendementen voorliggen van Haarlem van de ad hoc groep Markerwaard commissie verkeer en waterstaat, van de commissie ruimtelijke ordening, van de kamercentrale Gelderland en van de afdeling Deventer. Het is interessant om te zien dat de commissie alles ontraadt. Dat geeft duidelijkheid en de kamercentrale Haarlem wil verder studeren. Markerwaard wil zo spoedig mogelijk uitvoeren en de financiering in samenwerking regelen. De commissie ruimtelijke ordening wil in beginsel overgaan. Maar over het tijdstip van aanleg zal nog nader worden besloten. Gelderland wil niet zondermeer afwijzen indien. En Deventer zegt dat het moet worden heroverwogen. Nou een prachtig scala van mogelijkheden. Daar moeten we toch eentje uit kunnen vissen met elkaar. Mevrouw de Leve begint.

Voorzitter ik wou graag een toelichting van de commissie op hun aanbevelingen want ik begrijp ze niet goed. Sommige aanbevelingen waarin staat dat er geen Markerwaard komt. Andere aanbevelingen dat er wel een komt maar ze worden eenparig door de commissie ontraden. Dat is mij niet helemaal duidelijk en er zit een zekre tegenstrijdigheid in.

Nee de commissie heeft een eigen tekst en zegt we willen niks anders dan die eigen tekst dat is dus heel simpel. En die tekst is duidelijk ja.

Meijeran.

Betreffende 2800 voorzitter van de kamercentrale Haarlem die verwijst naar een algemene uitspraak ten aanzien van verkiezingsprogramma's en wat je verder wel en niet in kunt opnemen. En ik mag u in herinnering brengen dat dat een jaar of vijf geleden een punt geweest is dat we met 51 tegen 49 % van de stemmen als de mening van de partij hebben genomen. Met een afwijkende mening van de kamerfractie toen ten aanzien van het stemrecht van niet nederlands ingezetenen. Ja maar dat was dus een vrij nieuw punt waar niet over gesproken was in de partij en waar we met 51-49 gingen denken dat een uitspraak van de algemene vergadering en van de partij hadden. Zes maanden later dachten we er wat anders over en dat geloof ik niet dat dat een goed punt is om beslissingen te nemen. Nu zegt de commissie verkiezingsprogramma kijk eens er is voldoende gestudeerd nou dat kan dan door allerlei mensen en instanties voldoende gestudeerd zijn. Onder andere door de commissie waar de heer Aukema voorzitter van was en die komt straks zelf wel maar het is mij toch ook opgevallen dat het hoofdbestuur heeft een commissie ingesteld een bijzondere partijcommissie ad hoc, die heeft in juni 84 rapport uitgebracht. Ik kan me vergissen. Ik kan me niet herinneren dat de instelling van die commissie in V en D bekend is gemaakt, maar ik kan me zeker niet herinneren dat het rapport van die commissie de partij is ingegaan om er op te studeren. Ik denk dat als een rapport aan het hoofdbestuur en aan de kamerfractie en de kamerfractie heeft dat rapport in ieder geval niet zo verstaan dat men tot een unaniem e mening is gekomen. Men heeft daar duidelijk twee verschillende standpunten . Dus uitgestudeerd , uitgekristalliseerd dat wij in dat nieuwe gemiddelde twee minuten maar misschien in een half uur hier vanavond een afgewogen oordeel kunnen nemen zonder stukken alleen maar met wat voor en tegen voor en contra dat lijkt me niet de manier waarop je uitspraken van een partij in een verkiezingsprogramma doet op een zo belangrijk punt zonder voldoende discussie, zonder voldoende onderbouwing. Vandaar met een bestendige gedragslijn van de algemene vergadering als instituut van destijds dat dit een punt is waar je nu niet in het verkiezingsprogramma over kunt zeggen, waar je niet met de kans op 51-49% een meerderheid voor kunt krijgen voor of tegen, maar dat het niets is net als het referendum waar we het vanmiddag over gehad hebben. Iets waar nog behoorlijk even op gestudeerd moet worden. Dan wel op korte termijn maar met stukken en die zien we dan graag tegemoet te beginnen met het rapport van de commissie Aukema.

Dank u wel.. dijnheer Boerman.

Ja voorzitter aansluitend op de vorige spreker ik denk ook dat het onjuist is dat we vanavond harde uitspraken doen over de Markerwaard. Daarover moeten we inderdaad met elkaar indringend discussieren. Ik denk dat uit de amendementen die voorliggen er een tweetal zijn die daar openingen toe bieden, dat is de kamercentrale den Haag met de motie en dat is het voorstel van de kamercentrale Gelderland die voorlopig het niet afwijst zoals de commissie voorstelt, maar die de zaak nog open laat waardoor wij in staat zijn om binnen de partij de discussie nog te voeren. En ik zou voor een van deze beide amendementen een lans willen breken. Met name zou ik daarbij de kamercentrale Gelderland als eerste punt willen noemen omdat dat amendement tenminste iets zegt over de Markerwaard, terwijl het andere voorstel in het verkiezingsprogramma helemaal niet zegt en dat zou erg laf zijn.

Dank u wel. Mijnheer Aukema.

Voorzitter mijn naam is al genoemd en ik wil er graag wat van zeggen maar u hebt de hele avond al naartoe gestuurd naar dit beladen onderwerp en ik denk dat het daarom nog niet geschikt is voor een referendum. Dat wijzen we dus ook af.

Ik denk toch dat daarnaast het goed is hier in deze partijraad iets meer te vertellen niet inhoudelijk, maar hoe deze commissie gewerkt heeft en hoe die tot haar advies is gekomen. Omdat kennelijk onbekend is dat dit rapport er ligt want gezien alle verzoeken om studies is de commissie is door de hoofdbestuur ad hoc ingesteld en heeft een schriftelijk advies uitgebracht ook aan het hoofdbestuur en verwacht dat er publiciteit aan gegeven zal worden. Dat kon die commissie natuurlijk niet doen. Die commissie daar waren dus de meest deskundige vertegenwoordigers van 6 partijcommissies aanwezig. En die hebben regelmatig teruggekoppeld naar die partijcommissies. Dat waren commissie milieuhygiene, commissie ruimtelijke ordening, commissie verkeer en waterstaat, commissie landbouw, sport, recreatie en natuurbehoud en de financieel economische commissie. Uitgangspunt voor deze commissie was de planologische kernbeslissing waarin dus een kleinere Markerwaard dan voorheen dat wil zeggen wat nu steeds en waarover gesproken wordt ongeveer die 41duizend hectare. De onderwerpen die daar bestudeerd zijn bestudeerd aan de hand van een hele stapel deskundige rapport en die lagen op het gebied van cultuur, natuur, visserij, landbouw, waterhuisgouding, geohydrologie, werkgelegenheid, recreatie, ruimtelijke ordening en financiering. En ik geloof niet dat het goed is die discussie hier te houden.

Want daar kun je wel een volledige algemene vergadering voor houden. De meerderheid van deze commissie 8 leden was voor het standpunt inpoldering van de Markerwaard en een minderheidsrapport van 4 leden was daartegen met argumentering. En het is goed dat hier te zeggen dat men het weet dat dit toch eigenlijk een afspiegeling is van de meest deskundigen in de partij 8 voor en 4 tegen met terugkoppeling naar de verschillende commissies. Het vorige verkiezingsprogramma heeft al gevraagd om een heroverweging dus ik vind dat we die heroverweging hier wel mee hebben gehad. Er zijn allerlei adviezen uitgebracht. De raad van de waterstaat, ruimtelijke ordening en er is een stellingname van het kabinet en dat betekent op termijn inpolderen. Ook de voorzitter van de partij, de fractievoorzitter en de minister van verkeer en waterstaat hebben zich ook hierover duidelijk uitgelaten. En dan komt de commissie Markerwaard dus heel vreemd voor dat in het concept verkiezingsprogramma ineens staat geen Markerwaard. De verkiezingen in de polder voor de nieuwe twaalfde provincie die zijn denk ik ook beïnvloed door dit ontwerp verkiezingsprogramma. Nou zeg ik wel wat scherp, maar ik denk de stemming uit die polder gehoord hebbende dat dat op dat moment toen dacht men in de polder dit ontwerp verkiezingsprogramma, de VVD is tegen inpoldering. En ik geloof dat dus geen goede zaak was. Het wachten is nu op het laatste rapport van de raad voor de ruimtelijke ordening waar Wiegels voorzitter van is en dat rapport wordt over een maand ongeveer verwacht. Dus voor de verkiezingen kunnen we dat tegemoet zien. Dan om erop in te gaan wil ik ook nog zeggen dat een nieuwe situatie is ontstaan door de instelling van die twaalfde provincie waar met de presentatie ook duidelijk gebleken is dat die Markerwaard daarbij hoort en ik denk dat die twaalfde provincie er op rekent dat daar een Markerwaard ook ingevuld wordt. En als we ook zien de stimulering die ervan uit gaat over het algemeen maar voor de landbouw in het bijzonder, dan spreken we hier over een project in de orde van grote van 2 miljard over 20 jaar dat betekent 200 miljoen per jaar en ik denk dat het goed is dat de partij zich realiseert dat dit een speerpuntfunctie heeft die verder gaat dan alleen Nederland. Ik heb hier de argumenten van het minderheidsrapport ook bij me. Die verwijst naar dewetmansconferentie, die heeft argumenten over de zeilvaart, over de visserij waar mensen werkeloos worden, de waterkwaliteit en de geohydrologie. Er zijn dus wat van hun kant uit gezien wat vragen over. Ik denk dat de deskundigenrapporten daar op dit moment goed duidelijk over zijn en dat wij als partij daar best over kunnen beslissen van daag.

Dank u wel.

Mijnheer Derks.

Voorzitter op gevaar af dat de vergadering zal worden bevangen door enige vriendelijke verbazing, maar de provincie waarvan men buiten als regel aanneemt dat men er wat meer voelt voor natmaken dan voor droogleggen, wellicht is dat ook wel een beetje terecht. Misschien alleen in Bourgondie niet. Die provincie heeft zich in de discussie onomwonden uitgesproken voor drooglegging van de Markerwaard. En ik moet u zeggen dat de argumenten die daarbij zijn gebezigd die zijn alom bekend die hoef ik niet te herhalen maar het is een van de belangrijkste punten en dat is echt serieus geweest in de discussie binnen de kamercentrale. Wij hebben ons uitgesproken voor inpoldering. Ik wil dat niet ter beïnvloeding hier zeggen, maar ter kennisgeving aan de vergadering en misschien wilt u het toch meenemen.

Dat was de kamercentrale Limburg.

Mevrouw de Blecourt.

Voorzitter ik ben een van de schrijvers van het minderheidsstandpunt van de ad hoc werkgroep Markerwaard en ik wou de vergadering onder de aandacht brengen dat die minderheid die niet zo'n kleine minderheid was wel een aantal 4, maar de meerderheid was kleiner omdat het hoofdbestuur met minder aantal leden in de werkgroep benoemd heeft dan degene die zojuist tot de voorzitter van de ad hoc werkgroep is aangegeven. Wij als minderheid vinden dat wij meer genuanceerd naar buiten dienen te komen en daarom zouden we ook willen voorstellen tenminste ik heb net met iemand anders van die minderheid overlegd om wat duidelijkheid naar de partij te doe toekomen om beide standpunten naar buiten te brengen. En daarom lijkt het heel goed dat de partij daarover discussieert en niet in een of twee zinnen een voor- en een tegenstandpunt hier vanavond aan te moeten horen. En daarom denk ik dat het voorstel dat in punt 2 genoemd is dat dat een serieus overwogen dient te worden.

Mijnheer Sparreboom.

Mijnheer de voorzitter de discussie beluisterend kan ik u zeggen dat ik als inwoner van de noord oostpolder in ieder geval blij ben dat de afsluitdijk er tenminste ligt, want anders vrees ik dat dat wonen in die noord oostpolder niet mogelijk zou zijn en dat zou voor die 200duizend mensen die nu al ruim 200duizend in het gebied van de ijsselmeerpolders wonen toch eigenlijk jammer zijn. Want dat zijn 200duizend mensen die daar wonen, werken en voorzover ik dat kan overzien redelijk gelukkig zijn. Dat wou ik vooraf tegen u zeggen.

Ik wil daaraan toevoegen mijnheer de voorzitter en het komt misschien wat hard over wat ik nu ga zeggen, maar ik wil dat toch kwijt dat ik het eigenlijk beschamend vind dat een partij als de onze op dit moment na zoveel jaren praten moet discussieren over de vraag of je in het hart van het bijna dichtstbevolkte land ter wereld de mogelijkheid om 41duizend hectare grond boven water te krijgen laten liggen terwijl we allemaal kunnen uitrekenen dat dat mogelijk is a la raison van nog geen 5 gulden per vierkante meter. Ik denk dat het goed is dat we dat allemaal tot ons door laten dringen. Mijnheer de voorzitter mijnheer Aukema heeft gezegd dat de verkiezingen in oostelijk flevoland in de nieuwe flevopolder in de 12de provincie beïnvloed zijn door het standpunt zoals dat neergelegd was in het ontwerp verkiezingsprogramma. Dat was inderdaad een buitengewoon pijnlijk moment want de commissie die het verkiezingsprogramma ter gelegenheid van de verkiezingen voor de provinciale staten aan de pers presenteerde werd op diezelfde middag geconfronteerd met kritische vragen van diezelfde pers die van de telex geplukt hadden en dat was deze keer dan geen stijlbloempje dat de partij een ontwerp verkiezingsprogramma gepresenteerd had voor de tweede kamerverkiezingen waarin diezelfde Markerwaard verboden werd. Niet toegestaan werd. Mijnheer de voorzitter het was natuurlijk een schoonheidsfoutje maar voor de groep die daar dat verkiezingsprogramma aan de partij presenteerde was het wel iets wat hard aankwam. Er is gesproken over de belangen van de landbouw. Natuurlijk zijn die belangen aanwezig en ze zijn misschien wel groter dan vele van u denken. Het is immers mogelijk om van die nieuwe polder een overloopgebied te maken van wat wij dan en dat is niet denigrerend bedoeld het oude land plegen te noemen. Honderden en misschien wel duizenden jonge boeren zijn van het oude land verdreven voor uiteenlopende zaken die de samenleving aanbelangt en die hebben daar een nieuw bestaan op kunnen bouwen. En wanneer wij een kleine berekening maken van wat het de samenleving gekost zou hebben indien zij daar zogenaamde vergoedingen de opstandvergoedingen voor hadden moeten betalen dan denk ik dat dat een bedrag van vele miljarden geweest was. Mijnheer de voorzitter er is van vele kanten gezegd dat een groot deel van die landbouwprodukten die in die markerwaard geproduceerd worden overbodig zouden zijn. Ik wil u een paar cijfers niet onthouden. Er is in dit land en ik doe dat op gezag van het landbouwschap. Er is in dit land behoefte aan 95honderd hectare grond voor bloembollenteelt. Er is in dit land alweer op gezag van datzelfde landbouwschap behoefte aan 1500 hectare voor boomkwekerijteelt. Er is behoefte aan 1000 hectare voor volle grondsgroenteteelt.

Mijnheer de voorzitter het is bekend en dan stap ik hier vanaf, het is bekend dat aan die andere kant van die dijk een passengebied moet komen van tenminste 3500 en mogelijk zelfs 4500 hectare. Het is straks mogelijk om daar een aaneengesloten natuurgebied te creëren van 11duizend gulden en dat laten we allemaal liggen. Waarom. Het waarom is ons in die flevopolder niet duidelijk. Ik zie dat u ongeduldig wordt mijnheer de voorzitter ik heb daar begrip voor, maar heb aub ook begrip voor het feit dat het droogleggen van de markerwaard een belangrijke zaak is voor de nieuwe flevoprovincie.

Leijten.

Ja voorzitter mijnheer Sparreboom heeft al het nodige gezegd en ik had even het idee dat mijnheer Sparreboom ook lid is van de landbouwcommissie. Want alle discussies die wij gehad hebben afgelopen twee jaar in de landbouwcommissie waarbij steeds gepleit is voor inpoldering van de markerwaard die zijn keurig door mijnheer sparreboom verwoord. Een paar elementen mijnheer de voorzitter. Om te beginnen we moeten..

We kunnen eindeloos al die inhoudelijke argumenten uitwisselen van voor en tegen, want uw voor dat lokt een tegen van een ander uit. Ik bedoel we moeten of beslissen dat wat Haarlem doet en zegt we gaan verder studeren en dan kunnen we die argumenten allemaal nog eens uitwisselen of we nemen een ander amendement, maar we moeten niet al te diep inhoudelijk gaan. Ik heb mijnheer Sparreboom nou de gelegenheid gegeven om daar wat langer over te spreken, maar ik ga er niet mee door. Dus ik zou u willen vragen om niet een reeks van inhoudelijke argumenten te noemen.

Nou voorzitter even wat u zegt qua procedure dan verwondert het mij voorzitter dat de commissie voor het verkiezingsprogramma geen uitspraak heeft willen doen over punt 4 de suggestie van de commissie ruimtelijk ordening in beginsel wordt overgegaan tot aanleg van de Markerwaard. Ik wil daarbij opmerken voorzitter het gaat dan niet alleen om het belang van land- en tuinbouw. Het gaat dan ook om makro economische belangen. Ik breng evenwel in herinnering en dan geef ik een reactie op de opmerking van de heer Meijeran. Wanneer we nu geen ja zeggen dan ben ik ervan overtuigd voorzitter dat we hier over vier jaar weer over discussieren. Ik trek even de parallel voorzitter het is idem dito als met het verhaal van de metro en de ondergrondse. Wat men 20 jaar of 10 jaar dan heeft men er spijt van. Ik hoop dat we vanavond een beslissing over de markerwaard nemen. Er is voldoende over gediscussieerd ook binnen de VVD en daarbuiten. Dank u.

Mijnheer Bakker.

Voorzitter ik kan me herinneren daarnet sprak mijnheer Meijeran er al even over 1981 is een discussie geweest, maar in 1980 ook. Op voorstel van het hoofdbestuur is in 1980 een deelcongres ruimtelijke ordening georganiseerd. Het gevolg was dat congres dat monde uit alleen maar in een congres markerwaard op basis van een beperkt aantal gegeven. De ambtenaren vanuit de ministeries werden daar uitgenodigd om de eerste toelichtingen te geven. Dat heeft tot gevolg gehad dat daar de verdeeldheid in de stemmingen bijzonder groot was. Tweede punt de opzet van een programma in 1981 de heer Meijeran gaf het al aan was een fifty-fiftyverhouding dus voor u aanleiding geweest en een terechte aanleiding om een commissie aan de gang te zetten om een grondig onderzoek te doen. Een commissie van deskundigen. Die heeft rapporten uitgebracht in 1984. Dan vind ik het uw taak om de partij daarover te informeren. Dat heeft u niet gedaan, mijn vraag is waarom heeft u dat niet gedaan. Het was een uitstekende aangelegenheid geweest om een voorbereiding te treffen voor dit verkiezingsprogramma. Het is helaas niet gebeurd. De aanleiding van al deze discussies, argumenten die nu ineens vanavond boven de tafel komen en waar vele afdelingen niet van op de hoogte zijn of niet van kennis hebben kunnen nemen dat had u kunnen voorkomen. Waardering voor de commissie dat zij uitspraken doet, maar kende het rapport dan ook. Zij konden van die argumenten kennis nemen. Destemmer redenom een motie van Haarlem in te vullen op zo kort mogelijke termijn. Dan krijgt u die duidelijk die u wenst, maar een weloverwogen oordeel van de partij. Dat vind ik correcter.

Ik kan uw vraag wel beantwoorden. De tweede kamerfractie heeft in de loop van de afgelopen jaren nadat het verkiezingsprogramma op 50-50 basis wat alles een beetje in het midden lieten daar enige keren over gediscussieerd en men kwam er daar niet uit. En toen is er in het hoofdbestuur ook een over gesproken en toen is er gezegd wel laten we dan een commissie van deskundigen instellen. Die commissie die kwam er wel uit of niet uit, net wat je zeggen wil, maar daar was het 8-4 en mevrouw de blecourt zegt nog een p-ar van de vier erbij en dan had je 8-8 gehad. Het had ook 9-6 kunnen zijn. Wel het is Oh nou heb ik iets verkeerd gezegd.

Mevrouw de Blecourt.

Mijnheer de voorzitter ik heb gezegd die 4 is juist, maar die andere zijn teveel want die zijn niet benoemd door het hoofdbestuur allemaal.

Goed maar in ieder geval is duidelijk dat in die commissie ook verschil van mening was, ook een stuk onduidelijkheid. Vervolgens heeft het hoofdbestuur gezegd wel om nu op basis van allerlei halve wat onduidelijke informatie een discussie in de partij te organiseren dat gaat toch allemaal wel wat snel, want dan hebben we geen goede discussie temeer daar het kabinet nog een voorlopig standpunt moest innemen in het kabinet. Daar zijn allerlei deskundige ingeschakeld en daar is ook tenslotte over gesproken en de uitspraak daarvan die kennen we. Kortom in de VVD was totnutoe en misschien ook nog wel vandaag niet het moment bereikt waarop nu op basis van een totale afweging tot een heel duidelijk standpunt kon worden gekomen. In ieder geval kon een zodanige discussie na 80 in de partij worden gevoerd dat we daar zoveel aan hadden dat we dan als VVD zouden kunnen zeggen van wel wij hebben het probleem opgelost. Ik wil u best zeggen dat als het hoofdbestuur of mensen uit het hoofdbestuur of fractievoorzitters en partijvoorzitter en de vice voorzitters zoals dat in 81 het geval geweest was, als zij het concept verkiezingsprogramma hadden geschreven zoals dat toen het geval was dan was er een wat andere tekst uit gekomen dan nu het geval is, maar wij hebben als partij gekozen voor een onafhankelijke commissie en we waren dan ook allemaal verbaasd hoe ziet zo'n commissie er dan uit daar komt dan ook een standpunt uit en dat was zeer duidelijk. Een kant op met tot gevolg dat er de amendementen en de moties kwamen zoals we die nu hebben. Kortom wij hebben totnutoe als hoofdbestuur gezegd de tijd is niet rijp om daar nu ten finale over te spreken in die zin dat daar uitgesproken standpunten over kunnen worden ingenomen. En de andere kant moeten wij nu dat concept verkiezingsprogramma voorligt moeten wij verder. Dat leidt tot als ik dat nou zo zie als ik nou dit 5 mogelijkheden of eigenlijk 6 want de commissie zegt min-min nee. Dan zegt de ad hoc groep markerwaard punt 3 zegt plus-plus ja. Vervolgens hebben we een aarzelend ja en een aarzelend nee. Met allerlei kanttekeningen die je erbij kunt maken. Maar de commissie ruimtelijke ordening zegt aarzelend ja in beginsel wordt en afdeling zegt aarzelend nee. En de kamercentrale Gelderland die zegt plus minus die zegt er zijn meerdere mogelijkheden. Vervolgens zegt de kamercentrale Haarlem dat er gestudeerd moet worden. Wel er zijn felle voorstanders, we hebben ze vanavond gehoord. Er zijn felle tegenstanders we hebben ze vanavond gehoord. Ik sluit niet uit dat het misschien verstandig is dat wij in lijn van de discussie zoals die in andere partijen gevoerd wordt, in ons land gevoerd wordt een standpunt innemen wat toch de ruimte voor verdere discussie openlaat dan kun je zeggen we gaan

helemaal terug naar heel weinig en we zeggen we gaan studeren. We kunnen ook zeggen we volgen de kamercentrale Gelderland die zegt niet zondermeer afgewezen indien enz. dat is ook een plus minus redenering die ligt een beetje in de buurt van de kamercentrale Haarlem. Je kunt ook aarzelend ja en aarzelend nee zeggen. Ik denk dat we er verstandig aan doen als partij om een beetje op een van die lijnen te gaan zitten. Dan doen wij recht aan ieder die toch wil dat er nog verder over gesproken wordt. Dat bijvoorbeeld dat rapport van de commissie in de partij behandeld wordt. Ik denk dat bijvoorbeeld nu besloten zou kunnen worden om aan de commissie te vragen indien daaraan behoefte bestaat bij commissieleden om nu na twee jaar dat de commissie studeerde nog eens te vragen het stuk te aktualiseren. Indien daar tenminste behoefte aan bestaat, indien daar aanleiding voor is. En dan zouden we als partij toch eens echt inhoudelijk, want ik merk de behoefte daar toch aan. Ik heb mijnheer Sparreboom zijn gang laten gaan en vervolgens mijnheer Leijten tegengehouden, maar dan zouden we misschien toch wat meer inhoudelijk daarover nog eens van gedachte kunnen wisselen. Dat zeg ik nu net dat is het rapport Aukema, dat is het rapport wat totnutoe niet rijp was om te bediscussieren, dus ik zeg nu tegen mijnheer Aukema misschien zou die met zijn commissie na twee jaar indien daar aanleiding voor is dat nog eens kunnen aktualiseren. Commissie zou nog eens bijeen kunnen komen en zeggen van vinden we het nog net zo, zijn er nieuwe argumenten bijgekomen en dan is dat aanleiding vervolgens om in de partij te bespreken en middels een themacongres aan de hand van een paar stellingen zoals we dat gewend zijn te doen met elkaar dan besluiten we dat de tijd nu voor die discussie wel rijp is. Dat kan gedaan worden nadat vanavond door deze algemene vergadering is vastgesteld of de kamercentrale Haarlem en daarbij zeggen van nou daar is dan al die studie. We zouden er ook kunnen zeggen we kiezen voor Deventer het is ook nee we kiezen voor Gelderland dat is ook een plus minus situatie, met ook de conclusie daarbij en nu gaan we dat toch eens allemaal op een rij zetten. Je kunt ook aarzelend ja zeggen, maar in beginsel wil men nog eens verder uitwerken en we kunnen aarzelend nee zeggen dan dan ook daar nog eens wat meer inhoudelijk over gaan spreken met elkaar. Ik ben het eigenlijk wel eens met degene die vanavond gezegd hebben laten we nou toch een beetje voorzichtig zijn in die zin dat we nou als partij zonder werkelijk inhoudelijk met elkaar daarover gediscussieerd te hebben een standpunt in te nemen van een van de uiterste. Dat doet niet recht aan het grote perspectief in dat opzicht dan ook die die markerwaard is. En of we nou dan met elkaar in het verkiezingsprogramma niks zetten zoals de kamercentrale Haarlem bepleit of toch wel wat zetten zoals de kamercentrale

Gelderland bepleit dat laat ik dan graag aan u over. Maar ik denk dat het verstandig is wanneer wij in deze richting koersen.

En-kele argumenten willen geven ter aanvulling op de woorden van de voorzitter namelijk voor verder onderzoek. We weten en ik weet heel zeker dat we in Nederland zeker nog grond kunnen gebruiken voor de bollenteelt. En dat is niet zo eenvoudig. Voor de bon enteelt is ook nog grond nodig maar die breidt zich toch wel uit. Daarvoor zitten we echt niet te wachten op een polder. De boonteelt die gebruikt nu ook steeds meer gronden die aan de landbouw worden onttrokken waardoor minder overproduktie komt in de landbouw.

Wel ik begrijp uw behoefte aan een inhoudelijk discussie maar laten we dit nou toch gaan doen.

Nee als punt ter nadere bestudering. Dat deze punten inderdaad juist op landbouwkundig gebied verder moeten worden bestudeerd ook ter voorkoming dat we straks nog meer boterbergen en rundveeberg komt door een nieuw stuk land.

De Jonge afdeling Amersfoort.

Ik geloof dat de meeste van ons bereid zouden zijn en in staat zouden zijn om vanavond een daarover te helpen een beslissing te nemen. Ik vind aan de andere kant voorzichtigheid is de moeder van de porseleinkast voorzitter en dat hebt u ons voorgehouden. Als u vindt dat we er nog niet aan toe zijn en de vergadering vindt dat dan zijn we dat nog niet, maar ik vind wel een ding. Ik denk dat eenieder zich moet beseffen dat in ons verkiezingsprogramma een duidelijke uitspraak past. En een uitspraak van het kan vriezen of het kan dooien daar doen we onze partij en onze kiezer geen plezier mee. Wat dat betreft kan ik voelen voor een voorstel en dat is ook het voorstel van de afdeling Haarlem om uzelf en ons te binden aan een discussie op korte termijn die op korte termijn ook tot resultaat kan leiden. Daar zou ik dan een pleidooi voor willen houden. Dus een procedurele bijdrage.

Dank u. U onderstreept mijn woorden.

Meijeran.

Dat was ook volkomen onze bedoeling voorzitter en ik ben u erkentelijk voor de zei het wat schroomvallige steun die u toch aan onze motie heeft gegeven.

Als je niet wil dat er door de markerwaard nog meer boterbergen komen dan heb ik het idee dat het men in Limburg misschien denkt dat je in de markerwaard ook nogwel druiven zou kunnen telen om de wijnklas te vergroten maar dat weet ik niet zeker. De heer Aukema heeft twee argumenten genoemd waarvan ik de een gaarne tot de mijne wilde maken, de andere niet. Hij heeft zich beroepen voor zijn pro op het verkiezingsprogramma 81. Maar daar staat nou juist dat de noodzaak tot drooglegging zou moeten heroverwogen en we hebben vanmiddag gehoord wat dat betekent. Dus daar kan hij zich niet op beroepen. Maar verder heeft hij gezegd een referendum en ik mag u herinneren toen was u geen voorzitter nog ik mag u herinneren, de heer Geertsema is verdwenen anders herinnerde hij het zich ook aan een besluit van de algemene vergadering met een opdracht aan het hoofdbestuur tot proefnemingen met een opinipeiling waarvan dan de uitkomst aan de algemene vergadering zou worden bekend gemaakt. De markerwaard lijkt me nou een geschikt punt om eindelijk die opdracht aan het hoofdbestuur die men toen nooit heeft uitgevoerd door middel van opiniepeilingen op dit punt na discussie mede te betrekken consultatief in de besluitvorming door partijraad of algemene vergadering op korte termijn daar zijn we het over eens.

Voorzitter het is hier welliswaar in uw eigen woorden daarnet wat duister ik zal dat trachten te compenseren door wat harder te praten om dat het beeld met het geluid te compenseren. Hartman uit Almere. Ik wil nog even ingaan op het punt inhoudelijk heel kort en daarna op uw procedurevoorstel en daar wat bestuurlijke kanttekeningen bij plaatsen. Het is een polder markerwaard of geen polder. Het gaat maar om een letter, maar er zit wel een zee van verschil tussen. Dus ik denk op zich dat het wel heel goed is om er toch wat uitgebreider bij stil te staan ondanks dat wellicht dan het moment half elf al bereikt is. Voorzitter ondanks dat u tracht met een procedurevoorstel de zaak wat meer in de proceduredebatsfeer te brengen dan zullen we dan maar zeggen we stoppen er helemaal even mee met de discussie nu en we stellen op korte termijn een commissie in waren er daarna toch nog wat mensen die er wat inhoudelijk over wilden zeggen. Ik kan de heer Meijeran in ieder geval verzekeren dat we ook wijn hebben in ons gebied dus hij kan daar ook van komen genieten. Voorzitter de heer Sparreboom heeft het gehad over duizenden jonge boeren die naar ons gebied over konden komen en er elders ruimte voor maakte. Ik zal ze niet noemen. Ik heb hier een lijstje van 20 punten uit de rest van Nederland waar ruimte kwam voor allerlei belangrijke werken die alleen maar mogelijk waren omdat bij ons dat gebied was ingepolderd.

De markerwaard kan daar een nuttige bijdrage aan leveren. Waarom voorzitter is uw procedurevoorstel nu op dit moment wellicht toch niet verstandig.

Ik zal er een paar argumenten voor noemen. In de eerste plaats zou het kunnen leiden tot weer verder uitstel van discussie en ook van de besluitvorming. Ik moet nadrukkelijk erop wijzen dat op dit moment de know how nog aanwezig is voor die drooglegging. En gaan we nu jaren nog wachten dan is die know how weg. Ik wil in de tweede plaats wijzen op de al een paar keer genoemde verkiezingen in de polder waar op 9 september vorig jaar en mevrouw Smit Kroes en Ed Nijpels sprekend namens de tweede kamerfractie heel nadrukkelijk tegen de daar aanwezige potentiële dan wel zekere kiezers voor de verkiezingen op 18 september ook uitspraken gedaan hebben en ook daar zou het nu een kleine klap in het gezicht zijn als we nu hier opeens weer zeggen ach we gaan er maar weer eens eventjes op studeren. En daarom voorzitter vragen wij ons in ieder geval of of dit nu wel zo'n verstandig voorstel is om dat nu weer te gaan doen.

Dank voor uw bijdrage. Mijnheer Remkes.

Voorzitter wie mij kent weet dat ik over het algemeen niet graag een pleidooi voer om in verkiezingsprogramma's geen duidelijk standpunt op te nemen. Ik denk toch dat de discussie in de partij in het verleden en nu en de amendementen zoals ze op tafel liggen uw procedurevoorstel om niet nu die definitieve beslissing in het verkiezingsprogramma op te nemen zou kunnen ondersteunen. Ik denk dat deze afweging buitengewoon genuanceerd ligt en het is voor een politieke partij niet erg om op zo'n punt een keer te zeggen wij willen wat meer tijd hebben om verder te studeren voordat wij als VVD tot een afgewogen oordeel komen. Ik heb daar overigens geen consultatief referendum voor nodig om tot dat oordeel te komen. Ik denk dat deze partijmans genoeg is om die conclusies zelf te trekken. En voorzitter dat zou ik er nog van willen zeggen de angst dat de know how in Nederland verloren gaat die hoeft niet aanwezig te zijn want ik kan u verzekeren dat die know how in waterstaatkundig opzicht in waterstaatkundig opzicht de komende jaren zeker aanwezig zal blijven en als het echt spant dan zijn wij vanuit Groningen bereid om de nodige projectbegeleiding bij dit project ook over een paar jaar te leveren. Dus ik zou u aan willen bevelen om of voor het amendement van de kamercentrale Gelderland of voor het amendement van de afdeling Deventer te stemmen en ik zou het DB uit willen nodige om op zo kort mogelijke termijn een commissie van deskundigen te benoemen die los van belangen want die hebben naar mijn gevoel in deze discussie een te grote rol gespeeld tot dusver om

los van de belangen op basis van de kosten-baten analyse tot een deskundig oordeel te komen. Dank u wel.

Ik denk dat het niet nodig is en niet verstandig is een onnodig tijdverlies betekent als er nu een nieuwe commissie zou worden ingesteld en nog weer eens opnieuw gaat studeren op dit punt. We hebben een commissie gehad dat wil zeggen die is erin zekere zin nog dat is de commissie waarvan de heer Aukema voorzitter was en die heeft anderhalf jaar geleden gerapporteerd. Alleen op dat ogenblik was de tijd niet rijp om tot een discussie in de partij te komen. Nu onlangs nog een paar maanden geleden heeft het kabinet daarover heel voorlopig een eerste licht laten schijnen. Ik denk dat het juist is dat nu ook door de partij daarover gesproken wordt. Daarom mijn idee om de commissie van de heer Aukema eens te vragen bijeen te komen en te overwegen te overleggen of het rapport dat in 84 gepubliceerd is nog wat aanpassing nodig maakt op grond van nieuw verkregen inzichten en dan zou die commissie over enige maanden een definitief rapport kunnen presenteren. Met meerderheidsstandpunten en minderheidsstandpunten en alle voor liberalen aantrekkelijke punten daarin. Vervolgens kunnen we daarover in de partij discussieren en met een bepaald schema daarover in een themacongres en misschien uiteindelijk weer in een partijraad of een algemene vergadering daarover een nader standpunt innemen. Dat lijkt me vrij duidelijk. Wat dan nu erg interessant is en belangrijk en waar we vooral over moeten spreken is wat wij nu met dat verkiezingsprogramma doen. We kunnen Haarlem volgen, maar dan komt er niets over de markerwaard in ons verkiezingsprogramma. Dat lijkt mij wat mager. We kunnen ook Gelderland volgen daarin zegt men wordt niet zondermeer afgewezen, we kunnen Deventer volgen hoewel dat een aarzelend nee zegt zoals de commissie ruimtelijke ordening een aarzelend ja zegt. Als u het mij vraagt denk ik dat wij Haarlem niet zouden moeten aannemen omdat er dan helemaal niets in het program komt. We zouden de ad hoc werkgroep niet moeten volgen omdat het dan een veel te beslist ja is netzomin als wij de commissie die het concept geschreven heeft zouden moeten volgen omdat het een veel te duidelijk nee betekent. Mijn idee is dat we zouden moeten kiezen tussen het aarzelende ja van de commissie ruimtelijke ordening, het aarzelend nee van de afdeling Deventer en het plus min gebeuren van de kamercentrale Gelderland. Dan hebben, dan als we tot een gematigd plus zouden komen dan kunnen we in de verkiezingscampagne iets uitleggen en daarbij zeggen maar we gaan er nog op studeren en dat is onderwerp van besluitvorming in de komende maanden, misschien paar jaar. En in het andere geval kan dat ook. Dat is concreet wat ik aan u zou willen voorstellen en dan zouden we moeten stemmen welke van de

drie vier vijf of zes we dan zouden nemen mijnheer Aukema.

Voorzitter ik denk inderdaad dat er op dit moment niet juist is het meest extreme standpunt in te nemen zoals u al zegt. Dat betekent dus die kamercentrale Haarlem en die van de werkgroep die zijn allebei het meest extreem dus je komt bij vier of vijf terecht. Ik ben het met u eens. Wanneer u ons vraagt en ik dan namens die werkgroep zou spreken om nog eens weer een nader standpunt in te nemen. Misschien dat er nog nieuwe feiten komen uit het raro rapport wat binnenkort uitkomt, dat zou kunnen zijn. Aan de andere kant hoe dat zou kunnen zijn dan doen we dat. Maar ik denk dat toch goed is dat dit congres een aarzelend ja of een aarzelend nee uitspreekt. Dus een stemming en dat vooral dus de motie van de ad hoc commissie en ik weet niet of ik ook namens de commissie verkeer en waterstaat mag spreken, moeten ze elf ~~even~~ zeggen die terug te nemen ten gunste van vier dat die commissie ruimtelijke ordening. Om daarover zou ik willen adviseren om die aan te nemen. Prima.

Prima lijkt me een goede basis voor verder overleg.

Mijnheer Vos.

Ja voorzitter ik zou eigenlijk willen vragen of we ons nu allemaal eens willen realiseren waar we mee bezig zijn. Met het belangrijkste probleem van nu tot het jaar 2000. Wij zijn er dan ook niet voor niks al drie kwartier over aan het praten. Alle andere zaken gaan er hier in 2 minuten door, maar dit moet zolang duren. 500 of meer jaar zijn we in Nederland al aan het inpolderen, inpolderen, inpolderen en nog een inpolderen en nu zou het ineens niet meer kunnen. Nou ik kan daar echt niet bij voorzitter dus laten we aub dat nummer 4 nu gauw aannemen.

Dat zeggen we toch ook niet dat het nu niet zou kunnen.

Meijeran.

Ik zou in punt 2 willen schrappen besluit derhalve punt 614 uit het verkiezingsprogramma te schrappen. Dan blijft de motie staan in uw geest, dan hebben we een uitspraak voor die procedure en daarmee dacht ik dat 2800 er gewijzigd kon worden aangenomen. En de kamercentrale Haarlem meent dan dat in die context van haar motie het meest zou passen om nummer 5 de kamercentrale Gelderland aan te nemen. En bepaald niet 6 Deventer want die gaan weer iets

heroverwogen en dan moet je politiek bepalen of niet. 4 zou kunnen, maar 5 zou ons in samenhang met onze bekorte motie het meest passen.

ik ben het eens met uw suggestie ten aanzien van 2. Als u dat 614 eruit haalt dan denk ik maar ja namens wie spreek ik hier nou eigenlijk, namens het hoofdbestuur geloof ik denk niet dat we dat zouden kunnen overnemen. En dan moeten we beslissen over 4, 5 of 6 welke we nemen. Mevrouw de Leve.

Voorzitter ik zou ook een pleidooi willen houden voor 5 ook al

Mag ik even onderbreken. Ik zou eigenlijk graag willen dat ik eerst nog wat sprekers aan het woord laat over dit procedurevoorstel. Zeg maar ordevoorstel en vervolgens dan nog een inhoudelijke discussie of een min of meer inhoudelijke discussie voeren of 4,5 of 6. Kunnen we het daarover eens zijn. Ik bedoel dat wij 2 aannemen in die zin dat het eruit laten uit het ontwerp verkiezingsprogramma wordt verlaten. Dus de motie van de kamercentrale Haarlem wordt overgenomen met de aantekening dat het besluit anders wordt dat er dus even om de punten 4,5 of 6 wordt ingevuld als datgene wat er in het verkiezingsprogramma komt te staan. Dus niet een heel hard nee van de commissie concept en ook niet een heel hard ja van de ad hoc werkgroep. Kortom of 4 of 5 of 6 wordt ingevuld in punt 2. Als we het nou daarover eens zijn. Ja daar geen krachtige protesten tegen. Als we het daar over eens zouden zijn dan gaan we kiezen 4, 5 of 6 en daar kunnen we dan nog met elkaar over van gedachte wisselen.

Voorzitter ik heb daar toch problemen mee. De kamercentrale den Haag is tegen de markerwaard maar gaat graag mee met uw procedurevoorstel om die discussie in de partij te houden. Het is voor mij erg de vraag of daar richting aan gegeven moet worden door 4, 5 of 6 te kiezen. Wat mij betreft kan tot de afronding van die discussie de huidige tekst van het verkiezingsprogramma blijven bestaan en dan belasten we de discussie, nee ik bedoel de tekst van het verkiezingsprogramma 81 laten staan. Waarin staat dat het wordt heroverwogen, een soortgelijke tekst als 6.

Ja maar dat is Deventer. Deventer is de tekst van het huidige verkiezingsprogramma bijna dus dat is 4,5 of 6 dus dat komt op mijn voorstel neer.

Amsterdam-mevrouw van der Stoel.

Mijnheer de voorzitter tot op dit moment heb ik het geluid van de commissie verkiezingsprogramma zelf tot op heden gemist.

De bedoeling van een congres zoals dit nu gaat is dat we over en weer naar elkaars argumenten luisteren. Ik zou graag op dit moment het argument of de argumentatie van de commissie willen horen hoe zij nu gehoord de discussie denkt over de verschillende amendementen.

Ja maar dan gaan we toch inhoudelijk discussieren terwijl mijn punt van orde

Jawel maar u legt een aantal keuzemogelijkheden voor. De commissie zit hier ook om te luisteren naar wat de partij zegt. Ik kan me heel goed voorstellen dat ook vanuit de commissie enige gedachte in de discussie worden meegenomen.

Ik wil de heer Ginjaars met plezier het woord geven daarover, maar ik ben op dit moment nog bezig met het punt of u kunt instemmen met 2 van haarlem enz en dan kunt u vervolgens daarover zeggen of u dat wilt of niet. En zoals nu mijnheer Aukema al gezegd heeft dat hij instemt met deze procedure en zijn aandeel in 3 terugtrekt zo zou misschien de commissie die het concept geschreven heeft ook kunnen denken dat dat is. En daar zal ik dan de heer Ginjaars straks wel het woord voor geven. Mijnheer Bakker.

Voorzitter over de procedure. Daarnet zei u op een gegeven moment procedurevoorstel van de motie van de kamercentrale Haarlem met uitzondering dan van dat punt 4 gekoppeld eventueel aan 4, 5 of 6. Dat was uw voorstel. Ik denk dat u daarin net te ver gaat. Ik kan er wat dat betreft wel mee akkoord gaan als u het koppelt aan 5 of 6. Dan bent u correct bezig. Anders dan zou je het net zo goed kunnen gaan koppelen die discussie aan de huidige stellingname zoals het door de commissie is voorgesteld. Dat is net zo principieel als punt 4. Ik denk dat u 4 in dat verhaal dan eruit moet laten.

Nou in 4 staat in beginsel wordt overgegaan. Er staat niet er wordt overgegaan.

Juist daarom. Dat is ook een uitgesproken mening. En u spreekt over een procedurevoorstel waarbij u dat compromis zoekt. Dan denk ik dat u dat het beste kunt vinden door het te koppelen aan 5 dan wel 6.

Ik heb daar geen probleem mee. Goed mijnheer Ginjaars.

Ja voorzitter ik heb lang gewacht nou mag het dan. Ten eerste had er nog even behoefte aan om te zeggen dat de koepelcommissie sport en recreatie natuurbeheer

unaniem tegen was. Desalniettemin vind ik wat u verwoord hebt goed en in de hele overweging die we straks gaan doen is het ook goed om te bedenken dat de oude zuiderzeestadjes niet meer opnieuw moeten doodgaan en dus boven water moeten houden.

Dank u. Dan mijnheer Ginjaars.

Nee voorzitter Loos.

Vanuit de provincie Flevoland kunnen wij tegenwoordig sinds kort spreken. Ik zou een en-kele opmerking willen maken voorzitter en dat betreft in feite de bestuurlijke geloofwaardigheid van de politieke partij. In de afgelopen jaren heeft de VVD misschien door voorzichtige opstelling, maar over het algemeen aangegeven dat men min of meer welgezind toch misschien zelfs positief was over de markerwaard. Het verkiezingsprogramma daarstraks is er al over gesproken zoals dat inderdaad geproduceerd werd dat was inderdaad een klap in het gezicht voor velen. Daarna hadden we daarvoor al het standpunt van het kabinet met twee verantwoordelijke VVDbewindslieden die hebben gezegd in beginsel zijn wij voor de markerwaard, er moeten nog een aantal zaken worden uitgezocht. Als dan in flevoland inderdaad ook nog door de fractie, namens de fractie wordt gezegd die lijn gaan wij door dan vind ik dat er heel zwaarwegende argumenten moeten zijn om in ieder geval nummer 4 de commissie ruimtelijke ordening zegt in beginsel voor maar wij moeten nog verder kijken. Als de VVD dat niet zegt dan vind ik het inderdaad dat de VVD wat dat betreft twijfelachtig aarzelend wordt en dat betreurt ik.

Daarover gaan we dus straks stemmen dat heb ik al aangekondigd.

Mijnheer Ginjaars op verzoek van mevrouw van der Stoel.

Ja voorzitter dat is een beetje moeilijk om tegen de achtergrond van de discussies zoals nu 50 minuten hebben plaats gevonden daar nog iets verstandigs aan toe te voegen. Mag ik het dan maar proberen in een aantal punten te comprimeren. In de eerste plaats is het zo voorzitter dat wij ons toch wel gesteld hebben op het vorige verkiezingsprogramma en daarin staat dat die noodzaak om door middel van drooglegging te komen tot de polder markerwaard dient te worden heroverwogen. En u hebt een van de leden van de commissie bij een ander punt de betekenis van het woord heroverwegen horen uitleggen namelijk afzien van. In politieke zin betekent dat de tweede zin in het verkiezingsprogramma was ook volstrekt duidelijk. De aspecten natuur, milieu, visserij waterberging en waterrecreatie dienen hierbij zwaarwegende factoren te zijn.

Let u wel het zijn zeer specifieke punten die in dat vorige verkiezingsprogramma stonden. Ik zal ze nog een keer noemen natuur, milieu, visserij waterberging en waterrecreatie dienen hierbij zwaarwegende factoren te zijn. Bij die heroverweging en de betekenis daarvan daar wees ik u al op. Als je nou naar het hele probleem gaat kijken dat heb ik voor mezelf sprekende niet namens de commissie maar voor mezelf sprekende altijd een beetje de neiging om dan aan mezelf te vragen als nou de purmer en de schermer en die andere twee droogmakerijen noemt u de haarlemmermeer er ook nog maar bij indertijd niet drooggemaakt zouden zijn zouden we ze dan nu droogmaken. Mijn antwoord is daarop nee. Dat zouden we dan niet doen denk ik. Er zijn zoveel aspecten bij het droogmaken van de markerwaard. Als je nou praat over de tuinbouw, de bollen, de landbouw, de bossenbouw, het gebruik van een afgesloten waard met dijken voor drinkwatervoorziening. En als ik daar dan ook nog de aspecten bij noem die daar genoemd werden in het vorige verkiezingsprogramma dan heb ik een heel grote mand, niet alleen met appels maar ook met peren en met kersen en sinaasappelen en ik kan ze echt geen van alle vergelijken. Wij hebben ons gesteld op het punt van het vorige verkiezingsprogramma en komen dan mede op grond van allerlei studies die er verricht zijn en er zijn er een aantal van genoemd tot de conclusie dat je dan nee moet zeggen. Dat is gewoon zo dat vinden wij. Maar als je uitgaat van dat vorige verkiezingsprogramma heroverwegen en de zwaarwegende factoren. Natuurlijk dan kom je tot onze overtuiging tot nee zeggen. Maar er zijn voorzitter hele andere invalshoeken waarbij je evengoed een hartgrondig ja kan laten horen. Als je inderdaad uitsluitend let op de mogelijkheden van bepaalde knelpunten op te lossen. Overigens is het zo denk ik dat als je dan weer gaat kijken naar de studies dat het helemaal niet zeker is dat je de markerwaard nodig hebt in dit land om die knelpunten op te lossen. Maar als je gaat kijken naar die knelpunten dan kan die markerwaard een ingepolderde markerwaard daar een heel grote rol bij spelen. En natuurlijk is het zo dat je een uitbreiding krijgt van gronden. Natuurlijk is dat zo. Met andere de invalshoek is erg belangrijk want als ik die punten dan voorop stel dan kan ik ook een redenering ophangen om te zeggen nou die natuur, milieu, visserij en waterbergingaspecten die spelen een minimale rol. De verzakking van de bodem, ja er moet water in gespoten worden in noord holland. Natuurlijk is dat mogelijk, maar er zijn ook weer rapporten die zeggen nou let daar nou op dat is helemaal niet zo makkelijk en kijk wel even naar de kosten. De kleine zuiderzeestadjes die daar aan die rand van die randmeren komen. Hoe gaat het daar mee. Nou dat zijn even zoveel aspecten voorzitter. Ik denk maar mag ik dan op persoonlijke mening geven ik denk dat op termijn en dan praat ik over 10-20 jaar er wel degelijk behoefte

zou kunnen zijn in dit land aan nieuw land. De vraag is echter wat dat betekent u op dit moment in de verkiezingsprogramma. En mijn persoonlijke overtuiging dat de tijd niet rijp is dat er aan de voorwaarden ook gewoon niet voldaan kan worden om te zeggen wij gaan door morgen die markerwaard inpolderen. De voorwaarde daarvoor is niet voldaan al is het alleen maar omdat er geen centjes zijn. Al was het alleen maar omdat ook heel duidelijk van sommige weer de voorwaarde is gesteld voor private financiering. En ik moet u eerlijk zeggen ik zie dat nog niet zo zitten. Daar zijn ook natuurlijk weer positieve optimistische geluiden over, maar daar zijn ook weer zeer voorzichtige geluiden over die zeggen bedenk nou even wel wat je doet. En natuurlijk kan men dan wijzen op andere inpolderingen die er vroeger zijn gebeurd. Ook door middel van private financiering, maar dat was wel een andere tijd. En dat betekent denk ik voorzitter dat naar mijn stellige overtuiging je op dit moment niet kunt beslissen dat die polder markerwaard moet worden ingepolderd. Maar dat er wel verder gestudeerd moet worden. Niet op de vraag of maar veel meer op de vraag hoe op termijn die polder ingepolderd moet worden. Welke wijze dat moet gebeuren, welke aspecten daar allemaal bij het feitelijke werk van belang zijn en hoe je aan die randvoorwaarden die eruit volgen kunt voldoen. En dat betekent voorzitter dat als je alles afweegt naar mijn gevoel en ik denk dat ik wel namens de commissie kan spreken de punt 4 en 5 de ene net wel en de andere net niet dat die naar mijn gevoel voor een besluitvorming in een verkiezingsprogramma in aanmerking komen.

Leijten.

Voorzitter wilt u nou echt de inhoudelijke discussie afsluiten want we zijn er echt niet.

Ik ga nu verder over de procedure en dan gaan we stemmen. Het hoofdbestuur neemt over het verzoek van de kamercentrale Haarlem. En ik zou de kamercentrale Haarlem willen vragen om daarmee die motie als geaccepteerd en in te trekken. Dus het hoofdbestuur gaat in de komende maanden de discussie over de markerwaard nu opstarten aan de hand van een geaktualiseerde nota van de commissie Aukema. Dat is twee. Drie ten aanzien van drie gaan we nu stemmen en gelet op de discussie dus het dringende advies.

Ja voorzitter u gaat nu aanstonds al tot stemming over. Ik had dat eerlijk gezegd niet verwacht. Als u aanstonds tot stemming overgaat. Ik heb zonet gesproken over 4 of 5 dan denk ik ik heb gezegd dat de vergadering zou moeten kiezen naar de mening van de commissie tussen 4 en 5. Dan denk ik dat de commissie op zichzelf de voorkeur geeft aan 5.

En in ieder geval wordt drie krachtig ontraden. Daarom stel ik nu aan de orde de stemming over drie. Witte kaarten voor, drie, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Daarmee is drie verworpen. Dan zijn we bij 4, 5 en 6. De commissie spreekt gehoord hebbende de discussie de voorkeur uit voor 5 en adviseert dus om 4 niet aan te nemen. 4 is een gematigd ja. 5 is een plus minus en 6 is een aarzelend nee. Zo is ongeveer de verhouding. Dan breng ik nu 4 in stemming. 4 het voorstel van de commissie ruimtelijke ordening. Witte kaarten voor 4, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dank u wel. 306 stemmen voor en 411 stemmen tegen. Daarmee is 4 verworpen. Dan zijn we bij 5 dat wordt door de commissie dus van harte bij u aanbevolen.

Meijeran.

Even een min of meer procedurele opmerking voorzitter. In het totnutoe gevolgde stembeleid uitslag van de stemmingen past bij de motie Haarlem natuurlijk het beste achteraf bezien om dan het bestaande programma te laten en 6 aan te nemen.

We gaan de discussie niet nog een keertje overdoen. We gaan stemmen over 5 want dat was dus plus min en 6 is aarzelend nee. Witte kaarten voor 5, witte kaarten tegen 5. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen.

Wat waren we het allemaal toen toch nog roerend eens. Daarmee wordt de kamer-centrale bijzonder bedankt voor het indienen van dit amendement. En is het amendement 6 niet meer aan de orde. Morgenochtend beginnen we met de afdeling Bellingwedde. De vergadering is nu geschorst.

De vergadering is geopend.

We zijn gebleven bij het punt 614a dat was het nieuwe punt van de afdeling Bellingwedde en dat wordt door de commissie aanbevolen. Wil er iemand van u iets over zeggen. Bent u het er allemaal mee eens. Dat is dan fijn want dan staat dat in het program. 625 dat is het amendement van de afdeling Rheden-Roosendaal. En dat wordt ontraden omdat het van een totaal andere grote en orde is. Is er iemand uit die afdeling of iemand anders die het wil verdedigen. Niemand dan denk ik dat we kunnen overgaan tot de stemming. Ik zal zelf even als stembureau fungeren. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Rheden-Roosendaal is verworpen. Wij zijn bij het punt 628 van de afdeling Zoetermeer dat wordt ontraden omdat het reeds is gebeurd en voor het overige strijdig is met de eigen verantwoordelijkheid van lagere overheden. Memand van u over dit punt. Niemand. Ik denk dat het advies duidelijk is. Alle kaarten voor, alle kaarten tegen. Zoetermeer is verworpen. Afdeling Barendrecht vindt dat 630 kan vervallen maar volgens de commissie ligt dat in de lijn van de ontwikkelingen.

Niemand die het woord wil voeren. Mijnheer Winsemius.

Ik ben het volstrekt met de tekst zoals die in het verkiezingsprogramma eens waar staat dat als ik het zo moet lezen dat wij zeer terughoudend moeten omgaan met heffingen die dienen ter financiering van het overheidsbeleid. Waar ik problemen mee heb en dat is eigenlijk het positieve denk ik van het amendement van Barendrecht dat is waar staat in de huidige tekst van slechts heffingen die als retributies kunnen worden beschouwd blijven gehandhaafd. Dat nu is buitengewoon beperkend in de zin dat bijvoorbeeld ook regelingen zoals waar op het ogenblik voorstellen over loopt bij benzine waar je probeert een regulerend gedrag te kweken dus door de prijzen wat te beïnvloeden, gedrag te veranderen daarmee onmogelijk worden. Dat zijn regelingen die naar mijn idee een buitengewoon positief effect kunnen hebben op het milieubeleid met minimale ingreep. Waar je dus geen wetgeving voor hoeft te gebruiken. En ook in lijn zijn met het denken binnen onze partij. Nou als er op het ogenblik in ons verkiezingsprogramma staat concept is naar mijn idee daarmee te beperkend. Als ik verder nog een suggestie mag doen als er iets in blijft staan probeer dan het woord retributie eruit te halen, want mij is opgevallen dat er heel weinig mensen in het vaderland zijn die het woord herkennen en daarmee begrijpen wat ermee bedoeld wordt. Dan om zo maar te zeggen een ander woord graag.

Als ik het goed begrijp hebt u een amendement op het amendement van de afdeling Barendrecht niet helemaal laten vervallen maar wel vooral het tweede deel.

Daar komt het eigenlijk een beetje op neer voorzitter. Als het iets aan die kant kan zijn dat we zeggen nou dit staat er wel erg extreem maar probeer het wat terughoudend met die heffingen omgaan en in ieder geval dat laatste stukje dat lijkt me beter dat het vervalt of dat het de deur opengehouden wordt naar verstandig gebruik van andere soorten. Met name regulerende heffingen.

Retributies zijn we dan ook meteen kwijt en mijnheer Ginjaars is het ermee eens.

Klopt voorzitter.

Dan gaan we over tot de stemming over het geamendeerde punt 630. Het tweede gedeelte is het voorstel nu vervalt. Alle kaarten voor het vervallen van het tweede gedeelte. Alle kaarten tegen. Dan is 630 gehalveerd. 632 is van de afdeling Oud-Beijerland. Dat wordt ontraden omdat het eerste gedeelte reeds verwerkt is in een tweede onduidelijk is. Wil iemand hier iets over zeggen.

Niet dan kunnen we er wel over gaan stemmen. Alle kaarten voor, tegen.
Dank u dan is Oud-Beijerland verworpen. De kamercentrale Friesland vraagt aandacht maar die bestaat reeds. Iemand uit Friesland die het wil toelichten. Niemand, dan kunnen we overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor het amendement. Alle kaarten tegen. Friesland verworpen. Bornsterhiem.
Iemand aanwezig om het te verdedigen. Iemand anders die dat wil. Dan kunnen we overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor 641, alle kaarten tegen. 641 is verworpen. Bornsterhiem wil 642 schrappen dat is in strijd met algemeen aanvaarde uitgangspunten. wemand die het wil verdedigen. Niet dan kunnen we overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor, tegen. Dit is verworpen. 643 afdeling Groningen dat wordt ontraden omdat het vooruit loopt op mogelijke toekomstige ontwikkelingen. Iemand uit Groningen die het wil verdedigen. Mevrouw Jonker.

Voorzitter de waddenwet lijkt ons in dit stadium een overbodige invoering omdat de provincie en gemeente in onderling overleg daarvoor het benodigde kunnen regelen. En dat juist verstreken kan ook als toevoeging in het verkiezingsprogramma.

Mijnheer de Beer.

Het strookt ook met de opvatting van de VDFfractie zoals die steeds verkondigd heeft. Dus we zullen het amendement aanbevelen.

Maar de VDFfractie spreekt hier niet, dat was het lid van de partij de Beer.

Als oud bewoner van het waddengebied kan ik volstrekt meegaan met dit amendement en of het nou wel niet de fractie is of hoop ik stellig dat dit aangenomen wordt.

Dan waren de affiches van vrije vogels gekooide mensen.

Mijnheer Ginjaars.

Denken voorzitter dat de commissie het helemaal eens is met de inhoud van het amendement. De huidige situatie is volstrekt bevredigend. Maar ga je zo expliciet zeggen dat je iets niet mag dat is ook de teneur van het commentaar dan loop je vooruit op toekomstige ontwikkelingen. Daar is nu geen enkele behoefte aan om nu vast te stellen . Dat die er nu moet komen is denken wij teveel in de toekomst kijken.

Gaan we over tot de stemming van het amendement van de afdeling Groningen. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen.

Het amendement van Groningen is aangenomen. Dan zou ik de volgende leden, dan wil ik u bevestigen dat de volgende leden gevraagd zijn voor het stembureau en zij hebben toegestemd. De heer Ruben als voorzitter, en mevrouw van der Velden, mevrouw Bruinsma en mevrouw de Pater als leden. Dank voor uw bereidheid.

Band 9.

644 de commissie ruimtelijke ordening wil daarvan de tweede zin schrappen. Wil iemand daarover het woord voeren. Mijnheer Meijer.

Ja voorzitter in punt 646 staat dat de wet op stads- en dorpsvernieuwing nog verder gedecentraliseerd moet worden. Het is al erg gedecentraliseerd. En als we dat dan gedecentraliseerd hebben moeten we niet op rijksniveau uitspraken gaan doen hoe de gemeente dat in moeten vullen. Dat gebeurt in punt 644 hoezeer ik het ook eens ben met die uitspraak, maar het is iets wat aan gemeente overgelaten moet worden.

Dank u wel. Iemand anders. Niet. Mijnheer Ginjaars.

Wij denken voorzitter dat het een algemene politieke beleidslijn van de VVD is die daarin staat. En dat heeft op zichzelf niks met die gemeentelijke autonomie te maken.

Ik trek het terug.

Dank u wel prima. Dan 645 ook van de commissie ruimtelijke ordening maar dat geeft slechts een specifieke oplossing.

Ja die ligt in het verlengde van het voorgaande betoog of het midden- en kleindbedrijf in de stadsvernieuwing gesteund wordt. Tegenwoordig wordt dat helemaal aan gemeente overgelaten. Het enige wat het rijk daaraan kan doen is het stadsvernieuwingsfonds op een bepaalde manier vullen. Ik zou niet weten wat het rijk daar verder nog aan zou kunnen doen. Dus het geeft niet een bepaalde manier, maar de enige manier aan.

Ik wou er op wijzen mijnheer de voorzitter dat dit echt geld gaat kosten en ik heb dat nog niet verwerkt.

Meijer.

Nee dan moet het hele punt vervallen als het meer geld gaat kosten.

Ja maar dit in het speciaal.

Kamminga.

Wordt sterk ontraden. We gaan stemmen 645 witte kaarten.

Mijnheer Bakker.

Voorzitter ik wou er toch wat verder op ingaan. Wat wordt hier namelijk gevraagd wat specifiek van economische zaken nog een bijdrage wordt gevraagd. Dat is niet het enige ministerie. Er zijn meerdere ministeries die hun bijdrage al op een gegeven moment leveren. En ik vind wat dat betreft mag economische zaken zeker gevraagd worden hier een extra bijdrage aan te leveren. Juist ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf. Vandaar dat ik het zeker wil aanbevelen.

Ja maar dan moet u toch wel aanwijzen waar het dan vandaan moet komen anders dan heeft het geen zin.

Meijer.

Dat geldt voor het huidige verkiezingsprogramma toch ook. Hoe wilt u anders de steun aan het midden- en kleinbedrijf verbeteren dan door financien.

Ja ik wil dus ook alleen maar zeggen dat met dit punt is dus met de financiële onderbouwing geen rekening gehouden en daarom zeggen we nogmaals we zien ook de andere argumenten ontraden.

Gaan we over tot de stemming.

Bakker.

Tweede instantie heb ik nog even heel kort. Ik begrijp best dat de heer de Korte op de knip zit van de regering. Daar heb ik op dit moment niet mee te maken. We zijn hier bezig met een programma in elkaar te zetten en de financiële doorrekenarij die overweeg ik wel degelijk mee.

Kamminga.

Ja dan gaat het bij D66 de vorige keer dan komt er een groot gat en dan zeggen ze hoe moet dat nou, maar dat is een kleinigheid. We gaan stemmen. Witte kaarten voor het amendement, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Nou gaan we in de herkansing. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen.

Voorzitter het heeft misschien enige tijd geduurd. Voor het amendement 329

tegen 213.

Is aangenomen. 646 van de afdeling Naarden wil het punt laten vervallen maar evaluatie is noodzakelijk.

Meijeran.

Voorzitter als ik het goed begrepen heb dan vindt de afdeling Naarden evaluatie bepaald noodzakelijk want de wet vertoont nogal wat technische en bestuurlijke gebreken. Maar diezelfde wet is niet zo heel lang geleden door de tweede kamerfractie met al haar gebreken aangenomen en in 213 is redactioneel door de commissie binnenlandse zaken opgemerkt en in het algemeen de wetgeving geevalueerd behoort te worden op de juiste werking etc. Het lijkt me wat typisch om nadat we dat met de tweeverdienerswet die de fractie ook heeft aangenomen al gezegd hebben dat die eigenlijk niet deugt. Nu hier van een andere ook expliciet te zeggen dat die zonodig geevalueerd moet worden. Afgezien van het feit dat als ik goed ben ingelicht de wet zelve al de evaluatie min of meer voorschrijft. Dus het is niet dat we de evaluatie niet noodzakelijk achten, maar we achten dit punt verkiezingsprogramma overbodig en ook niet zo erg tactisch om daar zo de aandacht op te vestigen dat we dat nu zo nodig vinden. Het gebeurt vanzelf in algemene zin en dan kan dit weer iets bijdragen aan de verkorting.

Dank u wel iemand anders. De afdeling de Beer.

Zo zijn we gelukkig niet in de partij voorzitter dat mensen afdelingen zijn. Ja we hebben inderdaad die wet op de stadsvernieuwing nog niet zo lang geleden behandeld en er waren twee elementen in die zeer bewaarlijk waren met name voor de ontwikkeling van de middenstand in die stadsvernieuwingsgebieden. Het is de beruchte leefmilieuverordening en dat is het recht voor gemeente wat alleen maar wordt toegepast in die stadsvernieuwingsgebieden. U weet dat het voorkeursrecht gemeente op de dereguleringslijst staat. Er is een hele dikke kans dat het hele wetsontwerp zal verdwijnen en daarom is het des te naarder dat het ongelooflijk regulerende wetsontwerp wat verkopen van bijvoorbeeld winkelpanden en bijvoorbeeld andere panden in de binnenstad jaren kan vertragen dat dat nou inderdaad nog in die wet op de stadsvernieuwing terecht is gekomen via een amendement trouwens van CDA en PvdA. Hetzelfde geldt voor de leefmilieuverordening. Het is in sommige gevallen geeft het mogelijkheden om met een zeer eenvoudige planologische verordening het bijvoorbeeld onmogelijk te maken dat wanneer een slager wegtrekt uit zijn winkel dat dan een ander bedrijf erin kan trekken.

Dan moet er bijvoorbeeld weer een slager terugkomen. Dat soort dingen worden in die leefmilieuverordening dit soort voorschriften worden mogelijk gemaakt. Het is een buitengewoon regulerende zaak en ik wil u dringend aanbevelen om dit te handhaven. We moeten proberen in de komende regeringsperiode niet de elementen weer uit dit wet te halen.

Dank u wel. Mijnheer Ginjaars.

Voorzitter ik heb niets toe te voegen aan het betoog.

Dus u bent het eens met het punt van mijnheer de Beer.

Nee met het laten staan daar ben ik het mee eens. Ik wilde gelijk even op dat amendement van de afdeling Vlaardingen ingaan. Ook daar zijn wij het eens met de heer de Beer. Alleen als je dus gaat zeggen dat er geevalueerd moet worden en dat de regels voor de stads- en dorpsvernieuwing overzichtiger gemaakt moeten worden zit daar impliciet in ons bezwaar tegen die leefmilieuverordening en dat voorkeursrecht. We vonden het echter niet juist om nu in het verkiezingsprogramma al daar een dergelijke uitspraak over te doen vooruitlopende op de evaluatie. Dus 1 handhaven, de andere zijn we tegen. Alles vanuit dezelfde overweging als de heer de Beer heeft gezegd.

Goed gaan we over tot de stemming over 1 alle kaarten voor, tegen. Het is verworpen. Over 2 alle kaarten voor, tegen. Dat gaat zo niet. Witte kaarten voor 2, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Verworpen.

647 de afdeling Leeuwarden wil dat punt laten vervallen. Wil iemand daarover het woord voeren. Niemand. Ik denk dat het duidelijk is. Kunnen we overgaan tot de stemming. Alle kaarten, voor, tegen dat is verworpen. 648 van de afdeling Naarden.

Van Blumenstein voor de afdeling Naarden.

Niet voor de afdeling Naarden, veel meer vanaf het platteland. En ik kan mij voorstellen voorzitter dat de VVD als landelijke partij daarin op grote delen van ons land liberalen ook op het platteland wonende met dit artikel duidelijk moet maken of je nou pro grote stad bent of pro platteland. Ik zou dat niet doen. Ik zou het in beider zin laten weten dat de VVD die ijn elektoraat heus niet alleen in die grote stad moet zoeken zoals de PvdA dat doet en waar wethouders van grote steden regelmatig bij de regering zitten. Ik zou als VVD voor beide pleiten en geen tweedeling in Nederland maken.

Net zo goed als we in de commissie binnenlandse zaken we daar met klem hebben afgewezen tenzij u zegt voor ons zijn de grote steden er vier en die moeten we helpen, maar welke grote steden. Hoort daar nog Eindhoven bij, hoort daar Amersfoort bij. Vindt u dat Almelo daarbij moet horen. Laten we ons nou niet op die weg gaan begeven en laten we dus het amendement Naarden aannemen.

Dank u wel. Iemand anders. Mijnheer de Wolf.

Ik zou dit bijzonder graag willen ondersteunen. Wij hebben het gevoel als bestuurders van kleine gemeente dat er een geweldige bevoorrechtiging van de grote steden bestaat. Ik heb voor de aardigheid eens opgevraagd hoeveel onze gemeente per inwoner krijgt en wat Amsterdam krijgt per inwoner. Amsterdam krijgt drie maal zoveel. Dat betekent dat ze bij onze schaal een half miljard zouden krijgen en in werkelijkheid krijgen ze een miljard meer. Wat betreft de wet stads- en dorpsvernieuwing in de kleine gemeente krijg je een bepaald bedrag. In Amsterdam krijg je 8 maal zoveel per inwoner. Wat betreft de cultuur op het platteland. De regionale orkesten zijn gestript ten behoeve van de stopera. Ik geloof voorzitter dat het ernstige aanbeveling verdient voor het beleid van de grote steden te heroverwegen en te kijken of dat zo langzamerhand niet eens doorgeschoven. Ik zou graag dit amendement willen steunen.

Dank u wel. Mijnheer Ginjaars.

Naar de mening van de commissie gaat er door dit amendement nou juist iets gebeuren waarvan de commissie denkt dat we het er allemaal eens mee zijn dat het niet moet gebeuren en dat is namelijk een tegenstelling kweken tussen wat dan heet een grotere gemeente en de rest. Immers de formulering van dit betreffende artikel heeft alleen betrekking op die grote gemeente en erkent alleen maar die bijzondere positie. Niet meer en niet minder. Het geeft geen preferentie aan ten opzichte van andere gemeente. Het zegt ook niks over die andere gemeente juist omdat we alleen maar die eigen positie willen benadrukken. Ga je nou zeggen geen verdere bevoorrechtiging van de grote steden dan ga je dat inderdaad in een welles nietes zaak brengen. Dan ga je dat in competitie brengen en wij denken dan juist dat je die tegenstelling gaat creëren. Hetzelfde geldt ook voor het amendement van de afdeling Amsterdam. Grote steden krijgen meer bestuurlijke financiële armslag. Ja nou ik kan me heel goed voorstellen dat men dat wil, maar wij vinden dat je dat niet op voorhand moet zeggen. Wij zeggen alleen maar die bijzondere positie moet worden benadrukt, die moet

worden herkend. Door hun bijzondere positie wordt die problematiek vergroot en dat betekent dat er voortdurend naar bepaalde aanpassingen moet worden gezocht zonder dat wij nou zondermeer uitkomen op die grotere financiële en bestuurlijke armslag. Wij duiden op een dialoog tussen die grote steden en andere betrokkenen. Dat kan het rijk zijn, dat kan de provincie zijn dat kunnen ook aanliggende gemeente zijn. Kortom voorzitter wij vinden dat we hier alleen maar gaan erkennen die bijzondere positie. Daarnaast als je dan gaat zeggen meer financiële armslag dan is dat misschien wel een blanco cheque en als je gaat zeggen daar je oplossingen mogen geen verdere bevoorschieting van de grote steden ten opzichte van de overige steden en dorpen betekenen betekent dat een verandering in de financiële verhoudingen. Daat het betekenen dat dan wanneer een grote gemeente wat meer zou krijgen dat het dan af moet van het provincie. Enfin daar lopen allerlei zaken door elkaar waarvan wij denken en dat ze alleen maar verwarrend werken en bijdragen tot het creëren van een tegenstelling en dus volstrekt voorbij gaan aan de feitelijke intentie van het betreffende artikel.

Meijeran.

Voorzitter het amendement Naarden dat wil niets meer en niets minder dan verduidelijken wat de heer Ginjaars ons nu heeft dacht ik voorgedragen namelijk dat hij bedoelt met 648 zeker geen bevoordeling van die grote steden te geven. En nou staat dat er wel niet in 648. Er staat in 648 ook een heleboel wat je zou kunnen missen. En we vragen ons zelfs af of je dan niet heel 648 kan laten vervallen. Want dat je streeft naar oplossingen voor problemen nou dat is een dermate open deur dat zou je op vele plaatsen in het programma kunnen zetten. Maar als je het zegt op de manier waarop het hier gezegd wordt naar specifieke oplossingen voor deze problemen dan is die toevalligerwijze even groot als Naarden zijnde een gemeente van 17000 inwoners en Naarden is een stad. Maar als je het zo zegt als het hier staat dan denkt iedereen dat zal wel weer een paar miljard voor Amsterdam en Rotterdam zijn. Dat ligt er dik in. Behalve de voorbeelden die hier genoemd zijn heeft Amsterdam zo onlangs nog een half miljard extra gekregen uit hoofde van een belofte van staatssecretaris Stuijvenberg als ik het goed onthouden heb. En dat werd nou nog een geïncasseerd. Als je dit zo zegt dan moet er juist om te bereiken dat men denkt wat de heer Ginjaars vreest ons amendement Naarden achter. En als de commissie amendement 648 wil intrekken helemaal doen vervallen dan is het ons wel. Maar anders zou ik Naarden zeer sterk willen aanbevelen met dank voor de ontvangen steun en Amsterdam uiteraard willen ontraden.

Meijer.

Voorzitter de tekst van 648 is zeer evenwichtig. De heer Ginjaars heeft dat nog eens onderstreept. Om die reden zullen wij tegen beide amendementen stemmen dus ook tegen het amendement Amsterdam waar we op zich natuurlijk niet onsympathiek tegenover staan, maar die het evenwicht uit de tekst zou halen.

Dank u wel dan kunnen we overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor Naarden, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is aangenomen. Dan lijkt mij dat over Amsterdam niet meer gestemd behoeft te worden, maar goed. Voor de goede orde doen we dat. Alle kaarten voor Amsterdam, tegen. Amsterdam is verworpen. 649 wordt aanbevolen. 1 wordt aanbevolen, 2. Maar Leiden geeft geen oplossing. Mijnheer Talsma

Mijnheer de voorzitter de koepelcommissie financieel economische sociale zaken is bijzonder erkentelijk dat het wordt aanbevolen. Het gaat naar onze mening en daarom licht ik het toch nog even toe om een heel belangrijk punt namelijk dat wij nog eens een paar typisch liberale punten accentueren. We hebben het ook voorgesteld om het vooraan de paragraaf te zetten omdat wij vonden dat de oude tekst een beetje meer gerommel in de marge is en niet de kern raakt. en de kern is dat wij de

Mijnheer Talsma ik heb een tijdprobleem en we hebben het aanbevolen en overgenomen, maar nu nog toelichten.

Dan hoef ik het verder niet toe te lichten, maar ik vind het een heel elementair punt.

Daarom zijn we het er allemaal van harte mee eens.

Dat geldt dan ook voor het tweede punt.

Ja hoor daar zijn we het ook allemaal mee eens. Alleen Leiden daar is de commissie niet zo gelukkig mee.

Mevrouw de Leve.

Voorzitter mag ik toch nog even namens de commissie volkshuisvesting

Als er bezwaar is wil ik graag toelichten.

Laat mevrouw de Leve eerst iets zeggen dan kunt u daarna het woord voeren.

Mevrouw de Leve.

Ja voorzitter ik wou toch even iets zeggen namens de commissie volkshuisvesting met name over punt 1, amendement 1 649. Waarvan wij denken dat het toch wel erg aan de gedetailleerde kant is dat 653 eigenlijk redelijk weergeeft wat de bedoeling is. En dat met name het onderdeel over de huurbeschermingswetgeving op het gebied van de huurbescherming niet terug zou moeten gaan naar het systeem wat eerder was gebruikelijk was dat wij daar wat huiverig tegenover staan. Het teruggaan in de tijd is altijd wat moeilijk. Wij bevelen als commissie dus aan om 653 zoals het daar in het voorstel st-at te handhaven en hebben dan niet zo'n behoefte aan 649.1

Dat is duidelijk. iemand anders in deze zin. Mijnheer Talsma.

Ja voorzitter het is dus inderdaad toch nodig om het toe te lichten. En u moet mij toch toestaan dat ik er zo summier mogelijk wat van zeg. Het gaat om heel elementaire punten. Wat wil de VVD met zijn huurbeleid doen. Willen we de marktwerking herstellen wat we 4 jaar geleden ook al hebben ingevoerd maar waar niets van terecht gekomen is ik dacht van wel. De huurliberalisatie dat betekent dat in de helft van het land het huurbeleid min of meer vrij was heeft een jaar of twaalf gefunctioneerd. Stemmen als nu van mevrouw de Leve zeiden dan ook ja dat kan allemaal niet. De totale huurstijging in die periode was 5%. Dat was toen helemaal niks. En het gaat er juist nu om dat we de moed hebben om af te stappen van al die reguleringen. Als we praten over deregulering voorzitter dan ligt er in deze amendementaanvaarding een besparing alleen al bij de gemeente van een paar honderd funktionarissen nog afgezien van de grote kosten die er zijn. Dat punt van die huurbescherming waar net over gesproken wordt dat moet op een groot misverstand berusten. De commissie, de koepelcommissie heeft dit opgenomen om juist te zeggen en het ook bij een liberaler beleid de huurder niet zo maar op straat kan worden gezet. Die oude regeling die 12 jaar heeft bestaan die bevatte dat je in 3 jaar tijd er überhaupt niet uit kon worden gezet en dat daarna de kantonrechter moest uitmaken of het in vergelijking met de omliggende huren redelijk is. We hebben dit opgenomen ter bescherming van de huurder en niet om daar een huurbescherming mee achteruit te brengen. Het gaat om details. De hoofdzaak is dat hier een heel andere bewoordingen dan in 653 wordt gezegd waar we naar toe moeten en ik breng de vergadering nog in herinnering dat deze tekst is behandeld op een themadag in Heerenveen waar die unaniem is aanvaard. En ik zou het bijzonder betreuren als deze uitspraak van de partij van toen nu weer zou worden teruggedraaid.

Mijnheer de Beer.

Dit is inderdaad toch een discussie waard, want het is een punt van buitengewoon politiek belang wat zeker aandacht in het land zal trekken. Ik wou toch ondersteunen het betoog van mevrouw de Leve namens de partijcommissie volkshuisvesting gesproken. Ik vind inderdaad de oorspronkelijke tekst van 653 waar heel duidelijk staat de huurwetgeving dient daar waar zulks mogelijk is verder te worden geliberaliseerd. Dat is voor geen misverstand vatbaar. We willen verder weer terug naar liberalisatie. Dus terug naar de markt dat staat er duidelijk. Er staat alleen dat knelpunten in de huidige huurwetgeving worden opgeheven. Zouden wij, ik vind dat voldoende in ons verkiezingsprogramma. Zouden wij het amendement van de sociaal economische commissie koepelcommissie aanvaarden dan vind ik het toch bezwaarlijk a het is heel gedetailleerd, maar vooral ook dat die passage over die huurbescherming de fractie vastnageld om de huurbescherming precies zoals die er een aantal jaren geleden uitzag. En ik vind dat in gedetailleerdheid de fractie veel te strak vastnagelen op het precies die regeling van toen. Daarom geef ik de voorkeur aan de iets globalere maar zeer goede formulering zoals die -oorspronkelijk in het verkiezingsprogramma staat.

Mijnheer Meijeran.

653 voorzitter wat er nu bij betrokken wordt. Daar waar zulks mogelijk is dient het te worden geliberaliseerd. Nou dat is zodanig elastiek dat je dan zou kunnen denken dat in de praktijk wel heel weinig mogelijk zal blijken te zijn. Ik denk dat de tekst van de koepelcommissie unaniem aanvaard door een themacongre^s de voorkeur verdient, maar zou kunnen worden bekort. En ik wil een poging doen door te spreken zo snel mogelijk moet op het gebied van de huren de marktwerking worden hersteld, dat is de eerste zin. De huurliberalisatie dient op korte termijn weer in werking te worden gebracht. En dan heb je precies geloof ik wat de commissie bedoelt. Ik geloof dat de heer Talsma het daarmee eens is en dan is het bezwaar van de heer de Beer eruit en dan heb je een heel duidelijke uitspraak zo snel mogelijk de marktwerking herstellen en de huurliberalisatie op korte termijn weer in werking te worden gebracht. Zonder de details van dat het net precies zoals toen zou moeten. Want we zijn wel een aantal jaren verder.

Mijnheer Talsma bent u bereid om uw tekst te herzien.

Ja voorzitter als u bereid bent om tekstherziening toe te laten. Wel, maar ja dan lopen we natuurlijk uit. Ik zou bereid zijn dit te volgen hoewel ik het eigenlijk onjuist vind om aan niet gebonden bezwaren tegemoet te komen. Maar het essentiële zou voor mij ook voldoende zijn.

Als je dus schrapt de tussenzin zoals deze van 67 tot 79 zonder enig bezwaar in grote delen heeft gegolden. Dat mag voor mij weg, maar dat is gewoon zo. Dat die op korte termijn weer in werking dient te worden gebracht dat is nou juist het essentiële. Dat is veel stringenter wat hier staat dan in die oude motie en het spijt mij dat ook de heer de Beer zich ook weer een beetje ertegen keert, want het gaat er inderdaad om dat wij een zwaarder liberaal beleid voeren op huisvestingsgebied dan de laatste tijd ook door de VVD is gedaan. Laten we het nou maar heel duidelijk stellen want ik merk het hier opnieuw en de hele zaal merkt het hier opnieuw dat men voortdurend aarzelt. En deze teksten zijn notabene in het bijzijn van de heer de Beer in Heerenveen vastgesteld. Ik vind het best om die beperkingen weg te laten maar die is mede op zijn aandrang aangebracht, dus die planologische herziening. Maar die zin mag weg. Dan zou volgens mij wel weer moeten blijven staan vervolgens dient periodiek te worden onderzocht tot welke gebieden en tot welke huurklassen de liberalisatie zal worden uitgebreid. Voorzitter het zijn bijzonder essentiële punten en ik dacht dat in deze tekst het congres een veel duidelijker uitspraak doet dan in die oude tekst. Dus als mevrouw Tangel al heeft genoteerd wat ik dus zeg met die twee tussenzinnen die er van mij uit mogen dan vind ik het goed.

Wij stellen vast dat mijnheer Talsma zijn tussenzin van zoals tot en met bepaalde grenzen heeft ingetrokken.

Nee ik trek hem in als we dan de rest aanvaarden.

Ja als we hem niet aanvaarden dan is alles weg. Dan hebt u toch al niks meer.

En dan mag dus ook van mij vervallen waarbij dan uiteraard enz. tot en met aangepast. Dan is dus het bezwaar van de heer de Beer vervallen wat dit betreft. En dan blijft dus die laatste zin weer staan. Vervolgens dient periodiek te worden onderzocht enz.

Dan kan mijnheer de Beer er ook mee leven. Nou mijnheer van Tets dat is toch prachtig.

Ja mijnheer de voorzitter ik zou me graag op willen stellen achter de versie Meijeran. Wanneer we praten over regulering en deregulering dan blijft juist de volkshuisvesting huursektor en ziekensektor waarin we geen voortgang hebben gemaakt de afgelopen jaren.

En dat we deze paragraaf beginnen met heel duidelijk te stellen dat wij vinden dat dat wel zou moeten dat verdient veel ondersteuning.

Wel dan denk ik dat wij overeenstemming kunnen bereiken over de volgende tekst. Zo snel mogelijk moet op het gebied van de huren de marktwerking worden hersteld. De huurliberalisatie dient op korte termijn weer in werking te worden gebracht. Vervolgens dient periodiek te worden onderzocht tot welke gebieden en tot welke huurklasse deze huurliberalisatie kan worden uitgebreid. Allemaal over eens. Mijnheer Ginjaars ook. Zo hebben we dat dan vastgesteld. Over 2 wil niemand meer het woord voeren dat kunnen we zo aanvaarden. Dat is ook mooi. Dan de afdeling Leiden. Mijnheer Leijten.

Ja voorzitter vrij kort. We zijn nogal wat teleurgesteld van het advies van uw commissie verkiezingsprogramma. Waar gaat het over. De afdeling Leiden stelt voor om die zogenaamde eenderde/tweederde regeling betreffende het aanspreken van de reserves van de algemene bedrijfsreserve van de woningbouwverenigingen om die drastisch te herzien bij renovatie. Het is toch een duidelijk streven van de VVD om te bereiken dat we de verpaupering van steden als Delft, Leiden dat we die tegen gaan. Stuk modernisering. Dan is de visie van deskundigen die betrokken zijn bij diverse woningbouwverenigingen dat met een stuk herziening van die zogenaamde eenderde/tweederde regeling dat je wel uit de financiële problemen kunt komen. En we hopen dat uw congres dit kan overnemen.

Dank u wel. Mijnheer Ginjaars.

Nou wij hebben dat amendement ontraden voorzitter omdat zoals er staat er geen oplossing staat. Er staat alleen maar dat er drastisch herzien moet worden en is dus een slag in de lucht.

Gaan we over tot de stemming.

Voorzitter even voor de goede orde. Mijnheer Ginjaars u weet er zijn wel een aantal suggesties voor die herziening maar die ga je natuurlijk niet opnemen in een amendement van drie regels.

Alle kaarten voor het amendement van Leiden. Alle kaarten tegen. Het amendement is verworpen. 650 de ondercentrale Waterweg Noord. Dat wordt ontraden.

Commissies hebben wel degelijk een functie.

Mijnheer te Veldhuis.

Voorzitter ik zou eigenlijk wat bezwaar willen aantekenen tegen de argumentatie van de commissie namelijk dat ze de welstandscommissies in de woningwet zouden moeten blijven omdat ze wel degelijk een functie hebben. Ik denk dat dat laatste niet ontkend hoeft te worden. Maar dat betekent nog niet dat daarmee ook de welstand en de welstandscommissies in de woningwet moeten blijven. Ik dacht dat na de discussie in de kamer de afgelopen anderhalf jaar over deregulering minister Winsemius met een goed voorstel was gekomen dat inhoudt dat op decentraal niveau uitgemaakt gaat worden of er wel of niet voor bepaalde gebieden, toch ook voor gevoelige gebieden welstandscommissies in stand zullen blijven. Overigens heeft hier ook betrekking op dit onderwerp amendement 667a, misschien kan dat gecombineerd worden. Uit een oogpunt van deregulering en uit een oogpunt van decentralisatie denk ik dat het een goede zaak is om aan de lagere overheden over te laten of er wel of niet welstand komt en om dat uit de woningwet te halen en ik zou dus willen voorstellen om voor het amendement van Barendrecht te stemmen omdat daarmee op zich nog niets verloren is.

Waterweg noord is het, maar dat is hetzelfde. Iemand anders nog uit de vergadering
Mijnheer Ginjaars.

Na een dergelijk betoog voorzitter rest de commissie niets anders dan het hoofd in de schoot te leggen en het over te nemen.

Dank u wel. Iemand nog. Niet meer dan is het overgenomen in het programma. Dan zijn we bij 651. Dat zijn amendementen van de afdeling Alphen ad Rijn, de financieel economische commissie en de afdelingen Voorburg en Naarden. De woonplaatskeuze. Wie van u wil het woord voeren.

Mijnheer Bakhoven.

Mijnheer de voorzitter in 651 wordt een mooi beginsel naar voren gebracht waar wij van harte achterstaan. Maar als je in beginsel door korte termijnproblemen opzij gaat zetten dan blijft er werkelijk niets van over. We zijn dan ook van mening dat zo'n lange termijn onevenwichtigheden zijn dan zou er een zou het mogelijk moeten kunnen zijn dat je dat beginsel tijdelijk niet toepast. Maar bij korte termijnproblemen dat kunnen we ons niet goed voorstellen. Dus wij hebben inderdaad zoals de commissie zegt het karakter van het artikel verandert.

Dank u wel. Mijnheer Meijeran.

Voorzitter er worden hier 4 amendementen op een hoop , het is toch niet te donker om iemand te verstaan.

Nee maar het is nu wel duidelijk dat het licht hier zit.

Ik ben blij met het licht van de voorkant. De 4 amendementen op een hoop gegooid. Ze zijn te gedetailleerd of ze gaan aan de strekking van het punt voorbij. ik vind het jammer dat men dan niet detailleert welke strekking voorbij gaat en welk amendement dat niet doet. Maar er vanuit gaande dat we de volledige vrije woonplaatskeuze niet kunnen hebben maar dat die in beginsel wel toch moet worden nagestreefd dacht Naarden dat je dan moest doenvoor gesubsidieerde woningen maar dat je voor de vrije sektor helemaal niet moet hebben dat je van buitenaf komt ergens iets niet zou kunnen kopen wat soms jaren of maanden leeg blijft staan en dat je regels stelt voor de gesubsidieerde woningen en als tussenvorm dus zegt dat voegen we toe aan de tekst van het concept programma.

Dank u wel. Iemand anders nog over een van de amendementen.
Mijnheer Ginjaars.

Nou voorzitter de commissie die is natuurlijk van mening dat die vrije woonplaatskeuze er moet zijn. Er kunnen echter alleen omstandigheden zijn die maken dat dat wellicht eens een keer niet kan. En wij zijn van mening dat de beperking dus heel duidelijk moet gelden voor korte termijnproblemen en niet voor lange termijnproblemen. Wij denken dat dat toch een evenwichtig beleid mogelijk maakt. Alles wat je er verder aan toe gaat voegen is naar ons gevoel in strijd met dat principe van vrije woonplaatskeuze. Dan wel kan in strijd komen daarmee. Vandaar dat wij dus zeggen nou wij vinden ons artikel toch wel helemaal in overeenstemming met onze intentie. Alles wat je daar verder af en toe doet haal die intensie weg. Als je wil praten over die beperkingen dan denk ik dat je dan veel te ver gaat. En dan moet je geen enkele beperking meer toelaten. Dan moet je inderdaad zeggen alles is vrij. Maar wanneer je een mogelijkheid wil geven dat er een zekre beperkingen zijn dan moet je ze inderdaad alleen maar toespitsen op de korte termijn.

Dank u wel. Wie nog.

Voorzitter ik begrijp de redenatie van de commissie niet helemaal, want korte termijn is eigenlijk per definitie een korte termijnprobleem in de volkshuisvesting. Je bouwt toch niet een huis van de ene dag op de andere dag. Waar het hier om gaat is dat het beginsel van de vrije woonplaatskeuze voorop gesteld dient te worden tenzij er structurele in een bepaalde plaats iets aan de hand is. En dat wordt bedoeld denk ik met het amendement van de financieel economische koepelcommissie om daar op lange termijn iets van te maken. Op korte termijn heeft geen enkele zin. Om dat te doen ook dat geeft weer een handvat aan alle gemeente om korte termijn problemen aan te grijpen om de vrije woonplaatskeuze te beperken.

Dank u wel. Mijnheer Meijeran.

ik zou inderdaad ook de financieel economische commissie willen aanbevelen. En verder zei de heer Ginjaars die beperkingen moet je zoveel mogelijk beperken. Nou wat is beter dan de voorrangsregels dan te beperken tot de gesubsidieerde woningen.

Dank u wel. We kunnen overgaan tot de stemming. Stemming over het amendement van Alphen ad Rijn. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen.. ranje voor, tegen. Alphen ad Rijn is verworpen. Dan het amendement van de financieel economische commissie. Witte kaarten voor, tegen. Blauwe voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dat is aangenomen. Afdeling Voorburg. Alle kaarten voor, tegen. Dat is verworpen. De afdeling Naarden. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is aangenomen. Dan zijn we bij 652 een amendement van de afdeling Voorschoten dat wordt ontraden omdat het te algemeen is.

Voorzitter misschien mag ik toch nog proberen het te verdedigen. De gedachte is dat het principe wat in 652 wordt weergelegd duidelijk is in de eerste zin. Door de uitsplitsing in de tweede zin wordt een suggestie gewekt alsof het hier een specifieke actie mogelijk is dat geloof ik niet dat dat aan de orde is. Ik zou dus nogmaals willen pleiten voor ons amendement. Het bezwaar wat de commissie verkiezingsprogramma aanvoert tegen ons amendement dat het te algemeen zou zijn is juist in onze waarneming het voordeel ervan. Het moet juist algemeen zijn. Het principe in zin 1 is duidelijke en laten we daarbij blijven. Dank u.

Dank u wel.

ik wou heel kort even het amendement van Voorschoten steunen. De commissie zegt als iets dat het te algemeen is. Het voordeel van te algemeen of van het algemene is dat alles daaronder valt. Bij een detaillering vergeet je allicht wat zoals bij de oorspronkelijke tekst de groep groepshuishoudens vergeten is. Daarom zou ik ten sterkste willen pleiten om het amendement van Voorschoten aan te nemen.

Dank u wel mevrouw Stigter. Mijnheer de Beer.

Ik ben wel gevoelig voor de argumenten van voorschoten en ik zou ook beslist het amendement niet willen ontraden. Maar het zou misschien toch goed zijn als wij in ons programma ook al wordt het amendement van Voorschoten aanvaard toch specifiek die paar groepen zouden noemen die de oorspronkelijke tekst stonden. Ik vind het toch goed voor het VVDprogramma om duidelijk te maken dat wij aan die bijzondere groepen toch aandacht schenken.

Voorzitter het wordt wel moeilijk. Ik geloof dat wij in principe moeten vastleggen en het daarbij moeten laten. En wat de vorige spreker heeft gezegd ben ik zo vrij op te vatten als een ondersteuning voor ons amendement dus laat het bij die ene eerste duidelijke zin blijven.

Mijnheer Ginjaars.

Er zijn twee manieren voorzitter. De eerste is om die tweede zin helemaal weg te laten en de tweede is de opvatting van de heer de Beer. Namelijk om het amendement Voorschoten over te nemen en dan een zinnetje daarachter te zetten in de zin van gedacht kan worden aan. Dat is datgene wat je hier bedoelt, Nou dat zijn de twee mogelijkheden die voorliggen. Wij laten het graag aan de vergadering over om daar een oordeel uit te spreken.

Meijeran.

We hebben gisteren ook een kleine discussie gehad in deze geest over iets. Als je zegt gedacht kan worden aan dan denk je bij voorbaat minder aan die andere en dat moet je dus niet aan toevoegen. Zoals we ook gisteren een dergelijk voorbeeld hebben geschrapt.

Dan kan je ook zeggen bijvoorbeeld. Mevrouw Jonker.

Voorzitter het lijkt me goed om in dit artikel niet alleen rekening te houden met gewenste woonvormen maar zeer in het bijzonder met noodzakelijke woonvormen voor gehandicapten en andere groepen.

Juist omdat ze noodzakelijk zijn verdient het iets meer aandacht dan de gewenste woonvormen voor groepen die in principe een keuzemogelijkheid hebben.

Jawel voorzitter maar dat neemt niet weg de wenselijkheid dat wij heel duidelijk laten weten dat ons signaal op het gebied van de onwenselijkheid van discriminatie duidelijk is. En je moet vermijden de indruk door verbijzonderingen door voorbeeldjes van dan deze dan die groep. Ongetwijfeld die groepen hebben problemen. Dan lopen we het gevaar dat we andere groepen over het hoofd zien. Ik geloof dat hier heel duidelijk principieel dient te worden stelling genomen. Nogmaals ik bepleit heel graag warm aan ons amendement Voorschoten.

Dank uwel.

Laten we niet aan principe doen. Het programma moet ook een zekere wervende kracht naar de kiezers hebben en de groeperingen in het land waar het hier om gaat die letten buitengewoon nauwkeurig op wat voor partij, partijprogramma staat. En het is als dit erin stond en het wordt eruit geschrapt krijgen we zeer negatieve publiciteit.

Goed dan gaan we over tot de stemming over 652. Alle kaarten voor, tegen. Nee dat gaat zo niet. We gaan witte kaarten voor, Kleur voor kleur en in twee keer. Dus eerst het amendement van Voorburg en dan de mogelijkheid om nog de specifieke opsomming daaraan toe te voegen. Dus het compromis dat er eerst gestemd wordt over Voorschoten en vervolgens over het toevoegen van enige specifieke groepen zoals door de heer de Beer als wenselijk is aangegeven. Dus we gaan eerst stemmen over Voorschoten wel of niet en daarna over als het wordt aangenomen over de specifieke invulling. Witte kaarten voor Voorschoten, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dat is aangenomen. Dan gaan we nu de stemmen over een tussen haakjes bijvoorbeeld en dan vanwege de argumenten van de heer de Beer.

Voorzitter mag ik een ordevoorstel doen. Ik geloof dat een duidelijke uitspraak waarvoor ik erkentelijk ben die net gedaan is een verdere tekstbehandeling op punt 652 overbodig maakt. Mijn ordevoorstel daarvoor is het hier bij te laten.

Wordt niet overgenomen. Gaan we nu daarover stemmen. Witte kaarten voor die toevoeging.

Meijer.

Mag ik enige duidelijkheid over de toevoeging. Als we toevoegen een en tweepersoonshuishoudens, bejaarden en gehandicapten voegen we meer dan de helft van de bevolking toe. Als we ons beperken tot de bejaarden en gehandicapten ik denk dat het dan duidelijk genoeg is voor de wervende werking.

Mijnheer de voorzitter als er nou toch gepraat mag worden tijdens een stemprocedure. U heeft daarnet een voorstel gedaan. Daar is de zaal mee akkoord gegaan. Nu wordt er een soort toepassend truckendoos open getrokken. Voorschoten is aangenomen vegen we de rest ook nog even van tafel. Dan had men eerder moeten protesteren.

Zo is het. Wij hebben het dus over tussen haakjes een- en twee persoonshuishouden bejaarden en gehandicapten. Daar hebben we het over bijvoorbeeld. Dan gaan we over tot de stemming over dit punt. We gaan over tot de stemming voor dit punt. Dat is de stemming over Voorschoten aangenomen. Witte kaarten voor die toevoeging. Witte kaarten tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Aangenomen. Dan zijn we bij 653 de belastingcommissie. Mijnheer Verstegen.

Ja mijnheer de voorzitter ofschoon het op zichzelf wel sympathiek lijkt de om fiscale maatregelen bij kamerverhuur te vragen zijn er toch wel enkele bezwaren en de belangrijkste is dat de huidige vereenvoudiging die op stapel staat daarin volstrekt in strijd mee is, want we gaan dan weer uitzonderingen maken op de wet. Plus het feit dat daaruit bovendien het probleem nog in kan zitten van beroepskamerverhuurders en niet beroepskamerverhuurders. Dan wordt het een ontzettende ellende om dat allemaal uit te gaan zoeken en dus moeten wij beslist afraden om fiscale maatregelen voor kamerverhuur in te voeren. En in afwachting van de nieuwe voorstellen van de vereenvoudigingscommissie.

Dank u wel. Mevrouw de Leve.

Voorzitter ik heb alle begrip voor het standpunt van de belastingcommissie maar er is ook een heel andere kant. Kamerverhuur is altijd een aanvulling geweest op het beschikbare woningaanbod, vooral bij studenten bijvoorbeeld speelt dat een rol. En jongere alleenstaanden. Op het moment dat er individuele

huursubsidie ontstond en de fiscale maatregelen werden aangescherpt is het aanbod van kamerverhuur drastisch teruggelopen. Dat heeft toch wel knelpunten veroorzaakt in die markt. En ondanks het begrip wat ik heb voor de belastingcommissie draag ik ook begrip voor het standpunt van de commissie volkshuisvesting die nu juist dit punt zou willen verdedigen.

Dank u wel. Wilt u kort formuleren mijnheer Bakhoven.

Nee voorzitter ik ben het met de vorige spreekster volledig eens, maar ik zou de conclusie andersom willen trekken. Het is niet een probleem wat alleen bij kamerverhuurders leeft, het is een probleem van de bijverdienste en dat moet je algemeen regelen en niet voor specifieke groepen. Anders komt er van die belastinghervorming niets terecht.

Mijnheer Talsma ook heel kort.

Ja heel kort voorzitter en zelfs buiten het amendement maar wel over 653. Ik wou even vragen vast te stellen dat die eerste zin, niet van het amendement maar van de tekst nu vervalt door de aanneming van straks. Ik breng het nu ter sprake omdat u anders misschien naar een volgend punt ga. Hier staat dus de huurwetgeving dient waar mogelijk te worden geliberaliseerd. We hebben net een andere formule aangenomen. En deze zin die vervalt.

Voorzitter ik wou nog een extra argument toevoegen aan de argumentatie van de belastingcommissie. Niet alleen betekent dit bevoorrechtiging van bepaalde soorten inkomsten wat een precedent schept en tegen de vereenvoudiging ingaat, maar het geeft ook weer mogelijkheden tot knoeierijen en dat is ook iets wat we bepaald niet moeten bevorderen in de belastingwetgeving.

Dat is duidelijk. Mijnheer Ginjaars nog.

Het is duidelijk voorzitter dat de invalshoek waarmee men naar deze problematiek kijkt bepalend is voor het antwoord. Ik zou zeggen fiscalisten versus woningmensen. De commissie heeft de neiging om te zwichten voor het argument kijk nog eens even af hoe dat met die stelsel met die vereenvoudigingen gaat. Ga nou niet daar op dit moment wat aan doen en dat betekent dat de commissie dus de neiging heeft om gehoord de discussie positief te staan ten opzichte van het amendement van de belastingcommissie. ~~XXXXXXXXXXXX~~

Dan gaan we stemmen. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor tegen. Aangenomen.

Mag ik nog een enkele opmerking maken voorzitter naar aanleiding van die laatste vraag van de heer Talsma. Het is natuurlijk duidelijk dat de commissie bij de redactionele eindbewerking die eerste zin van 653 laat vervallen zo mede de commissie ook zal gaan kijken natuurlijk naar de volgorde van die artikelen. De commissie zal ook nog kijken naar de volgorde van de artikelen. Dat spreekt vanzelf.

Nieuw punt van de afdeling Naarden 655a, wordt afgewezen. Kunnen we misschien direkt overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor, tegen. Is verworpen. 655 van de koepelcommissie wordt aanbevolen. Daar zal niemand bezwaar tegen hebben. Dank u wel. 656 ook aanbevolen. Overgenomen. 656a het nieuwe punt ook overgenomen. Dat is daarmee gebeurd. 657 twee keer ontraden en de afdeling Groningen aanbevolen. Iemand over 1, 2 of 3. Mijnheer de Beer.

De commissie volkshuisvesting van de partij die had een probleem met de oorspronkelijke tekst van 657. Want daar staat namelijk met zoveel woorden dat we het eigen woningbezit zouden moeten bevorderen door ons af te zetten tegen de huurwoningen. En dat vonden wij een zeer ongelukkige formulering. Misschien was het niet zo bedoeld, maar het staat er wel zo. En vandaar dat wij vonden dat het eigen woningbezit op positieve wijze gepresenteerd moest worden. Vandaar het amendement. Bovendien het bezwaar van de commissie.

Welk amendement van de commissie.

Van Dordrecht.

Ja maar u zei de commissie vindt en vandaar dat amendement. Maar nu begrijp ik dat u steunt Dordrecht.

Ja wij vonden dat amendement van Dordrecht dat dat precies die paar punten aangeeft waar het bij het eigen woningbezit om gaat en waar hevige discussies over geweest zijn in de politiek. Vandaar dat wij het beslist niet te gedetailleerd vinden.

Dank u wel. Iemand anders nog over een van de punten. Mijnheer Verstegen ondersteunt de Beer. Mijnheer Ginjaars ligt er niet van wakker.

Goed eerst schrappen of niet van Amsterdam. Alle kaarten voor, tegen. Dan is dat verworpen. Afdeling Dordrecht. Alle kaarten voor, tegen. Dat is te moeilijk. Dan gaan we per kleur stemmen. Witte kaarten voor het amendement van de afdeling Dordrecht, een totale vervanging van dit artikel. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is duidelijk aangenomen. Dan de toevoeging van de afdeling Groningen. Dat wordt aanbevolen. Niemand daar een probleem mee, prachtig. Dan zijn we bij 658 de amendementen van de kamercentrale Haarlem, de afdeling Dordrecht en de afdeling Leiderdorp. Zij worden alle drie ontraden behalve het tweede deel van de kamercentrale Haarlem. Iemand die daarover het woord wil voeren. Allemaal duidelijk, dat is mooi. Dan gaan we over tot de stemming over het eerste deel van de kamercentrale Haarlem. Schrappen van de eerste zin. Alle kaarten voor, tegen. Overnemen van 1b daarvan denk ik dat u het er allemaal mee eens bent. Dat is prima. De afdeling Dordrecht wil de laatste zin geheel schrappen. Alle kaarten voor, tegen. Verworpen. En de afdeling Leiderdorp alle kaarten voor, tegen. Verworpen. 659 afdeling Middelburg ontraden en de afdeling Vught aanbevolen. Mijnheer Vos.

Ja voorzitter in Middelburg wilden we dit nummertje schrappen om twee redenen. Het bevorderen van de woningbouw is op zichzelf natuurlijk een goede zaak, alleen wij denken dat hier precies tegenovergesteld werkt. Omdat nu precies voor te rekenen dat kan ik niet maar daar is wel door deskundigen aan gewerkt en die kunnen dat wel. Ik heb van de heer de Beer begrepen dat die dat ondermeer best in korte termen hier kan uitleggen, maar waar het mij ook om gaat is het feit dat wanneer je subsidies weghaalt en belastingtarieven verlaagt tesamen dan schep je in feite onduidelijkheid. Dan heb je niet meer op een juiste manier naast elkaar kosten en baten. Dan ben je versluierend aan het subsidieren. Dat hebben wij nooit gewild als VVD. Wij willen altijd de kosten duidelijk maken en datgene wat wij aan subsidies daar tegenover stellen evenzeer duidelijk maken. Welnu dan moet je ook in de woningbouw die kosten aangeven dus met het normale BTWtarief en daar tegenover indien nodig objectsubsidies stellen, maar je moet ze niet tegen elkaar wegschrappen want dan verdwijnt er iets waar niemand meer van weet wat het dan kost of oplevert.

Dank u wel. Iemand anders nog. Mijnheer de Beer.

Met behulp van gegevens van departementen heb ik dit laten doorrekenen en cijfermatig klopt het van geen kanten. Je bent welke modellen je ook kiest of je met BTW met 4% verlaagt of met 8% of je bent binnen de kortste keren kom je met

kastekorten van 600 miljoen variërend tot zo'n beetje het twee, drie miljard. Dus BTWverlaging kost zoveel geld daar kunnen de subsidies die we in de komende 5 jaar aan nieuwe woningen want daar gaat het om kunnen uitgeven daar in de verste verte niet tegenop. Dus het klopt cijfermatig niet. Ik moet het amendement dus aanbevelen.

Bakhoven.

Voorzitter in 467 hebben we dit allemaal al afgehandeld, dus ik begrijp niet die BTW wel.

Voorzitter er is een afspraak gemaakt om er hier op terug te komen. Het verbaast me erg dat de heer de Beer zegt om toch te volgen het amendement van de afdeling Middelburg en niet te volgen het advies van uw program-commissie. Want wat hebben we geconstateerd het is echt mis in de bouw. En wanneer je bezig bent met objectsubsidies dan doe je dat voor een gedeelte van de woningen. Laten we toch als partij meer generieke maatregelen toepassen en niet specifiek voor een gedeelte van het woningbezit. We dienen ook voor ogen te houden voorzitter wanneer je een stimulans geeft aan de bouw je haalt een stuk werkeloosheid weg mijnheer de Beer. Gegeven is ook het heeft zijn doorwerking in de huur, kosten van levensonderhoud, lonen en de concurrentiepositie. Nogmaals voorzitter laten we het advies van de commissie volgen inclusief het amendement van de afdeling Vught dat is een goede uitbreiding.

Dank u wel. Mevrouw de Leve.

Ja voorzitter het betoog van de heer Leijten pleit er voor dat nu alle woningen gesubsidieerd zouden worden. Ik denk dat wij daar toch niet voor kunnen zijn. Wij hebben reeds een vrij zwaar gesubsidieerd woningbouwprogramma. Daarnaast duidt het de argumentatie van de heer Leijten en u een beetje op dat woningen gebouwd moeten worden ten behoeve van de werkgelegenheid. Daar kan ook de commissie volkshuisvesting die de volkshuisvesting een goed h art toedraagt zich bepaald niet achter scharen. Woningen moeten gebouwd worden voor de behoefte. Natuurlijk is er een werkgelegenheidsprobleem, maar dat mag denk ik niet zo worden uitgelegd dat daarom woningen aantrekkelijker worden gemaakt alleen maar om de werkgelegenheid op te lossen.

Dank u wel. Mijnheer Winsemius.

Voorzitter in aansluiting op wat de heer de Beer zei, ik denk dat je hier niet door de war te halen en dat probeert dit amendement wel te doen of zou ik het voorstel in de tekst wel doen stimuleren van woningbouw waarbij die operatie wordt gefinancierd door de gelijktijdige vermindering van de objectsubsidies. En dat is allemaal schitterend en prachtig als het kan. Dat is een voorwaarde. Als het niet kan en ik ben bang dat ik me wat dat betreft moet aansluiten bij de heer de Beer dan denk ik dat je hier met iets bezig ben wat het buitengewoon moeilijk maakt om verdedigbare posities in te nemen naar die woningbouw en naar die mensen met die huizen. Dus ik denk wat dat betreft dat dit amendement een heel zinvol amendement is omdat het de financiering die via de objectsubsidies gevonden wordt zeer problematisch is.

Dank u wel. U steunt het amendement van Middelburg. Dan moeten we proberen over te gaan tot de stemming.

Sorry wat problemen met het licht.

De heer de Korte wil ook nog graag iets zeggen. Ik moet toegeven aan de heer de Beer en aan de heer Winsemius dat cijfermatig het een problematisch punt kan worden. Dat is ons ook gebleken. Dat als je dit gaat doen dat je dan zeker op de korte termijn dat niet budgettair neutraal kunt gaan subsidieren of kunt gaan financieren en dat is een uitdrukkelijke doelstelling ook in dit artikel neergelegd. En ik denk ook dat wij als commissie neigen naar het aanbevelen van het amendement van Middelburg.

Dan wordt het steeds makkelijker. Alle kaarten voor het amendement van Middelburg. Alle kaarten tegen. Dank u wel. Daarmee is 659 uit het programma verdwenen. 661 dat is de afdeling Leiden wordt aanbevolen. Niemand daar een probleem mee. Dank u wel. 662 is Apeldoorn vindt dat het punt moet vervallen. Denk dat we daar vrij snel over kunnen stemmen. Alle kaarten voor Apeldoorn, alle kaarten tegen. Is verworpen. Dan zijn we bij 664 de afdeling Dordrecht. Ontraden, geldt ook voor de commissie volkshuisversting.

Mijnheer de voorzitter toen u daarnet 662 aan de orde stelde toen zwaaide ik driftig vanachter mijn hand. Ik weet niet of u dat gezien heeft, maar ik wilde daar toch nog wel even wat over zeggen. Het licht was uit, ik weet niet of u het gezien heeft. Mag dat nog. Bent u bereid om het opnieuw in stemming te brengen.

Is het erg wezenlijk. Denkt u dat de wereld vergaat.

Daar geef ik geen antwoord op, maar als u geen toestemming geeft dan hou ik mijn mond dicht.

Nou kijk eens we zijn met elkaar bezig om een zo goed mogelijk verkiezingsprogramma te maken dus als u een heel wezenlijke bijdrage hebt.

Nou het is namelijk zo

We zullen straks zien wat het resultaat is.

Wij waren van mening in Apeldoorn dat wanneer je alleen op basis van verkeerswaarde zou gaan werken dat dat op sommige momenten een verslechtering van de situatie kan inhouden omdat namelijk mensen niet schadeloos gesteld worden voor bepaalde andere immateriele zaken bijvoorbeeld de positie waar een gebouw die onteigend is ligt en als zodanig denk ik dat je niet alleen maar hier moet gaan handelen op basis van de verkeerswaarde, maar dat er ook een mogelijkheid moet zijn om noem het maar een toegevoegde waarde eventueel in de schadeloosstelling te betrekken. Dat was mijn opmerking.

Ja maar dat was wel duidelijk denk ik. Wilt u dat we nog een keer stemmen. Alle kaarten voor Apeldoorn, tegen. Duidelijke taal. Dan zijn we nu toch bij 664 de afdeling Dordrecht en de commissie volkshuisvesting. Mijnheer Verstegen over de afdeling Dordrecht.

Onze deskundige in Dordrecht op dit gebied hebben het volgende bezwaar. In het kader van de decentralisatie in de volkshuivesting worden alle kostencomponenten van woningniewbouw genormeerd. Met uitzondering van de grondprijzen. Dit houdt het gevaar in dat overheidssubsidies met volkshuisvestingsdoeleinden niet de bewoner, huurder of koper ten goede komen doch de gemeente. Dit kan en mag niet de bedoeling van volkshuisvestinggelden te zijn. Om gemeente te subsidiëren bestaan andere kanalen. Ik lees het even voor het is niet mijn vakgebied dus.

Dank u wel. oevrouw de Leve.

Ja voorzitter het is maar een kleingheid. De prijs of de verwervingsprijs zoals de commissie volkshuisvesting voorstelt. De commissie volkshuisvesting

stelt dit voor teneinde verwarring te voorkomen en zijn nogal wat verschillende prijzen die de grond betreffen zoals daar is de prijs van niet bouwrijpe grond, wel bouwrijpe grond enz. door hier het woord verwervingsprijs in te voegen worden deze misverstanden voorkomen, vandaar het voorstel van de commissie volkshuisvesting. Dit is gewoon een technische aanpassing.

Goed mijnheer Ginjaars.

De commissie kan beide argumenten aanvaarden voorzitter.

Allebei overnemen dus. Niemand daar bezwaar tegen.

Meijeran.

Ik had een vraag voorzitter. De prijs van de grond moet in beginsel worden bepaald door vraag en aanbod, daar wordt nu van bepaald de verwervingsprijs van de grond wordt in beginsel bepaald door vraag en aanbod. Maar de verwerving door wie. Ik kan het niet begrijpen wat er staat. Als je in een vorig punt er bij betreft dat het daar nog een vervolg op is dan kun je er wat uit destilleren, maar het lijkt me zeer onduidelijk. En de verwervingsprijs bij vraag en aanbod dat is me helemaal iets typisch. Dat is maar wie de twee marktpartijen zijn.

Ja maar kijk eens dan zou je natuurlijk over elke prijs als verwervingsprijs kunnen spreken. Kijk het is een heel technisch punt leuk voor deskundigen. Maar in een verkiezingsprogramma begrijpt natuurlijk niemand het verschil. Dan wordt het alleen maar onduidelijker, maar goed ik wil me er niet mee bemoeien hoor.

van Tets.

Voorzitter waar praten we eigenlijk over, want ik kan niet voorstellen dat beide punten kunnen worden overgenomen, want als het eerste punt wordt overgenomen dan is het tweede helemaal niet meer aan de orde.

Ja maar dan kan er ook worden gezet dient de verwervingsprijs van bouwrijpe grond

Het eerste amendement dat slaat inderdaad op de verkoopprijs van de grond door de gemeente. Nou dat is duidelijk. Gezien de monopoliepositie van de gemeente dient de prijs van bouwrijpe grond nou dat is dus de verkoopprijs dat is duidelijk.

En het voorstel van de commissie volkshuisvesting slaat op de inkoopprijs, de verwervingsprijs. Het is juist goed dat beide amendementen worden aanvaard. Dan houden we inderdaad een consistent geheel.

Dus als een wordt aangenomen is 2 weg.

Ja dat is waar. Maar misschien

Ja op zichzelf waar maar, nee zo werkt het hier niet we zijn niet in de tweede kamer. 664 het amendement van de afdeling Dordrecht witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Nu is Dordrecht verworpen en nu wordt dus 2 interessant want nu kunnen we bepalen of we de prijs van de grond gaan vervangen door de verwervingsprijs van de grond. U hebt de argumenten van de deskundigen gehoord. We gaan over tot de stemming. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. 665 wordt ontraden want het is een wezenlijk beleidspunt. Gaan we stemmen alle kaarten voor, tegen is verworpen. 666 van de afdeling Budel daarvoor geldt hetzelfde. Kunnen we gaan stemmen. Alle kaarten voor, tegen. Is verworpen. Het nieuwe punt van de commissie volkshuisvesting zou te algemeen van aard zijn. Is vervallen. Daarmee hebben we het hoofdstuk 6 gehad en zijn we aanbeland bij hoofdstuk 7 en daarbij zult u worden begeleid door de ondervoorzitter van de partij mevrouw van Raalte.

Gaan we naar 703a is een nieuw punt, wordt aanbevolen. Niemand die daar verder nog over iets wil zeggen. Mag ik daarmee aannemen dat het overgenomen kan worden. 706a is ook een nieuw punt is een toevoeging wordt ook aanbevolen.

Voorzitter ik heb wat bezwaren tegen deze redaktie op dit punt. Er wordt gesproken over subsidiering van scholing omdat je daarmee de concurrentiepositie ten opzichte van elkaar naar voren kunt halen. Nou ik denk dat er hier bedoeld wordt dat we over moeten gaan tot budgetfinanciering. We hebben nu bij de commissie ik denk dat dat een goede zaak is, maar zoals het hier staat krijgen wij hele gekke verhoudingen denk ik als wij op deze manier dat gaan verwoorden. Ik zou willen vragen bij positief redactioneel mee te nemen maar dan in de zin van budgetfinanciering.

Heer de Hart.

Ja voorzitter wij zijn het met de spreker eens dat zullen we volgen.

De heer Piet.

Voor de afdeling Voorburg. Ik zou toch wel degelijk het amendement willen aanbevelen om het aan te nemen.

Ja maar het wordt aanbevolen door de commissie met een kleine redactionele wijziging zoals dat zoeven is voorgesteld. Dus ik denk dat het verder geen punt is.

Het subsidie per leerling blijft daarin gehandhaafd in die redaktie.

Ka zo worden overgenomen dan. Dan 707 een van de afdeling Groningen, een van de afdeling Broek en Waterland en een van de kamercentrale Haarlem. Het eerste wordt ontraden ten gunste -an Broek en Waterlan en de laatste wordt ontraden. Ik zou eigenlijk eerst 2 dan willen bekijken, want die wordt aanbevolen door de commissie. Wil iemand daar nader het woord over.

Graag voorzitter het is een amendement wat ook door de kamercentrale den Haag i s ingediend. Ik wil het dus van harte graag steunen en inderdaad de andere twee ontraden.

Prima. U kunt. Ik breng dus eerst naar voren punt 2.

Voorzitter de drie amendementen geven in zoverre een verschillend beeld dat het eerste amendement toevoegt de ingangsselectie. Het tweede amendement de eind-
ermen voor het basisonderwijs en terecht dat die worden overgenomen door de commissie. Het derde amendement zegt iets over de ingangsselekties maar bovendien wat het systeem van loting voor het hoger onderwijs moet worden afgeschaft. En ik zou het erg jammer vinden als dat niet in ons verkiezingsprogramma terecht zou komen. Ik zou willen aanbevelen om dat derde amendement wel aan te nemen.

Afdeling Groningen.

We trekken het voorstel in.

Groningen trekt in. Wil de hart nog iets zeggen.

Ja voorzitter het laten vallen van het systeem van loting dat laat een probleem onopgelost, dat is namelijk het probleem van de aansluiting op de capaciteit van de instellingen van het hoger onderwijs en een beter middel dan de loting totnutoe hebben wij niet.

Met ingangsselekties wordt dat probleem niet opgelost. Dus de commissie handhaaft het voorstel om amendement 2 te volgen. Daarmee is 3 van tafel als dat zo loopt als de commissie voorstelt en blijft dit systeem van loting dus gehandhaaft.

Goed dan gaan wij over tot stemming.

Is de discussie mevrouw de voorzitter over Haarlem nu komt die pas na Broek en Waterland.

Nee ik wilde nu twee die aanbevolen wordt in stemming brengen en daarna 3.

Nou ik denk dat het zuiverder is voor de meningsvorming van de zaal om allebei tegelijk een discussie te geven en dan pas stemmen.

Ja maar dat mag ik vind het prima, maar ik denk dat de heer de Hart al voldoende heeft toegelicht hoe of wat. Wil iemand over 2 of 3 nog zijn mening kwijt dan kan dat nu. Zo niet dan stemmen wij over 2. Wij stemmen dus voor wat betreft amendement afdeling Broek en waterland. Wit voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Is aangenomen. En dan van de kamercentrale Haarlem wit voor, misschien kan tegelijk alles voor, alles tegen. Is verworpen. Amendement 709 van de afdeling Baarn die het hele punt wil schrappen wordt ontraden. Wil iemand daarover.

Het voornaamste argument wat de afdeling Baarn hiervoor heeft gehanteerd voorzitter is dat de bureaucratie hierdoor weer verder zou toenemen. Er staat in het artikel zoals dat wordt voorgesteld dat onder gelijktijdige herijking en herwaardering van nut en functie van bestaande adviescommissies en dergelijke ik mag even wijzen op het en dergelijke wat hier achter staat. Wij zijn er voor om dat te schrappen omdat als er zou hebben gestaan dat die herijking eerst plaats zou moeten vinden en vervolgens bekeken zou moeten worden of er weer een nieuw orgaan zou moeten worden toegevoegd dat toch een heel andere zaak geweest zou zijn. Om nu gelijktijdig een nieuw orgaan in het leven te gaan roepen en vervolgens je eigen competentiestrijd te gaan creëren door dan te gaan herevalueren dat is wat Baarn betreft een slechte zaak.

De heer Hart. Sorry ik heb iemand over het hoofd gezien in de duisternis.

Ik ben het om twee redenen eens met de afdeling Baarn om dit punt geheel te schrappen. In de eerste plaats de VVD pleit al jaren voor zo'n dergelijke raad zonder enig succes. Maar in de tweede plaats wil je op een goede manier onderwijs na arbeid op elkaar afstemmen kan dat nooit op een supranationaal niveau maar moet dat op micro niveau gebeuren.

Dank u wel. De heer de Hart.

Ja voorzitter dat is een benadering die niet de benadering van de commissie is. Wij menen dat onderwijs een dusdanig belang in onze maatschappij is. Ik verwijs naar de discussie die eigenlijk onlangs over kwaliteit van het onderwijs op gang aan het komen is. Ik wijs op het open overleg Wagner.

Ik wijs op het hele aansluitingsprobleem aan laat ik zeggen de beroepspraktijk. Wij denken dat dat probleem van een dusdanige importantie is om daar op nationaal niveau toch naar te zien. Vandaar dat pleidooi voor die nationale educatieve raad. Tegelijkertijd vinden wij dat naar de adviesraden commissie een hoe u ze ook zou willen noemen kritisch moet worden gekeken in de eerste plaats omdat er misschien onvoldoende samenhang is en vooral ook omdat er misschien teveel van dit soort organen zijn. Dus een stuk sanering is ook de intensie van dit artikel.

Ja wat de heer de Hart zegt bestrijd ik ook helemaal niet dat dat allemaal moet gebeuren. Maar het is natuurlijk gewoon niet realistisch om te zeggen dat dat door nationale educatieve raad kan geschieden. Dat moet op het micro niveau die afstelling plaats vinden en niet op een dergelijk supranationaal niveau.

Ik breng het in stemming.

Mevrouw Kroos capelle ad Ijssel.

Ik denk dat er een heleboel dingen op microniveau moeten. Ik ben erg voor decentralisatie maar ik denk dat dit punt toch echt landelijk geregeld moet worden. Er moeten gewoon een aantal zaken klaar gemaakt worden en de commissie Wagner is al genoemd. Ik denk dat we daar rekening mee moeten houden. Dus handhaven van punt 790 zoals staat.

Ik denk dat het duidelijk genoeg ligt of wil de heer Meijeran.

Ja graag. Voorzover Baarn zou worden verworpen zou dan de bewoordingen van de heer de Hart kunnen worden overgenomen als redactionele aanpassing. Namelijk dat onder gelijktijdige sanering van bestaande adviescommissies en dergelijke. Dat lijkt me een duidelijker beeld van dat we in ieder geval minder over houden dan waar we mee beginnen.

Dan breng ik in stemming ik denk dat het alle voor en alles tegen. Nee dat wil niet. Wit voor, tegen. Blauw voor, tegen.

Voorzitter u heeft het nu toch over het amendement. Ik denk dat er dan iets fout gaat nu.

Ik breng eerst het amendement in stemming. Wit voor, wit tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Is verworpen. Gaan wij naar 712 van de afdeling Marum die ook het hele punt wil schrappen.

Voorzitter mag ik daar een vraag over stellen.

Heer Fransen.

De commissie heeft dit punt in het concept opgenomen.

We hebben het over 712.

Ja dan komt er een amendement en dan moet het ineens weg. Dat snap ik niet. Bovendien is het een niet onbelangrijk punt omdat de opleiding van eerste graads docenten door een aantal politieke partijen in dit land bij de nieuwe lerarenopleiding ondergebracht moeten worden. Daar is de VVD nooit voor geweest omdat we niet de garantie hadden dat de kwaliteit daarmee gediend zou zijn. En er ligt nu wel een wetsvoorstel dat een koppeling tussen twee instanties legt. En ik vind dat de commissie nu dat compromis wat al te makke-lijk weg geeft met het oog op de toekomst er de voorkeur aan zou moeten geven om naar mijn gevoel 712 te handhaven. Ik vind het een prima punt.

Dank u wel. Mijnheer de Hart wilt u er nog iets aan toevoegen.

Voorzitter eens met de heer Fransen. Wij waren en zijn van mening dat 712 op zich een goed punt is. Dat die lerarenopleiding mede bij de universiteiten moet blijven.

U weet er is een samenspel tussen de NLO en de universiteiten op dat punt. Dat beleid begint zich te ontwikkelen er ligt een wetsvoorstel. Het enige wat wij hebben beoogd met het aanvaarden van dat amendement is dan is er geen uitspraak maar de beleidsontwikkeling zoals die gaat gaat wel door en de standpunten en de inbreng die de fractie heeft gepleegd daar blijven wij achter staan. Dus materieel eens.

Prima materieel eens. Dan breng ik het in stemming. Alles voor het amendement 712. Alles tegen. Verworpen. Dan 712a nieuw punt wordt ontraden in verband met 748 wat reeds regionalisering bepleit.

Voorzitter ik begrijp hier niks van. Hier wordt gesproken over de normen in feite daar gaat het over in stichtingsnormen voor scholen. Op dit moment zijn een aantal fusies en herschikkingsoperaties aan de gang in het voortgezet onderwijs en binnenkort wellicht weer in het basisonderwijs. Als dan dit afgedaan wordt met verwijzen naar regionalisering. Een paragraaf die slaat op heel andere zaken dan op de evenwichtige spreiding van onderwijsvoorzieningen. Dan denk ik dat dit amendement zeker moet worden overgenomen. Er komt nog bij denk ik dat de landelijke overheid de normen bepaald en niet de regio. De opheffingsnormen, de stichtingsnormen. Dus het is een zaak van de nationale overheid. Vandaar dat het opgenomen moet worden.

Mevrouw de Graaf.

Ik heb er niets aan toe te voegen voorzitter.

Niet aan toe te voegen. U nog iets aan toe te voegen.

Ja hartelijke ondersteuning. Ik ben het absoluut met hem eens dat het verwijzen naar 748 er niets mee te maken heeft.

De heer de Hart. Stemmen zegt hij. Prima. Alles voor, alles tegen. Is aangenomen. 714 de kamercentrale Gelderland wordt aanbevolen. Mogen wij dit zo overnemen. Ja dank u.

Voorzitter mag ik er toch een vraag over stellen. Ik hoop dat er bij Apeldoorn het zo bedoeld is. De overheid staat er. Ik vind het prachtig als de overheid het regelt. Betaalt de overheid het dan, de landelijke overheid, want daar staat nergens iets over vermeld.

En eerder ingediend amendement van de kamercentrale Leiden hebben wij niet meer kunnen zien. Ik weet niet of het positief beoordeeld is, maar daar maken we ons toch als gemeente ons enige zorgen over.

Dat is inderdaad natuurlijk de konsekwentie. Als wij dit we hebben het inmiddels aangenomen dat dan ook financieel de overheid daarvoor zal moeten ja de konsekwenties moet dragen. Ik ga naar 717 drie amendement, drie punten afdeling Broek en Waterland, Zoetermeer en Delft. Waterland wordt aanbevolen, Zoetermeer ontraden en Delft wordt ook aanbevolen. Wenst iemand daarover het woord.

De Wolf.

Voorzitter die tweede zin waar Zoetermeer bezwaar tegen maakt die zou ik er liever ook niet in zien. Ik kan me heel goed voorstellen dat de commissie die het ontwerp program gemaakt heeft hier vooral gedacht heeft aan buitenlanders waaraan onderwijs gegeven wordt, maar er is ook nog een zeer belangrijke groep anderstalige nederlanders en inmiddels is het in dat gedeelte van kederland namelijk in Friesland een verworvenheid dat niet alleen in die eerste jaren van het lager onderwijs aandacht wordt besteed aan de friese taal en cultuur maar ook verderop. En deze zin zou dat tot een door de VVD niet ondersteund gebeuren maken. Het is dus te ongenuanceerd en het lijkt me goed dat hierin geschrapt wordt. Ik dank u wel.

Wilmer den Haag.

Het punt van Delft dat lijkt mij wezenlijk zei het dat ik toch wel op een paar moeilijke dingen wil wijzen. Het onderwijs in de OETC oneigen taal en cultuur buiten de normale schooluren zal daar zal niet aan ontkomen kunnen worden maar we moeten uitkijken dat er dan niet twee soorten leerlingen krijgen namelijk leerlingen met en leerlingen zonder vrije tijd. Bovendien is het punt van Delft het wordt aanbevolen door de commissie iets te ongenuanceerd. Ik hoop en dan doe ik een beroep op de leden achter de groenen tafel dat dat redactioneel zodanig verwerkt kan worden dat die onderdelen die nu vallen in het normale lesprogramma zoals er geen taal per slot van rekening russisch kan in schooltijd geleerd worden en dat kan met diverse vreemde talen buiten engels, frans en duits zoals we dat traditioneel gewend zijn. Ook godsdienst kennen we in daguren. Als het dan om de Islam gaat moeten we natuurlijk niet de situatie krijgen dat de ene godsdienst wel in daguren en de andere niet in daguren gegeven kan worden. Dat is mijn punt. Mijn twijfel wat ik tot amendement van Delft heb. Voor het overige verklaar ik het namens den Haag voor sympathiek

Mevrouw Roos.

Ja voorzitter kamercentrale Leiden. Ik had even een redactioneel punt. Stel dat Delft aangenomen wordt dan hoop ik dat we in het verkiezingsprogramma het woord OETC-onderwijs wat nader specificeren. Want het is niet voor iedereen duidelijk.

Dat zal gebeuren.

Ja ik wou zeggen wat de opvatting van de kamercentrale den Haag is want de heer Wilmer sprak dus voor zichzelf. Wij vinden dat het integratieproces, ouders die integratieproces willen bevorderen van hun kinderen op school het recht moeten hebben om te beslissen dat hun kinderen in de vrije tijd eraan doen en wij steunen dus Delft.

Goed heer de Hart nog iets toevoegen. Wij gaan stemmen.

Dijkstal.

Ja ik wil 2 opmerkingen maken. Je bent op een gegeven moment zo verblind in het jargon dat onderwijs een eigen taal en cultuur beperkt wordt tot vreemde talen. Zeer terecht is dooe iemand gewezen op het fries. Ik denk dat we even moet afspreken wat we er nu onder verstaan hier. In de praktijk wordt er onder verstaan het marokkaans en het turks en dat soort talen en als we bang zijn voor die situatie in Friesland dan moeten we dat misschien redactioneel op de een of andere manier meenemen.

Nou daar zullen we naar kijken. Wellicht moet dat afzonderlijk tot uitdrukking komen. Dat laat ik nu even in het midden.

Dijkstal

Het tweede punt wou ik de vergadering voor de zekerheid even op wijzen dat het amendement van Delft die zin wil toevoegen aan het bestaande artikel overbodig is omdat de huidige situatie dat al toestaat. Het is op dit moment zo dat ouders van buitenlandse kinderen kunnen als ze dat willen na schooltijd dat OETC geregeld krijgen, dus ik denk niet dat we dan het amendement moeten aannemen van Delft.

Ik ben het volledig eens met de heer Dijkstal. Die tweede zin is volledig overbodig van Delft.

Nou dan gaan we tot stemming over dacht ik. Van de afdeling Broek en Waterland ik denk dat we dat in een keer kunnen doen wordt aanbevolen alle voor, alle tegen. Dan is het aangenomen. De laatste zin wordt gevraagd te schrappen door de afdeling Zoetermeer. Wordt ontraden. Dat brengen we nu in stemming. Alles voor het amendement van Zoetermeer, alles tegen. Is verworpen. En dan de laatste waarvan gesteld wordt het is in feite overbodig omdat het al gebeurt, maar ik breng het hier ook in stemming. Alles voor, alles tegen. Dan doen we het even apart. Wit voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor tegen. Verworpen. Dan gaan wij naar 718 van de afdeling Groningen die wil graag een zin toevoegen.

Een punt van orde mevrouw de voorzitter. Ik heb mijn ernstige twijfel over de uitslag. Ik kan het stembureau vertellen hoe de stemverhouding was.

Eerst maakten wij een telling van wit, blauw en oranje. Als u daar twijfels over heeft dan willen we alsnog om een stemming vragen en dan precies exact de cijfers aan u meedelen.

Wilt u dat.

Dan vraag ik nu herstemming.

Goed dan gaan we weer. Afdeling Delft wit voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Tegen 417 tegen 319. Het is verworpen. Dan amendement van de afdeling Groningen wordt ontraden door de commissie. Iemand die daar het woord over wenst.

Oosterbeek voorzitter.

Wij willen dat punt toch graag handhaven. Naar onze mening zijn er toch te weinig garanties om klassevergroting tegen te gaan. De praktijk van de laatste jaren heeft steeds uitgewezen dat bij verandering in het onderwijs dat dat steeds gepaard is gegaan met klassevergroting. Een en ander neem ik aan zal ook moeten gebeuren onder het hoofd budgettair neutraal en als wij komen tot een verbreding van het vakkenpakket dan vrees ik dat dat nauwelijks budgettair neutraal zal kunnen gebeuren en daarom zou ik dat punt van niet vergroten van de klassen heel duidelijk willen handhaven.

Wil de heer de Hart daar nog iets over zeggen.

Ja voorzitter de klassengrote is een van de vele variabele die van belang zijn

op de kwaliteit van het onderwijs, leerlinggericht. Veel belangrijker zijn de kwaliteit van de docent en de leermethoden. Het is wel waar dat de klassengrote eerder van belang is voor de belasting in negatieve zin. De effecten daarvan voor de docent. Maar nogmaals het is maar een van de zwakke variabele die hier een rol spelen. Wij vinden een uitspraak op een willekeurig moment wat we al aangegeven hebben over een van die variabele eigenlijk niet verantwoord.

Ik denk dat het duidelijk ligt. We gaan stemmen. Alles voor dit amendement, alles tegen. Is verworpen. Het amendement 720 van de kamercentrale den Haag wordt aanbevolen. Mag ik aannemen dat het zo overgenomen kan worden. Dank u wel. 721 afdeling Meppel wordt ontraden.

Heer Schrootenboer.

Voorzitter de argumentatie die de commissie gebruikt dat het niet om een redementsverhoging gaat daar gaat het nu juist wel om. Op dit moment is het zo dat erg veel havisten het niet kunnen afmaken. Het betekent dat daar en daar z zijn we het denk ik in onderwijsland wel over eens dat er iets moet gebeuren. Mevrouw Ginjaars heeft over dit punt een nota uitgebracht het voorbereidend hoger onderwijs. Hoe die werkelijke invulling moet plaats vinden dat is een zaak die hier niet wordt geregeld. Dat is ook een zaak van nadere bestu- dering. Nieuwe leerplannen. Vandaar lijkt ons een goede zaak om dit toch op te nemen. Het is een van de grootste knelpunten in het onderwijs denk ik, in het voortgezet onderwijs op dit moment.

Dank u wel. mevrouw de Graaf ook nog.

Graag voorzitter. De strekking van het amendement dat rendement verhoogd zou kunnen worden dankzij de nieuwe voorstellen rond het nieuw lyceum daar ben ik het van harte mee eens. Ik ben het, ik weet niet of de commissie dat precies bedoelt dat redaktie zoals die nu in de eerste zin luidt een wat ongelukkige is Want verlenging van een studieduur op zich geeft natuurlijk geen rendements- verbetering. Dus ik zou aan de commissie willen vragen de strekking van het amendement positief te willen benaderen en dan ten aanzien van de eerste zin waar nog even naar te kijken.

Dat zou ik graag ondersteunen.

Prima. De heer de Hart knikt al van dat kan dus in die geest wil ik het u dan ook in stemming geven. Alle voor, alle tegen.

Ia aangenomen. 722a is een nieuw punt van de groep Nederland, wordt ontraden, Niemand wenst daarover het woord. Breng ik het in stemming. Alles voor, alles tegen. Is verworpen. 723 van de afdeling Broek en Waterland wordt ontraden. Iemand die daarover het woord wenst. Ja de heer Fransen.

Ja voorzitter ik neem niet aan dat het de bedoeling van de commissie is geweest om in de advisering over het amendement ruimte te maken om een middenschool of voortgezet basisonderwijs in te kunnen voeren. Als je het advies over dit amendement leest zou je het wel denken. Want wat Broek in Waterland wil is te zeggen je hebt een tweejarige onderbouw en dan moet er een keuze gemaakt worden. De tekst van de commissie opende de mogelijkheid om het voortgezet basisonderwijs in te voeren. Dat zit op nog enkele amendementen vast. Ik kom daar straks nog wel op terug. Ik zou in tegenstelling tot de commissie het amendement van Broek in Waterland van harte bij de vergadering aanbevelen.

Prima. De heer de Hart.

Voorzitter het is natuurlijk dik onderstreept niet zo geweest dat de commissie gedacht heeft aan het openen van een mogelijkheid om de middenschool. Dat kan helemaal niet. Ook wij zijn daartegen. Het is wel zo dat wij vaststellen dat de discussie over wat heet de basisvorming en daar komt weer de vraag van zit daar die middenschoolgedachte achter bij ons dus niet, dat die discussie eigenlijk pas aangezwengeld wordt. De WRR die is onlangs gekomen met een rapport zoals u weet. De besluitvorming daarvan moet nog op gang komen. De oordeelsvorming in het parlement die komt er ook aan. En we hebben gemeend dat mede tegen die achtergrond een expliciete uitspraak zoals in het amendement is aangegeven wat prematuur is. Aan de andere kant luisterend naar de heer Fransen als het zo zou zijn dat onze benadering voor andere de deur openzet om naar die middenschool toe te komen dan moet de commissie toch wel uitspreken laat die afgrendeling dan maar plaats vinden.

Ja ik wou dat graag ondersteunen van de Fransen wat hij zei. Het laat inderdaad de deur open althans het lijkt de deur opten te laten staan. Het schept echt verwarring.

Is niet onze bedoeling.

Nou dan denk ik dat ik het in stemming breng.

Meijeran.

Ik wou mijn onkunde nog graag etaleren voorzitter, toen ik onderwijs kreeg was het allemaal veel eenvoudiger. Dit staat onder het hoofdje beroepsonderwijs. Dus dan vraag ik me in eerste instantie af of dat degene zijn die al in het beroepsonderwijs zitten of niet en dan wordt er gesproken over beroepskeuze en beroepsvoorbereidende programma's voor leerplichtige leerlingen. Maar een kind van 5 is ook leerplichtig en van 14 of 15 of 16 ook nog. Dat lijkt me als eerste onduidelijk. En dan de eerste jaren.

Ja maar daarom is het natuurlijk nog geen beroepsonderwijs.

Nee maar als het over beroepsonderwijs gaat dan is die middenschool dacht ik al voorbij en dan kan je dus niet denken dat die middenschool hierin verweven zou zitten. Dat is dacht ik voor een leek en voor de gemiddelde kiezer een onontwarbaar kluwen. Waarbij dan nog bij komt dat de loop der jaren of uiterlijk na twee jaar voor leerplichtige leerlingen nou die kunnen dan misschien niet van 5 tot 16 jaar zijn, maar van 14 tot 16. Als je het begin van die twee jaar niet definieert dan ben je nog nergens. Het lijkt me dat redactioneel aan de bedoelingen hoe dan ook nog wel wat mag worden geschaafd.

Mevrouw de Graaf.

Voorzitter ik wou nog even wat vragen. Er zit misschien toch iets verwarrends in de oorspronkelijke tekst. Er wordt namelijk twee keer het begrip jaren gebruikt. In eerste instantie is in de eerste jaren sprake van algemene vorming en dan moet in de loop der jaren een keuze gemaakt worden. Nou is het amendement dacht ik gericht op die keuze. Dat betekent dat met aanname van dit amendement de algemene vorming in de eerste jaren wel blijft staan.

Dat klopt ja. Ik breng het in stemming. 723 alles voor, tegen. Nee even gescheid en. Wit voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is aangenomen. 724 van de afdeling 's-Gravenzande wordt aanbevolen. Kunnen wij dit zo overnemen. Ja. 725 zijn er twee en van de KC den Haag en de ander van de afdeling Hoogezand/Sappemeer. Het eerste wordt aanbevolen het andere wordt ontraden.

Mevrouw Bruggeman.

Ja ik wilde namelijk 725 onze, hoewel het wordt aanbevolen wilde ik het intrekken. Maar ik wordt zo mal van al die papieren dat ik eerst even wil kijken waarom. Ja ik weet het al weer. Wij vonden het zelf een onevenwichtig amendement want het bestaat uit twee delen.

En die twee delen hebben eigenlijk niets met elkaar te maken. Nu willen we inderdaad dolgraag dat het eerste, de eerste zin als die wordt overgenomen dan zijn we daar tevreden mee, maar we willen de tweede intrekken want die hoort er niet bij. Dus heel nadrukkelijk.

Nee maar dat kan niet. U kunt alleen uw eigen amendement intrekken wat dan aanbevolen wordt, maar u wilt intrekken en je kan niet iets anders

Nee wacht even. 725 laten we gewoon staan, ik heb me vergist.

De heer Fransen geeft nog even een toelichting.

Nou ik had wel gehoopt dat mevrouw Bruggeman het zou hebben ingetrokken want het heeft opnieuw met de middenschoolontwikkeling te maken. Er zijn mensen in het lager beroepsonderwijs die denken laten we nu maar met de ontwikkeling van het kort middelbaar beroepsonderwijs beginnen na het derde jaar van het lager beroepsonderwijs, want als het dan toch een middenschool wordt dan hebben in ieder geval die twee jaar extra aan onze school geplakt. Hebben leerlingen in huis en hoeven wij niet bang te zijn voor opheffing. En die ontwikkeling daar zou ik in dit stadium nog beslist geen ja tegen willen zeggen en ik denk eigenlijk dat uit hetgeen naar de aanvaarding van Broek in Waterland voortvloeit nu zou moeten impliceren dat den Haag zou worden verworpen dan wel dan den Haag het in zou trekken omdat het opnieuw lucht geeft aan buitenstaanders voor een pro middenschoolontwikkeling. En dat denk ik dat we niet willen.

U wil daar ook nog iets aan toevoegen.

Ja mevrouw de voorzitter. Mevrouw Meijer Hoogezand. De toevoeging van de bovenbouw van het LBO lijkt mij ook ongewenst omdat ik van mening ben dat de mogelijkheid dat aansluiting van het lager beroepsonderwijs en leerlingen daarvan moet liggen in de voorzieningen van dit ogenblik. Dus in aansluiting op leerlingenstelsels en kort middelbaar beroepsonderwijs. Althans daar waar sprake is van de combinatie van lere-werken. Ik ontraad dus ook dit amendement.

Goed ik breng het in stemming. 725.1 van 's-Gravenhage wordt in stemming gebracht. Alles voor, tegen. Dat is verworpen. Dan van de afdeling Hoogezand/Sappemeer wat ontraden wordt. Alles voor. Nee u wilt daar ook nog iets over zeggen.

Als het mag voorzitter. Het oordeel van de commissie is dat de behoefte aan deeltijdonderwijs sterk zal toenemen. En ik vraag mij af waar is dit op gebaseerd. Is er onderzoek, dan wel voldoende onderzoek geweest naar de werkelijkheid en de werkelijke behoefte van uitbreiding van deeltijd MBO. De afdeling is van mening dat deeltijd MBO niet zondermeer uitgebreid moet worden omdat sommige onderwijsvoorzieningen zoals het kort middelbaar beroeps-onderwijs nog volop in ontwikkeling zijn en uitbreiding van de deeltijd MBO betekent dat je ook daar en dat is natuurlijk ook heel belangrijk stageplaatsen beschikbaar moet stellen wat onherroepelijk weer ten koste zal gaan van de nu reeds bestaande opleidingen. En het is zo onderdehand wel bekend dat het stageprobleem steeds groter wordt. Ik kan wel zeggen gigantisch wordt bij de bestaande opleidingen.

In stemming de heer de Hart.

Nou de vraag waarop het gebaseerd is. Ik kan daar heel kort over zijn. Alle prognoses over demografische ontwikkelingen en deelnemen aan onderwijs die wijzen heel sterk in die richting.

Ik breng het in stemming 2 van afdeling Hoogezand/Sappemeer. Alles voor, alles tegen. Is verworpen. 730 wordt aanbevolen. De commissie kan het zo overnemen. Dank u wel. 732 van de afdeling Leiden wordt ontraden.

Ja voorzitter daar wou ik graag wat aan toevoegen. Er staat bij de oordeel van de commissie op dit amendement niks zegt, maar waar het hierover gaat dat zijn de geneeskundige voorzieningen, de sportvoorzieningen, de mensafaciliteiten voor de studenten. We halen natuurlijk wel ons het een en ander financieel op de hals, maar als we het niet in stand houden wat er nu is dan komt het via een achterdeur toch binnen dat via de studiefinanciering. En er komt nog iets bij we kunnen het niet bij de gemeentes kwijt want die hebben er ook geen mogelijkheden voor. Dus ik zou toch graag ervoor pleiten om ons amendement aan te nemen.

Dank u wel. Mevrouw den Ouden.

Mevrouw de voorzitter de ontrading van het amendement is gebaseerd op het feit dat het amendement niets zegt dat heeft denk ik betrekking op de voldoende voorzieningen die er zouden moeten zijn. Dan moet ik bij die ontrading verder constateren dat er daar staat een teveel aan studentenvoorzieningen.

Teveel studentenvoorzieningen zijn niet specifiek. Wat dat betreft denk ik dat het amendement en de formulering van de ontrading in feite hetzelfde beogen namelijk dat er binnen het nederlandse hoger onderwijsstelsel op grond van het kader van een studiefinanciering zoals die geregeld zou worden afgewogen oet worden welke studentenvoorzieningen wel nodig zijn en in dat verband zou ik dus graag willen pleiten voor het amendement.

Heer Hart nog iets toevoegen.

Ja ik wil dat graag met mevrouw den Ouden eens zijn voorzitter en deze kanttekening maken. Studentenvoorzieningen zijn in ons land laat ik zeggen een ervaringsgegeven. Maar wat onder studentenvoorzieningen nou echt moet worden verstaan dat is niet duidelijk. Er is geen specificatie. Wat wordt geacht een studentenvoorziening te zijn. Mk zeg het wat overdreven voetballen als student op kosten van de belastingbetaler is dat een studentenvoorziening of niet daar kan je oeverloos over discussieren. Dat is een onbepaald begrip en bovendien voldoende niveau is een onbepaald begrip. Maar de strekking van het betoog van mevrouw den Ouden zijn wij het eens.

Ja ik had getracht het toe te lichten wat ik daaronder verstond. De geneeskundige de sportfaciliteiten en de mensa.

Ik breng het in de stemming.

Mag ik even vanuit de partijcommissie technisch onderwijs is destijds vrij uitgebreid gesproken en ik ken toevallig ook de opsteller van het amendement. En met de woorden over voldoende niveau heeft de opsteller bedoeld dat bijvoorbeeld studentendecanen wat ook een studentenvoorziening niet afgeschaft mag worden, maar bijvoorbeeld extreme sportfaciliteiten wel weer afgeschaft kunnen worden. En ik sluit me aan dus bij het betoog van den Ouden om het in die zin in de redactionele vorm te gieten.

Goed ik breng het in stemming. 732 alles voor, alles tegen. Nou dat weet ik niet

Punt van orde mevrouw de voorzitter. Daarnet werd gesproken over de vraag of het redactioneel kan worden opgenomen. Nou zou ik graag van u een reactie willen weten. Er werd instemmend ja geknikt. Nou zou ik wel graag willen weten van hoe dat opgevat kan worden.

Mijn opmerking was met de strekking van het betoog van mevrouw den Ouden zijn

wij het eens. Daarmee heb ik niet uitgesproken dat we dat in een redactie eenvoudig vorm kunnen geven want we blijven met het definitieprobleem zitten.

Ja maar dat heb je bij elk punt natuurlijk wat is een definitie.

Nee hier niet, hier is dat heel duidelijk te horen.

Ik denk dat we er gewoon over moeten stemmen. Wit voor, tegen. Blauw voor, tegen Oranje voor, tegen. Verorpen. 738 van de afdeling Leiden wordt ontraden.

Ja mevrouw de voorzitter daar ben ik dus weer. Het argument van de commissie dat enige werking van het marktmechnisme niet onliberaal is dat slaat nergens op. Met excuses. bët gaat hier gewoon om het feit dat mensen aan een universiteit die al een baan hebben er nog eens nevenfuncties erbij krijgen die ook nog eens weer betaald worden. En bij de universiteit van Leiden is dat al lang in gang gezet dat dit soort dingen niet voor komen. En daarom wou ik toch pleiten om dit amendement aan te nemen.

Voorzitter gelukkig bestaat hoger onderwijs uit meer instellingen dan alleen maar universiteiten en hebben we ook een hoger beroepsonderwijs. En daar is het vaak onmogelijk om goede docenten te krijgen mits deze docenten de mogelijkheid hebben om daarnaast nog een redelijke bezoldigde functie te hebben. Dus ik zou ervoor willen pleiten om het advies van de commissie te volgen.

Mevrouw van der Stoel.

Mag ik dan aan mevrouw de Graaf de vraag stellen wat zij een redelijk bezoldigde nevenfunctie bedoelde. Wij moeten dat die docenten toestaan aan HBO-instellingen omdat ze van het werken bij die andere instelling omdat ze dan aan een redelijk inkomen komen. Is het zo slecht met de leearen aan het HBO.

Ik denk dat we dat nu niet gaan bediscussieren. Ik breng het in stemming.

Jawel ik breng het wel aan de orde, want dat is een argumentatie die mevrouw de Graaf gebruikt om tegen dit amendement te pleiten.

OK daar heeft u ook gelijk in. Wilt u daar nog iets aan toevoegen.

Jawel voorzitter het gaat denk ik niet zozeer om de mate van bezoldiging in de nevenfunctie.

Maar het gaat er wel om dat het vaak mensen zijn die in het bedrijfsleven werkzaam zijn en die op een bepaalde manier daar voor de instellingen erg nuttig zijn om in hun instelling hun expertise te kunnen komen vertellen. Het is in veel met name het hoger beroepsonderwijs is het vaak onmogelijk om goede docenten te krijgen. Daar hoeven we helemaal niet zielig over te doen dat is gewoon een fact of life helaas en als wij op een bepaalde manier kunnen realiseren dat mensen uit het bedrijfsleven wel in het hoger beroepsonderwijs kunnen komen vertellen wat zij van dat soort zaken allemaal weten dan denk ik dat dat een erg goede zaak zal zijn.

Voorzitter ik wou toch graag wat zeggen. Er zijn nog mensen uit het universitaire leven die dus les geven aan HBO-instellingen dus geldt niet alleen voor het bedrijfsleven. Maar ik geloof dat we van het hele probleem af zijn als we onbezoldigd dan maar weglaten dan kunnen we het altijd nog doen. En daar gaat het dus om.

Ja bezoldigd staat denk ik ook niet voor niks tussen haakjes.

Dat lijkt mij ook. Wilt u daar nog iets aan toevoegen heer de Hart. Nee. U moet voor uzelf een afweging maken. Ik breng het in stemming nu. 738 wit voor tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. Een nieuw punt 742a wordt aanbevolen. Kunnen wij dit zo overnemen. Dank u wel. En 748a is ook een nieuw punt wordt ook aanbevolen. De heer Fransen.

Nee dat was mijn punt. Ik wilde echt even uitleggen waarom ik dit tweede deel wilde intrekken.

Even heel goed aangeven wat u wilt nu. Dit wordt aanbevolen door de commissie en u wilt het intrekken.

Ja het gaat hierom ik wilde de commissie haar oordeel er ook graag over horen. Het gaat hierom bij die decentralisatie en deregulering waren wij bang en de kamercentrale den Haag wil altijd ontzettend graag de kwaliteit van het onderwijs bewaken dat die kwaliteit niet meer landelijk bewaakt wordt. Dus we zijn blij dat dat is overgenomen. Maar in de tweede zin gaat het over arbeidsvoorwaarden van onderwijsgevers. We hebben dus het gevoel dat het eigenlijk een verkeerde combinatie is. En ik zou dus willen vragen aan mijnheer Hart of hij niet met me eens is dat het juister en mooier is om de eerste zin inderdaad apart te nemen en de tweede te laten vervallen.

Dat is ons uit het hart gegrepen voorzitter.

Ik ondersteun dat graag voorzitter.

Prima dus de eerste zin handhaven wij, de tweede zin komt te vervallen. Dit breng ik in stemming. Alles voor, tegen. Is aangenomen.

Mevrouw de Graaf.

Voorzitter ik ben blij met de stemming maar mag ik toch nog even vragen aan kamercentrale den Haag of de bedoeling van die tweede zin was dat het hele arbeidsvoorwaardenbeleid bij het departement van binnenlandse zaken terecht moet komen of was het inderdaad de bedoeling zoals ik uit de uitleg begreep om het rechtspositionele overleg van de onderwijsgeven.

Ja ik moet u eerlijk zeggen we hebben over dit punt gestemd en om dan nu hier nog weer over in discussie te gaan vind ik eigenlijk niet meer aan de orde. Ik wil nu doorgaan. Dat moet dan buiten de vergadering of had in een eerder stadium. Ik stel aan de orde 749 het amendement van Rotterdam dat wordt aanbevolen.

Heer Schrootenboer.

Voorzitter zijn in feite twee dingen die hier aan de orde staan. Ten eerste is het het woordje schrappen provinciale dit lijkt mij in het kader van decentralisatie niet wenselijk omdat ik vind dat de provincies best een aantal bevoegdheden op onderwijsgebied kunnen krijgen of althans meer bevoegdheden. Wat het tweede punt betreft daar ben ik het van harte mee eens. Alleen ik zou de commissie mee willen geven daar een apart punt van te maken want het past hier niet zo bij. Denk ik.

Ik ben het met dat onderscheid aanbrengen eens. Ik vind dat als we praten over decentralisatie dat juist de provincie een taak moet krijgen bijvoorbeeld bij herschikkingsoperaties.

De heer de Hart eens. Dus dan zou ik willen voorstellen.

Voorzitter mag ik dan toch nog even op punt 2 nu het gescheiden is ingaan. Ja toevoegen tot het openbaar onderwijs dient en nog veel meer. Bij het formeren van de medezeggenschapsraden en bij het vaststellen van de reglementen zijn toch wel een aantal problemen naar voren gekomen.

Onder andere dat het budgetrecht van de raad wordt aangetast. Nou is dat op zich kun je zeggen van daar kunnen goede redenen voor zijn, maar het financiële belang van een gemeente is natuurlijk toch ook in geding. Ik neem maar een voorbeeld het aangaan van overeenkomsten. En nu worden nog meer bevoegdheden met dit artikel aan de medezeggenschapsraden toegewezen. In feite ga je naar een soort artikel 61 of in ieder geval naar een verbijzondering van het openbaar onderwijs en Capelle heeft daar geen behoefte aan.

Dat is duidelijk.

Van Duin kamercentrale Rotterdam.

Voorzitter wij hebben bedoeld met het schrappen van in de provincie dat het niet zo zou moeten zijn dat er taken van de gemeente naar de provincie zouden gaan. Dus als u dat op die wijze verwoord dan kan de provincie erin blijven bestaan. Dus dan gaan we mee met de vorige opmerkingen. Ten aanzien van het overnemen ook van het tweede gedeelte.

Dat was ook de bedoeling en ten aanzien van het tweede punt na die toevoeging dat wordt apart dan. Zo breng ik het dan ook in stemming. Alles voor, tegen.

Voorzitter betekent dat nu dat Rotterdam het ingetrokken heeft.

Nee het wordt aanbevolen. Alleen het wordt gescheiden nu omdat gesteld wordt na het woordje toevoegen dat is een ander punt.

Nee het zijn twee verschillende aspecten.

Het schrappen en het toevoegen. U wilt het apart in stemming.

Ik zou het apart in stemming willen brengen omdat de provincie er met nadruk in te laten staan van harte zou willen ondersteunen anders komt er van decentralisatie helemaal niets terecht.

Maar vanuit de benadering die Rotterdam heeft gehad.

Rotterdam is bereid om het in te trekken indien het van uw zijde wordt overgenomen in de zin zoals ik daarnet heb opgemerkt.

OK het wordt ingetrokken alleen het eerste punt van de provincie.

Mevrouw van der Stoel.

Rotterdam trekt provincie in en dan wordt het redactioneel overgenomen. Maar dan kunnen we toch normaal stemmen en afwijzen of niet afwijzen. Het is toch raar als een tekst van tafel is dan wordt het dus ingetrokken om het dan redactioneel weer in te voeren.

Prima ik breng het in stemming. Ik denk dat er genoeg over gepraat is nu. Het eerste punt eerst het schrappen. Alles voor, alles tegen. Is verworpen. Dan het toevoegen alles voor, tegen. Is aangenomen. Dan 758 van de afdeling 's-Gravenzande daar kunt u mee akkoord gaan.

U vergeet een amendement.

Sla ik er een over, excuus.

754 wordt overigens ook aanbevolen van de afdeling Delft.

Ik heb daar een vraag over. In het verleden heeft de VVD nogal vaak gepleit voor een aparte minister voor het wetenschapsbeleid. Daar zou dus de invulling van de coördinatie moeten geschieden. Wordt dat hiermee onmogelijk gemaakt.

Nou in de eerste plaats voorzitter hebben wij bij punt 424 zei het op het terrein van de elektronika en alles wat daarmee samenhangt inmiddels al een uitspraak gedaan die spoort met wat hier zo in-dit amendement staat dus ik denk dat daarmee eigenlijk dit amendement zou behoren te worden aangenomen. Als we konsekvent zijn. Maar op de vraag van de heer Mac Kaai wat de commissie betreft niet meer die benadering van een afzonderlijke minister voor wetenschapsbeleid.

Kan dit zo worden overgenomen. Alles voor de zekerheid. 754 breng ik in stemming, het wordt aanbevolen. Alles voor, tegen. Is aangenomen. 758 van de afdeling 's-Gravenzande wordt aanbevolen. Kan dit zo worden overgenomen.

Boerman afdeling Hengelo.

Voorzitter het artikel waar het over gaat heeft het over het voorkomen en het gevaar lopen van de volksgezondheid en het milieu bij de ontwikkeling en toepassing van nieuwe technologieën met als voorbeeld de biotechnologie. Het amendement geeft aan dat de prioriteit moet worden gegeven aan onderzoek naar toepassing van biologische naast chemische bestrijdingsmiddelen. Dit amendement slaat niet op dit artikel. Ik vind het prima als het ergens anders wordt gezet, maar in dit artikel past het niet bij de bestaande tekst.

Wat zegt mevrouw de Roos.

Die zegt bijna hetzelfde wat in het amendement wordt gezegd is gewoon een bepaald project op biotechnologisch terrein en daar ken ik er ook nog wel een paar van. Dus ik geloof dat het amendement inderdaad niet slaat op het punt van het verkiezingsprogramma.

Het punt is ingebracht en er is geen bezwaar om het als een apart punt op te nemen. Maar het is van belang voor zowel de concurrentiepositie van zowel de tuinbouw als het milieu etc. Ik ga nu niet op de argumenten in.

Dat het genoemd wordt, maar het kan ook als ander punt. Wat zegt de commissie. Het kan. Het kan als apart punt op de juiste plek worden ingebracht.

Mevrouw Roos.

Ja maar dat vind ik toch ergens niet juist want er zijn heel veel andere dingen die ook van belang zijn om genoemd te worden. Dat is een van de velen.

Dan stemmen we erover 758 breng ik in stemming. Alles voor, alles tegen. Aangenomen. Goed 760 van de kamercentrale Leiden wordt aanbevolen. Kunnen wij dat zo overnemen. Ja dank u wel. 761 bestaat uit twee delen waarvan het eerste van de afdeling Hengelo wordt ontraden en het volgende wordt aanbevolen. Iemand die hierover het woord vraagt.

Boerman afdeling Hengelo.

Ik wou graag toelichten waarom het amendement van de afdeling Hengelo is ingediend. Er wordt in het artikel nogal de nadruk gelegd en er wordt ook gezegd in het bijzonder het bijbrengen de beginselen van het programmeren. In het onderwijs in de informatica is het bijbrengen van de beginselen van het programmeren een van de ondergeschikte punten. Er zijn andere dingen in het onderwijs die veel en veel belangrijker zijn. En het gaat met name om het in het bijzonder bijbrengen. Ik zou u willen vragen of dit redactioneel over te nemen en de woorden in het bijzonder uit de tekst te halen dan wel de vergadering willen aanbevelen om ons amendement alsnog aan te nemen.

De heer de Hart zegt net dat redactioneel is dat over te nemen. Dus dan halen we in het bijzonder eruit. Ik breng nu eerst even Hengelo 1 in stemming. Alles voor, alles tegen. Aangenomen. En dan van den Haag is aanbevolen. Mag ik alles voor zien. Alles tegen. Dat is ook aangenomen. Dan 765 ook twee punten van de afdeling Arnhem en Oosterhout. Beide worden ontraden. Wil iemand daarover het woord.

Oosterhout tweede punt.

De invoering van een gedifferentieerd stelsel van schoolgeld en collegegeld heffing moet worden overwogen stelt u. In Oosterhout vinden wij dat wij geen behoefte hebben de beperking van studierichtingen te koppelen aan de financiële positie van de student. Mogelijkheden van studiebeperking genoemd in uw artikel 766 namelijk voorlichting van het bedrijfsleven enerzijds en door het bedrijfsleven en vraag naar opleidingsmogelijkheden af te meten aan de vraag van de arbeidsmarkt zijn ons inziens goed echter geen garantie om te voorkomen dat in bepaalde gevallen studierichtingen waaraan geen maatschappelijke behoefte bestaat toch te handhaven. In dit geval dient de numerus clausus toch mogelijk te zijn.

Ten aanzien van het schrappen van 765 overwogen wij dat je drempels aan het inbouwen bent op basis van wat maatschappelijk gewenst wordt. Wat maatschappelijk gewenst wordt is een politieke zaak en dat wordt politiek ingevuld. Dus daar wordt politiek ingevuld waar drempels worden opgeworpen van financiële aard. En dat betekent dat ook naar de toekomst waarschijnlijk, nou de toekomst hebben we altijd verkeerd ingeschat zeker politiek. Dus daar wordt een sterke regulering komt er politiek op de studie en we achten dat zeer ongewenst en niet in overeenstemming met onze liberale beginselen.

De heer de Hart

Voorzitter het punt 765 en 766 van de commissie die punten moeten in samenhang worden bekeken en het betekent dat de amendementen die ingebracht zijn ook vanuit die samenhang zouden moeten worden bekeken. Waar gaat het bij 765 en 766 om als uitgangspunten dat er een betere aansluiting moet komen toch op wat we noemen de beroepspraktijk, de arbeidsmarkt u weet dat allen. Dat niettemin toch de keuzevrijheid van de studenten zoveel mogelijk niet onbeperkt maar zoveel mogelijk overeind moet blijven, maar dat de financierbaarheid van het onderwijs natuurlijk ook veilig gesteld moet worden. De commissie denkt dat je aan die drie uitgangspunten recht kunt doen door een aantal mogelijke instrumenten in te voeren waarvan een enkel nieuw zou zijn en andere helemaal niet nieuw zouden zijn. De voorlichting is in het geheel niet nieuw. De toelatingsbeperking die kennen we al is ook in het geheel niet nieuw zei het dat wij daar een wat ruimere hantering misschien voor zouden willen bepleiten. En wat wel nieuw zou zijn dat zou wat ons betreft laag in de prioriteitschaal geplaatst kunnen worden, maar dat is niettemin toch een differentieren enige mate die mogelijkheid bieden van collegegelden. En dan zijn de benaderingen in 765 en 766 sluitend en dat betekent dat wij handhaven de aanbevelingen die wij hebben gedaan namelijk in de zin van ontraden.

Ik zou u wat willen vragen. De eerste zin zet naar mijn idee de deur open voor schoolgeldheffing voor leerplichtige kinderen. Het is een zin die niet duidelijk is. Misschien hebt u dat ook wel bedoeld maar dan zou ik hem willen schrappen.

Nee daar hebben we het beslist niet over over leerplichtige kinderen.

Ja ook dit is weer net als daarnet het is misschien voor u wel duidelijk maar het is voor een heleboel mensen die het programma lezen niet duidelijk. En het is nog steeds zo dat mensen met leerplichtige kinderen daar natuurlijk erg op alert zijn. Is er iets aan te doen.

Nee dat is al gedaan want als u artikel punt 703 de laatste zin leest daar staat waarvoor door leerplichtigen geen schoolgeld betaald moet worden.

Ja dat weet ik wel, maar het is nu eenmaal zo dat hier staat het zo volstrekt algemeen.

Nou ik denk dat dit toch duidelijk genoeg is.

Nou het is niet een bede om er verder tegen te zijn nu u vindt dat het duidelijk genoeg is is het in ieder geval duidelijk aan ons wat u bedoelt, maar ik zou zeggen u zou er toch op moeten letten het is erg algemeen gesteld.

Mag ik dan voorstellen om ook 765a en b daarbij te nemen want in feite is 765 een dubbel punt. Wat dus gedeeltelijk terugkomt in 766 en in de twee nieuwe amendementen.

Ja dat is goed.

Swart.

Ja ik zou toch het amendement wat is voorgesteld door de afdeling Arnhem wat principieler willen ondersteunen want ik geloof dat wat er nu wordt gezegd in het programma onder punt 756 op zichzelf natuurlijk uiterst redelijk klinkt. Waarom zou je nu overschotten aan mensen op gaan leiden. Maar als je even doordenkt dan ben je eigenlijk op weg, de weg vrij te maken voor een compleet gepland systeem van opleiding in Nederland. We kennen natuurlijk in de Sowjet Unie bijvoorbeeld en ik heb dat van heel nabij mogen bestuderen een systeem waarbij men inderdaad probeert helemaal vantevoren te berekenen dit soort mensen hebben we nodig, die leiden we op en als je dan iets anders wilt dan kan dat niet want daar is maatschappelijk geen behoefte aan. Ik denk alleen dat de praktijk leert in bijvoorbeeld onze samenleving dat het absoluut onmogelijk is om op een termijn van een jaar of 10,20 te voorspellen wat de maatschappelijke behoefte zullen zijn. Wij kunnen op dit moment op geen enkele manier duidelijk maken, vaststellen of het verstandig is dat iemand een bepaalde opleiding volgt of niet. Dat vraagt in feite een inzicht in de toekomst wat er menselijkerwijs niet is en het zet alleen maar de weg vrij voor brueaucraten om uit te gaan maken wat mensen uiteindelijk zelf moeten beslissen. Of ze de opleiding willen volgen of niet. Ik denk dat het goed is dat wij als liberalen bepleiten het profijtbeginsel in het onderwijs maar dan gewoon over de hele linie en ik denk niet dat we eraan moeten beginnen om vanuit maatschappelijke behoefte individuele ontplooiing ondergeschikt te maken. Want dat lijkt me geen liberaal uitgangspunt.

De heer de Hart wil daar graag eerst op reageren.

Een paar korte kanttekeningen daarbij. Die benadering is niet volledig. Natuurlijk is niet volledig sluitend te plannen hoe een behoefte in de toekomst aan bepaalde opleidingen zal zijn. De geschiedenis leert ons dat wel, maar dat wil niet zeggen dat we helemaal niets weten. Het is overigens ook zo en dat blijkt weer uit de samenhang en de werkelijkheid tot de dag van vandaag dat wij natuurlijk toch wel instrumenten hanteren om die instroom naar bepaalde opleidingen waar niet zo'n behoefte aan is tot op zekere hoogte te beperken. Ik wijs u op de machtigingswet toelatingsbeperking die er is. Die met instemming en met medewerking van de VVD tot stand is gekomen. Ik wijs u op het instrument wat nogal gewerkt heeft op de voorlichting. Waar diezelfde negatieve effecten het gevolg van kunnen zijn die u vreest van hetgeen de commissie heeft voorgesteld. Kijkt u eens wat er gebeurd is jaren geleden met de voorlichting over de mogelijkheden op de markt voor chemici. Kijkt u eens wat er gebeurd is in de voorlichting in de sfeer van de onderwijzersopleidingen hoe dat teruggedronken is. Dus ik denk dat u het veel genuanceerder moet benaderen. En de commissie heeft in 65 en 66 alle mogelijkheden die je zou moeten beschikbaar hebben als instrumenten een gecodeerd samenvattend weer te geven.

Tweede ronde definitief en daarna gaan we stemmen.

Boerman afdeling Hengelo.

Mevrouw de voorzitter ik wil naast wat mijnheer Swart daarover heeft gezegd over het eerste amendement van Arnhem wanneer dat amendement niet zou worden aangenomen wijzen op de principiële verschillen tussen het tweede amendement van Oosterhout en het oorspronkelijke artikel. Het oorspronkelijke artikel wenst een vermindering van toegang tot de diverse opleidingen door middel van een gedifferentieerd stelsel van studiefinanciering, van schoolgeldheffingen. Het amendement van Oosterhout wil die beperking leggen door numerus clausus. Het principiële verschil dat in het ene geval door geld wordt bepaald wie de opleiding mag volgen en in het andere geval de loting. Het lijkt mij dat het laatste geval te bevoordelen is in dit verband. Dus het amendement van Oosterhout zou ik wanneer Arnhem niet wordt aangenomen willen aanbevelen.

Ten aanzien van de opmerking van mijnheer de Hart. Inderdaad denk ik voorlichting is een. Ik denk dat het een beperking zoals we hem kennen in 66 een goede zaak is, maar waar het om gaat is dat studierichtingen waar niet veel mensen aan mee doen en die toch zinvol zijn doorgaans meer geld kosten als dat gefinancierd moet worden door die mensen die dat toch willen sluit u

een heel stuk van de toekomst af. En dat betekent dat geld dan de reden wordt om onderzoek en studie die voor de toekomst nodig is wat we nog niet weten afgesloten wordt. Dus het is een veel te zwaar politiek middel en het geeft een veel te sterke regulering. Dat is wat u niet bedoelt maar wat u hier wel inbrengt. En dat is de reden dat wij dit artikel met name geschrapt zouden willen zien.

Swart.

Ja ten eerste wat er gezegd is over voorlichting. Nou voorlichting vind ik prima want beslis je uiteindelijk zelf wat je doet. Of je luistert naar die voorlichting of je denkt dat je het beter weet. Dat is geen beperking van de vrijheid. Waar we over praten bij dit artikel, waar het om gaat is het opwerpen van financiële drempels om een opleiding te volgen. En dan is het eigenlijk vanuit liberaal oogpunt volstrekt van de zotte om een lagere drempel te maken voor opleidingen waaraan maatschappelijk behoefte is. Want hoe is het dan mijnheer de voorzitter als er maatschappelijk behoefte is aan die opleiding dan is betrokkene ook al verzekerd van een hoger salaris ter zijner tijd. Want als die behoefte er is dan zal die volgens het marktmechanisme wat wij aanhangen ook verzekerd zijn van een behoorlijk inkomen. Dan wordt in feite iemand dubbel gepremieerd terwijl daarentegen iemand die in dat opzicht dan een opleiding volgt waaraan minder maatschappelijke behoefte is dubbel wordt gestraft. Dat lijkt me een heel rare invulling van de individuele ontplooiing. Ik denk dat het zo moet zijn als iemand inderdaad een dure opleiding volgt dat je hem daar best de kosten voor in rekening mag brengen. Dat is het profijtbeginsel, maar dat dan ongeacht zoiets vaags als maatschappelijke behoefte wat er in feite toe leidt dat we politiek gaan uitmaken wat mensen al of niet kunnen gaan studeren. Want de financiële drempel is voor sommige mensen een absolute drempel. En die weg moeten we niet opgaan.

Bakhoven.

Mevrouw de voorzitter er is verschillende malen hier gezegd dat het onverantwoord is om aan de hand van planning beperkingen op te leggen tot het aantal studenten. Ik kan dat wel voorstellen want voor sommige zaken kunnen we heel moeilijk in de toekomst kijken, maar niet voor alle zaken. Als we nou gaan kijken hoe bijvoorbeeld de opleiding, hogere beroepsopleiding van een leraar eruit ziet en we zien de grote stijgingen van het aantal leraren die af gaan studeren dus eigenlijk de hele stock aan docenten nou dan weten we dat daarvan de helft straks in het jaar 2000 of zoiets dergelijks gegarandeerd geen baan vindt in het onderwijs.

We zien hetzelfde verschijnsel bij medici. Als dat doorgroeit nou dan kunnen we het met de kosten van de gezondheidszorg wel vergeten want als die artsen werkelijk een baan zouden krijgen en dat zijn buitengewoon dure opleidingen dat is eigenlijk een pure verspilling en ik denk dat de belastingbetaler zo'n verspilling zich niet meer wil laten welgevalen. En ik denk dus dat we niet moeten zeggen in het algemeen we gaan nou die hele hogere onderwijs plannen. Maar die uitzonderingen zoals met dure medische opleidingen zoals leraren-opleidingen daar moeten we gewoon toch zeggen daar moet een grens aan zijn maar natuurlijk een heel ruime grans.

Ik denk dat het heel duidelijk is.

Mevrouw de voorzitter los van alles wat er gezegd is denk ik dat wij die partij proberen te zijn waarin de mensen zelf dingen kunnen beslissen terwijl mondigheid van burgers een hoge waardering heeft dat je met voorlichting kunt volstaan. Ik denk dat het gewoon tegen alle liberale beginselen is wanneer je al te veel remmen en zeker financiële remmen gaat inbouwen bij het volgen van bij het kiezen van een vervolgopleiding. Het moet niet, het kan niet. Los nog even van de noodzaak van planning voor sommige studierichtingen denk ik dat je gewoon de mensen door die voorlichting ervan moet overtuigen dat het niet verstandig is om een bepaalde studie te kiezen om ze tegen te houden zeker op financieel gebieden en dat is al diverse malen gezegd, maar ik wil er nogmaals een keer op wijzen is niet liberaal in mijn ogen.

Mevrouw den Ouden, en dan krijgt de heer het Hart als laatste het woord en stemmen wij.

Ja mevrouw de voorzitter het voorstel van de commissie op punt 765 is buitengewoon zorgvuldig geformuleerd. Daari- moet de nadruk dan ook vallen op dat en ook in de toekomst waarschijnlijk geen behoefte aan zal bestaan.

Dat betekent dat er heel voorzichtig mee omgesprongen wordt. Alle liberale uitgangspunten ten spijt denk ik dat we hier ons toch moeten realiseren dat het gaat om gemeenschapsgelden die in een bepaalde sektor van het onderwijs gestopt worden en nou kun je dus tot in het oneindige mensen laten kiezen voor wat ze aardig vinden maar dat betekent wel dat dan andere sectoren in het onderwijs of andere maatschappelijke sectoren daarvoor op moeten draaien. En dat is ook de reden geweest waarom de fractie in de tweede kamer met een 12-tal randvoorwaarden die allemaal getoetst moeten worden akkoord is gegaan

met een inschrijvingsbeperking op basis van dat arbeidsmarktkriterium en ik denk dat we ook in de nabije toekomst gezien de schaarse middelen daar niet onderuit kunnen.

Nee nu de voorzitter van de commissie. Ik denk dat we nu ruim aan alle kanten de mogelijkheid hebben gehad. En anders geef ik de mogelijkheid voor een derde instantie.

De heer de Hart.

Voorzitter ik kan heel kort zijn. Het betoog van mijnheer Bakhoven en het betoog van mevrouw den Ouden dat sluit heel goed aan op de benadering van de commissie daar laat ik het bij.

Ik breng het in stemming. Dan breng ik eerst in stemming omdat dat een vervanging betekent punt 2 van 765 dus van de afdeling Oosterhout. Ja dat daar geen verwarring over bestaat.

Mevrouw de voorzitter dat lijkt mij procedureel onjuist. Het meest verstrekkende amendement moet het eerst in stemming worden gebracht dat is schrappen.

Ja maar als je niks meer hebt kun je ook niet vervangen lijkt me. 765 de afdeling het amendement van Arnhem wordt in stemming gebracht. Wit voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Aangenomen. Het is dus nu geschrapt. Je kunt je nu afvragen of u de tekst van de afdeling Oosterhout daarvoor in de plaats wilt hebben dus dat breng ik nu in stemming. Het amendement van Oosterhout. Wit voor. Nee maar kijk eens er is uitgebreid over gepraat. Wat er niet meer is kan ook niet vervangen worden. Daarom wilde ik straks de omgekeerde volgorde, maar niemand de mogelijkheid onthouden. Want dan geschrapt is geschrapt en is helemaal geen punt meer. Verworpen de hele handel. 765a dan wat aanbevolen is zou ik u willen vragen kunt u dat zo overnemen. Ja. en 765b ook een nieuw punt.

Ja dat wordt aanbevolen dat punt maar ik heb daar toch wel twijfels bij want de ondercentrale de vlietlanden wil het bijverdienen beperken tot het bijstandsniveau. Daar komt dan in de praktijk op neer dat voor studenten in het hoger onderwijs je nauwelijks meer of niet meer zou kunnen bijverdienen. Maar ik kan me ergens voorstellen dat het amendement ingegeven is om te voorkomen dat door bijverdienen er studievertraging optreedt. Maar dat punt wordt op een heel andere manier geregeld namelijk door de regeling omtrent de inschrijvings-

duurbepierking. Dus het is in dat verband overbodig. En niet erg liberaal.

De h-er de Hart nog iets aan toevoegen.

Nee voorzitter.

Mevrouw den Ouden en dan stemmen wij denk ik.

Ja mevrouw de voorzitter als je dit in je programma gaat opnemen en je neemt in aanmerking dat in de nieuwe voorstellen voor de studiefinanciering bijverdieneu wordt toegestaan dan open je daarmee de weg om bijvoorbeeld de basisbeurs op een gegeven moment op het bijslandsniveau te laten eindigen. Dat is iets waar we ons altijd tegen verzet hebben.

Mevrouw de voorzitter-Piet- Ik zou graag enige woorden ten gunste van het amendement willen uitspreken.

het is aanbevolen door de commissie, maar ga uw gang.

Het is met name zo dat ook voor het nieuwe systeem wat besproken wordt tegenwoordig het bij te verdienen bedrag uiterst beperkt is en er wordt meestal ook gekort op de studiebeurs tot een studiebeursniveau. Want mensen die zelf de verantwoordelijkheid willen nemen voor een deel van hun bestaan en toch ergoeg tijd willen vinden om te kunnen studeren dan kom je terecht in de sektor van de deeltijdbanen en dergelijke dingen. De geringe ruimte die daar in dat nieuwe voorstel ook in de nieuwe voorstellen ligt voor het bijverdienen zorgt ervoor dat er een uiterst beperkte keuze aan banen in deze is en verruiming tot het bijslandsniveau minstens tot het bijslandsniveau overigens maar in ieder geval tot het bijslandsniveau is noodzakelijk.

De heer de Hart.

Eens met het advies.

Eens met het advies gegeven door de commissie. Ik breng het in stemming.

Ja nog een reactie op datgene wat die mijnheer daarnet zei. Dat klopt niet in de nieuwe situatie. Dat is feitelijk onjuist. Hij moet niet fiscale financiële zaken door elkaar halen door een absolute zin uit te spreken.

Wat in de praktijk erop neerkomt dat je helemaal niet meer kan bijverdienen.

Stemmen. Ik breng in stemming 765b nieuw punt. Alles voor, alles tegen. Is aangenomen. 766 van de afdeling Apeldoorn wordt ontraden. Vraagt Apeldoorn daar nog toelichting op. Dan breng ik het in stemming. Alles voor, tegen. Het is verworpen. En dan 769 den Haag.

Ja we hebben ons laten overtuigen door de commissie zeker in samenhang met wat we gezegd hebben bij 738. Het marktmechanisme gaat voor dus we trekken ons punt in.

Dank u wel. Daarmee is het onderwijs gedaan. De heer Kamminga zou het weer overnemen.

Het hoofdstuk 8 welzijn en gezondheid. Het eerste amendement is een nieuw punt van de koepelcommissie welzijn en dat nieuwe punt wordt ontraden door de commissie. Is er iemand die het nieuwe punt wil verdedigen. Niet. Mijnheer Zijlemans wilt u er iets over zeggen

Nee dank u wel. Het punt is dat er alleen maar dingen worden toegevoegd zonder inhoudelijkheid.

Stemmen. Alle kaarten voor, tegen. Het is verworpen. Het volgende nieuwe punt van de koepelcommissie welzijn wordt ook ontraden.

Dat ligt in het verlengde van het vorige.

Dan kunnen we daar ook over stemmen. Alle stemmen voor, tegen. Is ook verworpen. Punt 805 het amendement 1822 wordt aanbevolen.

Wij achten dat gewoon een tekstuele verbetering.

Niemand die daar iets over zeggen wil. Dan is dat overgenomen. 805a nieuw punt wordt ontraden.

Dijkstal.

Ik vind het te begrijpen dat de commissie verwezen heeft naar de algemene decentralisatiepunt. Niettemin speelt er hierbij het welzijnswerk wel een

hele specifieke problematiek. Na de kaderwet specifiek welzijn is er een poging gedaan om nou eindelijk het welzijnswerk naar de gemeentes te decentraliseren. En dankzij de houding van partij van de arbeid en CDA in de kamer is dat niet gelukt en ligt er nu een welzijnswet bij de kamer. Ik denk dat het politiek van groot belang is dat de VVD toch op dat specifieke punt een uitspraak doet. Niet alleen voor dit jaar maar ook voor het eind van de volgende kabinetsperiode omdat dan weer die discussie in de kamer aan de orde zal komen. Dus ik doe een aanbeveling om het amendement wel over te nemen.

Dank u wel. Iemand anders nog van u. Niemand.

Mijnheer

Ik kan me zeker nu dit wordt afgezet tegen het al of niet afvoeren van die welzijnswet zeer wel hervinden. Er was geen inhoudelijk verschil van mening maar een kwestie van de tekst zo beperkt mogelijk te houden. Goed.

Goed zo dan kunnen we dat overnemen. Niemand daar bezwaar tegen dank u wel. 806 van de afdeling Voorschoten dat wordt aanbevolen. Niemand die daar iets over zeggen wil. Dan is dat overgenomen. 807 de ondercentrale Goeree Overflakkee en de afdeling Rotterdam. Beide amendementen worden ontraden.

Voorzitter zou ik daar op voorhand even iets over mogen zeggen. Het zou wenselijk zijn wanneer we qua behandeling om het amendement van 807 te behandelen met 817. Op dat punt heeft het namelijk betrekking. Dat betreft dan met name het amendement van de ondercentrale Goeree Overflakkee. Dat zou betekenen dat op dit punt dan alleen de afdeling Rotterdam in het amendement zou blijven.

Goed dan gaan we Goeree Overflakkee overhevelen naar 817. Akkoord allemaal. Dan mijnheer van Duin over Rotterdam.

Voorzitter een ziekenhuis is naar ons oordeel niet primair een instituut om de geneeskunde te leren, maar het is primair een instituut om die geneeskunde toe te passen. En dat geldt ook voor academische ziekenhuizen. Academische ziekenhuizen zijn dan primair dus instellingen voor volksgezondheid en niet primair instellingen voor onderwijs. En als dan de commissie daarbij zegt van we ontraden dat want het lost niks op dan zijn we het ook daarmee niet eens want het geeft tenminste dan nog een aanzet tot een oplossing.

Dank u wel. Iemand anders uit de vergadering.

Mijnheer Zijlemans

Ja en dan komt mijn vraag terug wat lost dit nou precies op. U kunt wel zeggen dat het een oplossing geeft of een aanzet maar als u er niet bijvertelt wat het oplost dan zijn we nog precies even ver.

Zoals bekend is er al tijden lang een discussie gaande over het onder een parapluie brengen van de ziekenhuizen. Er zijn verschillende departementen hierbij betrokken. Daar kan je daar ook een departement bij betrekken. Die heeft dan zicht op alles en ik denk dat dat veel duidelijker is. Maar hoe je dat precies gaat doen en welke invulling je eraan gaat geven in de zin van hoe de financieringsstroom exact zullen lopen dat is daarbij niet opgelost. Maar wel dat je het onder een parapluie brengt. Dus die richting is dan aangegeven.

Ja u geeft een richting aan zonder oplossing en dan moet je niet zo ver gaan om dat in een verkiezingsprogramma vast te leggen.

Dan gaan we over tot de stemming. Alle kaarten voor het amendement van Rotterdam Alle kaarten tegen. Het is verworpen. 808 Uithoorn. En de commissie volksgezondheid. Volksgezondheid wordt aanbevolen Uithoorn ontraden.

Mevrouw Kamp.

Voorzitter zou ik misschien even een toelichting mogen vragen op het advies van de commissie. Die zegt namelijk bij de commissie volksgezondheid als advies een juist standpunt. Het zal betekenen en daar is dan ook mijn vraag dat u het liberale principe van vrije vestiging los laat. We hebben dacht ik altijd wel gepleit dat in sommige gebieden men tot een vestigingsbeleid zou kunnen komen. Maar totnutoe niet. Op een algemene maatregel van bestuur die natuurlijk dan in feite voor iedereen zou gelden en een zeer regide uitwerking heeft. Dus graag een toelichting op het standpunt dat het een juist standpunt zou zijn.

Mijnheer Zijlemans.

Ik denk dat het amendement van de commissie volksgezondheid aangeeft dat er en dat is ook al in de tekst verwezenlijkt dat een vestigingsbeleid in ieder geval niet een zaak kan zijn uitsluitend van de ziekenfondsen ter plaatse. Je kunt dat feitelijk namelijk op het ogenblik via hun contractuele regelingen sterke mate beïnvloeden. Zozeer dat je van een feitelijk vestigingsbeleid spreekt. Als het dus loopt via de overheid dan betekent dat inderdaad bij

algemene maatregel van bestuur dat moet niet zodanig geïnterpreteerd worden dat je op rijksniveau precies zou aangeven in welke gemeente, welke plaats in Nederland hoeveel beroepsbeoefenaren daar precies zijn. Ik denk dat je dan inderdaad op de verkeerde weg bent. Maar in het amendement van de commissie volksgezondheid laat ook alle ruimte om ook daar de eigenstandige verantwoordelijkheid van de lagere organen in stand te houden.

Mijn naam is Lange ik ben voorzitter van de commissie volksgezondheid. Het is duidelijk dat wij hier met dit amendement beoogd hebben om uitvoering te geven aan een deel van de wet voorzieningen gezondheidszorg die door een liberale staatssecretaris toen bij de kamers ingeloodst is. De proeven die wij hebben kunnen meemaken nu van een algemene maatregel van bestuur vestigingen van praktijkomvang huisartsen wijst er op dat daar toch nog voldoende ruimte in aanwezig is om de beroepsbeoefenaren op plaatselijk niveau die mogelijkheden te geven om zelf ook een en ander te regelen. Bovendien is het zo dat daar ook heel duidelijk wordt beoogd om de honorering van die beroepsbeoefenaren uit collectieve middelen om dat als een sanktiemogelijkheid te gaan gebruiken. Een andere ruimte is in deze anvb ook aanwezig. Dus als deze mag gelden als een voorbeeld voor andere beroepsbeoefenaars geldenden amvb dan is de commissie volksgezondheid hierover redelijk tevreden.

Iemand anders nog in tweede instantie. Niet dan tenslotte mijnheer Zijlemans.

Nou ik dacht dat ik mede in het antwoord van mevrouw Kamp aardig had aangegeven hoe de commissie terzake dacht.

Goed kunnen we overgaan tot de stemming over 808.1 alle kaarten voor, tegen. Het is verworpen en het punt van de commissie volksgezondheid wordt overgenomen. 809 de afdeling Amersfoort wil de laatste drie zinnen schrappen. Dat wordt ontraden.

De Jonge afdeling Amersfoort en kamercentrale Utrecht.

Ik wil een korte toelichting geven. De reden waarom de commissie het amendement ontraadt slaat naar mijn gevoel niet op de reden waarom het amendement wordt voorgesteld. Die zijn dan ook als volgt. In het aangegeven voorstel wordt de verzekerde gestraft voor slecht beleid van de lijn van zijn ziekenfonds. Dat is in de mening van de afdeling Amersfoort onjuist. In de tweede plaats het aangegeven voorstel zoals het nu zou luiden leidt tot verschillende premies voor hetzelfde voorzieningenpakket.

En we denken dat het een liberaal beginsel is om de kosten van een voorziening voor elke burger gelijk te laten zijn. En dan dus zijn die laatste drie zinnen inacceptabel. Het antwoord van de commissie luidt en daar zijn we het op zichzelf volstrekt mee eens, maar het slaat er alleen niet op het toedelen van draagbare risico's is juist een liberaal principe. Maar daar slaat het amendement niet op. Dus ik pleit voor aanneming van het amendement.

Dank u wel. Mijnheer Lange.

Voorzitter er is iets fout gegaan vanuit de commissie volksgezondheid. Het amendement wat door de commissie volksgezondheid onder 811 ingediend is en door de commissie verworpen is bedoeld geweest als een amendement op 809. Nou is het procedureel niet meer mogelijk om daar wijziging in aan te brengen maar het betekent wel dat ik in de geest van de commissie spreek wanneer ik nu steun zou willen verlenen aan het amendement ingediend door de afdeling Amersfoort. Het streeksgewijs verschillende kosten uitdrukking te laten komen in hoogte van premies lijkt mij volledig in strijd met de spreiding van risico's over het hele land waardoor dus premiehoogtes zodanig verschillend zijn dat mensen die in een wat ongunstige arbeidsomstandigheden en woonomstandigheden leven en dus een beroep moeten doen op voorzieningen voor gezondheidszorg daar voorop nog eens een keer extra gestraft worden met hoge premies lijkt mij in een land als Nederland met 14 miljoen inwoners een te vergaande regionalisatie in decentralisatie van de financiering van de zorg.

Maar men is bereid om nu 811 in behandeling te nemen.

Als op een gegeven moment dat wordt voorgesteld waar ik overigens inhoudelijk geen bezwaren tegen heb, want bij het lezen van de tekst kwam ik ook tot de conclusie dat dit wel moest slaan op 809 wat bij 811 wordt beweerd vraag ik wel op een gegeven moment de voorzitter van de commissie volksgezondheid wat bedoeld wordt met de laatste zin van dat amendement. Ik heb net precies het tegenovergestelde horen beweren en ik begrijp het niet helemaal.

Indien in bepaalde regio's en dan praat ik eventjes zonder een discussie te willen aangaan over wat een regio precies is indien in bepaalde regio's door het beleid wat in die regio gevoerd is door de ziekenfondsen, partikuliere ziektekostenverzekeraars en de verstrekkers van zorg op een gegeven ogenblik de consumptie van die zorg lager is of goedkoper is dan dient de bevolking in die regio daar profijt van te kunnen hebben.

Ja dat betekent dus wel een differentie op een gegeven moment van premies. Ik wil daar ook meteen op toegaan op het andere opmerkingen die hier zijn gemaakt terzake door de afdeling Amersfoort.

Even voor de goede orde. Wij behandelen nu het amendement 1428 van de commissie volksgezondheid als een alternatief voor de tekst van de commissie concept verkiezingsprogramma voor 809. En op 809 heeft Amersfoort een amendement ingediend en 811 in relatie tot uw amendement wordt door u overgenomen. Begrijp ik dat goed.

Ik denk dat de tekst van 811 niet wezenlijk in strijd is met hetgene wat onder 809 is verstaan. Het is wellicht wat zuiverder geformuleerd. Dus wat dat betreft kunnen wij daar als commissie wel vrede mee hebben, maar dan gaat het nog wel over de laatste drie zinnen zoals die in de oorspronkelijke tekst stonden.

Maar dan vraag ik nu aan Amersfoort of Amersfoort kan instemmen met de tekst zo als die door de commissie in 1428 is ingediend. Want als dat het geval is dan hoeven we er niet meer over te praten. De tekst van 811 commissie volksgezondheid 1428. Als u daarmee instemt.

Voorzitter die dekt natuurlijk de bedoeling van het ingediende amendement door de afdeling Amersfoort, maar ten dele dat is het probleem. Ik ben het op zichzelf met de laatste zin van het amendement 811 eens, maar ik ben het nog niet helemaal met mezelf eens of daarmee alle zinnen die wij wilden schrappen uit 809 ook ondervangen zijn. Laat me dan nou even goed bezinnen. Of is het de bedoeling dat 809 nu helemaal verdwijnt.

809 verdwijnt het amendement van Amersfoort verdwijnt en het amendement 1428 dat in het programma staat voor punt 811 komt voor 809 en het amendement van Amersfoort in de plaats.

Is het niet veel moeite om als het hele artikel 809 verdwijnt om dan ook het amendement in te trekken. Dat zal u dan logisch voorkomen.

Ja dat gebeurt dan.

Dus 809 verdwijnt dan verdwijnt ook het amendement.

Juist ja.

Er zit in 809 trouwens nog een ander element namelijk het element van een ander premiesysteem. Niet alleen naar inkomen maar ook naar risico en ik denk dat dat toch een systeem is wat heel goed is omdat je daarmee herkenbaarheid krijgt naar de verzekerde zelf toe en daardoor een systeem krijgt wat inderdaad beter begrepen en beter kan reguleren. Dus ik was erg blij eigenlijk dat het hier in dit artikel 809 werd opgenomen. En dat dreigt nu even te verdwijnen in de discussie of regioverschillen anderszins moeten worden benaderd.

Maar als het daar allemaal over eens zijn kan dat redactioneel worden meegenomen.

Dus vandaar dat ik dat deel graag en dat is ook vanuit allerlei zijden van het verzekeringsbedrijf bepleit.

Welke zinsnede bedoelt u precies.

De zinsnede dat de premiestelling van de verplichte ziekenfondsverzekering dient te worden gewijzigd in een vast bedrag per verzekerde en een procentueel gedeelte van zijn totale inkomen. Dus dat geeft een nieuw en veel beter premiesysteem weer dan we hadden. En dat zou ik van harte willen aanbevelen.

Dus dat element zou ik niet graag willen laten verdwijnen in de andere discussie.

Akkoord maar Amersfoort wilde dat juist weghebben. Maar mijnheer de Jonge gaat u er nu mee akkoord dat dat blijft staan. Deze zin dat die wordt opgenomen in 811.

Die twee laatste zinnen daar hebben we het dan nu over dat is de premiestelling of die dan nu met dat vaste en dat procentuele gedeelte moet zijn. Ik moet zeggen voor een verkiezingsprogramma vind ik dat persoonlijk, maar nu praat ik even voor mezelf een te gedetailleerde invulling. Ik kan me best voorstellen als de commissie dat bijzonder wenselijk vindt dan wil de afdeling Amersfoort dan denk ik dat ik in de gesst spreek om dat wel te accepteren. Met name belangrijk was het in de kontekst met de eerste zin die streeksgewijze verschillen dat die landelijk niet eruit moesten komen, maar dat is nu opgevangen door een betere formulering dat die wel tot uiting mogen komen in zoverre die het gevolg zijn van een goed beleid en dat is een verrijking.

Mag ik dan de discussie proberen met de opmerking. Ja mijnheer Lange desnoods.

Voorzitter de bedoeling van het amendement 811 wat dus op 809 op toepassing is is nu juist in deze gedetailleerde wijze een toekomstige VVDfractie te binden in iedere discussie die gaat ontstaan over een stelselwijziging. Want er zijn nog talloze mogelijkheden om tot een aanvaardbare stelselwijziging te komen.

We spreken dus nu over de ene zin uit 809 of die moet worden overgenomen in 811 ja of nee. Mijnheer Lange is tegen. Amersfoort wil zich er desnoods bij neerleggen.

Mevrouw Kamp.

Nou ik zou het voorstel van de heer Lange willen ondersteunen omdat nu in de huidige tekst staat dat het gaat dan het procentuele gedeelte over het totale inkomen. Dat zou betekenen dat we dan bij wijze van spreken bijna uitspreken dat geen ziekenfondsgrens meer hebben. Dus ik denk dat de gedachte om mee te nemen en dan zou ik redactioneel iets moeten vinden of die premiestelling anders moet prima, maar de letterlijke tekst nu niet overnemen want dan brengen we ons zelf in gigantische problemen.

Dan denk ik dat we wel kunnen gaan stemmen over die ene zin. Dus we nemen 811 over. 811 komt in de plaats van 809 en de vraag is of de zin vanaf de premie stelling tot en met zijn totale inkomen moet worden verwerkt of niet. Voor de commissie hoeft het niet geloof ik

Nou we hebben het oorspronkelijk geschreven.

De commissie vindt van wel. Mijnheer Lange en mevrouw Kamp vinden van niet. Dan gaan we stemmen. Alle kaarten voor de zin. Alle kaarten tegen. Weg zijn. Dan gaan we nu terug naar 810 de afdeling Leeuwarden en de commissie volksgezondheid. Beide worden ontraden. iemand uit Leeuwarden of iemand van de commissie.

Mijnheer Lange.

Voorzitter de commissie volksgezondheid is er geen voorstander van om uitvoering te geven aan 810 omdat daarmee naar de mening van de commissie alweer een zelfstandig en onafhankelijk instituut in het leven geroepen wordt. De commissie is wel een voorstander ervan dat de toetsing plaats dient te vinden op effectiviteit en ook efficiency natuurlijk van de gezondheidszorg maar dat dat eigenlijk betekent dat de daarvoor door wetgeving in het leven geroepen organen zoals ziekenfondsraad en zoals het centraal orgaan tarieven gezondheidszorg

dat die nu maar eens eindelijk gewezen worden op hun wettelijke taken en dat die ook moeten worden uitgevoerd. En wij denken dat ziekenfondsraad en COTT niet nog eens een keertje voor de voeten gelopen moeten worden door een apart opnieuw in te stellen orgaan wat deze toetsing ter hand neemt.

Dank u wel. Iemand anders uit de vergadering

Mevrouw Kamp.

Ik wou de vergadering ook adviseren om het advies van Leeuwarden te volgen. Geen nieuw instituut wat ook de heer Lange zegt wij waren voorstander van een studie naar aanleiding van de commissie Wagner over het onderwijs om dat ook te doen in volksgezondheid dat is natuurlijk heel wat anders want een studie is tijdelijk, maar hier gaan we nieuwe orgaan in het leven roepen naast de b estaande.

U pleit voor schrappen. Mijnheer Lange pleit voor zijn formulering.

En mijnheer Zijlemans

Ja voorzitter deze discussie overhorend moet ik inderdaad maar een overweging geven dat het wellicht beter is om de tekst van de commissie volksgezondheid te volgen. Ik zou in dit geval de zaak om de doelmatigheid en de efficiency verder te bevorderen dat het toch wordt weergegeven in het verkiezingsprogramma niet willen laten vervallen in het totaal.

Dat is toch prachtig mijnheer Lange.

Ik zou doeltreffendheid en doelmatigheid in die tekst willen opnemen dan. Dat is ook het advies van de commissie in deze.

Goed dat is een tekstuele wijziging redactioneel daarover knikte de heer Zijlemans. Dan kunnen we stemmen over Leeuwarden, het volledig vervallen. Alle kaarten voor vervallen, alle kaarten tegen. Dat is verworpen. Dan 820 commissie volksgezondheid, dat wordt inmiddels overgenomen door de commissie. Als niemand daar bezwaar tegen heeft dan kunnen we dat als zo afgehandeld beschouwen. Dank u wel. 810a is Zaanstad dat wordt ontraden. Iemand uit Zaanstad om het toe te lichten. Niemand. Commentaar is duidelijk denk ik. We kunnen wel gaan stemmen. Alle kaarten voor Zaanstad, alle kaarten tegen. Het is verworpen. Dan zijn we omdat we 811 gehad hebben bij 812 afdeling Doetinchem wordt aanbevolen.

Niemand die er iets over zeggen wil.

Wat mij wat verbaasd is dat 812 er nog in staat omdat het net geregeld is. Het is door de tweede kamer helemaal geregeld dus 812 kan eigenlijk vervallen want het vrijwillig ziekenfonds is opgeheven. Er zijn alle regelingen alle wettelijke maatregelen genomen. Dus ik denk dat het hele 812 kan vervallen. Ten aanzien van datgene wat Doetinchem stelt is dat al lang en al lang geregeld door het partikulier verzekeringsbedrijf dus ook daar is geen enkel probleem. Iedereen kan naar het partikulier verzekeringsbedrijf als hij het ziekenfonds moet verlaten. Dus het verplichte ziekenfonds. Dus ik denk dat 812 helemaal kan vervallen.

Ja destijds was de tekst mij ingegeven door de inspiratie van een aantal verontruste kamerleden die niet de vooruitstrevendheid inschatten die nou aan de dag zou worden gelegd.

Goed dan kan 812 en dan handelen wij in de geest van de heer Meijeran. 813 wordt aanbevolen bij acceptatie van 1425. En 1425 dat is overgenomen van de commissie volksgezondheid en dat is nu dus ook aanbevolen. Het kan nu worden overgenomen daar is iedereen gelukkig mee. Dank u wel.

814 de tekst van de commissie volksgezondheid wordt overgenomen omdat het een betere tekst is. Maar Haren wordt ontraden en dat van de koepelcommissie welzijn wordt weer aanbevolen. Iemand die kijk eens aan daar is Haren.

Ja ik wilde eigenlijk het volgende zeggen. Ik heb de indruk dat het begrip dagbehandeling niet helemaal duidelijk is. Dit is echt niet een begrip wat zomaar uit de lucht komt vallen. Het wordt toch al enige tijd gehanteerd, het wordt landelijk eigenlijk al heel sterk gepropageerd vanwege de grote kostenbesparing. Het houdt in dat er dus zoveel mogelijk poliklinisch behandeld wordt en dat alles waar mogelijk dus ook de dag zelf nog naar huis gaat. De patient en dat die niet in het ziekenhuis wordt opgenomen. En ik denk dat dat dus op grond daarvan vanwege het kostenbesparende overwegingen niet slecht zou zijn om een dergelijk punt in het programma op te nemen.

Dank u wel. Mijnheer Lange.

Voorzitter dagbehandeling in algemene ziekenhuizen is nog geen erkende verstreking op grond van ziekenfondswet. Er is wel een tarief voor, maar ik ben van mening dat het hier gaat om een bekorting van een verder verblijf in

algemene ziekenhuizen. Een opname gedurende een dag zonder dat daar een nacht aan gekoppeld is valt heel duidelijk onder hetgeen door de commissie wordt voorgesteld in een tekst. Daar waar dus educatie bestaat voor verder verblijf in een ziekenhuis en dat door omstandigheden en door de wens van een verzekerde niet gewenst is is het mogelijk om die zorg thuis te krijgen. En voor een groot aantal indicaties is er op dit moment al de mogelijkheid aangeboden en zelfs min of meer een andere mogelijkheid uitgesloten om de hulp die ze nodig hebben gedurende een dag te krijgen zonder dat daar verdere verpleging op volgt. Dus het zit impliciet in het vorige gedachte.

Ik ben het met de heer Lange volstrekt eens. Het is impliciet verwerkt in de complete tekst en het amendement van de afdeling Haren is zo kort om de bocht dat je dan inderdaad talrijke vraagtekens gaat krijgen en daardoor onduidelijkheden schept.

Dus u hebt niet het gevoel dat deze term opgenomen moet worden als zijnde een term die toch steeds meer gehanteerd wordt.

Nee het is een heel specifieke uitkomst van een proces wat veel groter is het is namelijk een totaalproces van inderdaad verkorting van verplegingsduur het op een gegeven moment thuis kunnen verplegen, verzorgen van mensen alsmede het beperken van kosten. En al deze elementen zijn elders in de tekst terug te vinden.

Het ziekhuisinstituut hanteert het begrip toch ook.

Kunnen we overgaan tot de stemming van het amendement van de afdeling Haren. Alle kaarten voor, alle kaarten tegen. Het is verworpen. Twee andere amendementen zijn overgenomen. 815 Oud-Beijerland wordt ontraden. Kunnen we over gaan stemmen. Alle kaarten voor, tegen. Het is verworpen. De koepelcommissie welzijn 816 wil het helemaal schrappen dat punt 816 maar dat wordt ontraden. Iemand die daarover het woord wil voeren. Kunnen we wel gaan stemmen. Alle kaarten voorn tegen. Het is verworpen. Kamercentrale Limburg heeft een nieuw punt bedacht maar het wordt ontraden omdat het niet duidelijk is waarom dit voor de zelfstandige werkers in de gezondheidszorg zou moeten gelden.

Schut kamercentrale Limburg. Huisartsen moeten voor fondspatieneten niet alleen een abonnementensysteem hebben, maar een gemengd abonnementensysteem. Dat wil zeggen een abonnement voor de normale verrichtingen en een vergoeding voor de extra verrichtingen zoals bijvoorbeeld het verrichten van hechtingen van

kleine wonden. Dit zou een prikkel zijn voor de huisarts om zelfstandig iets meer aan de gezondheidszorg te doen en het zal een ontlasting zijn van het verwijzen naar de tweede lijnsgezondheidszorg.

Ik ben het inhoudelijk volstrekt met mevrouw Schut eens. Alleen het punt zoals dat door de kamercentrale Limburg in de tekst naar voren is gebracht geeft deze duidelijkheid niet onmiddellijk, die ze nu geschapen heeft. Daarentegen in artikel 816 van het program kunt u de elementen die tot een dergelijk systeem leiden allemaal terugvinden. Daar is aangegeven dat degene die feitelijke beslissingen neemt ten aanzien van alle mogelijke zaken ook er belang bij moet houden om de kosten te beperken. En dat impliceert inderdaad dat je daar met name op dat punt waar ik mensen beslissingen nemen moet gaan kijken hoe dat dan werkt. En moet corrigeren eventueel middels ~~kosten~~ tariefstellingen.

U weet dat dit punt al meerdere keren in discussie is genomen door de VNZ de overkoepeling van de ziekenfondsen en van het klos. Vindt u dan duidelijk genoeg in punt 816.

Mevrouw Kamp.

Nou ik zou toch Limburg iets willen ondersteunen dan waar mogelijk het voorstel willen doen dat we iets redactioneel kunnen toevoegen dan aan 816 omdat inhoudelijk het niet helemaal uit 816 kunt lezen. Mevrouw bedoelt natuurlijk dat het systeem van abonnementen iets veranderd moet worden. En daar staat natuurlijk nog niet totaal in 816 dus we zouden misschien met elkaar iets moeten vinden in de redactionele zin. Omdat een punt van verschil is.

Daar is mijnheer Zijlemans het ook mee eens.

Mijnheer de Jong.

Ja voorzitter punt 816 wijst veel meer in de richting van de specialisten-tarieven. Er komt een nieuwe techniek een nieuwe verrichting in een specialisme daar wordt een tarief voor vastgesteld en zo gaandeweg wordt die verrichting meer en meer gedaan en die wordt verder dan gedelegeerd aan een assistente of aan een laborante maar dat hoge tarief voor die specialistische deskundigheid blijft er jaar op jaar inzitten. En 816 probeert dat in de goede richting te sturen. Voor wat amendement Limburg juist slaat op die huisarts. Die huisartsen een prikkel wil geven om nou niet alles door te verwijzen waar een klein pietsie techniek en een beetje doewerk aante pas komt.

Dat lijkt me bijzonder nuttig.

Goed ik denk dat we het er over eens kunt zijn mijnheer lange.

Toevoegen voorzitter, het is nuttig om dat te doen. Ik wil er wel op wijzen dat de vereniging nederlandse ziekenfondsen al ver gevorderd is met het ontwikkelen van een systeem waarbij een combinatie hebt van het abonnements-honorarium plus een verrichtingstarief voor huisartsen. Of dat haalbaar is dat is nog maar de vraag straks, maar het is zeer zeker niet zo dat 816 alleen maar voor specialisten geldt. Want het is natuurlijk ook het honorarium tarief waarin heel nauwkeurig beschreven is welke onderdelen van het werk van de huisarts op abonnementssysteem gehonoreerd wordt.

U gaat er zo mee akkoord mevrouw Schut.

Prima ja.

Fijn dan is het redactioneel zal het verwerkt worden in 816.
817 afdeling Apeldoorn wordt ontraden.

Misschien mag ik even weten waarom u het ontraadt. Is dat omdat er inmiddels een akkoord is in die richting het afstemmen van het aantal beroepsbeoefenaars op het aantal patienten. In dat geval ben ik bereid om het amendement in te trekken.

Boerman afdeling Hengelo.

Ik zou het amendement zoals het hier ligt graag van harte willen ondersteunen. De oorspronkelijke tekst in ons verkiezingsprogramma zoals die er nu ligt is een aantasting van het marktmechnisme. Vraag en aanbod ook in het medische marktmechnisme dienen te worden gehandhaafd. Alleen wanneer we dat doe zullen de kosten van de gezondheidszorg binnen de perken kunnen blijven. Al jaren is er in de medische wereld een beperking aan de instroom en is er een schaarste aan medici. We kunnen alleen maar wanneer nu die schaarse wordt opgeheven het marktmechnisme vrijlaten en daarmee ook de prijsvorming op de medische markt vrijlaten. Ik zou ervoor willen pleiten het marktmechnisme hier onverkort in werking te laten en het amendement aan te nemen.

Wilmer.

Even een praktisch punt vooraf als op een gegeven moment een afdeling zegt ik

trek een punt in

Nee dat heb ik nog niet gezegd.

Nee maar even een praktisch punt stel dat kan dan een andere afdeling die een soortgelijk amendement heeft ingediend maar wat dus om dat is weggeschoven naar een andere afdeling het toch weer terugclaimen.

Ja we zijn bezig om een zo goed mogelijk verkiezingsprogramma te maken.

Leuk om dat te onthouden. Wat betreft 817 die tweede zin die vonden wij in den Haag nogal dubbelzinnig. Aan de ene kant kunnen wij ons indenken van afstemmen op de behoefte dat men zegt dat bijvoorbeeld in bepaalde wijken of dorpen niet alle artsen gaan zitten en in andere wijken nou net helemaal niet dat men dan iets tracht te regelen. Aan de andere kant en dan denken we zeker aan specialisten dan vinden wij dat de principiële vrijheden, de vrijheden van keuze en de vrijheden van vestigingskeuze overeind moet blijven staan en dat is de reden om dat amendement hebben ingediend en in dit geval Apeldoorn van harte ondersteunen.

Mevrouw de Leve.

Voorzitter ik wou informatie over een gebied waar ik niks van af weet en als de commissie dit ontraadt hoe moet ik daar tegenover zien de vestiging van wat tegenwoordig heet vrije artsen. Is dat inbegrepen in een dergelijke ontrading of niet.

Ook een interessante vraag. Mevrouw Kamp.

Ik wou de vergadering wijzen dat ze nou konsekvent moet zijn. Ze heeft zojuist geaccepteerd dat er een algemeen vestigingsbeleid komt. Een algemene maatregel van bestuur. De konsekventies daarvan dat u dan niet kan aanvaarden het amendement Apeldoorn want dat regelt instroombeperking, dat moet dan. Dat hebt u zojuist aanvaard en dan kunnen we niet meer ook om de kosten van de gezondheidszorg te laten stijgen konstant dat hebt u zojuist gezegd dan kan er geen vrije instroom meer zijn.

Dat klinkt logisch.

Huibers.

Ik wou u nog even wijzen dat 807 hier behandeld zou worden en dat geeft namelijk

ook een iets betere regulering aan. Want ik denk dat de regulering teveel de bescherming voor de zittende arts zou kunnen betekenen. Als dat het geval is zou Apeldoorn gelijk hebben want je moet een zekere verruiming maar binnen bij 807 dus van Goeree geeft inderdaad aan dat je ook voor de zittende wat wil gaan reguleren zodat je een redelijke verdeling krijgt. En ik denk inderdaad dat er gereguleerd moet worden omdat de gezondheidszorg geheel overlaten aan het marktmechnisme is ook niet precies wat wij ons daarvan voorstellen.

Prima.

Mijnheer Swart.

Ja mijnheer de voorzitter er is een heel beroemd liberaal boekwerk the road to slavernij en daarin wordt heel treffend beschreven hoe het eenmaal beginnen met plannen op een bepaald terrein ertoe leidt dat je niet meer op een goed moment zegt nou tot hier plannen we en verder laten we het vrij, maar elke keer weer meer moet gaan plannen om inderdaad toch die zaak te kunnen blijven sturen omdat natuurlijk mensen toch altijd weer in hun vrijheid andere dingen gaan doen dan je bedacht hebt en dat je zo inderdaad eindigt in een samenlevings waar alles wordt gepland. En als je de redenering rondom deze bepaling de instroom van beroepsbeoefenaren moet worden op de behoefte goed volg dan is het in feite zo dat we zijn begonnen met een aantal dingen te plannen van de beschikbaarheid van voorzieningen en dat we willen gaan plannen bij de opleiding moeten we ook de instroom maar gaan plannen. Ik vraag me af of het nou verstandig is om als liberale partij steeds verder die weg maar mee te wandelen met de andere partijen. Ik denk dat het juist goed zou zijn om in die richting veel meer te gaan kijken naar de mogelijkheden die het marktmechnis⁶ biedt. Ik begrijp best dat dat niet ongenueanceerd en botweg maar kan worden toegepast, maar ik denk dat het heel vreemd is dat waar je op dit moment ziet dat er bij notabene linkse partijen een discussie is begonnen over de wenselijkheid van toepassing van het marktmechnisme wij als VVD toch officieel zouden afzweren in ons programma door te zeggen van nee we moeten die instroom gaan afstemmen op de behoefte. Ik denk dat als je het marktmechnisme goed weet te hanteren. Als je er misschien een aantal waarborgen inbouwt dat zaken niet uit de hand lopen je dan veel meer tegemoet komt aan de vrije keuze van artsen aan de ene kant en de vrije keuze van ik zal maar zeggen het ondernemen, de vrijheid van ondernemen waar we ook weleens voor hebben gepleit aan de andere kant. En dan denk ik dat z'n bepaling op de instroom moet worden afgestemd een heel ongelukkige is. En dan zou ik het amendement van Apeldoorn willen ondersteunen.

Ginjaars.

Voorzitter mag ik een kleine opmerking maken bij deze discussie. Het is een discussie die al jaren woedt in allerlei niveaus. Ik denk dat er goed in de gaten gehouden moeten worden twee dingen. In de eerste plaats is het zo dat artsen kleine zelfstandigen zijn. Zo beschouwen we ze ook allemaal en zo functioneren ze allemaal. Het feit is alleen dat ze niet kleine zelfstandigen zijn in de gebruikelijke zin van het woord, want hun inkomen betrekken zij vanuit de collectieve middelen en niet vanuit de vrije markt. En daar zit een enorm spanningsveld. Want aan de ene kant gunnen we graag die artsen in welke vorm dan ook die positie van kleine zelfstandige, maar aan de andere kant blijven we ophikken tegen het feit dat zij beslag leggen op collectieve middelen. En die collectieve middelen willen we omlaag brengen. Daar zit een enorm spanningsveld en de discussie van nu bewijst naar mijn gevoel weer dat we dat spanningsveld in feite niet willen herkennen en erkennen. En zolang we dat niet doen voorzitter zal deze discussie blijven woeden hoe dan ook. En welke uitspraken er ook in het verkiezingsprogramma komen ik denk dat die discussie daarmee bepaald niet opgelost zal zijn. Mag ik een heel simpel voorbeeld geven. Er wordt vaak gezegd wij mogen geen artsen opleiden voor de WW. Ik denk dat dat juist is. Es wordt vaak gezegd en dat houdt dan in beperking van de instroom van studenten naar medische fakulteiten. Aan de andere kant moet je iedereen toch ook laten studeren. Dan wordt er vaak gezegd laat nou die artsen maar rustig studeren want naarmate er meer artsen komen kunnen ze korter werken en dan kunnen zij niet die zware werkbelasting hebben waaraan ze nu bloot staan van 60-70-80 uur per week. Het feit is wel dat dat op hetzelfde moment bepaalde disciplines als een close shop functioneren binnen het artsenverband. Het feit is wel dat naarmate er meer artsen komen de voorzieningen daardoor niet zullen minder worden, maar in tegendeel elke arts die binnen komt zal streven naar zo goed mogelijke kwaliteit van zijn patientenzorg hetgeen dan weer op zichzelf kan leiden tot opdrijven van de koste. Kortom er zitten een aantal vicieuze cirkels in. Nogmaals ik denk dat je het probleem niet oplost. Ik zou feitelijk de vergadering in overweging willen geven om deze discussie ook in ander verband nog maar eens er voor te zetten en voor het overige de voorstellen van de commissie te accepteren omdat zij toch weer een kleine bijdrage tot de meningsvorming zijn. Een meningsvorm die uiteindelijk over een aantal jaren wel tot een oplossing zal leiden maar niet nu.

Even de heer Lange.

Voorzitter ik ben het van harte eens met wat de heer Ginjaars gezegd heeft.

Ik wil er een paar dingen aan toevoegen. Het is natuurlijk plezierig om te luisteren naar een zoet gevoiced geluid van marktmechnisme maar de gezondheid--zorg gehoorzaamt niet aan de wetten van het marktmechnisme. De aanbieder van de zorg is in staat om de consument ervan te overtuigen dat zijn produkt noodzakelijk is. En de consument is niet in staat om te beoordelen of de omvang en de aard van het produkt dat hij van dez eaanbieder moet kopen of die dat nou werkelijk ook nodig heeft. Zover zijn we nog niet in Nederland. En ik denk dat we zover ook nooit zullen komen gelet op de stormachtige medisch technische en wetenschappelijke ontwikkelingen. Het zal dus altijd zo blijven dat dat marktmechnisme waar we het steeds hier over hebben voor de gezondheidszorg niet geldt. Dat is een ding. Dus praten over een vrije markt in de gezondheidszorg kan niet. Omdat de aanbieder altijd wint. Tweede punt is dat we leven nu al een jaar of tien-13 met een wet ziekenhuisvoorzieningen die heel lacuneus wordt uitgevoerd maar die zal toch eens een keertje al dan niet om opgaande in de wet voorziening in gezondheidszorg leiden tot een dwangmatige herstructurering van de volksgezondheid in ons land. Dat betekent dat de capaciteit gepland wordt. Dat betekent tevens dat alle specialisten plaatsen in ons land gepland zijn. Dat is gewoon een feit waar we mee hebben leren leven. Toen onze liberale staatssecretaris deze wet door de kamers heen loodsten. Dat betekent dus dat er op grond van criteria en ik geef direkt toe dat die criteria natuurlijk dat die amendabel zijn dat die aangepast kunnen worden. Op dit moment al reeds vrij duidelijk zicht is op de nominatieve behoefte aan medische beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg. Een van de criteria die natuurlijk een belangrijke rol spelen in het bepalen van die behoefte is 807 het amendement van de ondercentrale Goeree. Dat is niet anders dan een criterium het normaliseren van de arbeidsduur. Dus ik zou ten sterkste ontraden om blind te gaan varen op een marktmechnisme wat hier niet werkt en ik zou hoe onliberaal het ook moge klinken toch willen pleiten voor regelegeving met betrekking tot instromen en werken van beroepsbeoefenaar.

Dank u wel. Mijnheer Boerman, maar u bent al geweest.

Niet voor de tweede termijn voorzitter.

Nee maar die hebben we ook eigenlijk nog niet. U nog mijnheer Zijlemans. Goed dan tweede termijn. Kort.

Boerman.

Ik zou nogmaals een pleidooi willen houden voor het feit dat het marktmechanisme hier wel degelijk geldt. Het geldt hier om de heel eenvoudige reden dat een groter aanbod van medici betekent een lagere prijsvorming op de markt en betekent ook een hogere kwaliteit van de medici als zodanig. Ik denk dat dat een heel belangrijk punt is. Daar moeten we niet omheen gaan. Het is niet een punt waarvan we zomaar kunnen zeggen in de gezondheidszorg geldt dat mechanisme niet. Het geldt overal in de maatschappij waar aanbod is van een bepaalde discipline en waar vraag is naar een bepaalde discipline.

Ja ik wil drie dingen zeggen. In de eerste plaats onderken ik ook volledig hetgeen wat mijnheer Ginjaars net heeft gezegd. In de tweede plaats denk ik dat als je de zaak helemaal neutraal wil laten dan zou je de laatste zin van 817 de instroom van beroepsbeoefenaren enz. helemaal weg moeten laten. Dan heb je iets neutraals. Doe je het zo zoals het in de oorspronkelijke tekst stond dan ga je gewoon op de afstemming af. Ga je het helemaal vrijlaten dan heb je precies het tegenovergestelde. Een middenweg is er denk ik heel erg moeilijk. En daar komt nog bij dat als je precies gaat doen wat mijnheer Swart net voorstelde je gaat weer een heleboel andere reglementen er op los laten dan moet je dan ga je net zo hard reguleren alleen een beetje de andere kant op. Gezien nu de akkoorden die er zijn bereikt in de politiek in de tweede kamer, de voorstellen van de staatssecretaris denk ik dat het misschien het verstandigste is hoewel ik nu dus tegen mijn eigen amendement een klein beetje sta te praten dat wij deze zaak uiterst voorzichtig in ons verkiezingsprogramma zetten en dat we daardoor geen dingen die je met moeite net heel gemaakt zijn opnieuw kapot gaan maken.

Kunnen we nu misschien gaan stemmen mijnheer Swart.

Nou ik ben het helemaal eens met mijnheer Ginjaars die zegt dat die discussie nog lang niet afgelopen is. Ik denk alleen dat wij toch enige mate moeten aangeven welke richting wij die ontwikkelingen in de gezondheidszorg zouden willen zien gaan. Dan kun je toch nog twee kanten opgaan. Je kunt de kant opgaan van ja we zijn aan het plannen en we gaan steeds verder met plannen. Of de kant opgaan van we zijn nu aan het plannen en we proberen langzamerhand toch wat meer marktelementen erin te brengen. En in dat laatste kan ik me voorstellen dat je dan toch voor Apeldoorn stemt zonder dat dat betekent dat je dus meteen helemaal niks meer kunt plannen en alles overlaat aan de vrije markt.

Want dat staat er allemaal niet. Je schrapt alleen maar een zin,

Apeldoorn is niet voorzichtig. Goed ik denk dat we wel over kunnen gaan tot de stemming.

Zijlemans.

Ik wil toch nog zeer uitdrukkelijk verklaren dat hier op het ogenblik uitgegaan wordt van een vrij normale marktsituatie. Het is zo als u bij een dokter komt en de man tegen u zegt op dat moment kijk eens u doet er verstandig aan om die en die zaken bij het ziekenhuis te gaan halen dan is er geen patient die dat niet doet. Dat betekent in feite dat je in die situatie kunt zeggen dat de aanbieder van diensten het collectief dan in dat geval het hele systeem in feite bepalend is voor de vraag in zeer sterke mate. En indien je dus niet de maatschappelijke behoefte als uitgangspunt kiest wie op een gegeven moment daar gaan werken maar je laat het compleet vrij aan het marktgebeuren dan heb je een schijnmarkt op dat moment die alleen maar disfunktionneert en daar zou ik ernstige bezwaren tegen hebben.

We gaan nu over tot de stemming.

Meijeran.

Een vraag over die stemming voorzitter. Is de commissie bereid om de tweede zin te schrappen conform de suggestie die Apeldoorn deed. Dan hoeven we over Apeldoorn niet te stemmen en dan is het probleem opgelost.

Nee de commissie heeft een tamelijk duidelijk punt ingebracht waar een uitgebreide discussie over heeft plaats gevonden en ik heb niet begrepen dat een van de commissieleden in welke vorm dan ook heeft gezegd dat het zou moeten worden ingetrokken.

We gaan stemmen over Apeldoorn en over Goeree. Eerst over Goeree dat was het amendement 2674 en het werd ontraden door de commissie. Alle kaarten voor Goeree. Alle kaarten tegen. Verworpen. Dan het alternatief van Apeldoorn. 880. Alle kaarten voor, tegen. Verworpen. 819 dat is de afdeling Groningen wordt aanbevolen. Iemand daar iets over zeggen.

Voorzitter ik vraag me altijd af hoe je zo'n beleid gaat voeren dat ontmoedigingsbeleid. Ik vind zo'n toevoeging toch niet zo'n gelsaagde zin. 819 zei u toch. Ontmoedigingsbeleid als ik kijk bijvoorbeeld naar het roken

aan de ene kant stimuleert de overheid het vanwege de belastingcenten en aan de andere kant gaan we een ontmoedigingsbeleid voeren. Ik vind dat toch een heel moeilijk iets in vage zin.

Nee u hebt het niet helemaal denk ik correct gelezen. Er staat 2 elementen in die zin. De overheid voert een actief ontmoedigingsbeleid ten aanzien van het alcoholgebruik. En daarvan is het dus niet zo op een gegeven moment dat het exact is zoals het op het ogenblik is want dat kan gedaan worden bijvoorbeeld er zijn een aantal landen waarbij het bevorderen van het alcoholgebruik door reclames aan banden is gelegd. En het gaat h-t roken in openbare ruimte tegen.

Voorzitter ik had het wel goed begrepen maar ook het ontmoedigingsbeleid ten aanzien van alcohol leek me een heel moeilijke zaak en heel moeilijk om concreet te maken en vandaar dat de toevoeging op het wat vaag vond.

Dank u wel mevrouw Jonker. Mijnheer Renjo.

Voorzitter de commissie heeft op een zeer genuanceerde manier in het verkiezingsprogramma dit grote probleem aangegeven. Een zaak waar ik groot respect voor heb omdat het een heel moeilijk probleem is. Het is jammer wanneer de diep doordachte formuleringen zoals ze in het verkiezingsprogramma zijn aangegeven nu veel minder genuanceerd zouden kunnen gaan worden uitgelegd wannneer het voorstel van Groningen wordt overgenomen. Het lijkt mij verstandig voorzitter wanneer we vanuit onze eigen filosofie redeneren dat we het oorspronkelijke concept zoals door de verkiezingsprogramma commissie ontworpen accepteren onder overname van de zaak uit Groningen.

Ik denk dat mijnheer Zijlemans nauwelijks een krachtiger pleidooi zou kunnen houden en we kunnen wel overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor Groningen alle kaarten tegen. Het is verworpen. 820 dat is het amendement van de ondercentrale Goeree Overflakkee het wordt ontraden. Is er iemand die het wil toelichten. Niet. Ik denk dat de argumentatie van de zaak erg duidelijk is. We kunnen meteen gaan stemmen. Alle kaarten voor, tegen. Is verworpen. De commissie volksgezondheid heeft een amendement dat wordt aanbevolen door de commissie omdat het een verbeterde tekst betekent. Niemand daarover het woord.

Mevrouw Kamp.

Ik zou juist daar de vraag willen hebben in hoeverre dat een verbetering of dat juist niet betekent dat fundamentele aantasting van het recht van de patient om dat zelf te bepalen. U voegt al dan niet een tussenpersoon. Dus ik vind het een verzwakking van de oorspronkelijke tekst die er stond.

Er staat al dan niet, dat is een keuzemogelijkheid van de patient. Wel of niet dan zelf of iemand anders te laten gaan kijken.

Goed gaan we even stemmen. Mijnheer Swart wil er nog iets over zeggen.

Voorzitter als de commissie nou knikt, dan kan de commissie misschien in de redactie duidelijk maken dat het een keuze is van de patient en niet een keus is van de arts zo kun je het ook uitleggen.

Akkoord. Ik denk dat dat een redactioneel juiste afweging is.

Goed mevrouw Kamp is het er ook mee eens. Dan hoeven we niet te stemmen en dan sluit ik de beraadslagingen over het volksgezondheidshoofdstuk af. Ik schors de vergadering.

De vergadering is heropend. Wij zijn aangekomen bij het bejaardenbeleid. En op het artikel 823 is een amendement binnen gekomen van de kamercentrale Haarlem. Amendement 2804 dat wordt aanbevolen hoewel de inhoud al gedekt wordt door de tweede zin. Niemand die daar iets over zeggen wil. Dank u wel dan stellen we dat zo vast. Het artikel 824 kamercentrale Rotterdam heeft een amendement ingediend, het wordt ontraden. Mijnheer van Tets.

Mijnheer de voorzitter het amendement van Rotterdam voegt twee elementen toe aan het artikel zoals het er stond. In de eerste plaats meedoen aan de inspraak in bejaardenvoorzieningen. Het gaat niet alleen om pensioenfondsen. Bestuur van pensioenfondsen bemoeien zich in tegenstelling tot wat men vaak denkt weinig met pensioenregelingen en veel met beleggingen. Maar die eigen voorzieningen voor bejaarden daar is die inspraak veel belangrijker. Dat is de eerste toevoeging. Tweede plaats voegde toe het woord paritaire. Dat is een wat gevoelig punt omdat er ligt bij de tweede kamer een wetsontwerp van de heer Niepels wat deze zaak wil oplossen door gewoon aan de werknemers vertegenwoordigers een vertegenwoordiger van de gepensioneerde bejaarden toe te voegen.

Daarmee zou de paritaire structuur worden doorbroken. Ik denk niet dat dat gewenst is. Ik denk dat dat zelfs zeer gevaarlijk is met name voor goede pensioenregelingen waar werkgevers een zekere garantie geven voor het op peil houden daarvan en wat ze niet zullen en kunnen en willen blijven doen wanneer de mogelijkheid bestaat dat zo'n bestuur met die centen en dat zijn grote bedragen bijvoorbeeld dus aan Schaefer te geven om nog eens extra een huursubsidie te creëren. Dus ik denk dat het handhaven van het woord paritaire het plaatsen van het woord paritaire ook zeer belangrijk is in deze context.

Iemand anders uit de vergadering. Mijnheer Zijlemans.

Ik begrijp dat u met name onder het laatste punt onder handhaving van de paritaire structuur.

Ja uiteraard en de tekst van Rotterdam voorziet daarin want die zegt paritaire besturen van bedrijfspensioenfondsen.

Goed ik denk dat we dan toch redactioneel misschien de zaken volstrekt duidelijk moeten gaan stellen want dat die commissie die bevoegdheid meekrijgt hebben we er inhoudelijk geen bezwaren tegen het amendement zoals er op die wijze moet worden verstaan, maar dat is namelijk niet uit de tekst te halen. Het zou ook namelijk kunnen zijn dat de bejaarden er paritair in moesten zitten en daar waren we bepaald tegen.

Eens over dat redactionele prachtig. Dan beschouwen we het als ingetrokken. En het wordt verwerkt.

Is niet gelijkwaardig. De wet heeft daar een uitvoerige formule voor dat het aantal vertegenwoordigers van werknemerszijde ten minste gelijk moet zijn aan het aantal van werkgeverszijde.

Ja maar we kunnen het wel zo oplossen dat in het verkiezingsprogramma tussen haakjes wordt gezet zie woordenboek. Nieuwe uitgave. 824a wordt aanbevolen. Niemand daar problemen mee. 825 het amendement van de afdeling Delft wordt aanbevolen maar dat wat de koepelcommissie welzijn zegt dat zou worden ontraden. Iemand over het tweede gedeelte. Niemand dan kunnen we tot de stemming overgaan omdat het dan wel duidelijk zal zijn. Alle kaarten voor het amendement. Alle kaarten tegen. Het is verworpen.

825a nieuw punt van de kamercentrale Friesland.

Mevrouw Kamp.

Zou ik mogen vragen of de redaktiecommissie voor het woord bejaarden dat hoofdstuk hebben we afgesloten ermee zou kunnen instemmen als we in het hele programma het woord ouderen nemen.

Ik denk dat niemand daar bezwaar tegen heeft.

Meijeran.

Ik dacht dat er al een desbetreffend amendement redactioneel was overgenomen. Ik weet zelf niet of ik oud of bejaard ben maar ik ben er wel voor het te wijzigen.

Nou volgens mij bent u behoorlijk bij de tijd. Friesland. Dat zijn -e bij de gehandicapten gekomen. Niemand daar een probleem mee met het aanbevelen. Overgenomen. De afdeling Oosterhout heeft het amendement op 828 maar het wordt ontraden. Iemand uit Oosterhout of iemand anders.

Schaap uit Oosterhout.

Oosterhout vindt dat naast permanente scholing van professionele opvoeders en gezondheidsfunktionarissen voor gehandicapten daar dient een coördinatie van een werk wel degelijk plaats te vinden. Praktische ervaring wijzen er helaas op dat vele instanties onafhankelijk van elkaar werken en langs elkaar werken. Wat de hulp van een gehandicapte niet ten goede komt. Dit is een zeer hoge prijs. Bijkomend nadeel de kosten van hulp zijn hoger in de huidige situatie dan nodig.

Iemand anders. De commissie.

Op zich is betere coördinatie altijd te wensen. Misschien zelfs op dit punt wel specifiek meer alleen wat nou precies wat gecoördineerd wordt en op welke wijze dat staat er in de verste verte niet bij. Dat kan trouwens ook niet in dit soort programma's. In zijn algemeenheid moet ook geconstateerd worden dat het een coördinatie van hulpverlening op zich al een behoorlijk kostenverhogende faktor ook kan zijn. Het is de vraag in hoeverre je daar doorlopend mee verder moet gaan. Er zijn vele hulpverleners die dagenlang niets anders meer doen dan te zitten coördineren en het is de vraag hoever je er uiteindelijk mee komt. Ook dat geluid hoor je.

Dat zal dan ook wel waar zijn. Het gaat mij er om dat dus die langs elkaar werkende instanties dat dat dus niet ten goede komt aan de patient zelf. Daarom vinden we dus als je dus je professionele opvoeders en gezondheidsfunktionarissen zelf schoolt dat je dan het andere aspect niet moet vergeten dat ze open moeten staan voor de taak die ze allemaal verrichten en niet dus gecoördineerd moet worden.

Dank u wel. Ik denk dat het wel duidelijk is. De commissie ontraadt het we gaan over tot de stemming. Alle kaarten voor Oosterhout, alle kaarten tegen. Even opnieuw per kleur. Witte kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Meerderheid is tegen, verworpen. Dan zijn we bij 830 Zuidhorn wil schrappen dat de VVD ervoor is dat het aantal mensen met een lichamelijke gebreken in de komende jaren zal toenemen. Iemand uit Zuidhorn.

Voorzitter-Kooiman- Ik zou graag een toelichting van de commissie willen hebben waarom men dit deze regel wil laten staan en waarop men baseert dat het aantal mensen met een handicap zal toenemen in de komende jaren.

Er bestaat een tendens op het ogenblik binnen de nederlandse bevolking tot vergrijzing en dat leidt automatisch tot het aantal mensen wat een handicap heeft. Alleen handicap dat is natuurlijk de vraag in hoeverre je dat formuleert en dan kom je bij de definitievraag terecht. Maar als je rapporten volgt zoals gehandicapten welgeteld van een aantal jaren geleden dan zou je binnen die categorie absoluut een toename krijgen van een aantal mensen met een gebrek zei het misschien niet dat het dominant is.

Maar ik denk dat we elkaar heel snel kunnen vinden als de zin iets anders wordt geredigeerd.

meijeran.

Ik dacht voorzitter dat je die zin toch beter kunt schrappen want ook als het niet zou toenemen dan moet de rest blijven staan en nu lijkt het net alsof de andere voorzieningen die je verbeteren wil afhankelijk zouden zijn van het feit of een wat oudere al dan niet automatisch ook nog gehandicapt raken. Als je die zin mist dan wordt wat er blijft staan sterker.

Gelet het indrukwekkende betoog van de heer Meijeran heb ik daar geen bezwaar tegen.

Akkoord wordt overgenomen.

Zuidhorn krijgt zijn zin en mijnheer Meijeran natuurlijk.

831 dat is van de werkgroep gehandicaptenbeleid maar het wordt ontraden.

Is er iemand die het wil toelichten of verdedigen.

/a mijnheer de voorzitter ik ben namens de commissie gehandicaptenbeleid. Wij dachten dat in het in dit voorstel eigenlijk tot uitdrukking gebracht wordt dat er meer gecoördineerd beleid moet komen tussen de diverse wetten. Het is namelijk zo dat in de zin van het gehandicaptenbeleid deze wetten een heel belangrijke rol spelen.

Dank u wel. Iemand anders. Niet.

De heer Zijlemans.

Die wet staat er al bij genoemd en is daar ook bij genoemd als een onmisbare schakel.

Ik neem aan dat u het dus overneemt.

Nee u hebt bij het amendement iets toegevoegd. U hebt namelijk toegevoegd aparte scholingsmaatregelen dat is een apart objekt in het geheel en dat is toegevoegd niet die wet. Maar die wet op zich geeft al de mogelijkheid voor die scholingsmaatregelen. Dus wij vonden het overbodig, maar dat was dus de zaak om te proberen zo kort en krachtig mogelijk te schrijven.

Ingetrokken. 832 afdeling Oosterhout wil iets toevoegen.

Voorzitter u zegt het gaat hier om aanpassing van woningen voor gehandicapten zonder of met weinig kosten. Het oosterhoutse amendement wil hier ook niet aan tornen. Echter het gaat om de extra verbouwingskosten dat er in vele gevallen de eenvoudige aanpassingen niet toereikend zijn. Het totaalbedrag van deze aanpassingen en ik meen dat die in de buurt zitten van de dertigduizend gulden per woning zijn aan een maximum gebonden en dit maximum dient regelmatig aan de realiteit te worden getoetst.

Mijnheer Zijlemans.

Wat u nu stelt is iets heel anders dan wat er stond. Nou u zegt er stond uin uw amendement de wettelijk vastgestelde enz. en dat zou in die tekst niet kunnen als u spreekt over die gevallen waar extra kosten nodig zijn zouden de bedragen oeten worden aangepast is dat wezenlijk iets anders dan het amendement wat u indiende.

Dan kunnen we wel overgaan tot de stemming denk ik.

Wat staat er dan volgens u in ons amendement.

Er staat hier nu letterlijk de hiervoor wettelijk vastgestelde bedragen voor vergoeding van extra bouwkosten. En dat hiervoor zou dan terug moeten slaan naar de rest van het artikel en dat gaat juist over die bouwkosten meerkosten die er misschien zouden kunnen ontstaan, het hoeft niet eens veel te zijn dat zijn hele kleine bedragen in verhouding tot de bouw van woningen en dat zou dus in algemene maatregel moeten worden opgevangen. Namelijk binnen de voorschriften die gelden terzake van die voorziening. Maar dat zijn geen specifieke voorzieningen. Dus het sluit niet op elk-ar aan,

Het is misschien niet helemaal juist gesteld, we trekken het amendement in.

Prima. Dan zijn we bij punt 833 dat is een voorstel van de werkgroep gehandicapten beleid. Wilt u het nog toelichten

Geen toelichting voorzitter.

Geen toelichting het wordt ontraden. Ik denk dat we over kunnen gaan tot de stemming. Alle kaarten voor, tegen. Verworpen. Dan zijn we bij het nieuwe punt van de werkgroep gehandicaptenbeleid. 836a dat wordt aanbevolen. Niemand die daarover iets wil zeggen.

Ja voorzitter ik wilde er wat over zeggen. Ik wilde graag wat toelichting over die verstrekking van geldelijke doeluitkeringen in hoeverre dat uitkeringen zijn voor gehandicapten of hoe dit gezien wordt. Want als het bij het inkomen opgeteld wordt van gehandicapten dan krijg je dus dat er een verschil is bij gehandicapten die hele zware financiering nodig hebben voor bepaalde ombouw in hun huis of wat dan ook en andere gehandicapte die minder nodig hebben. Maar dan zou je diegene die meer nodig hebben tekort komen. Dus ik wilde graag wat toelichting over die geldelijk uitkering.

Ik denk dat die geldelijke doeluitkering inderdaad moet oplopen naarmate van het feitelijk last hebben van die handicap en de maatregelen die dienomtrent getroffen moeten worden. Thans is het vaak zo dat in natura wordt uitgekeerd en er bepaalde voorzieningen worden verstrekt. In dit geval wordt gedacht aan het feit dat je zou moeten kijken naar een systeem waarbij op een gegeven moment geld wordt verstrekt en de gehandicapten zelf de keuzemogelijkheid

heeft op welke wijze het verder wordt uitgevoerd. Daar is het verschil dan in.

Dan betekent het in feite een vergroting van de zeggenschap van de gehandicapten en daar zijn we het dacht allemaal wel over eens.

Dan wil ik er toch nog aan toevoegen dat die zeggenschap dan wel vergroot kan worden maar dat het toch niet altijd opvangt de grote behoefte die er is aan geldelijke middelen in sommige gevallen.

Ik denk dat u nooit op een gegeven moment met een systeem wat mogelijkheden extra biedt en een ander systeem in dit geval compleet dus meteen zou kunnen vervangen.

Maar het systeem zoals het er nu is is toch goed.

Daar denken met name de mensen van de werkgroep gehandicaptenbeleid minder over en ik denk dat ze dat terecht denken. Ik denk waar je een mogelijkheid hebt om het systeem in de financiering te laten lopen via de mensen die het rechtstreeks betreft dat zijn de gehandicapten dat dat op zich beter is.

Maar op het moment dat de gehandicapten dan toch extra middelen nodig hebben hoe wilt u dat dan opvangen.

Ik zal trachten het nog met een enkel woord duidelijk te maken. Er kan een differentiatie zijn in de behoefte bij die gehandicapten maar dat wordt ook hier niet ontkend.

Wordt overgenomen. Dan 837 de afdeling Naarden dat wordt ontraden. Geen toelichting dan kunnen we overgaan tot de stelling. Alle kaarten voor, tegen. Het is verworpen. 838 afdeling Middelburg tweede zin vervalt. Wordt ontraden. Is er iemand die het wil toelichten. Niet dan kunnen we overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor, tegen. Verworpen. 839 de afdeling Doetinchem en de groep Nederland. De afdeling Doetinchem 573 verworpen groep kederland aanbevolen. Iemand van de afdeling Doetinchem of iemand anders die het wil verdedigen. Niet kunnen we dat punt in stemming brengen. Alle kaarten voor, tegen het is verworpen. Groep Nederland wordt aanbevolen. Daar stemt u mee in. Ja zie ik dan wordt dat overgenomen. 841 afdeling Arnhem wordt ontraden om drie redenen. Zoals u ziet. Iemand uit ~~A~~ Arnhem of iemand anders die het wil toelichten.

Niet dan kunnen we overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor, tegen. Verworpen. 843 afdeling Groningen wat is de tijdelijke werkingsduur. En de afdeling Apeldoorn. Mevrouw Jonker licht toe.

Voorzitter het lijkt ons zeer welpassend in het liberaal passend in het liberaal kunstbeleid om startende beeldende kunstenaars een tijdelijke financiële ondersteuning te geven van bijvoorbeeld 5 jaar. In die periode kan blijken of zij zich een positie op de kunstmarkt kunnen verwerven en zodoende als beelden kunstenaar recht van bestaan hebben. Of een mogelijkheid van bestaan. Parallel hiermee met beginnende ondernemers is zeer wel te leggen. Zoals in het voorgestelde artikel ~~omweg~~ te stellen de BKRregeling wordt afgescha^t lijkt ons veel te vergaan in dit stadium. Dus die tijdelijke werkingsduur geldt per kunstenaar als overbruggingsperiode naar zelfstandig bestaan van hun kunstenaarschap.

Dank u wel. Ook over dit punt.

Apeldoorn.

Ja over punt 2 dan hoewel ik het wel een beetje eens ben met mevrouw uit Groningen. Wij denken ook dat je afdaalt tot een bedenkelijk niveau wanneer je niet gaat zoeken naar een regeling die dient als een soort kredietoverburging voor kunstenaars bij wie op een gegeven moment de opdrachtenstroom tijdelijk wat minderwordt. Er moet ook een zekere continuïteit zitten in het werk van die kunstenaars. De BKR is daar een regeling voor of althans was dat van oorsprong en wij stellen dan ook voor om de passage zodanig aan te passen dat sprake is van een zekere restauratie van de BKR. U mag hem wat mij betreft gerust afschaffen als u er dan maar wat anders voor in de plaats stelt waardoor toch in zekere mate een continuïteit van het kunstbeleid kan worden gegarandeerd. Ik denk dat het goed is dat onze partij ook eens een keer iets kunstvriendelijker gaat denken ten aanzien van dit soort dingen.

Dank u wel. Mevrouw gaat uw gang.

Mevrouw Oulemans culturele commissie wil het amendement van de afdeling Apeldoorn ondersteunen. Wij zouden vrede kunnen hebben met het afschaffen van de BKR mits daar een beeldend kunstbeleid gelijk aan wordt vastgekoppeld. Dat staat in ons programma nu niet zo verwoord. Ik denk dat het te hard is om te zeggen zondermeer afschaffen. Dat kunnen wij niet zo stellen en daarom willen wij ons achter het amendement van Apeldoorn stellen omdat dat in ieder geval aangeeft dat wij niet rücksichtlos willen afschaffen maar daar wat anders

voor in de pl-ats willen brengen.

Apeldoorn is er blij mee. Mijnheer Dijkstal.

Ja voorzitter de fractie heeft bij monde van mevrouw Kamp in het verleden ervoor gepleit om de BKR af te schaffen. De sociale component onder te brengen in het normale sociale zekerheidsstelsel en aan de beeldende kunstkant een regelin te treffen dat gaat via het stichting voorzieningenfonds kunstenaars waarin kunstenaars tijdelijk ondersteuning krijgen in hun beroepskosten. Die lijn is inmiddels ook door het kabinet overgenomen die is dat aan het voorbereiden en het is om die reden dat het mij niet verstandig lijkt om het amendement van Groningen aan te nemen. Het amendement van Apeldoorn zou qua formulering nog iets preciezer kunnen maar ik denk dat het wel aanvaardbaar is omdat je onder die ondersteuningsregeling je tijdelijke ondersteuning in de beroepskosten zou kunnen verstaan.

Dat begint er op te lijken voor Apeldoorn, maar mijnheer Zijlemans is nu aan het woord.

Voorzitter wij kunnen ons denk ik in dan de opvatting zoals die neergelegd is in het amendement van de afdeling Apeldoorn toch wel aardig vinden. Er was al in de amendementecommissie vantevoren afgesproken dat een amendement wat hier niet ter tafel is gekomen ook van de culturele commissie dat er een kunstbeleid op het terrein van de beeldende kunst door het ministerie van WVC zou worden gevoerd dat dat amendement daar dan geïntegreerd is. En in feite zitten we dan al op een lijn dus ik heb geen wezenlijke bezwaren tegen de opmerkingen die neerkomen op het aanvaarden van de amendementen van de afdeling Apeldoorn. Maar dan wel in die zin zoals ook door de heer Dijkstal verwoord.

Iedereen daar gelukkig mee. Groningen ook. Prima dan aanvaarden we dat als compromis. Apeldoorn is overgenomen. 847 van de afdeling Apeldoorn wordt wederom ontraden maar wie weet. Wilt u het nog toelichten.

Boerman.

Voorzitter het artikel gaat over lichamelijke oefening op scholen. En om nou op scholen al de keuze te maken dat die takken van sport die tot op hoge leeftijd kunnen worden beoefend worden begunstigd lijkt me wat voorbarig.

Ik zou willen pleiten om het amendement aan te nemen.

Apeldoorn.

Ik wil er dan toch nog wel even wat van zeggen. Als je die zin namelijk zo leest zoals die hier staat dan gaan wij dus takken van sport begunstigen zoals daar zijn biljarten jeu de boules, klaverjas, schaken en dammen. Dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn en ik vind het op zich inhoudelijk goed wat er staat, maar de manier waarop het er staat die is wat merkwaardig.

Meijeran. Welke sporten worden door u beoefend.

Nou het vergaderen zo af en toe dat komt voor. Maar ik dacht dat het juist voor ouderen prettig was om eens een keer actief te blijven door wat anders te gaan doen dan wat men vroeger gedaan heeft en ook van die kant bezien kan je die zin dus beter missen.

Dan krijg je nog eens wat wisseling.

Goed ik denk dat we dan wel kunnen overgaan tot de stemming op dit punt.

Nou voorzitter-Zijlemans- het is inderdaad wellicht voor de redactionele duidelijkheid beter om deze twee zinnen s-raks apart te vernummeren. Dat wil ik dan in ieder geval wel vast toelichten.

Mijn indruk is niet dat men daar nu nog meer voor is.

Goed dan laten staan.

Dan gaan we stemmen. Witte kaarten voor het amendement van de afdeling Apeldoorn Witte kaarten tegen. Dus het verwijderen van de zin. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Dag begunstiging van sport op hoge leeftijd. Althans die dan nog beoefend kunnen worden. 848 daarover hebben we niets bijzonders. 850 wel. Daar zijn twee amendementen van de afdelingen Hoogeveen en Alblasserwaard. Beide worden ontraden. Mevrouw il toelichten.

Ik ben mevrouw Dreese uit Alblasserdam. Mijnheer de voorzitter in de eerste regel van ons concept staat liberalen willen de rol van de overheid beperkt houden. Maar wat komen we deze twee dagen tegen steeds de rol van de overheid die dan toch zo belangrijk is. Als er nu een ding is waar wij totaal geen behoefte

aan hebben is wel dat de overheid zich gaat bemoeien met de sportkeuring. Bovendien vinden wij dat een zaak van de eigen verantwoordelijkheid van de sportbeoefenaren. Hetgeen wij ook zo voorstaan in de partij. Ik denk ook niet dat de commissie bekend was met het feit dat die sportkeuring onlangs door de nederlandse sportfederatie na lang beraad en overleg met de sportbonden is afgeschaft. Omdat het veel te oppervalkkig gebeurde en teveel kosten met zich meebracht. Deze oude sportkeuring is nu vervangen door preventief sport medisch onderzoek onder auspicien van het nationaal instituut gezondheidszorg waar alle sportbonden zich aan verbonden hebben. Voor dit preventieve sport medisch onderzoek zijn artsen speciaal bijgeschoold zodat zij een goed advies kunnen geven na het onderzoek. Het verkiezingsprogramma moet realistisch zijn hebben we gisteren nog gezegd en er moeten alleen punten naar voren komen waarin nog niet voorzien is. Ik denk dat daarmee ons amendement gerechtvaardigd is.

Dank u wel Iemand anders.

Zijlemans.

Ik moet constateren dat het bestaand beleid is wat er staat. Er staat letterlijk in de tekst de overheid bevordert de keuring van sportbeoefenaren en dat is een onderzoek van sportbeoefenaren en de behandeling van blessures door arts en fysiotherapeuten met speciaal daarvoor verworven kennis. Die beide elementen heb ik net in het betoog kunnen terugvinden.

Dan hoeft je het toch niet op te schrijven. Dan hoeft je toch niet te zeggen dat het bevorderd wordt. Het wordt gedaan nou dan is erin voorzien en dan kan het er uit. En dan wordt gelijk het programma weer wat korter.

Goed de heer Zijlemans stemt in. Afdeling Hoogeveen daar hebben we niets van gehoord. Iemand nog niet. Dan gaan we daarover stemmen. Alle kaarten voor Hoogeveen. Alle kaarten tegen. Verworpen en Alblasterdam is overgenomen.

Koepelcommissie welzijn op punt 851 het wordt ontraden. Iemand die dit wil toelichten. Niet. Ik denk dat het commentaar duidelijk is we kunnen stemmen, Alle kaarten voor, tegen. Het is verworpen. Dan zijn we aangekomen bij de recreatie. Punt 854 zijn drie amendementen van de afdelingen Apeldoorn, Naarden en leiderdorp. Alle drie worden ze door de commissie ontraden. Is er iemand die over een van deze punten het woord wil voeren een toelichting wil geven.

mijnheer Meijeran.

Naar aanleiding van de opmerking van de commissie dat Naarden voorstel op zich zelf juist is maar ook geldt voor wandelen, fietsen, ruitersport, zwemmen zweefvliegen dat laatste zou ik niet uit eigen ervaring weten maar de andere vier dingen is natuurlijk waar dat daar wel voor gezorgd wordt. Ik heb alleen begrepen van degene die dit amendement hebben voorbereid dat de recreatievaart in deze veel meer belemmeringen pleegt te vinden dan het wandelen, fietsen, paardensport en zwemmen en dat uit dien hoofde wat extra aandacht voor die recreatie per water gewenst zou zijn, maar ik laat het gaarne aan uw deskundige beleefdheid over.

Apeldoorn.

Ja het woord mede dat slaat dan alleen op het feit dat een aantal andere binnen de gemeente ontwikkeld of in regionaal verband ontwikkelde plannen toeristische ontwikkelingsplannen en dergelijke natuurlijk ook een groot stempel drukken op die vorm van dat recreatiebeleid. En daarom dachten wij het woord mede hier op zijn plaats omdat je dan ook rekening kunt houden met invloed van andere beleidsmakers, plannenmakers.

Iemand anders nog. Niemand meer dan mijnheer Zijlemans.

Deze opmerking over mede ik denk dat dat een hele structuursfeer is gegeven die men op een gegeven moment met die verblijfsrecreatie toch vorm moet gaan geven via de gemeentelijke bestemmingsplannen, hogere overheden op zich al voldoende instrumentarium in handen hebben. Het is niet helemaal onjuist dat het een kwestie is inderdaad van mede maar ik denk dat dat de tekst alleen maar verzwakt.

U hebt beide punten daarmee behandeld. Kunnen we gaan stemmen. Apeldoorn. Alle kaarten voor, tegen. Apeldoorn is verworpen. Naarden de recreatievaart. Alle kaarten voor, tegen. Naarden is verworpen. Afdeling Leiderdorp alle kaarten voor, tegen. Ook verworpen. Afdeling Oss op punt 855. Wil een en ander toevoegen het houden van vakantie in Nederland stimuleren. Wordt ook aanbevolen. Daar zijn we het over eens. De regering moet ook voor beter weer zorgen.

Mevrouw van der Stoel.

Mag ik dan vragen mijnheer de voorzitter hoe u zich dat voorstelt dat dat gestimuleerd wordt. Gaat de overheid een eigen reclamebureau opzetten of wordt dat gesubsidieerd of iets dergelijks. Dan is het leuk voor Amsterdam.

Nee ik heb net gezegd dat de overheid ervoor gaat zorgen dat er beter weer komt in Nederland. Er worden besprekingen gevoerd met het KNMI en mijnheer de Jong en mijnheer Pelleboer. Wij bepalen dat in het verkiezingsprogramma. Wel de recreatie hebben we daarmee gehad we zijn ~~aangekomen~~ bij de ~~emancipatie~~. 856. Mevrouw Wind en mijnheer Zijlemans ruilen nu van plaats. Nou de kamercentrale Friesland wil voor 856 nog iets toevoegen en de commissie is het daarmee eens. Niemand die daar iets over zeggen wil. Dan is dat aanvaard. 857 van de kamercentrale Gelderland wordt ontraden. Iemand die het wil verdiepen of toelichten. We hebben het er al over gehad.

Er is de toezegging gedaan dat dat weduwnaarspensioen zal worden geïncorporeerd in een herziening van het AWW. Want die staat toch te gebeuren en dan zo dat het budgettair neutraal gebeurt. En dat is een toezegging en die gaat hier ook om.

Dan kunnen we het hier dus achterwege laten. Dank u wel. 860 afdeling Hardenberg. Dat wordt aanbevolen. Niemand daar bezwaar tegen dat het wordt overgenomen. 861 dat zijn amendementen van de afdelingen Groningen en Leiderdorp. Groningen wordt aanbevolen met uitsluiting van het gestelde tussen haakjes. En Leiderdorp trekt in dat is heel mooi. Mevrouw Jonker.

Voorzitter ik zou graag van de commissie een toelichting willen hebben waarom dat gestelde tussen haakjes vervallen zou moeten. Daarmee hebben wij juist willen aangeven dat de VVD voorkeur geeft aan die financiering van kinderopvang die de verantwoordelijkheid in keuze en financiering bij de ouders ligt.

Mevrouw Wind.

In die bepaalde vormen van kinderopvang noodzakelijk zijn partikuliere en individuele dan zal het ook voor de gesubsidieerde kinderopvang in voldoende mate aanwezig moeten zijn en daar zal in moeten kunnen voorzien. En om bijvoorbeeld nu al te zeggen dat dit slechts in beperkte mate mag geschieden dan gaat dat de commissie te ver. Want dit kan zeer wel aan de verantwoordelijke subsidiegevers worden overgelaten naar mijn mening.

Mevrouw Jonker mee eens.

Ik ben nog niet helemaal overtuigd mijnheer de voorzitter omdat met name wanneer

wij van andere partijen het standpunt over kinderopvang horen komt dan naar voren dat juist de behoefte aan gesubsidieerde kinderopvang zeer groot zou zijn ja dat zelfs de overheid een duidelijke taak daarin zou hebben terwijl wij nadrukkelijk willen stellen dat de opvang van jonge kinderen in eerste instantie verantwoordelijkheid is van de ouders. Er zijn situaties waarbij de overheid een ondersteunende taak heeft, maar die is altijd aanvullend. primair ligt de verantwoordelijkheid bij de ouders.

Dank u wel. Mevrouw Wind nog tenslotte.

Nee ik wou graag stemmen.

U houdt vast aan het verwijderen van in beperkte mate.

Voorzitter als ik even mag. Het voorstel van de commissie sluit aan bij het congresbesluit. In alkmaar dat de partij genomen heeft.

U ontraadt het ook. Wij gaan stemmen over in beperkte mate. Alle kaarten voor het weghalen van in beperkte nee het is zo dat de commissie neemt dit over als in beperkte mate verdwijnt.

Meijeran.

En als degene die het heeft ingediend daar niet mee akkoord gaat dan komt het amendement in de ingediende vorm in stemming dacht ik en dat blijft in beperkte mate daardoor automatisch staan.

Dus nu moet mevrouw kiezen. Of handhaven.

Het amendement zoals dat is ingediend wil ik graag in stemming hebben.

Inclusief in beperkte mate. Dan graag witte kaarten voor het amendement, wijzigingsvoorstel van Groninge,n tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het wijzigingsvoorstel van Groningen is aangenomen. Dan het punt 863 Hoogezand/Sappemeer wordt ontraden omdat een voorkeursbehandeling vooralsnog gerechtvaardigd is gezien de bestaande grote achterstand. Iemand die het wil toelichten. Dan kunnen we tot stemming overgaan. Alle kaarten voor Hoogezand. Alle kaarten tegen. Verworpen. 866 wordt aanbevolen. Niemand die daar bezwaar tegen heeft. Dan is dat overgenomen. Het nieuwe punt van Amsterdam wordt ook aanbevolen. Niemand daar bezwaar tegen. Dank u.

We zijn bij 869 de afdeling Amsterdam het amendement 1802 het wordt ontraden. Maar mevrouw van der Stoel wil er iets over zeggen.

Graag mijnheer de voorzitter. De argumentatie van de commissie kan Amsterdam zeker niet overtuigen van het feit dat er op dit moment nog geen ondertiteling mogelijk is. Dat de miniseter van WVC daar ook tot op heden niets voor voelt zelfs al wordt hij door de europese commissie aangespoord. De VVD kamerfractie heeft zich heel duidelijk uitgesproken en als u het goed herinnert ook met steun van de pvda fractie dan is het zo'n aktueel punt waar de VVD zich duidelijk voor heeft uitgesproken dat het wel degelijk bij de tekst hoort.

Dank u wel. Iemand anders nog.

Mijnheer Zijlemans heeft u het kunnen volgen. We zijn bij de media bezig afdeling Amsterdam punt 869 1802 mevrouw van der Stoel vindt dat het toch maar moet. Het woord is aan de heer Hermans.

Voorzitter het punt wat door Amsterdam even aangedragen is is volstrkekt juist alleen het feit dat u in uw verkiezingsprogramma ontwerp aangeeft dat er geen belemmering mag worden aangelegd gaat iets verder dan datgene wat Amsterdam op dit moment aangeeft. Ik noem maar een voorbeeld het is namelijk zo dat ook bijvoorbeeld de ontvangbaarheid in een land van herkomst door op dit moment door de regeling de kabelregeling als eis wordt gesteld. Ik denk dat een verkiezingsprogramma zoals dat nu wordt voorgelegd de ontwerp wat verder gaat, wat meer mogelijkheden geeft om allerlei belemmeringen die wellicht ook nog in de eruditie van CDA of andere partijen mogen opkomen daarmee kunnen worden vermeden door ons.

U bent dus van mening dat het concept programma beter is dan het voorstel van Amsterdam. Het is beperkt zoals het nu is mevrouw van der Stoel.

Nee op geen enkele wijze mijnheer de voorzitter. De discussie gaat erom of iedereen de programma's die worden uitgezonden ook kunnen volgen. Daar is die ondertiteling voor bedoeld en er staat bij de zin die Amsterdam voorstelt zoals. Dus op geen enkele wijze worden er overige belemmeringen waar de heer Hermans op duidde tegengesproken of tegengehouden.

Voor een campagne is het wel aardig wanneer het erbij staat. Ja daar is het programma toch ook voor daar hoeven we ons toch niet voor te schamen. 869 dan gaan we daar over stemmen. Toevoeging van Amsterdam. Alle kaarten voor die toevoeging, alle kaarten tegen. Is aanvaard.

870 afdelingen Amsterdam en Groningen. Amsterdam wordt aanbevolen. Groningen wordt ontraden. Niemand die daarover. Mevrouw Jonker.

Voorzitter het vaststellen dat de kijk- en luistergelden niet verhoogd dienen te worden dient gelezen te worden als een ondersteuning van het feit dat de VVD voorstander is van verdere uitbreiding van zendtijd en zenders te financieren met commerciële middelen.

Dat klinkt handig.

In feite is dat laatste al gedekt 870 en als u op een gegeven moment dit er aan toevoegt dan is de vraag of daar niet een generieke bepaling staat dat luister- en kijkgelden in geen enkel geval kunnen worden verhoogd en dan kan ik u voor de komende vier jaar dacht ik kan ik dat redelijkerwijs niet toezeggen.

Stemming Groningen alle kaarten voor het amendement, tegen. Verworpen. Delft 875 het punt schrappen. Wordt ontraden. iemand uit Delft die het wil toelichten. Niemand is ook wel duidelijk. Kunnen daar meteen over gaan stemmen. Alle kaarten voor schrappen, tegen. Blijft staan. 867 afdeling Son en Breughel wil dat hele punt schrappen en dat gaat de commissie te ver.

Van Vliet van de afdeling Son en Breughel.

Pluriformiteit van de pers is een ~~kwade~~ waardevol bezit dat is waar. Maar de liberale beginselen zijn voor mij nog veel waardevoller en het is natuurlijk zo dat het marktmechanisme als je dat laat prevelleren dat dan niet automatisch die ideale eindsituatie ontstaat, maar daar geloof ik op dit gebied het ingrijpen van de overheid als die zich er mee gaat bemoeien de gevaren daarvan voor een liberaal nog veel groter zijn. Dat is de reden waarom de afdeling Son en Breughel dit amendement graag zeer principieel wil handhaven.

Poelman Tuin Soest sprekend voor Baarn die hetzelfde amendement ingediend had maar het niet gehaald heeft. Het artikel gaat over pluriformiteit van de pers en daarna en dat verbaast ons gaat het over algemene bedrijfseconomische criteria. Volgens mij zijn dat twee zaken die niet met elkaar in overeenstemming zijn. Om de pluriformiteit van de pers in stand te houden kan men nooit en te nimmer want anders zou daar geen geld voor nodig zijn de bedrijfseconomische criteria van toepassing gesteld zijn. Daarom probeert moet dit artikel of veranderd maar voor ons geschrapt worden.

Apeldoorn.

/Ja mijnheer de voorzitter ik denk dat het hier om net zoiets gaat als een soort BKR-regeling maar dan voor noodlijdende kranten. Ik vind het een goede zaak als op een gegeven moment inderdaad een soort overbruggingskrediet kan worden verleend om het zaakje weer draaiende te krijgen en ze schrijven dan een nummer vol met wat schokkende uitspraken dan kan het misschien weer gaan draaien. Ik denk dat we het zo moeten laten staan. Kwaad kan het niet hoor.

Meijeran.

Ik denk dat we het moeten schrappen voorzitter want als je het op basis van algemene bedrijfseconomische criteria kan verlenen dan kan het vrije spel van de maatschappelijke krachten die ziet daar ook wel de markt in en die verleent ze wel en die zorgt dan voor die opzienbarende uitspraken die de vorige spreker wilde. En die pluriformiteit van de pers kan je alleen maar zeer subjectief beoordelen. heb je een pluriforme pers nodig die de PSP verwoord en een andere die de PSO verwoord of is dat nou net een en dezelfde Nou ik geloof dat je daar niet aan moet beginnen en het zo moet laten.

Mijnheer Zijlemans.

Ja voorzitter u zult begrijpen dit punt is inderdaad ook uitvoerig beraad geweest binnen de commissie voor het verkiezingsprogramma en de constatering van de tegenstrijdigheid van belangen die ook hier naar voren komt in de vergadering dat is ook daar geconstateerd. Dus niettemin hebben wij op het ogenblik punt 1 een bedrijfsfonds voor de pers en dat heeft een aantal gevallen gewerkt. Het probleem wat je gaat krijgen is dat je geen andere inhoudelijke criteria überhaupt eigenlijk kunt noemen want puur bedrijfseconomisch want anders ga je je op de inhoud van de literatuur die de desbetreffende persorgaan wordt verspreid ga je selekteren. Er is dus je zult terug moeten vallen op het bedrijfseconomisch criteria en je zult ook slechts van tijdelijke aard kunnen doen ook dat is duidelijk dat je niet langzaam er anders niet aan ontkomt om dan nog ook weer te gaan twijfelen over de inhoud. Anderzijds is het zo dat in dit land er hoge waarden wordt gehecht aan een hoge pluriformiteit. Wij zagen hier als commissie een mogelijkheid in om dan in deze vorm daar steun aan te verlenen. En ik wil de vergadering vragen dan dat standpunt te volgen.

Iemand nog van U.

Ja tweede instantie. Ik begrijp dus dat de commissie eigenlijk om argumenten verlegen zat om dit punt toch als zodanig erin te zetten en toen maar de

bedrijfseconomische criteria heeft gepakt. Nogmaals ik denk niet dat het een sterk punt is en wij ontraden het dus en om meerdere redenen hier genoemd.

Mevrouw van der Stoel.

Mijnheer de voorzitter ik denk dat de pluriformiteit van de pers in Nederland en die vooral te waarborgen een zeer sterk punt is voor een partij die zich ook liberaal noemt.

Dan kunnen we nu wel overgaan tot de stemming denk ik. Is duidelijk. Schrappen of niet. Son en Breughel wil schrappen. Wie van u wil dat ook witten kaarten voor, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het amendement is verworpen. Nieuwe punt van de afdeling Dordrecht 867a openbare bibliotheken dat wordt aanbevolen. Mijnheer Hermans wil daar toch iets over zeggen.

Mijnheer de voorzitter het heeft met name op het redactionele kant van het geheel zoals het hier nu staat. Het neigt er toe naar de hele terminologie van de jaren 70 en het welzijnsdenken namelijk in de weg van een recht op een voorziening dan komen we meteen in de buurt van een basisvoorziening. Dat is nou net hetgene waar we als VVD ons de afgelopen jaren zo geweldig tegen verzet hebben omdat dat betekent dat er dan centrale financiering gaat plaats vinden zeer waarschijnlijk. En dat is in feite hetgene wat we nou net niet zouden willen als VVD. We hebben ook bij de welzijnsparagraaf bij de paragraaf binnenlandse zaken sterk aangedrongen op decentralisatie. ik zou dus het punt van waar de burger recht op heeft dat zou ik in ieder geval redactioneel aangepast willen zien in de zin van in groot belang voor de burger. Dat betekent dat men in ieder geval daar niet in de vorm van een basisvoorziening een recht aan zou kunnen gaan ontfangen. Dank u.

Lijkt het u een goed idee mijnheer Zijlemans.

Ik heb geen enkel probleem met deze redactionele aanpassing.

Afdeling Dordrecht ook niet. Dat is toch prachtig. Dan doen we dat zo. Overgenomen met het grote belang. 878 afdeling Haarlem wordt ontraden..Met een uitgebreide argumentatie. Iemand uit Haarlem die het toch nog wil toelichten. Niemand dan gaan we over tot de stemming. Alle kaarten voor het amendement, tegen. Het is verworpen. 879 van de afdeling Delft dat wordt aanbevolen maar 1954 uit Oss wordt ontraden.

mijnheer Schrootenboer.

Vanochten hebben we op dit punt bij onderwijs ook gesproken en toen is dit met name het amendement van Delft is daar vervallen omdat het een overbodigheid is. Ik denk dat het ook konsekwent zou zijn om het hier ook weg te laten.

Ik denk dat u gelijk hebt. Vinden we dat allemaal.

Voorzitter overbodig en intrekken. Afdeling Delft.

Delft is niet aanwezig, maar u bent een beetje de baas van Delft.

Delft trekt niet in dan gaan we erover stemmen straks,

Mijnheer Strak.

Ja mijnheer de voorzitter Oss had overwogen dat ten aanzien van de culturele etnische minderheden dat daar binnen een aantal personen voorkomen waar een integratie in de samenleving wordt bemoeilijkt doordat zij de nederlandse taal niet machtig zijn en ook vaak de eigen taal kunnen schrijven. Wij dachten dat de volwasseneneducatie een aangewezen middel zou kunnen zijn om dit manco te kunnen opheffen en invoering integratie in de nederlandse samenleving te bevorderen. Welliswaar is het artikel waar we het aan toegevoegd hebben niet direkt daarop betrekking hebbende, maar wij dachten dat deze vorm van onderwijs zeker een basale was en daarom hebben we hem ook aan het basisonderwijs toegevoegd. Ik zou me kunnen voorstellen dat men hem redactioneel ergens anders onderbrengt.

Dank u wel. Mijnheer.

Dijkstal. uit Wassenaar.

Nee ik wou er alleen even op wijzen dat wat in artikel 879 staat ook al in artikel 717 staat dus ik denk dat het voldoende is als het op een plaats in het verkiezingsprogramma staat.

Ja daarom moeten we nu Delft ook afstemmen. Vedoelt u Oss of Delft mijnheer Dijkstal. Het hele artikel 879. Mijnheer Zijlemans heeft het woord.

Het is niet onontkoombaar om op sommige plaatsen in het program te spreken over zaken die ook elders genoemd zijn dat is natuurlijk met een verstrengeling van het beleid altijd zo. Als je integraal beleid wilt voeren is dat misschien wel het bewijs daar al bijna van. Dat betekent dat het redactioneel dus op deze plaats ook terecht staat.

Over de inhoud het volgende. Dat van Delft hebben we vanochtend al uitgebreid behandeld. Ten aanzien van Oss denk ik dat er geen wezenlijke problemen staan om inderdaad als een volstrekt nieuw punt in de zin daartussen voegen en niet inderdaad knopen aan het basisonderwijs want het zijn twee verschillende zaken en dat werd wel gedaan.

Akkoord gaan we stemmen over 879.1 Delft. Alle kaarten voor het amendement van Delft, alle kaarten tegen. Verworpen. Afdeling Oss alle kaarten voor, tegen. Oss is ook verworpen. 880 afdeling Hoorn vindt dat dat punt moet vervallen.

van der Meer afdeling Hoorn.

Wij vinden als afdeling dat dit punt zou moeten vervallen. In de eerste plaats denk ik dat in het hele programma nadruk terecht wordt gelegd op integratie. We denken dat dit punt daarmee mogelijkheden opent om dat proces tegen te gaan. In de tweede plaats denk ik dat het ik denk het niet alleen ik weet het zeker dat het voortgezet onderwijs knelpunten genoeg heeft in het examenreglement om dit er nog eens een keertje bij te krijgen. Redenen genoeg om dit punt af te wijzen. Bovendien is het naar onze opvatting veel te stellig veel te imperatief geformuleerd.

Niemand meer .

Swart.

Ik kan mij voorstellen dat de vorige spreker ervan uit gaat dat het niet goed is voor de integratie als mensen alleen maar hun buitenlandse taal zouden gaan leren in het voortgezet onderwijs. Maar ik denk dat het ten eerste de bedoeling is dat het alleen maar een aanvulling op het pakket waar nederlands altijd al in zit. En ik denk ten tweede dat het ook heel goed kan zijn juist in een interculturele samenleving als ook van oorsprong nederlandse kinderen de gelegenheid krijgen zich in de taal van medeburgers te verdiepen.

Mijnheer Zijlemans, Nee mevrouw den Ouden.

Ja uit Wageningen voorzitter. Wat betreft het punt 880 hebben wij bij wetsbehandelingen in de kamer over voortgezet onderwijs en interculturele aangelegenheden daarbij het standpunt ingenomen dat talen van culturele en etnische minderheden ook in het pakket opgenomen moeten zijn. Zowel voor de minderheden als voor de nederlanders als ze daar gebruik van willen maken.

Dank u wel.

Ik denk dat ze buiten het verhaal van de integratie ook nog aan een feitelijke maatschappelijke behoefte tegemoet komen doordat er ook mensen beter op de hoogte zijn van een nauwkeurig taalgebruik van een aantal mensen die daarin misschien te zeer naar hun opvoeding en opvatting zijn opgevoed.

Mijnheer van der Meer.

Voorzitter ik begrijp dat hier sprake is van bestaand beleid nou dan is dat een stukje bestaand beleid waar ik niet zo vreselijk gelukkig mee ben. Het valt me op dat er niet is ingegaan op mijn tweede punt wat ik genoemd heb. In het verlengde van het opnemen in examenpakketten ligt het opnemen in het eindexamen en ik denk nogmaals dat de problemen, de knelpunten die hier in het eindexamen liggen dat die groot genoeg zijn, het zal tijd genoeg kosten om die op te lossen. Ik denk dat we dit er niet bij moeten hebben. Nogmaals ik roep u op ik dring er op aan om dit punt te schrappen.

Wij zullen tot stemming overgaan. Alle kaarten voor het amendement van de afdeling Hoorn. Alle kaarten tegen. Witte kaarten voor het amendement van Hoorn, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Verworpen. Daarmee is Hoorn op het nippertje verworpen. Afdeling Delft 881 wordt ontraden. Iemand die het wil toelichten. Niet ik denk dat de toelichting over het ontraden duidelijk is. We kunnen tot stemming overgaan. Alle kaarten voor Delft, alle kaarten tegen. Het is verworpen. 882 drie amendement van de ondercentrale Heuvelrug Noord, Haren en Bolsward. Iemand

Ja voorzitter mijn naam is Doorn afdeling Zeist en ondercentrale Heuvelrug. Wij hebben in onze afdeling vrij veel commentaar gekregen met name het midden- en kleinbedrijf over dit hoofdstuk 882. Dit wekt de indruk dat we alleen ondernemers, dus etnische ondernemerschap zouden willen bevorderen. Als hier nou zou staan gaan bevorderen door het aantal regels en procedures inzichtelijk te maken dan zou ik me nog voor kunnen stellen. Als je het op een andere manier gaat doen hebben wij het idee dat het toch concurrentievervalsend werkt Met de stelling aan het eind van dit hoofdstuk dat het geen concurrentie wil betekenen die achten wij niet bewezen. Er zijn nemen wij aan zat etnische ondernemers die op allerlei terreinen werkzaam kunnen zijn waar hollandse ondernemers ook werkzaam kunnen zijn. Dus wij vinden het artikel werk gewoon tegen ons bij het nederlandse midden- en kleinbedrijf en dat we de regels willen vereenvoudigen dat hebben we al eerder aangenomen in ons programma.

Dank u wel. Iemand anders nog over dit punt. Niet. Dan mijnheer Zijlemans.

Ik denk dat het tekstueel inderdaad veel beter zou zijn dat er staat door niet nevenschikt naast dat is natuurlijk niet zo want het is een methode dus wat dat betreft heeft u gelijk. Als u mij de vrijheid wil geven om dat inderdaad redactioneel te corrigeren, daar moet ik dan over spreken dat zou dat op zich juist zijn.

En met Haren erbij het weglaten van te vereenvoudigen.

Ook in dat verband inderdaad niet, want dan richt je het volkomen op beter inzichtelijk maken en de rest staat al genoemd in het hoofdstuk van midden- en kleinbedrijf.

Dan zijn we het over 1 en 2 eens. 1 wordt ingetrokken onder de aantekening dat er een tekstuele verbetering komt en Haren wordt overgenomen. Nu Bolsward nog. Niemand. De commissie heeft aan die toevoeging geen behoefte. Wij gaan stemmen alle kaarten voor de toevoeging. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. Met Gouda sluiten we dit hoofdstuk af 883 Gouda wil dat schrappen, maar het is continuering van bestaand beleid. Iemand die het wil toelichten. Nee. Dan kunnen we tot stemming overgaan. Alle kaarten voor het schrappen. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. Daarmee hebben wij het hoofdstuk 8 gehad en kunnen wij ons de luxe veroorloven van het houden van een kwartier pauze voor een kopje thee. Vergadering is geschorst.

De vergadering is heropend.

Ik moet u zeer tot mijn spijt mede delen dat de heer Hoefnagels die Nederland en de wereld zou behandelen is ziek geworden. Dat hebben we pas vandaag gehoord en dan is het toch even lastig om dan de amendementen te behandelen en de adviezen die vooral door Hoefnagels zijn voorbereid. Maar op dergelijke momenten hebben we in het hoofdbestuur een geheim wapen en dat is mijnheer van Bemmelen en die is bereid om de verdediging voor zijn rekening te nemen. Maar op de eerste pagina staat al meest aanbevolen dus wat dat betreft zal het wel loslopen. Maar van Bemmelen als secretaris buitenland die vervangt de heer Hoefnagels. Goed dames en heren hoofdstuk 9 Nederland en de wereld. Wij zijn aangeland bij het amendement van de afdeling Delft. Op punt 902.

Eerst 901 graag voorzitter.

Ik zou zeggen wat vreemd want daar is geen amendement op ingediend, maar u hebt

gemeld wat uw bedoeling is en ik wil u daarom graag de gelegenheid geven om over 901 iets te zeggen. Gaat uw gang mijnheer Renjo.

Een duidelijk voorbeeld van goede samenwerking voorzitter. Bij punt 930 is door de commissie ontwikkelingssamenwerking een amendement ingediend. De laatste zin van dat amendement refereert aan artikel 901. Wij zouden het erg op prijs stellen omdat ontwikkelingssamenwerking een essentieel onderdeel is van het totale buitenlands beleid wanneer de oorspronkelijke artikel 930 wordt toegevoegd aan 901 zoals ook verwoord in het amendement van de commissie ontwikkelingssamenwerking en dat daarna het punt voor artikel 930 zoals verwoord door de commissie ontwikkelingssamenwerking wordt overgenomen. Ik moet dit op dit moment aanhangig maken wetende dat wanneer het pas bij 930 zou zijn dan een terecht argument zou zijn dat 901 al aan de orde is geweest. Dank u wel dat u dit zo wilt oppakken.

Prima. Ik denk dat we het dan in de procedure zo moeten doen dat aan punt 901 wordt toegevoegd datgene wat er nu bij 930 staat en dat we bij de behandeling van 930 dan aan de orde stellen of we het een alternatief of het nieuwe punt van de commissie ontwikkelingssamenwerking willen opnemen.

Zeer graag. Dank u zeer,

Goed heeft iemand van u bezwaar tegen het toevoegen van het huidige punt 930 aan het punt 901.

Mevrouw van der Stoel.

Een vraag daarbij mijnheer de voorzitter. Je kunt onderscheid maken tussen het woord deel van het buitenlands beleid en het woord onderdeel van een buitenlands beleid. Hoe staat de commissie daar tegenover.

Het is een vraag aan mijnheer Renjo.

Ik zou ontzettend graag voorzitter van een neerlandicus een advies hierin willen krijgen.

Is er een neerlandicus in de zaal.

Desondanks denk ik dat het een belangrijk deel van ons buitenlands beleid is,

Deel zie ik zeer deskundigen hier vooraan knikken. Dus niet een essentieel onderdeel, maar een essentieel deel van het buitenlands beleid. Akkoord. Niemand daar bezwaar tegen. Dan is dat zo vastgesteld. 902 afdeling Delft wil een deel daarvan schrappen.

Mevrouw Dreese Alblasserdam.

Ik ga niet het amendement van Delft verdedigen maar ik ben wel bij de discussie daaromtrent geweest en waar wij ons het meest aan gestoord hebben is aan het woord hoeksteen en de commissie stelt ook weer voor. Maar hoeksteen is nu juist een opmerking of een vaststelling van het CDA. En wij willen ons daar niet aan conformeren. Dus als de redactiecommissie iets kan veranderen.

Alleen maar als ze het over het gezin hebben.

Ja maar die wordt dan toch vaak gelijk meegenomen.

Mevrouw is zo bang dat wat het gezin is voor het CDA de NAVO is voor ons. Mijnheer Bruggeman.

Ik wou een toelichting geven. De mededeling dat hoeksteen een CDakreet is is niet helemaal waar. Ik ben van de achtergrond een beetje op de hoogte. Reeds in de jaren 60 was er een ambtenaar op buitenlandse zaken die ieder jaar in een memorie van toelichting schreef dat de NAVO een hoeksteen is van ons buitenlands beleid en die ambtenaar was geen lid van het CDA.

Mevrouw van der Stoel

Voorzitter zo'n creatieve commissie als nu achter de tafel zit kan het toch makkelijk redactioneel aanpassen.

Ja maar de vraag is of we dat willen.

Mevrouw Buseman.

Mijnheer de voorzitter ik zou willen voorstellen nou juist om dat begrip hoeksteen te handhaven die term. Dat is een term inderdaad zoals de heer Bruggeman zegt die al jaren in gebruik is en je moet toch ergens in beginsel neerleggen. Je moet weten waar je het over hebt en daarvoor is dit woord uitstekend geschikt en het komt niet van het CDA.

Vorzitter Arends VDAfdeling Gouda. Ik meen mij te herinneren dat men voorgesteld heeft om dit te schrappen omdat het hier gaat om het buitenlands beleid en niet om het defensiebeleid. Hier wordt gesproken over de NAVO en dat de deel dat is de reden waarom men dat heeft voorgesteld, dat deel hoort hier niet thuis.

Nou ik denk dat we voldoende weten. Mijnheer Voorhoeve wil iets zeggen.

Ja mijnheer de voorzitter ik geloof toch dat het echt goed is om de hoeksteen hier de hoeksteen te laten. Het is al lang een gebruikelijke uitdrukking en de NAVO is ook een politieke organisatie die voor ons buitenlands beleid in zijn algemeenheid van zeer groot belang is. Het eruit verwijderen zou een negatief signaal zijn dat we niet willen geven.

Zo mooi zou mijnheer van Bemmelen het ook zeggen denk ik.

Kenmerkend voor hoekstenen dat ze blijven zitten mijnheer de voorzitter.

Goed we gaan stemmen over het amendement van de afdeling Delft. Alle kaarten voor Delft, alle kaarten tegen. En zo hielden wij onze hoeksteen. 903 Delft wil het helemaal schrappen. En daar is de commissie het zeer mee oneens. Daar gaan we over stemmen. Alle kaarten voor, tegen. Het is verworpen. 910 afdeling Leiden wil de eerste zin schrappen en dat wordt ontraden.

Vorzitter mag ik nog even over 903. Ik zou eigenlijk het amendement willen ondersteunen want als je goed leest staat er helemaal niets en het is gewoon nederlands technisch een uit termate slecht verhaal. Als je dat verhaal gewoon doorleest dan is het volslagen onbegrijpelijk. En dat is de reden denk ik dat delft maar ook kc Leiden maar dat is hier niet bij opgenomen dat amendement ook heeft afgewezen in kamercentraleverband. Dus ik zou echt willen zeggen als er een intentie is zou die anders verwoord moeten worden dan het hier is want het is volslagen onleesbaar. Dus ik zou het amendement in deze zin willen afwijzen.

Redactioneel ja. Allemaal akkoord. Positief redactioneel. Goed inmiddels waren we dus bij 910 nu van de afdeling Leiden die wil de eerste zin schrappen.

Mevrouw Wijnbergen afdeling Leiden.

Wij hebben twee bezwaren tegen die eerste zin. In de eerste plaats heeft u het

over een hoge commissaris voor de mensenrechten en daarna spreekt u door over vluchtelingen uitsluitend in dat artikel. En wij vinden dat systematisch niet erg mooi en in de tweede plaats vinden wij het instellen van een dergelijk hoog commissariaat dat dat gevaar loopt dat we weer een instelling daarbij hebben die veel geld kost, die niet goed funktioneert, die waarschijnlijk andere politieke bedoelingen heeft op een gegeven moment dan wij in onze goedheid hier besloten hebben. En we zijn van mening dat wanneer je in redelijkheid niet kunt verwachten dat een dergelijk hoog commissariaat goed zal functioneren dat we daar voorlopig nog maar niet aan worden beginnen en liever onze steun moeten geven meer aan de hoge commissaris voor de vluchtelingen en daar de nadruk op leggen. En de hoge commissaris voor de mensenrechten nog even in de ijskast te leggen.

Mijnheer van Bemmelen we kunnen snel gaan stemmen denk ik.

Ik zou willen voorstellen om te gaan stemmen. Ik moet u wel zeggen dat de spreekster toch wel erg somber tegen dit tegen deze uitvoering aanziet. Ik zou dat wat optimistischer willen beschouwen.

Swart.

Ja mijnheer de voorzitter ik denk dat liberalen van oudsher zich sterk hebben gemaakt voor het vormen van een internationale rechtsorde. De VN was daarvoor een middel en ik ben echt niet blind voor alle problemen die daar zijn maar je kunt juist zeggen dat zo'n hoge commissaris die toch vaak een wat onafhankelijke positie kan innemen wellicht in staat is om het denken over mensenrechten een nieuwe impuls te geven. En er inderdaad daadwerkelijk wat aan te doen dat ook op de VN die discussie inhoudelijker gevoerd gaat worden. En daarom denk ik dat Nederland al jaren ervoor pleit om zo'n hoge commissaris in te voeren en ik denk dat wij liberalen dat moeten ondersteunen.

Mag ik steun geven aan het voorstel van Leiden. Het eerste argument van Leiden onderschrijven met name dat die twee verschillende zaken aan de orde zijn. Wat betreft de tweede zaak de steun aan die vluchtelingenorganisatie is voor ons een feit dat Nederland de grootste donor is van deze organisatie zoals Nederland voor bijna alle multinationale organisaties de grootste donor is. Zeker in termen van hulp bij papita. Dus wat er in twee staat tweede gedeelte hulp aan de vluchtelingenorganisatie wordt door Nederland ruinhartiger gedaan dan door welk ander land ook. Dat loopt goed dus daar is geen akte aan de orde.

Het eerste is een discussie die op dit moment in het geheel niet aktueel is dus ik bepleit graag steun voor Leiden in deze.

Dank u. De commissie die ontraadt het krachtig. We gaan over tot de stemming. Alle kaarten voor Leiden, tegen. Verworpen. 910a is een nieuw punt en wordt aanbevolen door de commissie. Iemand daar bezwaar tegen. Iemand die er iets over zeggen wil. Niet. Dan is dat overgenomen. 911 is de afdeling Oss die daaraan iets wil toevoegen dat wordt ook aanbevolen. Ook voor niemand een probleem.

Mevrouw van der Stoel.

Mijnheer de voorzitter afdeling Oss stelt voor om de unesco alsnog aan de tand te voelen voorzover mij bekend is die discussie net geweest en heeft Nederland daarover een standpunt bepaald. Dat wordt kritisch gevolgd. Kritisch zal worden gevolgd het beleid wat bij de Unesco wordt gevoerd. En om het nou n- weer bij het verkiezingsprogramma op te nemen lijkt me wat overbodig gezien de standpuntbepaling en de kritische houding van Nederland zelf naar de unesco toe.

Mijnheer Strak.

Mijnheer de voorzitter ik denk dat het voorstel van de afdeling Oss een logisch gevolg is van datgene wat er al staat. Als er een organisatie is geweest die in het verleden inderdaad bezig is geweest met het milieukorven van de pers dan is het wel de unesco geweest met haar instelling van de nieuwe economische orde en de pers die zich daaraan diende te conformeren. De stelling van het artikel is zodanig dat we een kritische evaluatie willen hebben. Wij zijn er ook van op de hoogte dat er binnen de unesco een zaak bezig is om de processen die daar gaande zijn of gaande waren enigszins terug te draaien. De voorzitter heeft het al enigszins door. En daarom staat er ook dat indien nodig moet worden beëindigd. Maar dat proces moeten we wel druk op houden.

Ja mijnheer de voorzitter ik heb het idee dat de indieners van het amendement nu twee zaken die toch naar hun aard verschillend zijn door elkaar aan het halen zijn. Het een is een discussie die binnen de unesco wordt gevoerd en waar inderdaad een heel gevaarlijke onderstroom in zit in de richting van persbreidel. Daar zijn wij uiteraard tegen, maar dan moeten we niet de fout maken dat omdat de boodschap ons niet bevalt we de boodschapper maar verwoorden. Ook op het moment dat wij de unesco om zeep helpen blijven de landen die natuurlijk dat soort ideeën in hun hoofd hebben en die op dat punt willen samenwerken gewoon

van dezelfde opvatting en in dat opzicht verbeter je dus echt niks. In tegendeel je mist zelfs de mogelijkheid om die opvatting dan nog aan de kaak te stellen. Het andere is het notore wanbeheer bij de unesco en dat is op zichzelf wel degelijk een reden voor heroverweging maar dan heeft mevrouw van der Stoel gelijk die overweging is er in Nederland geweest en Nederland heeft voorlopig met dacht ik alle andere EEGlanden op een na besloten om in de Unesco te blijven. Dan lijkt het me logisch dat je niet weer een eigen beleid op dat punt gaat ontwikkelen.

Dank u wel. Mijnheer van Bemmelen.

Ja de commissie is sterk voorstander van het amendement. Ik denk dat het heel goed is als het in ons partijprogramma komt omdat juist die kritische evaluatie en het kritisch volgen van deze internationale organisatie iets is wat veelvuldig de aandacht geniet en ik denk dat het heel goed past in de liberale visie.

Dan kunnen we overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor 911, tegen.

Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen.

Aangenomen.

Groep Nederland 914 wordt aanbevolen. Niemand daarover het woord, dan is dat daarmee opgenomen. 918 van de afdeling Delft wordt ook aanbevolen. Niemand daarover. Wordt dat ook verwerkt. 919 van de ondercentrale Luxemburg.

Aanbevolen maar van de groep Nederland dat wordt ontraden onder verwijzing naar het ELDprogramma. Wie van u over een van beide punten.

Mijnheer Kok.

Voorzitter ik ben het uiteraard helemaal eens met het oordeel van de commissie over het amendement van Luxemburg maar niet over het oordeel van het amendement van de groep Nederland. Ik begrijp niet dat de commissie dit amendement te gedetailleerd kan noemen. En dat de verwijzing naar het ELDprogramma redactioneel verwerkt wordt begrijp ik nog minder want er staat helemaal geen verwijzing naar het ELDprogramma in dus die kun je ook niet redactioneel verwerken.

Waarom is dit amendement voorzitter naar ons oordeel niet te gedetailleerd.

Ik denk dat hier een aantal zeer essentiële zaken in staan namelijk het opheffen van het onderscheid tussen de verplichte en de niet verplichte uitgaven en wat zo mogelijk nog belangrijker is dat zowel de inkomsten aan de uitgaven kant van de Europese begroting aan democratische controle moet zijn onderhevig.

Dat gebeurt op het ogenblik wel met de uitgaven maar het europees parlement heeft absoluut niets te vertellen over de inkomsten en ik denk dat dat voor een begrotingsautoriteit een volstrekt onaanvaardbare zaak zou zijn.

U moet zich die situatie eens voorstellen dat de tweede kamer wel kan praten over de uitgaven maar niet kan praten over de belastingen die worden opgelegd aan de burger. Dat zou hoogst vreemd zijn.

Mijnheer van Bemmelen. Apeldoorn.

Ik vind het 919 punt 1 van de ondercentrale Luxemburg eigenlijk meer een punt wat bij europese verkiezingen ter sprake zou moeten komen. Het gaat hier om de ruimte die ontstaat door het achterblijven van de landbouwuitgaven. Nou ik denk dat daar op dit moment zulke gigantische bedragen naar toe gaan dat het goed is om het te heroverwegen, maar dat kun je niet anders doen dan zeg maar internationale samenwerking met alle andere europese partners erbij.

En ik vraag me af of dat nou wel hier thuis hoort in dit programma. Dat wij daar de zaak kritisch volgen of een andere formulering die daar enige mate verbinding eenheeft daar kan ik me wel in vinden, maar ik denk dat het nu een beetje buiten de orde valt.

Mijnheer Groenendaal.

Dank u wel voorzitter, als u het goed vindt zal ik misschien eerst even reageren op hetgeen de laatste spreker gezegd heeft. Het is inderdaad zo dat er een europees liberaal programma bestaat en dat laat onverlet dat in ons nationale verkiezingsprogramma toch ook duidelijk steeds op de EEG wordt teruggekomen in zelfs noodzakelijkerwijs een link met dat programma wordt gelegd. Namens de kamercentrale Limburg zou het luxemburgse amendement stevig willen aanbevelen net zoals trouwens de commissie gedaan heeft. Dat was eerst wat ik wilde zeggen. Het tweede punt wat ik naar voren wilde brengen is dat wat door de groep Nederland naar voren is gebracht en dat is de suggestie om het verschil tussen verplichte en onverplichte uitgave te laten vervallen. Ik vind dat een heel goede suggestie. Ik vind dat onze partij heel duidelijk moet zeggen dat in Europa dit onzinnige onderscheid dat door de fransen indertijd als truck erin is gebracht om het parlement zijn bevoegdheden te onthouden dat we ons duidelijk uitspreken als partij dat we het daar niet mee eens zijn. Dank u wel.

Weisenbeek.

Ik denk dat ik nauwelijks nog iets hoeft toe te voegen behalve dan dat het europees beleid hoeksteen van ons beleid is. Ik dacht dat we daarom beide amendementen ondersteunden.

Mijnheer van Bemmelen.

Ten aanzien van 919 punt 1 wil ik heel kort zijn. Dat is duidelijk boven tafel gekomen. Het amendement dat ontraden is door de commissie en dat is dus van de groep Nederland daarvan zou ik willen zeggen dat ik geen lid zijnde van de commissie erg veel begrip wil tonen voor dit amendement en ik me dus niet al te sterk zou willen maken in het ontraden van dit amendement eerlijkheidshalve.

Gaan we stemmen over 2 alle kaarten voor het amendement, alle kaarten tegen. Het is aangenomen. Op punt 922 het amendement 1363 van de afdeling Brussel wordt aanbevolen. Niemand die daar een probleem van maakt. Dan nemen we dat over. Dan 926 de ondercentrale Luxemburg iets toevoegen ook aanbevolen. Ook geen probleem. Wordt een aantekening van gemaakt dat het wordt bekeken. 927 drie amendementen. Ondercentrale Hoeksche Waard, groep Nederland, ondercentrale Luxemburg. Alle drie ontraden. Iemand van u die daarover het woord wil voeren. Het woord is aan mijnheer Boerman.

Voorzitter het voorstel wat hier ligt gaat om het stimuleren van het Europese cultuurbeleid en daarin wordt dan vermeld dat we moeten handhaven de pluriformiteit van de gemeenschap. Bovendien wordt er vermeld dat die pluriformiteit versterkt moet worden. Dat laatste voorzitter lijkt mij als we een gemeenschap willen krijgen nou niet nodig om het benadrukt te zeggen dat we die pluriformiteit willen versterken. Er is geen bezwaar tegen als het gebeurt, maar we hoeven dat in ons verkiezingsprogramma niet te benadrukken en ik zou dus warm willen pleiten voor het aannemen van het amendement Hoeksche Waard wat die versterking uit het verkiezingsprogramma wil schrappen. Wat betreft het volgende amendement van de groep Nederland zou ik graag een toelichting van de commissie willen hebben wat men bedoelt met bestaat al ten aanzien van de Europese televisie. Wij zien geen Europese televisie en waarom men dit amendement afwijst.

Weisenbeek.

Mijnheer de voorzitter ik begrijp eerlijk gezegd niet helemaal waarom men dat versterking zou willen schrappen maar op zichzelf is Europa zo pluriform dat de pluriformiteit daarvan nauwelijks versterkt kan worden, dus als het wegvalt denk ik dat dat niet zo'n heel grote ramp is. Wat amendement 2 betreft van de groep Nederland daar ziet u maar hoever er hier vooruit gedacht wordt. Dat heeft men kennelijk geredigeerd in de tijd dat Europa televisie nog niet tot stand gekomen was. Dus alleen het woord tot standkoming is ietwat door de ontwikkelingen achterhaald maar op zichzelf is het amendement volstrekt juist en we moeten het zelfs zou ik het sterk willen aanraden om het in het programma

op te nemen maar het zou dan alleen moeten zijn europa televisie moet krachtig worden bevorderd. Wat het derde amendement betreft mijnheer de voorzitter wat daarmee bedoeld wordt is in feite de versterking van de culturele samenwerking zoals die in de diverse euregio's plaats vindt. Ook euregio is mede in binnenlandse verhoudingen toch een zaak die weleens uit den Haag ietwat te weinig ondersteund wordt. Het lijkt dan ook bepaald niet overbodig wanneer wij dat in ons verkiezingsprogramma nog eens ondersteunen.

Dank u wel. Mevrouw Jo.

Mijnheer de voorzitter ten aanzien van punt 3 van amendement 927 zou ik namens de hele regio Twenthe het betoog van mijnheer Weisenbeek willen ondersteunen. Ik heb daar in de portefeuille euregio en de aandacht en ook de subsidiestromen voor dit soort werk vanuit den Haag zijn bedroevend. Zowel in kwaliteit als in kwantiteit. En niet alleen europa van bovenaf via het europees parlement maar ook een eenwording van europa via de grensoverschrijdende samenwerkingen dat is met dit amendement bedoeld. En daarom zou ik er sterk voor willen pleiten om het wel op te nemen en het wel relevant te vinden en ik zou er ook voor willen pleiten om Hoeksche Waard te verwerpen. Want met die versterking van die pluriformiteit kan je een snellere eenheid van europa bereiken.

Mijnheer vd Berg.

Voorzitter alleen over amendement 3. Daar zitten twee aspecten in en alleen daardoor begrijp ik al niet dat de commissie de amendering irrelevant vindt of niet relevant want het is natuurlijk wel enerzijds het punt door de heer Weisenbeek naar voren gebracht wat al voldoende belicht is anderszins is het punt dat als men dit aspect ziet als een verlengde van Tindemans 2 wat het in feite natuurlijk is het europa van de burger met de culturele poot daarvan dan vervreemdt je alle landen die niet in de EEG betrokken zijn en wij maken dat de leden van de raad van europa maken geregeld mee dat dat spanningsveld bestaat. Ik raad dus ten sterkste de vergadering aan om inderdaad de amendering van Luxemburg over te nemen.

Mijnheer Groenendaal.

Ik wilde namens Luxemburg graag nog aan de zaal zeggen dat er niet voor niets dit amendement gemaakt hebben omdat wij toen wij de tekst lazen het gevoel hadden dat er iets weggelaten was. En dat wat er weggelaten was hebben wij juist door deze korte tekst eraan willen toevoegen. Ik wil nog eens graag duidelijk maken dat als we over Europese cultuurpolitiek praten dat we niet praten over een

franse of een nederlandse cultuurpolitiek waar dus betere uitwisseling zou moeten zijn, maar ik geef een voorbeeld. Als u bijvoorbeeld over nederlands talig cultuurbeleid praat dan kunt u bijvoorbeeld de belgen niet buiten beschouwing laten. Daarom hebben we sterk dat grensoverschrijdende aspect willen benadrukken en u ook willen aanraden dat in deze verkiezingsprogramma tekst op -e nemen.

Mijnheer van Bemmelen.

Ja mijnheer de voorzitter ik zou eerst willen opmerken dat met betrekking tot het eerste amendement waar gevraagd wordt om schrapping van de woorden en versterking dat de woorden en versterking hier sterk zijn bedoeld in de identiteit van de verschillende stromingen die het bestaan in die pluriformiteit. Geen ernstige bezwaren tegen het aannemen van een amendement. Tweede amendement met betrekking en of dat van de groep Nederland daar zou ik me ook niet ernstig tegen willen verzetten. Ik vind inderdaad dat in de vertrekpunt van de commissie misschien iets te sterk is uitgegaan van wat incidentele uitzending en die europees gericht zijn, maar die toch niet inhouden wat hier eigenlijk wordt bedoeld inzake europese televisie. Dan ten aanzien van de ondercentrale Luxemburg ook het is ontraden hier toegevoegd niet relevant. Ik laat me gaarne overtuigen door zo'n handige vertegenwoordiger van de kamercentrale Limburg. Dus ik wil zeggen in stemming brengen.

Dan gaan we over tot de stemming over het amendement nummer 1. Alle kaarten voor, tegen. 1 is verworpen. Twee de groep Nederland. Met de aantekening dat de tot standkoming van kan achterwege kan worden gelaten inmiddels. Alle kaarten voor 2, tegen. Aangenomen. Ondercentrale Luxemburg. Alle kaarten voor 3, tegen. Aangenomen. 928 de afdeling Rotterdam wil de tweede zin daarvan schrappen maar het wordt ontraden.

Afdeling Rotterdam.

Ja wij willen die tweede zin eruit halen aangezien dat voor ons een duidelijke breuk zou zijn met het beleid van de nederlandse regering tot op dit moment. Er wordt daar gezegd dat de Antillen bij voorkeur in een staatsverband onafhankelijk zouden moeten worde, Dat zou willen zeggen dat Aruba weer bij de andere Antillen gevoegd zou moeten worden. Dat zou van de Antillen niets anders dan een soort bijenkorf maken. Men vliegt er maar uit, men vliegt er maar in. Het lijkt ons dan veel beter om dan alleen het eerste stuk te handhaven waar toch in staat dat wij bij de Antillen om een verdere staatkundige ontwikkeling zullen bijstaan waarbij we de rest dan weglaten.

Laten we open dan zien we wel hoe die ontwikkeling zich voortzet.

Hofkamp afdeling Hilversum maar niet namens die afdeling.

Ik zou graag dat voorstel van de afdeling Rotterdam willen onderschrijven.

Bovendien is voor Aruba inmiddels al een datum van onafhankelijkheid vastgesteld gekoppeld aan de status aparte. Zijn we 1 januari 96 met Antillen van de vijf is in nog geen dagen gesproken over de toekomstige onafhankelijkheid.

Bovendien lijkt mij een gerechtvaardigde staatkundige verlangens van de eilanden volkomen in tegenspraak gezien mijn ervaringen met een gezamenlijke onafhankelijkheid in de toekomst.

Mijnheer van Bemmelen.

Ja mijnheer de voorzitter dit amendement wordt ontraden. Ik zou het zelfs met klem willen ontraden want ik vind dat die tweede zin die daar wordt aangereikt die is zeer voorwaardelijk gesteld. Er wordt gezegd het streven en tegelijkertijd bij voorkeur en tevens. Ik denk dat dat streven een heel goed streven is en dat de verantwoording die Nederland heeft ten opzichte van die eilanden om daar een zekere gezamenlijkheid tot stand te houden ook in de nabije toekomst dat dat wat op enigszins uniforme wijze gelijkelijk moet kunnen worden behandeld indien mogelijk uiteraard. Maar ik denk dat het streven een goed streven is want vandaar handhaving voor deze paragrafen.

Maar voorzitter ik geloof toch dat de ontwikkeling van die eilanden in eerste instantie daar door die eilanden gezien zou moeten worden en dat het niet van ons uit zou moeten gaan van wij vinden het beter dat jullie als 6 verder gaan. Als Aruba dan zo nodig alleen verder moet. Zij willen dat laat ze dan.

Jawel maar dat staat niet in het amendement wat u zegt. Er wordt alleen gezegd Dat het streven erop moet zijn gericht en dat lijkt me een goed streven. Niet de verantwoordelijkheid van die eilanden, maar ik denk dat wij op deze wijze op dit moment iets kunnen aandragen van een mening die wij hebben.

Dat is dan een duidelijke breuk met de lijn zoals de nederlandse regering die op dit moment voert.

Mijnheer Dijkstal.

Eigenlijk de vorige spreker zegt het in zijn laatste zin. De tekst zoals die nu in het artikel staat zou het inderdaad onmogelijk zijn dat Aruba in 1996

als enige onafhankelijk zou worden. En ik geloof niet dat we ons die weg bij voorbaat moet afsnijden. En dan denk ik dat het amendement van Rotterdam een verstandig amendement is.

Als Nederland nou iets wil nastreven maar uiteindelijk van de beslissing laat aan de Antilliaanse eilanden dan heeft het toch geen zin om dat na te gaan streven. Ik denk dat dat een verregaande vorm van betutteling eigenlijk.

Goed kunnen we overgaan tot de stemming. Afdeling Rotterdam de tweede zin schrappen. Wie is voor dit amendement. Alle kaarten voor, tegen. Het is geschrapt. 930 daar zijn we bij de commissie ontwikkelingssamenwerking een punt wat nu als het punt 930 zou moeten gelden. Mijnheer Renjo.

Juist voorzitter, Ik zou daar graag nog aan willen toevoegen dat wij het eerste deel van het vorig jaar een deelcongres hebben gehad. Onze bewindsvrouw van ontwikkelingssamenwerking heeft daar een uitstekend filosofisch verhaal gegeven. Wij hebben gemeend als commissie ontwikkelingssamenwerking juist uit de resultaten van dat congres essentiële punten te halen om daarmee als het ware het credo voor ontwikkelingssamenwerking te verwoorden. Dat is bij 930 gedaan. Ik zou u grote ondersteuning voor dit punt willen vragen.

Iemand anders nog. Mijnheer van Bemmelen.

Ik sta tegenover dit amendement zelf sympathiek. Het wordt ontraden maar ik zou me daar toch niet tegen willen verzetten. Ik zou zeggen in stemming brengen.

Dank u. Dan kunnen we overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor, tegen. Aangenomen. 931 aanbevolen. Daarover lijkt geen discussie noodzakelijk. Overgenomen. 932 wordt ontraden afdeling Voorschoten.

Voorzitter mag ik pleiten voor 932. De argumentatie zou als volgt kunnen leiden. Als wij praten over ontwikkelingssamenwerking dan zien wij in het gedeelte hierover nu als eerste 931 en daar wordt de nederlandse samenleving herinnerd aan een dure plicht namelijk per dag 20 miljoen gulden ontwikkelingssamenwerking per jaar 5000 miljoen gulden ontwikkelingssamenwerking plus de stijgingskansen die erin zitten. Een zware substantiele verplichting die wij als Nederland willen aangaan en de komende jaren ook zullen waarmaken. Dus we beginnen met een plicht die duidelijk geformuleerd is zwaar.

Is het dan niet logisch dat je in de tweede alinea, tweede paragraaf over ontwikkelingssamenwerking gaat praten over de plaats daarin van de nederlandse samenleving. Nou tegen die achtergrond vraag ik dat u ons amendement wilt lezen waarin wij dus aangeven dat daar waar bilateraal optreden effectief kan zijn dat is lang niet overal, maar daar waar die afweging mogelijk is kan de nederlandse samenleving in beeld worden gebracht. Dat is de functie van het amendement. Wij hebben daarbij teruggegrepen op zowel de ervaring in onze afdeling van mensen met ontwikkelingssamenwerking mensen die vanuit het bedrijfsleven bijvoorbeeld gestationeerd zijn geweest in die ontwikkelingslanden en mensen die anderszins ervaring hebben gehad en anderszijds hebben wij de laatste uitspraken van het algemene congres over ontwikkelingssamenwerking opgepakt. Het is gebeurd in het congres van december 83. De stellingen 3 en 4 zoals gepubliceerd in vrijheid en democratie 12-89 van 27 september 83 zijn duidelijk. Stelling 3 spreekt over inschakeling van nederlands bedrijfsleven bij ontwikkelingssamenwerking moet versterkt worden. Stelling 4 zoals aanvaardt door de partij toen laatste duidelijke uitspraak was dat onze financiële bijdrage aan multilaterale organisaties en inschakeling van nederlandse kennis en ervaring dienen beter met elkaar in evenwicht te worden gebracht. Met andere woorden er schort iets aan. Dat is de functie van ons amendement. Er is toen ook gesproken in diezelfde stelling 4 over het meer doen met ontwikkelingsamenwerking onder andere combinatie ontwikkelingssamenwerking geldt met commerciële exportgebieden. Het is duidelijk dat de partij heeft gezegd dat Nederland goed in beeld moet komen in het geheel van de ontwikkelingssamenwerking. Dat is de betekenis van ons voorstel.

Dank u wel. Mevrouw van de Stoel.

Mijnheer de voorzitter ik ben de mijnheer uit Voorschoten erkentelijk dat hij nog even weer de tekst voor de geest haalt die in Alkmaar zijn vastgesteld en hij citeerde een tekst over multilaterale contacten en dat daar verbetering in aangebracht zou moeten worden. Dat spreekt dit verkiezingprogramma ook uit maar ik begrijp niet uit de tekst dat we hier nu speciaal uit die tekst van Alkmaar dat daar nu speciaal bilaterale kontakten zo benadrukt moeten worden.

Dank u wel. Niemand meer.

Ja voorzitter ik wil graag toevoegen dat ik als lid waarneem en lees de kranten dat nog steeds de inschakeling van de nederlandse samenleving, bedrijfsleven cultuur nog niet compleet is.

Nog niet op dat punt is aangekomen waar die zou moeten zijn en deze tekst is een zetje in de goede richting. Met andere woorden sinds Alkmaar is de ontwikkeling ~~al lang verder gegaan~~ verder gegaan maar nog niet ver genoeg, nog niet snel genoeg.

Mijnheer van Bemmelen.

Ja mijnheer de voorzitter ik heb me laten overtuigen door deze toelichting. Ik neem aan dat de commissie zich in dit amendement kan vinden.

Ja overgenomen. Dat was 932 van Voorschoten en dan zijn we gekomen bij 933 van de commissie ontwikkelingssamenwerking wordt aanbevolen.

Als het niet nodig is voorzitter.

Ik denk het niet. Niemand vraagt daarover stemming dan is dat overgenomen. 935 kamercentrale den Haag mevrouw Buseman. Wordt ook overgenomen dus is ook niet nodig. Ook overgenomen daarmee. 936 dat wordt ontraden.

Het wordt bedoeld voorzitter vanuit een dacht ik liberaal streven om je niet te willen inlaten met wat nou zeer gevoelig is in ontwikkelingslanden zelf ervaar ik met ontwikkelingslanden leert juist dat wanneer je over deze dingen praat dat je de meest diplomatieke aanpak moet volgen die er maar is. Je mag er wel over praten maar niet met de uitgestoken vinder, niet met een ui-roepteken die helaas deze formulering onder 936. Dus met andere woorden de gedachte is begrijpelijk. Het probleem is veel moeilijker. U kent alle problemen wel, waarom mensen grote gezinnen hebben. Je mag erover praten maar niet op deze nadrukkelijke wijze in een partijprogramma.

Mevrouw Bruggeman.

Wij zouden ervoor willen pleiten om het te laten staan wat wij vinden eigenlijk dat het juist erg genuanceerd is geschreven door de tweede zin en ik vind dat je zoiets best mag zeggen. Het is heel belangrijk.

Mijnheer van Bemmelen.

Ja ik wil de originele tekst graag verdedigen. Het amendement dat is verdedigd die spreekt of de woordvoerder die spreekt van het opgestoken vingertje.

Ik zie in 936 helemaal dat opgestoken vingertje niet en ik denk dat het beleid wat bedoeld wordt hier en gericht moet zijn op de beperking het is een kwestie van voorlichting etc.

Mag ik misschien u vragen dat als dit wordt aangenomen met wat voor boodschap stuur je dan onze ontwikkelingswerkers op stap. Dat ze vanaf nu met iedereen met wie zij praten moeten zeggen denk wel hier. Nee ik geloof dat het beleid verschilt ook sterk van land tot land. Ik geloof dat je de pluriformiteiten van de ontwikkelingslanden geen recht doet door hier een algemene uitgestoken vinger te willen hebben.

Ik wil graag vervolgen. Het punt is namelijk dat dat opgestoken vingertje zag ik dus niet en ik denk juist dat het beleid wat bedoeld wordt is onder andere laat ik zeggen voorlichting op het gebied van gezinnenplanning etc etc. Programma's die we ook in Nederland en europa kennen en in het verleden heel populair waren dus ik denk dat als wij een verplichting voelen om die volkeren te helpen dat we ook in die richting een bepaalde taak hebben te vervullen en dat hoeven we helemaal niet belerend te doen maar we kunnen daar wel heel duidelijk een stuk voorlichting geven op dat gebied wat zij behoeven.

Band 14,

Mevrouw Schoo.

Ja voorzitter ik wilde hier erg pleiten voor het handhaven van de oorspronkelijke tekst van 936. Ik ken de remmingen zoals verwoord door de mijnheer die zegt laat maar vallen want de mensen het is een beetje een eng onderwerp om het te bespreken. Het is mij gebleken dat het onderwerp in Nederland vaak veel enger wordt gevonden dan in de ontwikkelingslanden. Men is er zich daar buitengewoon van bewust dat de bevolkingsgroei die sneller gaat in vele gevallen dan de economische groei in feite een van de grote problemen is. Ik vind dat wij als zij het willen moeten helpen om die bevolkingsgroei af te remmen en de economische groei te bevorderen.

Dan gaan we stemmen. Alle kaarten voor het amendement van Voorschoten, tegen. Het is verworpen. 940 commissie ontwikkelingssamenwerking en de ondercentrale Wassenaar. Eerste ontraden. Twee aanbevolen. Mijnheer Renjo.

Ja voorzitter zowel punt 1 als 2 ik denk dat ik dat wel mag behandelen. Punt 1 de commissie ontwikkelingssamenwerking is beslist niet gelukkig dat 1 apart land in het verkiezingsprogramma wordt genoemd.

Het lijkt toch wel heel erg mag ik het woord discriminerend gebruiken om op deze manier hier een uitzondering te maken. De commissie ontwikkelingssamenwerking is van mening dat wij als Nederland heel veel meer positief zouden kunnen werken zeker in het herstel van activiteiten in Suriname door dit punt niet in het verkiezingsprogramma van de VVD te doen. Nee het is veel verstandiger om directe werkzaamheden trachten weer op gang te brengen. Bovendien zou ik u willen zeggen en dan ga ik over naar punt 2 het is verstandig om 1 uit te voeren en daarmee ruimte te scheppen en daarmee een heel belangrijk punt zoals verwoord onder punt 2 door de ondercentrale Wassenaar daarvoor in de plaats te brengen omdat dat duidelijk aangeeft elementen waar we wel in een partij verkiezingsprogramma mee bezig moeten zijn.

Mijnheer Voorhoeve.

Mijnheer de voorzitter ik zou er sterk voor willen pleiten om de tekst van 940 te laten zoals die daar staat. Daar staan naleijk voorw-arden in ten aanzien van de hervatting van hulp aan Suriname. Als wij dat gaan schrappen dan wordt daaruit geconcludeerd dat wij die voorwaarden laten vallen en dat is beslist niet de bedoeling. Wij wensen dat er eerst stappen worden gezet tot herstel van de democratie en eerbiediging van de fundamentele mensenrechten in Suriname.

Voorzitter ik geloof dat wij heel weinig eer kunnen inleggen met een diep trieste bilaterale die op dit moment bestaat met Suriname, een land waaruit de zieke thans Nederland komen opzoeken. Ik geloof dat het allerminst gelukkig is wanneer wij dit land met zijn naam gaan noemen hier in ons verkiezingsprogramma. We hebben een zwenking gemaakt van het hoogste hulp per dag per hoofd van de bevolking naar nul. Nog nooit in de recente geschiedenis is dat voorgekomen in een relatie tussen een ontwikkelingsland. Ik bepleit dus ook de schrapping van 940.

Mijnheer van Bemmelen.

Ja mijnheer de voorzitter ik ben inderdaad van mening dat 940 moet blijven in deze tekst zoals die nu is en niet het amendement moet worden benut. Suriname wordt hier inderdaad nadrukkelijk apart genoemd. Het is natuurlijk wel zo dat Suriname nog altijd steeds een bijzondere plaats inneemt in Nederland gezien de bestaande oude banden. En ik zou daarbij nog willen vermelden en dat is misschien voor deze vergadering minder belangrijk maar ik zou toch moeten zeggen het is natuurlijk een beleid van de tweede kamerfractie hierop.

Voorzitter Frankrijk heeft bijvoorbeeld het geval gehad van Guinee. Waar op een bepaald moment een bepaald bloeddorstige diktator de zaak verstierd heeft. Men heeft natuurlijk het land niet uit de frankofone familie gestoten, men heeft de relaties in de ijskast gedaan. Toe de heer Sekoetoe overleed heeft men stap voor stap geleidelijk de zaak weer genormaliseerd en een jaar later was het land weer opgenomen in de familie en het is niet gegaan alweer via de nadrukkelijke weg van partijprogramma's, daar is de stille diplomatie aan te pas gekomen. Het punt Suriname het is een heel tragisch onderwerp gewoon, onderdeel van onze buitenlandse politiek. Het past niet en ook in het licht van wat de heer van Bemmelen zegt ik zie eigenlijk geen goed argument waarom wij met Suriname nou naar buiten moeten komen. Hoe we met het Surinamebeleid de kiezer moeten gaan opzoeken.

Dank u wel.

Mijnheer Renjo.

Ja voorzitter ik denk dat met alle vriendschap voor zowel de heer Voorhoeve als de heer van Bemmelen het niet verstandig is om het zo op de spits te drijven. Het is nu juist een verstandige zaak wanneer we de zaken zouden schrappen heb ik u al gezegd en dat doet niets af aan de onderschrijving van het beleid als zodanig van onze tweede kamerfractie op dit punt.

Mijnheer Swart.

Ik wou in het verlengde van de vorige spreker ook kunnen zeggen dat in een stelling daarvoor we al heel nadrukkelijk hebben aangegeven wat het nederlandse beleid is als het gaat om ontwikkelingssamenwerking en mensenrechten. Dat blijft staan dus ook in het beleid, in het geval van Suriname. Maar het apart noemen van Suriname lijkt aan de ene kant of u daar een uitzondering voor maakt. Dat kan niet de bedoeling zijn. En aan de andere kant heb ik het idee dat een aantal dingen die worden gezegd in 1936 dan plotseling bij Suriname plotseling kennelijk weer worden teruggenomen. Dat lijkt me gewoon niet verstandig. Ik denk dat het niet nodig is om het apart te noemen en ik denk dat het voldoende is om met het algemene beleid te volstaan omdat we een apart hoofdstuk hebben over probleemgebieden.

Heer Haafkamp.

Ja voorzitter het is nodig maar ik heb via mijn werk nogal het een en ander met Suriname te maken. Het wordt mij de laatste tijd steeds moeilijker om te verdedigen dat Nederland op het gebied van de mensenrechten ten opzichte van

Suriname nog steeds bepaalde eisen doet gelden terwijl bijvoorbeeld een ander land die die oude sentimentele banden hebben zoals Indonesie dat kennelijk minder geldt.

Mijnheer de voorzitter-mevrouw Buseman-Ik wou heel even kort opmerken dat wij toch een bijzondere relatie met Suriname hebben dus dat je dan toch ook bijzondere eisen mag stellen die je gewoon mag formuleren. Dus dat het juist heel belangrijk is om dit in het verkiezingsprogramma op te nemen.

Problematiek is volledig duidelijk. Wij zullen nu overgaan tot de stemming. Witte kaarten voor het amendement van de commissie ontwikkelingssamenwerking. Schrappen van dit punt. Witte kaarten tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor tegen. Meerderheid . Het amendement is verworpen. Dan de ondercentrale Wassenaar die wil nu het is blijven staan wijzigen in zoals Wassenaar heeft geschreven. Daar gaan we ook over stemmen. Witte kaarten voor het wijzigen. Sorry nieuw punt gaat u daar allemaal mee akkoord. 941 afdeling Amsterdam de laatste zin schrappen.

Mevrouw van der Stoel.

Mijnheer de voorzitter het is duidelijk dat de tekst van het programma is geschreven voordat de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de NCO in de kamer aan de orde waren gesteld. Inmiddels heeft de kamer gesanktionéerd dat er een grote korting wordt toegepast op de NCO en derhalve kan betrekking tot de afdeling Amsterdam de zin vervallen en het is geheel onduidelijk waarom een korting op een organisatie door de commissie plotseling tot principieel punt wordt verklaard.

Mijnheer Voorhoeve.

Mijnheer de voorzitter ik zou ervoor willen pleiten de tekst te laten zoals die is. Het is goed om te houden in ons programma dat de NCO zal moeten voldoen aan een aantal eisen en dat gaat niet alleen maar om het budget en mogelijke kortingen er op maar ook op het functioneren van de NCO in het algemeen.

Kunnen we overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor het amendement van Amsterdam. Alle kaarten tegen het amendement. Het amendement is verworpen. 942/49 amendement van de kamercentrale Haarlem wordt ontraden omdat het geen recht doet aan de intentie van de paragraaf.

Meijeran.

Als ik de intensie van de paragraaf goed begrepen heb voorzitter dan doet het antwoord van de commissie geen recht aan de intensie van het amendement. Wat staat er onder andere in bepaalde punten die hier volgen de onafhankelijkheid van Afghanistan dient te worden hersteld. De Arabische staten dienen het bestaansrecht en het voortbestaan van Israel te aanvaarden. De nabuurstaten dienen met Israel onderhandelingen te voeren. En dat gaat men nou voor een verkiezingsprogramma van een nederlandse partij met het opgeheven vingertje toch wel bijzonder ver. Niet alleen in de stellige formuleringen die er zo staan. Want wat zal de VVD zelfs als in de regering komt aan deze dingen kunnen doen. Gaan we ten strijde in Afghanistan om die onafhankelijkheid te herstellen of doen we het zoals in het amendement staat het bereik van ons land blijft zoveel mogelijk in europees verband gericht op bevordering casu vreedzaam herstel van vreedzame ne stabiele verhouding waaronder in het midden oosten en op eerbiediging van de rechten van de mens over de hele wereld. Wat wil je nog meer als de daaraan voorrang geeft en wat wil je dan met al je opgeheven vingertjes. Het overschat niet alleen in de stellige formuleringen maar ook is een overschatting van invloed welke Nederland kan hebben. Het deed me eigenlijk denken aan de 6daagse die in de 30er jaren opgagn kwamen toen was er een keer een zesdaagse een van de eerste die werd gewonnen door braspenning en peijnenburg. En ze vroegen aan braspenning hoe was het. Nou zei hij ik en de pijn hebben het gewonnen. En dit hoofdstuk heet Nederland en de wereld. Ik dacht dat je misschien niet zo sterk als wij dit hebben geformuleerd, misschien zit er iets overdrijving aan de andere kant maar dat je een heleboel van die verhalen in 942/49 gevoeglijk kunt missen zonder af te doen aan de intensies van de paragraaf en aan de intensies van het te voeren beleid.

Mevrouw Jonker.

Voorzitter ik wou niet ingaan op hetgeen hier door de heer Meijeran naar voren is gebracht maar ik neem aan dat op dit moment de punten 942 tot 49 aan de orde zijn.

Als wij dit amendement van de kamercentrale Haarlem nu direkt behandelen en het zou worden aangenomen dan vervalt de hele rest en kunt u daar niet meer over spreken.

Mevrouw Jonker.

Ik zou graag van de commissie een antwoord willen hebben op de vraag hoever gaat de taak tot redactionele aanpassing. het is mij gebleken namelijk dat een aantal amendementen redactioneel zijn verklaard die een wezenlijke wijziging

ten aanzien van het gestelde inhouden en wel een aanpassing die omschreven zou kunnen worden als wat meer in overeenstemming met ontwikkelingen sinds de opstelling van dit concept programma.

Kijk mevrouw Jonker we hebben een amendementencommissie gehad en alle kamercentrales hadden daar vertegenwoordigers. En daar is gestreden soms en we hebben ook verklaard aan sommige afgevaardigden dat ze echt gestreden hadden en dat we dat zouden bevestigen voor het overeind houden van hun amendementen, maar het is niet altijd gelukt. Wij hebben daar afgesproken dat wat er overbleef voldoende was om een goede discussie te voeren met elkaar dus wij kunnen nu niet meer terugkomen op amendementen die in de amendementenbeurs geslacht zijn.

Akkoord voorzitter maar dat impliceert dus dat er op deze vergadering geen discussie mogelijk is over punt 945 waarin het buitenlands beleid ten aanzien van zuid afrika wordt beschreven. Sinds de opstelling van het verkiezings concept programma is daar wel het een en ander gebeurd. Het is wellicht ook enige aanpassing denkbaar van het VVDstandpunt of ten aanzien van eventueel te nemen maatregelen.

De amendementen die daarover waren waren of gelijkkluidend of van zodanige aard dat zij in de redaktie van het punt 945 worden verwerkt omdat er te weinig controversieel om hier een debat over te voeren.

We wij zijn terug bij 942/949 de vraag uitgebreid verhaal over probleemgebieden of kort samengevat zoals de heer Meijeran daarvan een voorstander is. Het woord is aan de heer van Bemmelen.

Graag mijnheer de voorzitter ik begrijp de teleurstelling van de heer Meijeran die zegt van we zijn dan misschien wat richtingwijzend of belerend of je in die geest zijn wij bezig en dat moeten we niet doen als liberalen. En ik kan me ook voorstellen dat hij dan onder dat kopje probleemgebieden niet de oplossingen aantreft die daar misschien onder zouden horen maar het punt is dat dit opgenomen is en behoort te zijn is natuurlijk dat wij naar de kiezer heel duidelijk ons moeten manifesteren en zeker als erom gevraagd wordt wat is uw partijpolitieke opstelling inzake bijvoorbeeld het midden oosten, Afgahnistan zuid afrika. En dan kunnen niet alleen onze sprekers zich op deze teksten oriënteren en baseren maar ook de lezer, de kiezer kan het hierin aantreffen en dan kan het voor sommige kiezers zeer bepalend zijn hoe hij zijn stem zal uitbrengen. Dus ik denk gewoon dat je er nooit aan ontkomt om bij de opstel

van het partijprogramma dit soort problemengebieden te noemen met de denkwijze binnen onze groepering.

Meijeran.

In navolging van de commissie heeft de kamercentrale Haarlem zijn probleemgebieden ook genoemd, daar gaat het dus niet om. En verder wat is ons beleid is het verkiezingsprogramma een momentopname of is het bedoeld voor de komende vier jaar. Nou voor de komende vier jaar dan kan er van dag tot dag en van jaar tot jaar nog wel het een en ander veranderen. Het beleid lijkt dus gericht zoveel mogelijk in europees verband op bevordering casu herstel van vreedzame en stabiele verhouding en op eerbiediging van de rechten van de mens over de hele wereld. En daar waar nodig is speel je daar op in en als je vandaag zegt dat de Jonge zou moeten uitgeleverd of zou moeten blijven zitten dat kan morgen niet meer interessant zijn. Als je in die details wilt vervallen. Ik zou overigens procedureel in het midden willen laten dat als men dit als principe zou aanvaarden dat dan op een enkel punt best nog iets specifiek zou kunnen worden toegevoegd. Het is een poging geweest om tot een behoorlijke samentrekking te komen. En als daar een enkele uitwerking hier of daar is toegevoegd dan doet dat aan de intensie van het amendement kamercentrale Haarlem niet af. Intensie is helemaal in overeenstemming met de intensie van het verkiezingsprogramma maar een beetje bescheidenheid met zo'n groot buitenland en zo'n klein landje als wijzelf zijn mag er wel wezen.

Prima dank u wel. Mevrouw Bruggeman.

Mijnheer de voorzitter het verhaal van de heer Meijeran klinkt ontzettend goed maar we moeten wel beseffen dat je met zo'n verhaal eigenlijk het verkiezingsprogramma gedeeltelijk niet kunt schrijven. Dan kun je wel ophouden. Ik bedoel ik vind de artikelen allemaal ook redelijk lang en uitgebreid en ze hadden krachtiger geredigeerd kunnen worden, maar om nou met een klap 7 artikelen weg te nemen en door een heel kort stukje te vervangen dat vind ik zo ingrijpend daar ben ik echt tegen.

Nou dan gaan we er toch over stemmen. Een laatste reactie nog mijnerzijds.

De heer Meijeran die zegt of die predikt eigenlijk de bescheidenheid. Ik zou dat graag willen volgen, maar ik ben toch bang dat de kiezers deze bescheidenheid vaak zien als een soort van vrijblijvendheid.

Als je je niet wilt uitspreken ten aanzien van dit soort probleemgebieden.

Goed we gaan stemmen. Witte kaarten voor

Mijnheer Bakker.

Een vraag aan de commissie. In hoeverre is de commissie nou wel bereid om iets positiever dat mee te nemen.

bijk je kunt niet, met dit amendement valt niets positief mee te nemen. Of je schrijft 7 punten of 1. We kunnen niet zeggen we gaan het positief redactioneel meenemen. Wel stemmen dus. Witte kaarten voor het amendement van de kamercentralen Haarlem, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Het is verworpen. We zijn bij 943 dat is van de afdeling Spijkenisse wordt ontraden. Nederland heeft Sowjet Unie in huidige grenzen erkend. Ik denk dat die argumentatie duidelijk is en dat we tot stemming kunnen overgaan. Alle kaarten voor Spijkenisse, tegen. Het is verworpen. 946 Leiden en de commissie defensie worden beiden ontraden. De defensiecommissie omdat het de essentie uit de tekst haalt.

Mevrouw Namis vanuit Leiden.

In de eerste plaats was Leiden het zeer eens met de intensie van de kamercentralen Haarlem tot enige beperking over te gaan omdat wanneer je in teveel details treedt toch het gevaar loopt specifiek op een onderwerp te komen en de andere dan weer te vergeten. Ten aanzien van de PIO hier de laatste zin die wij hebben en het stuk over het midden-oosten Israel wilden wij graag opmerken dat wij de israeli uitstekend in staat achten om zelf te onderhandelen zelf hun voorwaarden te bepalen waaronder zij willen onderhandelen en met wie ze dat willen doen. Wij dachten dat de VVD in een heel raar daglicht komt te staan wanneer bijvoorbeeld volgend jaar koning Hoessein met een paar burgemeesters van de westbank die PIO lid zijn in onderhandeling treedt en wij in ons programma hebben staan dat dat toch echt niet mag. Daarom zou ik u van harte willen aanbevelen om dat amendement aan te nemen.

Mijnheer Voorhoeve.

Mijnheer de voorzitter ik zou willen pleiten voor handhaving van de tekst en tegen het amendement omdat wij namelijk ook zelf als partner in de Europese politieke samenwerking moeten bepalen of wij vinden dat de PIO als onderhandelingspartner moet worden aanvaard. Het is al jarenlang het VVD beleid en terecht

dat wij niet onderhandelen met organisaties die van terrorisme een belangrijk politiek instrument maken. En ik wil dan ook heel nadrukkelijk pleiten tegen dit amendement.

Voorzitter er is verwezen naar de politieke Europese samenwerking. Het beeld is genuanceerder een Europese lidstaat erkent de PLO dat is Griekenland dus die erkenning is niet zo sterk. Het is inderdaad weinig raadzaam hier zo precies aan te geven hoe de PLO zich moet gedragen voor mij ook conclusie amendement Leiden verdient voorkeur.

Iemand uit de defensiecommissie of iemand die dat punt wil verdedigen of toelichten niet. Dan mijnheer van Bemmelen.

Geheel conform de heer Voorhoeve dank u wel.

Dan gaan we stemmen over de afdeling Leiden amendement 2289. Alle kaarten voor Leiden. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. Commissie defensie alle kaarten voor, tegen. Is verworpen. 947 van de afdeling Soest/Soesterberg wil die hele tekst laten vallen dat wordt ontraden.

Dat wordt ontraden en ik begrijp helemaal niet waarom. Want er staat V.S., en marine. Nou ik denk dat dat eigenlijk de motivatie is waarom wij zeggen dat het geschrapt moet worden. Want we hebben het hier over een Nederlands programma we hebben het over Nederland, we hebben het over de VVD. En wat heeft de VVD nou met de VS en de marine te maken en de Golfstaten. Laten we in godsnaam een beetje bij huis blijven en gewoon stellen dat dit artikel uit de lucht gegrepen is.

Nou er zijn mensen die denken dat we nogal wat hebben aan die Amerikaanse marine. Goed. Iemand nog. Ik denk dat we kunnen stemmen. 947 wordt ontraden. Alle kaarten voor, tegen. Het is verworpen. 948 daarop is geen amendement ingediend. Op 950 we. En wel 2. Een van de Kamercentrale Leiden en een van de commissie defensie. De Kamercentrale Leiden wordt ontraden en de commissie defensie aanbevolen.

Ja voorzitter Kamercentrale Leiden is wat verdrietig dat de commissie dat heeft ontraden. En om een aantal redenen. In de eerste zin van het huidige voorstel staat in wezen gewoon niets. Afgezien van het feit dat je je aan akkoorden moet houden omdat je ze getekend hebt en niet om reden van vrede en veiligheid denk ik.

In de tweede zin dat is in feite inhoudelijk al begrepen. In punt 902. ik zou sterk willen pleiten voor het amendement van de kamercentrale Leiden waarin heel duidelijk een intensie aangegeven staat een criteria aangegeven staat als ze dat artikel opnemen dan kan bovendien en dat is een administratieve nog een voordeel ook het nummertje 2 van de commissie defensie vervallen. Dus samenvattend zou ik dit amendement willen ondersteunen waarbij dan ook het amendement nummer 2 of laat ik zeggen 186 kan vervallen.

Mijnheer de voorzitter de afdeling Rotterdam is het in deze helemaal eens met de kamercentrale Leiden. Zeker ook omdat in dit amendement naar voren komt een van de punten uit Helsinki die naar onze mening nog niet goed genoeg zijn uitgewerkt namelijk de vrije communicatie tussen landen en volkeren. Iets waar in deze vorm best wat extra aandacht aan gegeven kan worden.

mevrouw Buseman.

Mijnheer de voorzitter ik word eentonig. Ik wou ook graag dit amendement ondersteunen. Wij vinden dus dat de akkoorden van Helsinki dermate belangrijk zijn dat het dermate goed is om daar uitvoerig op in te gaan en met name ook die vrije communicatie tussen de burgers waar in de praktijk van de andere kant zo weinig van terecht komt dat willen we graag belichten.

Mijnheer van Bemmelen.

De commissie neemt dit amendement over.

Prima en dat doet de commissie ook al met de laatste twee woorden van de commissie defensie. Dus daarover. Nee het kan niet meer dat is daarmee vervallen. 952 de afdeling Delft wil 952 wijzigen. Iemand die het wil verdedigen. Denkt u dat een uitgebreide discussie nodig is. Het wordt ontraden. Ik denk dat we wel kunnen overgaan tot de stemming. Alle kaarten voor Delft, alle kaarten tegen. Het is verworpen. 955 het amendement van Delft dat zou niet meer nodig zijn volgens de commissie. Iemand daar iets over zeggen. Niemand dan kunnen we stemmen. Alle kaarten voor Delft, alle kaarten tegen. Verworpen. 956a is een nieuw punt van de afdeling Rijswijk.

Voorzitter - Mevrouw Larive-ik zou graag een suggestie willen doen van redactionele aanpassing van dit artikel. We streven terecht als liberalen een vrij verkeer van personen, goederen en diensten na en dat betekent zometeen ook afschaffing van de personencontrole aan de grenzen. En ik dacht dat het dan erg belangrijk was om niet alleen het werk van de nationale inlichtingen - en

veiligheidsdiensten te intensiveren maar ook de samenwerking over de grenzen heen van de nationale inlichtingen- en veiligheidsdiensten te intensiveren. Niet alleen om het internationaal terrorisme te bestrijden maar ook de drugshandel en de wapensmokkel. Dus in die zin zou ik graag een redactionele wijziging willen voorstellen. Dank u wel.

Ja in principe kunnen redactionele wijzigingen niet meer, maar als het echt een nieuw punt is dan kon er niet op geamendeerd worden, willen we soepel zijn maar dan moet er wel even heel concreet worden aangegeven met punten en komma's

Dat zal ik graag doen voorzitter. Teneinde het hoofd te bieden aan het toenemend internationaal terrorisme de drugshandel en de wapensmokkel dient niet alleen het werk van de nationale inlichtingen- en veiligheidsdiensten nationaal te worden geïntensiveerd, maar ook over de grenzen heen. En de rest kan hetzelfde blijven.

Daar gaat Rijswijk mee akkoord. En als nou mijnheer van Bemmelen er ook mee akkoord gaat.

Geen probleem mijnheer de voorzitter.

Wordt Rijswijk op zijn wenken bediend. 960 wil Apeldoorn schrappen.

Roosendaal.

We hebben gedacht dat het punt 960 eigenlijk precies hetzelfde was als 958 en dat het daarom overbodig in de tekst zou staan. In de tweede plaats de tweede zin dus de zin die begint met aanschaf van europees defensiemateriaal enz en wat daar volgt die is negatief gesteld, niet voor te komen uit enzn enz. Daar zou best een zeg positieve wending aan kunnen worden gegeven en nog beter om het gewoon te laten vervallen als het punt in zijn geheel vervalt.

Mevrouw Buseman.

Mijnheer de voorzitter ik wou graag opmerken dat het onderwerp van 960 niet hetzelfde is als van 958. In 960 gaat het over Europese samenwerking. Weliswaar in nauwe relatie transatlantisch maar toch apart Europees. Dus dat verdient juist wel degelijk in deze tijd aparte vermelding omdat daar druk aan gewerkt wordt op het ogenblik. En ik zou dus ook willen pleiten voor handhaving van dit artikel.

Mijnheer van Bemmelen.

Geheel conform mevrouw Buseman handhaven.960.

Gaan we over tot de stemming. Alle kaarten voor het amendement van de afdeling Apeldoorn. Alle kaarten tegen. Het is verworpen. Het nieuwe punt 960a van de commissie defensie kan worden overgenomen. Niemand die daarover het woord wil voeren. Dank u dan is dat daarmee geschied. 961 afdeling ERMelo wordt aanbevolen. Niemand die daar bezwaar tegen maakt. Prima is dat overgenomen. 962 van de afdeling Delft. Iemand die een toelichting wil geven.

Hans Maassen kamercentrale Limburg.

Mijnheer de voorzitter in 962 worden 4 punten genoemd die een beetje met elkaar verbonden worden en dat verdienen ze niet. Met amendering is daar ook al enigszins onzorgvuldig. Die 4 punten zijn de VVD spreekt zich uit voor een dienstplichtigenleger. De VVD spreekt zich uit voor een andere dinstplicht stelsel dan het huidige. Er behoort dienstplicht voor vrouwen te komen. En de vrouw moet volledig geïntegreerd worden in het leger. Welnu de eerste twee en de laatste twee dingen moeten we duidelijk scheiden en dat komt in het amendement niet goed naar voren. Ik wil ervoor pleiten dat de commissie de redactie van het artikel heroverweegt om dat helder te formuleren. Daarnaast heb ik een inhoudelijk wijzigingsvoorstel er schijnt dat weldra vanuit het kabinet een ander dienstplichtstelsel wordt voorgesteld en het is wellicht raadzaam daarom het partijprogramma of het verkiezingsprogramma daarom een beetje aktueller te maken.

Ja meer een beetje aktueller maken zonder amendementen en concrete punten dat is het spanningsveld tussen aktualiteit en lang bezig zijn. Dat gaat nu niet meer en we kunnen in de marge kunnen we redactioneel wat aanpassen als dat gebeurt op grond van voorliggende amendementen, maar toch eigenlijk als zouden we moeten dat is te vaag voor een algemene vergadering om te verwerken.

Nou dan moeten we kijken naar de amendementen van de afdeling Delft.

En die spreken elkaar een beetje tegen. Enerzijds zegt men de vrouw er moet een dienstplicht komen voor vrouwen en anderzijds is men tegen de integratie van de vrouw in de krijgsmacht.

Mijnheer van Bemmelen.

Ja wij het wordt dus ontraden dit hele amendement 962 van Delft. Dat komt ook omdat een gedeelte waar het gaat over die opvang of het treffen van voorzieningen

voor die dienstplichtigen na een eerste oefening dat hebben wij verwezen of de commissie in ieder geval naar amendement 198 waar we zometeen aan toe-komen. Die andere punten die worden eveneens ontraden.

Gaan we over tot de stemming.

Ja ik zou er toch voor willen pleiten mijnheer de voorzitter dat bij de redactie bij de nieuwe redactie van het artikel gekeken wordt naar de aktuele ontwik-kelingen van de wat betreft dienstplichtstelsel. De voorstellen die er uit het kabinet komen.

Ik kan u dat niet toezeggen.

Ik wil er iets over zeggen mijnheer de voorzitter. Het is natuurlijk een problematiek waar ontzettend veel op gestudeerd wordt en veel nota's over worden geschreven en ook op dit moment verschijnen. En ik denk dat dit proces nog wel enige niet alleen maanden maar ook jaren doorgang zal vinden. Dus ik denk dat dit aktualiseren erg moeilijk wordt in dit stadium.

Wij gaan over tot de stemming van het amendement 2652 van Delft. Alle kaarten voor, tegen. Verworpen. 963 Ermelo het punt zou kunnen vervallen. Wil iemand daar iets over zeggen.

Ja voorzitter Colijn van de afdeling ERmelo. Dat is een afdeling waar nogal veel militairen lid van zijn en wij vinden dus in Ermelo dat dit punt geheel zou kunnen vervallen. Waarom. Men vindt het eigenlijk een beetje discriminerend ten opzichte van bijvoorbeeld andere doelgroepen als ik u noem de politie. Kan dus een politie-ambtenaar zijn die weigert om bepaalde MEtaken niet te doen of niet te vervullen en over deze groep vinden we niets in het verkiezings-programma. En als het dan gaat over hoeveel beroepsmilitairen gaat het dan. Waarop deze zinsnede in het verkiezingsprogramma eigenlijk slaat. Dat zijn er misschien 20, hooguit. Kennelijk wordt hier dan ook bedoeld op onder andere de kerntaken en zoals ik u al zei dat is een heel klein aantal militaire die zich daartegenover deloyaal opstellen. Dan vinden we in Ermelo dat je daar dan ook geen artikel voor moet opnemen in je verkiezingsprogramma. Iedere militair die vrijwillig dient onderwerpt zich aan de militaire wetten en de krijgstucht. Zou hij zich eraan onttrekken en zich deloyaal opstellen ten aanzien van bepaalde taken dan geldt voor hem het normale militaire

ambtenarenrecht waarbij hij dus gestraft kan worden, hij kan geschorst worden en in het ergste geval kan die gewoon worden ontslagen. Wij vinden dus in Ermelo dat dit artikel helemaal overbodig is.

Dank u wel. Mevrouw Bruggeman.

Zoals we gisteren al hebben gezegd bij ambtenaren vonden we het inderdaad een open deur, maar hebben ons toen meteen het recht voorbehouden om te zeggen defensie is zo'n aparte groep daar ligt het vaak zo moeilijk daar geeft het vaak zulke problemen daar willen we het echt graag zorgvuldig in ons programma hebben opgenomen. Maar we willen wel pleiten voor de bewoordingen van kc Dordrecht die vinden we beter dan die in het programma staan. Maar we wijzen Ermelo af.

Dank u wel. Willems 's-Gravendeel.

Een opmerking ten aanzien van politie en militair. Er is een essentieel verschil tussen politie en militair. Politie handhaaft de orde en een militair is in principe noodzakelijk bij verdediging van het land en moet dus bereid zijn om op andere basis gehoorzaamheidsbasis zijn werkzaamheden te verrichten en daarom vind ik en vind de afdeling 's-Gravendeel dat dit er duidelijk in moet blijven staan.

Ook de afdeling Soest is een groot voorstander van het amendement wat ingediend is door de afdeling Dordrecht omdat dat veel meer uitgaat van de praktijk die al eerder verwoord is. Er staat namelijk in het officiële artikel beroeps-militairen dienen zich loyaal enz. op te stellen en dat is dan ook een automatisme elke beroepsmilitair is loyaal. Mocht hij dat niet zijn zoals Dordrecht dan stelt dan moet hij ook de konsekwenties daaruit trekken.

Daarom neemt de commissie Dordrecht ook over. Gaan we stemmen over Ermelo. Alle kaarten voor Ermelo, tegen.

Mevrouw van der Stoel

Mijnheer de voorzitter ik wou nog even wijzen op een inkonsekwentie we hebben gisteren over deze onderwerpen gesproken. We hebben bij ambtenaren gezegd het is volstrekt overbodig er is een ambtenarenreglement. We hebben bij politiemensen gezegd het is volstrekt overbodig daar is een reglement voor ook zij gaan met vertrouwelijk materiaal om. Waarom moeten we het nou voor defensiemensen

in een aparte categorie gaan plaatsen.

Er is gisteren direkt bij gezegd dat voor heel veel mensen het bij defensie anders lag.

Jawel maar er zijn ook mensen waarvoor het dus niet zo ligt.

Maar daarom mag u wel tegen stemmen.

Ermelo.

Wij bestrijden dat ten sterkste dat het voor militairen anders ligt.

Militairen moeten zich natuurlijk loyaal opstellen teneinde bepaalde taken te kunnen uitvoeren. Maar om dit nu specifiek in een verkiezingsprogramma over de deloyaliteit te praten en dat ze daarvan de konsekwenties moeten trekken vinden wij absoluut als militairen overbodig.

Nou ik denk dat u te ver gaat in het trekken van konsekwenties daarin.

oijnheer van Bemmelen.

Ja ik heb erg veel begrip voor de woordvoerder van de afdeling Ermelo maar het is natuurlijk zo het kan ook wel wat hij in eerste termijn zei een kleine groep betreffen maar het is natuurlijk een heel principiële discussie in Nederland geworden ik denk maar even aan de kapitein Stelling. Voor de rest denk ik dat de krijgsmacht een dusdanig specifieke organisatie is en beroepsmilitairen die betogen dat terecht zeer vaak ook in het arbeidsvoorwaardenoverleg etc. Ik geloof dat het heel goed is als we dus een dergelijk punt opnemen onze principiële benadering van dit probleem er in leggen en wij als commissie hebben dus gekozen voor de verwoording van de kamercentrale Dordrecht omdat die wat minder hard is en wat prettiger overkomt. Maar inhoudelijk hetzelfde is.

Dan gaan we over tot de stemming over Ermelo. Alle kaarten voor Ermelo, tegen+ Verworpen. wemand bezwaar tegen het overnemen van de tekst van Dordrecht. De commissie adviseert om de tekst van de kamercentrale Dordrecht over te nemen. Alle kaarten voor het overnemen. Mevrouw van Scherpenberg wil er nog graag iets over zeggen. Alle kaarten voor het amendement oof voor de wijziging van de kamercentrale Dordrecht, tegen. Het is aangenomen. 964 commissie defensie wordt aanbevolen. Allemaal over eens.

helaas in het voorstel van de commissie defensie wordt de rol of de zaak rondom de dienstplichtigen en de compensatie door de schade die zij lijden als gevolg van de dienstplicht niet genoemd. Ik zou er daarom voor willen pleiten de laatste zin van 964 toe te voegen aan de tekst van de commissie defensie. Het lijkt mij een goede zaak dat wij de dienstplichtigen expliciet noemen. Dat is een grote groep kiezers die dit verdienen. De dienstplichtigen die worden nu ondergesneeuwd bij de totale rechtspositie van het personeel.

Mijnheer wil het amendement van de commissie wel overnemen maar de laatste zin er dient te worden gezocht naar de mogelijkheden om door dienstplichtigen tijdens de dienstplicht opgelopen maatschappelijke achterstand op evenwichtige wijze te compenseren. Dat wilt u ook behouden. Ik denk dat het nuttig is. Dan doen we dat zo dat wij de eerste twee zinnen van 964 zouden vervallen en daarvoor in de plaats de tekst van de commissie defensie. Alle stemmen voor die wijziging. Alle stemmen tegen. Dat is aangenomen. Dank voor uw suggestie. Dan tenslotte de homeworkgroep toevoegen na compenseren geweld ten aanzien van dienstplichtigen wordt bestreden. Iemand die daarover het woord wil voeren.

Mevrouw Buseman.

Ja mijnheer de voorzitter wij vragen ons af waarom juist op dit vlak een dergelijke zin moet worden opgenomen. Geweld tegen alle groepen in de maatschappij is dus verwerpelijk en we zijn niet in waarom dat dan juist bij dienstplichtigen juist specifiek vermeld moet worden opgenomen.

Mijnheer vd Werf.

Voorzitter wat er staat is een iets dwaze redactie lijkt mij die ook wat lachwekkende gevolgen kan hebben maar de intensie is natuurlijk goed dat bedoeld wordt volgens mij is dat binnen de krijgsmacht behoorlijke menselijke verhoudingen nageleefd dienen te worden maar dat is voorgesteld.

Ik vind het er ook zo krom staan als ik weet niet wat, het slaat nergens op. Een beroepsmilitair wordt ook weleens een keer aangevallen.

Wij gaan over tot de stemming. Alle kaarten voor het amendement 172 en de commissie aanbevelen. Alle kaarten tegen. Er wordt om stemming gevraagd.

Als de commissie nou toezegt dat zij de redactie van het amendement aanpast in die zin zoals de spreker net heeft opgemerkt kan ik mij voorstellen dat er dan

weinig problemen met de tekst zijn.

Er wordt gevraagd om stemming en dan breng ik het in stemming. Dat kan niet anders. Stemmen over het toevoegen van die passage. Alle kaarten voor het amendement. Witte kaarten voor het amendement van de homo werkgroep, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen. Voorzitter het amendement is verworpen. Dan zijn we aan het einde van de puntsgewijze behandeling en zijn wij bij de eindstemming. We kunnen drie dingen doen per punt gaan stemmen.

Mevrouw van der Stoel.

Mijnheer de voorzitter pas gisteren is er bij het verkiezingsprogramma gevoegd de financiële uitwerking van het programma. Ik had daar een vraag over en ik leg u voor op welk tijdstip ik die vraag zou kunnen stellen.

Nu.

Dan zou ik graag van de commissie een toelichting willen hebben op bladzijde 3 punt 5 daar wordt voorgesteld gemeente en provinciefonds met een miljard te verminderen. Ik zou graag van de commissie willen vernemen hoe de commissie zich dat voorstelt.

Meijeran.

Ik had hier ook een vraag over voorzitter. Misschien maar de eerste vraag is welke status heeft deze kwantificering als het woordje voorlopige ervan is geschrapt. Worden wij geacht dit aan te nemen als zodanig als een onverbreekelijke bijlage bij het programma. Dan denk ik dat we dat niet kunnen. Stemtechnisch niet maar ook niet omdat het het niet voldoende hebben kunnen bekijken en welke status heeft het dan wel.

De status van dit stuk is niet anders dan een uitleg een zeg maar bewijs tussen aanhalingstekens van het feit dat datgene wat in het verkiezingsprogramma vermeld is ook zal kunnen worden uitgevoerd in financiële zin. Er wordt altijd naar gevraagd de partijen schrijven prachtige programma's maar kan het ook allemaal wel betaald worden. Wel dat is de financiële onderbouwing hoe het betaald zou kunnen worden.

Meijeran.

Dan mag ik vragen om het op een andere manier van een kop te voorzien als in het vorige verkiezingsprogramma is gebeurd.

Want toen leek het gewoon een bijlage bij het programma die er min of meer bijhoorde. Ik kan me indenken dat u een andere kop maakt en ik zou de tekst en de inhoud ervan ook straks nog wel een paar vragen willen stellen, maar die laat ik dan even afhangen van het antwoord op de vraag van mevrouw van der Stoel.

Nou stelt u die vragen dan nu direkt dan doen we dat in een ronde. Als er vragen zijn over die voorlopige kwantificering dan kunnen we die nu behandelen.

Meijeran.

Het zijn er een paar enerzijds in de terminologie bedoelt men met collectieve uitgavenquote, collectieve lastendruk en collectieve uitgavendruk drie keer hetzelfde dat men dat dan met een woord weergeve. En bedoelt men wat anders dan ook de leek duidelijk maken wat er wordt bedoeld. Bij 1 onder 6 die 2% is die per jaar of is die over de hele periode, dat ware een nuttige aanvulling. Bij 7 de toeloop op de arbeidsmarkt daar ware een kwantificering van het aantal toelopers per jaar nuttig en dan ook de konsekwentie van wat er aan werkelozen overblijft, dat staat ergens anders maar dat zou je hier denk ik als leek uit willen halen. Dan tot verrassing lees ik op bladzijde 4 dat er in de opstelling van de VVD een overdekking zit van ca. 3 miljard maar die overdekking vormt een extra zekerheid voor enkele eventueel minder gunstig uitvallende veronderstellingen die op de eerste bladzijde staan. Het lijkt me nuttig dat je dan bij die veronderstellingen een indicatie geeft van de grenzen waartussen dit kan bewegen maar dat je in ieder geval aangeeft waar die overdekking van drie miljard opeens als het konijn uit de hoed op de laatste bladzijde vandaan komt. Ik hoef niet allemaal antwoorden op deze vragen te hebben, maar ik wou ermee illustreren dat als je het zo enigszins verbaal leest gisterenavond voor het slapen gaan en dan heb je niet zoveel tijd om het helemaal goed te lezen dat er al direkt vraagtekens opwerkt. Ook wat betreft de doelstellingen en de financierbaarheid van de doelstellingen en dacht ik heel belangrijk en dan hou ik ermee op de ombuiginstaatstelling op punt 4. Daar is een soort debet credit maar die staan dan onder elkaar en dat mag. De ingang en de uitgang komen allebei op 9%. Als ik het goed begrijp dan is het laatste punt aan de collectieve uitgavesfeer de resultante van het voorgaande en ik geloof dat je dan ook goed moet aangeven dat je verwacht dat er 9% nodig is voor financiering van de doelstellingen. Dat je 4½% collectieve uitgaven gaat besparen in totnutoe en dat je dus als saldo de taakstelling krijgt van 4½% en dat je die dan duidelijk als taakstelling eruit moet laten springen. En tenslotte toch nog een punt en dat je dan

terug zou moeten kunnen vinden op welke punten van het verkiezingsprogramma bepaalde wijzigingen slaan, want anders dan hangt dat er wel bij maar dan is het geen bijlage welke kop u er ook boven zet maar het is een aanhangsel waar je niet mee uit de voeten kan want het bewijst niets behalve dat de uitkomst van zoveel miljard op punt zoveel staat. En voor de rest is het verband zoek.

Dank u wel. Iemand anders nog.

Ik ben mevrouw Nijs. Ik wilde wat vragen over hoofdstuk 5 op bladzijde 3 en wel over de punten 3 en 5. Er wordt voorgesteld om 2% volumebeperking om te buigen bij het personeel van de collectieve sektor en dat levert een bedrag van 1/2 a 1 miljard op. En bij punt 5 wordt wederom diezelfde post bij het gemeente- en provinciefonds een deel van het collectieve sektorpersoneel opgevoerd. Ik neem aan dat of bij punt 3 de rijks^ksoverheid bedoeld wordt en dan zou ik dat graag toegevoegd zien.

Dank u wel. iemand ander van u nog. Dan de heer de Korte.

Allereerst het punt van mevrouw van der Stoel. En dan geef ik ook waarschijnlijk tegelijkertijd antwoord op de vraag van mevrouw Nijs. Mevrouw van der Stoel die vroeg van hoe is dit samengesteld de 1 miljard. Ik wou in de eerste plaats vaststellen dat er een verdeelsleutel is op dit moment tussen ombuigingen op de rijksbegroting en ombuigingen voor de lagere overheden. Dat hangt ook samen met de huidige verhouding van de uitgaven en die verhouding die is 7½%. Die verdeelsleutel is aangehouden want op de rijksuitgaven wordt in totaliteit met circa 14 miljard wordt er omgebogen in de sfeer van de rijksuitgaven en dus 7½% daarvan komt dan naar voren voor ombuiging in de gemeentelijke en provinciale sfeer. Maar dat is om aan te geven dat dus die verhouding hetzelfde is. Vervolgens is de vraag van hoe is dat bereikt welnu dat is bereikt en dat is dus alleen indicatief hieraan gegeven als men dezelfde beperking bij het rijk van gemiddeld 2% met betrekking tot de aantallen werknemers terzake als men die ook in de sfeer van de lagere overheden doet dan komt men in het geheel aan dat bedrag. Maar dat is indicatief aangegeven. We menen wel omdat dit in het programma zo duidelijk is verwoord en we hebben dus daar met elkaar ook over gediscussieerd dat die 2% een gemiddelde doelstelling kan zijn. Dus daarmee geef je dus ook aan dat dat dus ook bereikbaar is. Maar uiteraard zal natuurlijk later in regeerakkoordonderhandelingen dit ingebracht worden en dan weet je dus nooit verder hoe het daar dan vervolgens in die onderhandelingen mee gaat. In ieder geval ik geef dus aan langs deze weg dat het op die manier in het geheel ingevuld kan worden.

Maar in ieder geval ik geef dus aan langs deze weg dat het op die manier geheel ingevuld kan worden en dat dus ook de verhoudingen in die zin kloppen. Ik wil er ook nog nadrukkelijk bij zeggen dat met betrekking tot de tekorten wij uitgegaan zijn van een tekort voor de lagere overheden dat 0,5 procent is van het nationaal inkomen dat is dus bepaald een verbetering van wat er in de afgelopen jaren is verwerkelijkt. Vele die verantwoordelijkheid hebben gedragen in die sfeer weten dat de investering daar nogal zijn achtergebleven. En dat ook de tekorten daar zelfs lager zijn geweest dan dat niveau van 0,5%. We veronderstellen dat daar een herstel is tot een meer structurele hoogte en daardoor kan er dus in de investeringssfeer meer gebeuren. Dat dus in zekere zin compensatie kan verstrekken. Dan de vraag van mevrouw Nijs die heeft groot gelijk dat natuurlijk in die wat geserreerde weergave op dat gele papier dat daar zeker op dat punt de toevoeging rijk bij moet staan als het gaat om die $\frac{1}{2}$ -1 miljard. Daar moet inderdaad staan het rijk. En dan verduidelijkte ik dat want bij die volgende post bij die gemeente provinciefonds staat het uiteraard alleen op het personeel van gemeente en provincies. Dan heeft de heer Meijeran een paar vragen gesteld. Die heeft allerleerst gevraagd loopt dat niet door elkaar heen collectieve uitgavequote en lastenquote. Ik neem aan dat die wel begrijpt dat dat niet hetzelfde is. Het zijn twee kanten van een medaille. De uitgave is natuurlijk wat anders dan de lastenkant.

Ik vind het erg beleefd als u mij hoger aanslaat dan de gemiddelde kiezer, maar de gemiddelde kiezer begrijpt dit beslist niet.

Ja maar ik denk dus dat we allereerst en dat zeg ik naar de heer Meijeran toe dat we dus allereerst hier hebben willen proberen om die indicatie te geven dat het een solide gang van zaken is zoals we die in ons verbaal in ons verkiezingsprogramma nu hebben staan en waar we ook toe besloten hebben nu dezer dagen en dat dat dus ook in zijn uitwerking dus kloppend is. Ja en als u dan zegt van men weet niet wat collectieve uitgavenquote en lastenquote is. Wij zullen natuurlijk zullen wij brochures maken daarin een heldere samenvatting wordt gegeven want we moeten dat ook natuurlijk zeker ook nog in die kortere zin moeten wij weergeven wat wij allemaal willen. Dan zullen wij zeker wel aangeven dat collectieve uitgavenquote dat het daar gaat om de uitgaven en bij collectieve lasten dat het gaat om de belastingen en de premies en wat je voor je aardgas moet betalen. Maar in dit geval waar het hier dus gaat om een financiële verantwoording lijkt het ons dat we die woorden toch wel even mogen gebruiken. Ik heb ze in ieder geval hierbij ook toegelicht. Dan heeft de heer Meijeran gevraagd als ik het goed heb is die twee % voor die volumebeperking

is die per jaar bedoeld of voor de hele periode. Nee die is bedoeld per jaar. Twee procent volumebeperking per jaar. Dan heeft de heer Meijeran gevraagd naar de toeloop op de arbeidsmarkt. We hebben in onze aanname hebben wij en dat hebben wij ook aangereikt gekregen van het centraal planbureau hebben wij gewerkt met een toeloop in de komende vier jaar van 200duizend gerekend in arbeidsjaren. Dan met betrekking tot bladzijde 4 waar het planbureau een doorrekening voor ons heeft verschaft waar uitkomt dat er een overdekking bestaat ten opzichte van de aanname van het planbureau van 3 miljard. Ik moet u zeggen dat de VVD heeft bij deze kwantificering heeft zich tot uitgangspunten gekozen de aanname van het ministerie van financiën en het niet niet ongebruikelijk dat die aanname van die 2 organen niet geheel parallel lopen. Het is namelijk zo dat het ministerie van financiën ziet de daling van de inkomsten pessimistischer in dan het planbureau. En dat scheelt ongeveer 1% van het nationaal inkomen. Daarentegen ziet het ministerie van financiën de daling van de uitgaven in de komende jaren als gevolg van als het ware van het beleid wat er nu allemaal in gang gezet is het gevolg daarvan is endogeen. Die endogene daling die schat het planbureau ietsje minder positief in. Het scheelt een kwart miljoen van het nationaal inkomen. Als je dat van elkaar aftrekt dan kom je aan 3/4 procent van het nationaal inkomen en dat vertaalt zich tot ruim 3 miljard. En daar zit het verschil. Dus dat ter toelichting en daar bestaat dus in de uitgangspunten van het centraal planbureau de overdekking in die in dit schema is zit als het ware zit verstopt. Dan heeft de heer Meijeran nog gevraagd een met betrekking tot de boekhoudkundige opstelling op bladzijde 2 moet je niet duidelijker aangeven dat volgens de ombuigingstaakstelling dat dat een saldo gegeven is dat uit op en aftrekken je die kunt herleiden. We zullen dat in de opstelling in de eindvorm zullen we dat zo doen dat dat heel duidelijk is en in die zin neem ik de suggestie van de heer Meijeran over. Ik geloof dat ik daarmee zijn vragen heb beantwoord.

Ik wou vragen voorzitter bij het

nee maar ik heb eigenlijk

Het is geen vraag maar een mededeling. Er si ontraden, werd aangeraden op 919 tekst 1564 die is aangenomen. Nu is de verwijzing daardoor naar het Europese programma mogelijk tussen wal en schip gevallen kan worden meegenomen door de redactiecommissie dat de verwijzing onder 919 naar het Europees programme inderdaad wordt meegenomen.

Dat is al toegezegd tijdens de amendementencommissie.

Maar mijnheer Swart prachtig hoor maar we gaan geen debat houden over een stuk wat niet tot het verkiezingsprogram behoort.

Dat lijkt me ook niet verstandig, maar het lijkt me ook niet verstandig als in zo'n stuk in feite uitspraak die in het programma staan voor een deel weer op losse schroeven worden gesteld. We hebben ht programma geloof ik drie keer achter elkaar uitgesproken en we voor decentralisatie zijn. Voor het overhevelen van allerlei financien naar het gemeentefonds. Ik denkdat het dan uiterst verwarrend is als je in de financiële bijlage daarbij plotseling weer een korting op het gemeentefonds aankondig en ik vraag me af of het verstandig is om bij de presentatie van dit plan dat in ieder geval zo vorm te geven dat niet de indruk ontstaat dat de WVD in feite er voor is om de komende jaren door te gaan.

Het is interessant om nog eens na te gaan of datgene wat er vandaag en gisteren gebeurd is bij het vaststellen van het verkiezingsprogramma gevolgen heeft voor de financiële onderbouwing die vanuit de commissie gekomen is. Dat zal zeker nog gebeuren daarom was het ook een concept maar dat concept maakt geen deel uit van het verkiezingsprogramma en dan is de verantwoordelijkheid van deze vergadering om het verkiezingsprogramma vast te stellen. Dus u kunt straks nog even met de heer de Korte van gedachte wisselen over punten die u interesseren. Wij komen nu tot de eindstemming van het verkiezingsprogramma. We kunnen dat per punt doen, per artikel, maar het lijkt me wat veel. We kunnen het per hoofdstuk doen maar dat lijkt me misschien ook niet nodig. Ik zal als u daarmee instemt met een klap het verkiezingsprogramma kunnen vaststellen. Juist. Daarbij is dat gebeurd en dan moet ik u nog vragen de machtiging om de die we aan de commissie moeten geven om van het geheel nu weer geamendeerd aan alle kanten toch nog een goedlopen geheel te maken met de eerder gedane toezeggingen van positief redactioneel enz. Formeel moet ik u die machtiging vragen. Stemt u daarmee in. Dan begeef ik mij nu even naar het spreekgestoelte. Dames en heren het is aan mij om de commissie die het concept van het verkiezingsprogramma geschreven heeft bijzonder te bedanken voor alle inspanning. Ik heb een keer zelf in deze commissie gezeten en ik weet dus wat het is om een jaar lang zo intensief betrokken te zijn bij het programma bij wat we nu eigenlijk willen. Het is een grote verantwoordelijkheid die gedurende die periode op je rust. Die periode is een jaar geweest en neemt u van mij aan dat alle betrokkene uitermate intensief heel veel tijd hebben besteed aan het tot stand komen van dat concept aan de verwerking van alle amendementen aan het maken van de adviezen voorbereiden van de amendementencommissie enz. enz. De verantwoordelijkheid

voor deze leden van de partij was nog te groter omdat wij besloten hebben indertijd om onafhankelijke commissie in te stellen die dat program moest schrijven. Als u nou weet dat andere partijen dat niet doen of niet meer doen en wij er niet meer aan begonnen zijn dan begrijpt u dat het een spannende tijd is geweest. En het is voor u duidelijk geworden in de afgelopen twee dagen dat zo hier een daar op enkele punten er ook best een spanningsveld was tussen datgene wat uw afhankelijk commissie heeft aangedragen en datgene wat de ja de partijtop eigenlijk liever had gezien. Het is een compliment aan ons allen denk ik dat we er op zo constructieve wijze toch met elkaar uitgekomen zijn en het onderstreept het belang en het onderstreept ook de aantrekkelijkheid van zo'n onafhankelijke commissie om zo'n verkiezingsprogramma samen te stellen. Dames en heren zo'n verkiezingsprogramma komt er niet als de organisatie er omheen niet volledig klopt niet helemaal sluit en niet tot in de puntjes is verzorgd en we hebben ze vandaag weer even achter de schermen gezien, maar alle medewerkers van de Koninginnegracht die voortdurend deze commissie hebben begeleid die verdienen een groot compliment van ons allemaal.

Als ik dan tenslotte de commissie zeer bedank voor al die werkzaamheden dan wil ik een lid naast de voorzitter van de commissie extra bedanken en dat is Tineke Tangel. Zij heeft gefunctioneerd in de organisatie, ze heeft gefunctioneerd in de commissie. Ze heeft meegeschreven meegetypt, geplakt, geknipt en gefröbeld tot alles gedaan om dat programma zo goed mogelijk in de partij te krijgen, zo goed mogelijk bij de commissieleden. Zij is dit jaar uitermate intensief betrokken geweest hierbij en daarnaast nog bij haar gewone werk. Tineke Tangel is haar gewicht in goud waard.

Ik mag namens het hoofdbestuur een bloemetje aan alle commissieleden aanbieden en ik doe dat symbolisch aan Tineke Tangel en aan Ginjaars.

Ik kan u nog zeggen dames en heren dat het programma omstreeks half februari gereed zal zijn in die zin dat het naar de drukker kan en wij verwachten het begin tot half maart voor iedereen beschikbaar te hebben. Ik moet u vervolgens nog op bevel van de algemeen secretaris er nogmaals op wijzen dat de algemene vergadering van 1 februari beperking kent in stemoverdracht en stemmenaantal. Leest u aub datgene wat erover in vrijheid en democratie staat anders krijgen wij tijdens het inschrijven van die vergadering ongetwijfeld problemen en dat willen we niet graag. Dames en heren ik ben trots en tevreden zoals deze twee dagen het congres op constructief kritische wijze gesproken heeft over het VVD verkiezingsprogramma. In een sfeer die de VVD het liberalisme kenmerkt namelijk openheid, duidelijkheid en respect voor elkaars opvatting. Met dit programma in de hand kunnen wij de 2 miljoen VVDkiezers van 1982 recht in de

ogen kijken Geen loze beloften, geen verkiezingsstunts, geen knollen voor citroenen maar eerlijkheid en duidelijkheid.

Dames en heren ons programma is gebouwd op twee peilers de toekomst en het landsbelang. Wij liberalen zijn bereid die toekomst en dat landsbelang voorrang te geven boven korte termijnverkiezingseffecten want voor liberalen geldt dat dit kabinet en dit kabinetbeleid ook na 1986 moet worden voortgezet. De vraag hoe de VVD uit de stembus komt over dat laatste zijn wij realistisch optimistisch. De partij is de laatste jaren structureel gegroeid. Gelukkig waarderen onze kiezers uiteindelijk de duidelijkheid en de eerlijkheid. Het feit dat de VVD als enige partij dit kabinetsbeleid tot inzet van de verkiezingen maakt en het feit dat alleen de VVD eerlijk voor de verkiezingen zegt de samenwerking met het CDA te willen voortzetten dat zijn 2 geweldige wapens in onze strijd die sportief gevoerd zal worden in de komende vier maanden en die zal uitwerken in het voordeel van de VVD. Het gaat bij de VVD niet om de strijd tussen de mannetjes en de vrouwtjes een uitspraak dat het zal gaan tussen Lubbers en den Uyl. Het doet het misschien even leuk in de publiciteit maar daar zitten de kiezers niet op te wachten. De kiezer stelt meer belang in de vraag welk beleid er gaat komen na 1986. En dan is eigenlijk de enige vraag blijft de VVD wel of niet in de regering. Iedere Nederlander die voor zichzelf de garantie vooraf wil stellen dat dit beleid wordt voortgezet heeft objectief gezien slechts de keuze namelijk de VVD te kiezen. Ed Nijpels die volmondig ja zegt tegen het kabinetsbeleid. Vergelijk dat maar met het misschien van het CDA en het zeker niet van de partij van de arbeid. Dames en heren wij kunnen met een positief gevoel huiswaarts keren dankzij dit congres, dankzij de programmacommissie, en de actieve betrokkenheid van de partij is de VVD vandaag reeds klaar voor de verkiezingen. Vandaag is de eerste dag van de toekomst. Een toekomst die in liberale ogen gericht is op landsbelang. Blijvend economisch herstel, een fijn gezond veilig leefklimaat. Dat wij liberalen dat ideaal dat landsbelang primair voor ogen hebben past in onze traditie en eigentijdse opvattingen. Niet voor niets zullen wij als liberalen als volkspartij voor vrijheid en democratie de kiezer met opgeheven hoofd tegemoet treden. Als de toekomst je lief is laten wij ons allen eenuidig en eendrachtig scharen achter ons programma achter het kabinetsbeleid en achter onze lijsttrekken Ed Nijpels.

Voorzitter zou ik voor u de vergadering sluit nog een woord mogen zeggen. We zijn namelijk iemand vergeten in de dank te betrekken dat bent u. Wij zijn met z'n allen nog altijd onder de indruk van de wijze waarop u 14 december de buitengewone vergadering van die dag en dus ook zware vergadering tot een uitstekend einde bracht. Dat hebt u ook de afgelopen dagen weer gedaan. U hebt het grootste respect verdiend voor de wijze uw eigen wijze waarop u deze vergadering hebt voorgezeten. Wij vinden dat u dat op 1 februari nog een keer een dag mag doen maar daarna moeten er echt een paar dagen komen waarop u

eens een keer helemaal politiek vrij bent. Het enige wat u die dagen vinden wij in Limburg mag doen is misschien eens kijken of er hier een daar misschien wat wijnranken zijn die misschien straks naar die markerwaard kunnen brengen en misschien mag u ook aan het kamermeisje vragen of ze al lid is van de VVD. U geeft dat dan maar aan Jos van Rijen op. U weet dat die alles wat de kerkelijke rite betreft in Limburg regelt. Voorzitter de kamercentrale Limburg ~~vd~~ vindt dat u op een tijdstip dat u dat zelf met uw echtgenote wenst een lang weekend in Limburg moet doorbrengen. Wij bieden u een geheel verzorgd weekend aan om te bekomen van alle vermoeienissen die u hier hebt getoond. Hartelijk dank.

De vergadering is gesloten.
